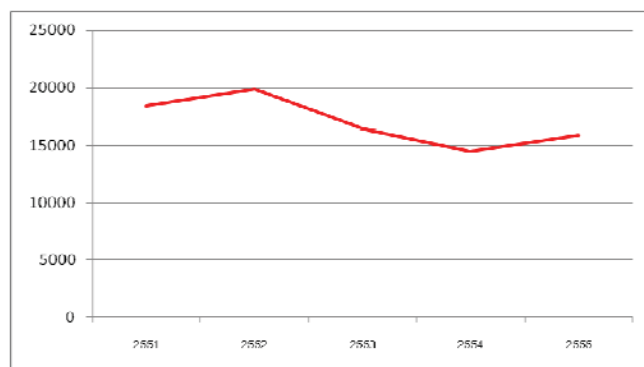
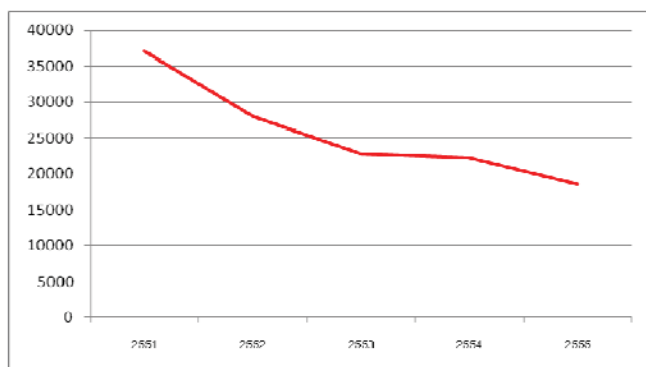

(8) จังหวัดน่าน

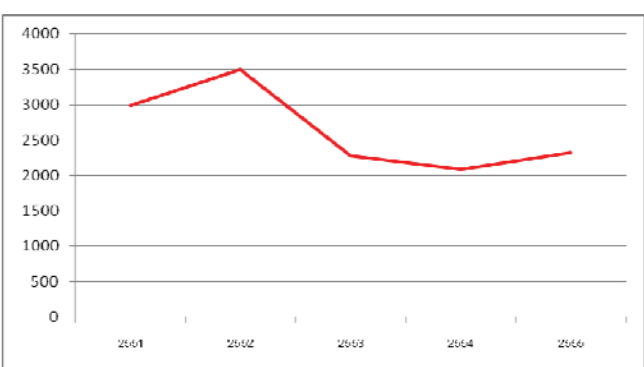
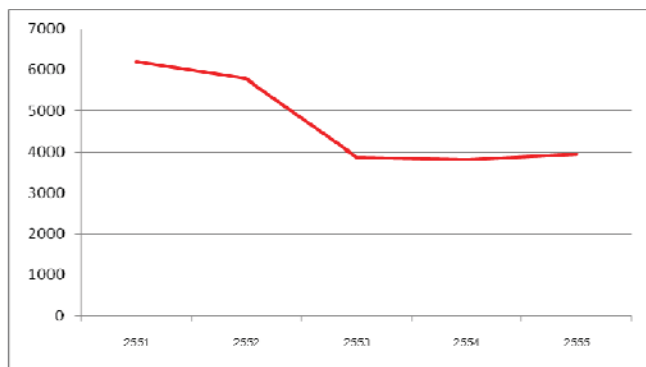
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงเป็นลำดับจาก 37,036 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 18,494 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 18,399 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 19,859 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 16,422 และ 14,472 ตัว ในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ และเพิ่มขึ้นเป็น 15,859 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 47 และภาพที่ 91) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงเป็นลำดับจาก 6,199 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 3,811 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 3,944 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 2,993 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 3,491 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 2,281 และ 2,094 ตัวในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ สำหรับในปี พ.ศ. 2555 จำนวนได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 2,326 ตัว (ตารางที่ 47 และภาพที่ 92)

ตารางที่ 47 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดน่าน

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	37,036	18,399	6,199	2,993	43,235	21,392
2552	27,964	19,859	5,791	3,491	33,755	23,350
2553	22,751	16,422	3,868	2,281	26,619	18,703
2554	22,249	14,472	3,811	2,094	26,060	16,566
2555	18,494	15,859	3,944	2,326	22,438	18,185

ภาพที่ 91 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดน่าน

ภาพที่ 92 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดน่าน

จังหวัดน่านมีประชากรชนเผ่าจำนวนมาก นิยมบริโภคเนื้อกระบือมากกว่าเนื้อโค และนิยมบริโภครกโค ทำให้ต้องฆ่าแม่โคตั้งท้อง ในช่วงปี 2552-53 โคหายไปจากระบบ 10,000 ตัว คิดเป็นเกษตรกรกว่า 1,000 ราย ผู้เลี้ยงในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโคเนื้อขาดแคลน

ปัจจุบันเหลือเพียง 9,000 ราย เป็นรายเดิมที่รักในอาชีพนี้ และโคยังลดลงอีกปีละ 4,000 ตัว ปัญหาหลักคือเคยซื้อโคหุยา มาเลี้ยงแล้วประสบการขาดทุน ปัญหาโคล้านครอบครัว และการเปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกข้าวโพดและยางพารากันมาก เกิดความขัดแย้งในการใช้พื้นที่ หากโคเข้าไปทำลายข้าวโพด จะเสียค่าปรับหลุมละ 5 บาท ในการส่งเสริมการเลี้ยง ได้นำนโยบายธนาคารโคกระบือมาใช้ ด้วยการจัดหาแม่พันธุ์ให้เกษตรกร เน้นการรักษากลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงโคเดิมมากกว่าการ จัดตั้งกลุ่มใหม่ ได้กลุ่มเกษตรกรเป้าหมายประมาณ 2,000 ราย จาก 9,000 ราย และมีกลุ่มผสมเทียม แต่ประสบปัญหาคือ ราคาโคไม่แน่นอน เมื่อราคาลดลง เกษตรกรขายโคออกไป แต่เมื่อราคาเพิ่มสูงขึ้น ไม่มีเงินซื้อแม่เลี้ยง นอกจากนี้ ปัญหา การเลี้ยงยังพบในเรื่องของการรุกพื้นที่ป่า (ผิถกกฎหมาย) และหากไปเลี้ยงในเขตประเทศลาว จะถูกยึด

จังหวัดมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศลาว ระยะทาง 220 กิโลเมตร โคของสองประเทศจะเคลื่อนย้ายข้ามแดนอยู่ ประจำ เป็นการเลี้ยงร่วมกันบนที่ราบเชิงเขา เจ้าหน้าที่มีการทำวัคซีนให้สัตว์ร่วมกัน แต่หากโคไทยเดินข้ามแดนไปหากินที่ ผังลาว จะถูกทหารลาวจับ และไม่ได้คืน

จังหวัดน่านมีตลาดนัดอยู่ 3 แห่ง ปริมาณโคเข้าสู่ตลาดนัดสัปดาห์ละ 50-100 ตัว ส่งออกไปต่างจังหวัดส่วน หนึ่ง เนื่องจากผู้บริโภคภายในจังหวัดนิยมบริโภคเนื้อกระบือ เพราะเป็นชนเผ่าประมาณ 700,000 คน ทำให้กระบือลดลง อย่างมาก นอกจากนี้ จังหวัดไม่ให้ความสำคัญส่งเสริมการเลี้ยงโค เพราะเน้นการเป็นเมืองท่องเที่ยว มีการกว้านซื้อพื้นที่ปลูก ยางพารา ทำรีสอร์ทและเก็งกำไร ยางพาราที่เปิดกรีดแล้วนำไปขายที่จังหวัดระยอง ทำให้เกษตรกรมีรายได้ทุกวัน ส่วนการ บริโภคโคภายในเพียงพอ ส่งออกเพียงเล็กน้อย

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดน่าน โดยนายพนพร มหากันธา ตำแหน่งปศุสัตว์จังหวัดน่าน โทร. 054-710 272, 081-884 3673 ภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อจำนวนโคมีแนวโน้มลดลง เพราะพื้นที่การ เลี้ยงลดลงเนื่องจากมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวจำนวนมาก ได้แก่ ข้าวโพด ยางพารา ทำให้ไม่มีพื้นที่ในการเลี้ยงโคและอัตรา การปรับสินไหมเมื่อโคเข้าทำลายผลผลิตพืชดังกล่าวค่อนข้างสูง ทำให้เกษตรกรลดการเลี้ยงโคลงอย่างมาก ภาวะราคาโค- กระบือตกต่ำในช่วงปี พ.ศ. 2550-2552 เกษตรกรขายโค-กระบือเป็นจำนวนมาก ประกอบกับมีเกษตรกรกลุ่มหนึ่งนิยมเลี้ยง โคพันธุ์อินดราธิล ซึ่งมีราคาที่สูง ทำให้เกษตรกรขาดทุน เลิกเลี้ยงโคเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันราคาโคสูงขึ้นอย่างมาก แต่ เกษตรกรไม่สามารถดำเนินการเลี้ยงโคได้ เนื่องจากข้อจำกัดของพื้นที่เลี้ยงโค และเปลี่ยนไปปลูกยางพาราแทน ทำให้พื้นที่ เลี้ยงโคจำนวนหนึ่งลดลง เกษตรกรรุ่นใหม่หันไปประกอบอาชีพอื่น ขาดความสนใจในการประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์ เนื่องจากผลตอบแทนของผลผลิตต้องใช้ระยะเวลา **รายงานข้อมูลโรงฆ่า** ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 57 แห่ง ประกอบด้วย โรงฆ่ามาตรฐาน 3 ดาว 3 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 4 ตัว/วัน ใช้บริโภคภายในพื้นที่ โรงฆ่ามาตรฐาน 0 ดาว 54 แห่ง ปริมาณการฆ่ารวมเฉลี่ย 54 ตัว/วัน ใช้บริโภคภายในพื้นที่ **ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่** การบริโภคภายในพื้นที่ จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 100 (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายใน) **ศักยภาพของพื้นที่ใน การเลี้ยงโค** จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 10,543 ไร่ แปลงปลูกหญ้า 8,311 ไร่ ป่าสงวน 6,251,480 ไร่ พื้นที่ปลูก ข้าวนาปี 229,767 ไร่ และพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น 163,069 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

(1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยมีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอการสนับสนุน เกษตรกรเลี้ยงโคตามโครงการธนาคารโคกระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

(2) ที่ดินถูกนำไปใช้ทำไร่มันสำปะหลัง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก

(3) ที่ดินถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง เสนอการปลูกพืชแซมระหว่างร่องสวน ยางพาราได้แก่ ถั่วเหลืองเพื่อใช้ต้น ใบ และผลพลอยได้ทางการเกษตรใช้เลี้ยงโค

(4) การนำเข้าโคเพื่อการบริโภคทดแทนการทำแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และพ่อค้า ทราบดีถึงผลกระทบจากการกระทำความผิด

(5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เสนอการเฝ้าระวังป้องกันโรคระบาดได้แก่ FDM แบบลิคเลค เฮ โมรายิกเซฟติซีเมียและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผลกระทบที่เกิดจากโรคแก่ผู้เลี้ยงโค

(7) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับน้อย

(8) ราคาอาหารโคราคาสูง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก

(9) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับ ด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก

(10) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

-ความคิดเห็นต่อสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม แนวโน้มปริมาณโคและผู้เลี้ยงโคในพื้นที่จังหวัดน่านลดลงมาก เนื่องจากเกษตรกรได้นำพื้นที่ไปปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่มีอายุสั้น ปลูกได้หลายรุ่นและให้ผลตอบแทนที่ดี แต่ต้องใช้พื้นที่มากในการผลิต เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา เป็นต้น ทำให้พื้นที่เลี้ยงสัตว์ลดลงอย่างมาก เกษตรกรผู้เลี้ยงโคบางรายได้ลดปริมาณการเลี้ยงโคลดลง และในรายที่ไม่มีพื้นที่เลี้ยงได้เลิกเลี้ยงโค แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเลี้ยงแบบปล่อยปละให้การจัดการด้านสุขภาพสัตว์มีข้อจำกัด ส่งผลให้อัตราการเพิ่มปริมาณโคกระทำได้น้อย

-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับวิธีการเลี้ยงโค ได้แก่ ปริมาณการเลี้ยงโคให้เหมาะสมกับพื้นที่ เลี้ยงโคแบบหลังบ้านด้วยพืชอาหารสัตว์ที่หาได้ในพื้นที่ ใช้โคพันธุ์ลูกผสมที่มีอัตราการเจริญเติบโตดี ให้ผลผลิตสูง ทนทานต่อโรค ใช้การผสมเทียมในการปรับปรุงพันธุ์และเพิ่มผลผลิต ส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดี เลี้ยงโค

เขตปศุสัตว์ที่ 6

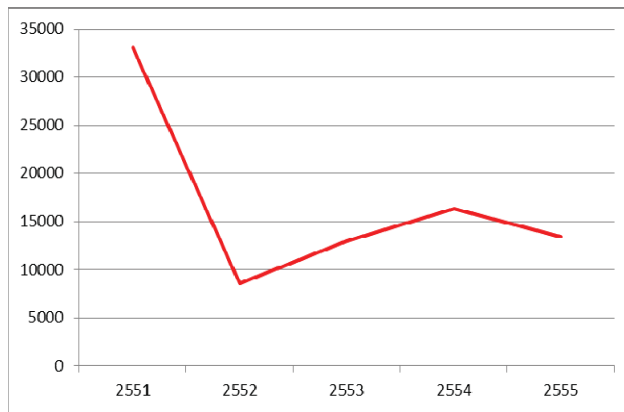
ประกอบด้วยจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร อุทัยธานี พิษณุโลก ตาก อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ พิจิตร และเพชรบูรณ์ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลโคเพศเมีย เป็นดังนี้

(1) จังหวัดสุโขทัย

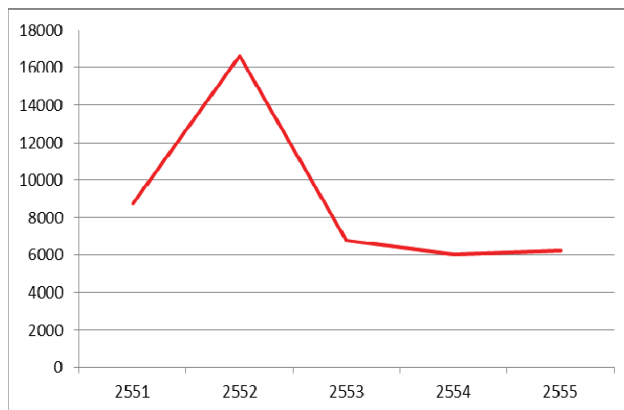
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงเป็นลำดับจาก 33,015 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 8,574 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 12,969 และ 16,370 ตัวในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ แต่ในปี พ.ศ. 2555 ปรับลดลงเหลือ 13,428 ตัว ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปลดลงจากจำนวนประมาณ 10,000 ตัวในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 เหลือ 5,729 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 48 และภาพที่ 93) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 8,714 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 16,594 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 และปรับลดลงเป็น 6,258 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 4,756 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 19,188 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 2,905, 3,044 และ 3,193 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 48 และภาพที่ 94)

ตารางที่ 48 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดสุโขทัย

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	33,015	10,009	8,714	4,756	41,729	14,765
2552	8,574	10,022	16,594	19,188	25,168	29,210
2553	12,969	7,020	6,753	2,905	19,722	9,925
2554	16,370	7,314	6,058	3,044	22,428	10,358
2555	13,428	5,729	6,258	3,193	19,686	8,922

ภาพที่ 93 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ 94 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสุโขทัย

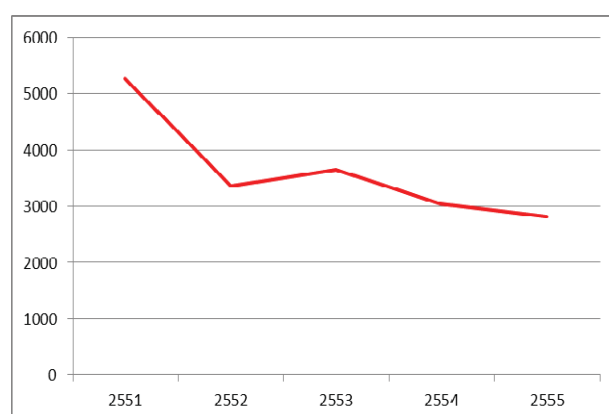
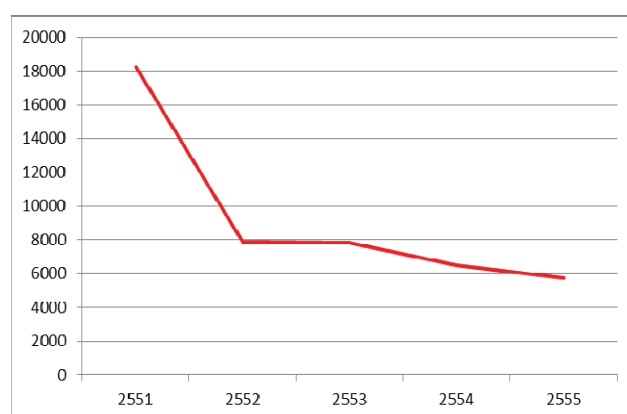
สถานการณ์การเลี้ยงโคเนื้อของจังหวัดสุโขทัยมีแนวโน้มลดลงปีละ 4-5 เปอร์เซ็นต์ ข้อจำกัดของการเลี้ยงโคพื้นเมืองคือการลดลงของพื้นที่เลี้ยง อันเป็นผลจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกของรัฐบาล ชาวนาหันมาปลูกข้าวเพิ่มขึ้น 2-3 ครั้งต่อปี โคฝูงพื้นเมืองจะเลี้ยงอยู่ที่อำเภอตำบลลานหอย และศรีษะชนาลัย ส่วนโคลูกผสมเลี้ยงกระจายอยู่ทั่วไป แต่ตลาดนัดโคกระบือที่เคยอยู่ในอำเภอตำบลลานหอยได้ปิดไปแล้ว เนื่องจากโคเข้าสู่ตลาดลดลง และพ่อค้าโคย้ายไปทำการซื้อขายกันที่จังหวัดตากแทน มีฟาร์มมาตรฐานส่งออกของศูนย์ก้าไลทิพย์ ส่งออกไปมาเลเซีย

(2) จังหวัดกำแพงเพชร

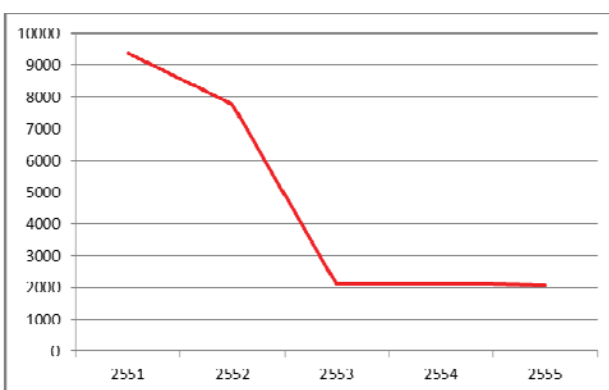
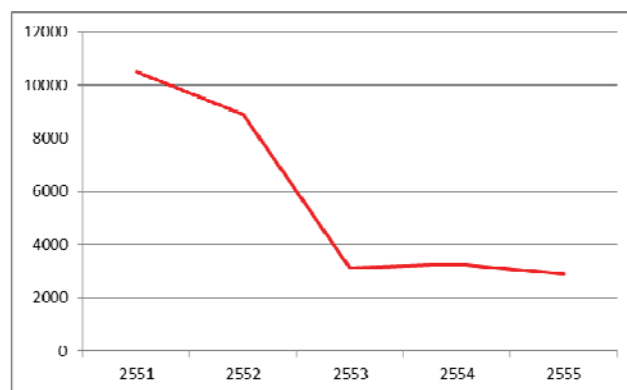
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงเป็นลำดับจาก 18,253 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 5,756 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 ส่วนโคเพศเมียดังท้องแรกขึ้นไปลดลงเป็นลำดับจากจำนวน 5,261 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 2,814 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 49 และภาพที่ 95) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงจาก 10,483 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 2,920 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปลดลงจากจำนวน 9,355 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 2,082 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 49 และภาพที่ 96)

ตารางที่ 49 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดกำแพงเพชร

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโค สาว	ตั้งท้องแรกขึ้น ไป	แรกเกิดถึงโค สาว	ตั้งท้องแรกขึ้น ไป	แรกเกิดถึงโค สาว	ตั้งท้องแรกขึ้น ไป
2551	18,253	5,261	10,483	9,355	28,736	14,616
2552	7,870	3,354	8,882	7,761	16,752	11,115
2553	7,850	3,651	3,145	2,095	10,995	5,746
2554	6,517	3,034	3,274	2,131	9,791	5,165
2555	5,756	2,814	2,920	2,082	8,676	4,896

ภาพที่ 95 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 96 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดกำแพงเพชร

สถานการณ์การเลี้ยงโคของจังหวัดกำแพงเพชรมีแนวโน้มลดลงปีละ 5 เปอร์เซ็นต์ ส่วนโคพื้นเมืองลดลงเกือบหมดไปจากพื้นที่ พื้นที่เดิมที่เป็นโคฝูงพื้นที่อำเภอชาติตระการ และนครไทย ถูกเปลี่ยนไปปลูกยางพารา เกิดการขัดแย้งกับผู้เลี้ยงโค ส่วนพื้นที่เลี้ยงโคลูกผสมถูกเปลี่ยนไปปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นที่มีราคาแน่นอนและได้รับการแทรกแซงโดยรัฐบาล รวมถึงผู้เลี้ยงเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น จำนวนโคลดน้อยลง แต่สายพันธุ์ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ไม่มีการควบคุมสัตว์ ทำให้เกิดการขยายโคแม่-ลูกออกไปจำนวนมาก

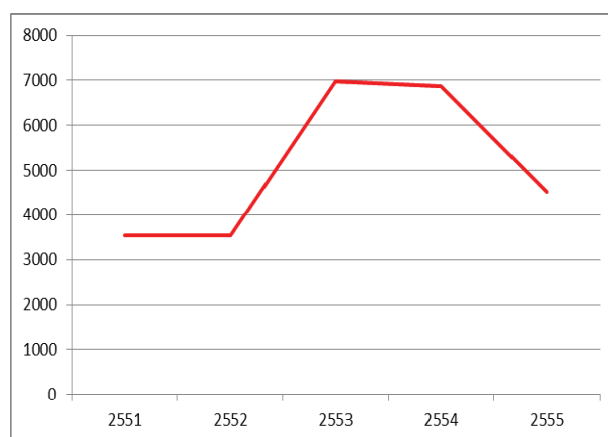
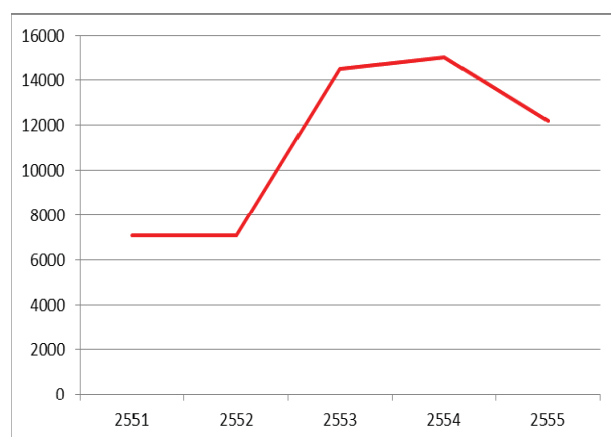
(3) จังหวัดอุทัยธานี

ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวเพิ่มขึ้นจาก 7,077 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 เป็น 14,499 และ 15,034 ตัว ในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ แต่ได้ลดลงเหลือ 12,205 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 3,532 ตัวในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 เป็น 6,979 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วลดลง

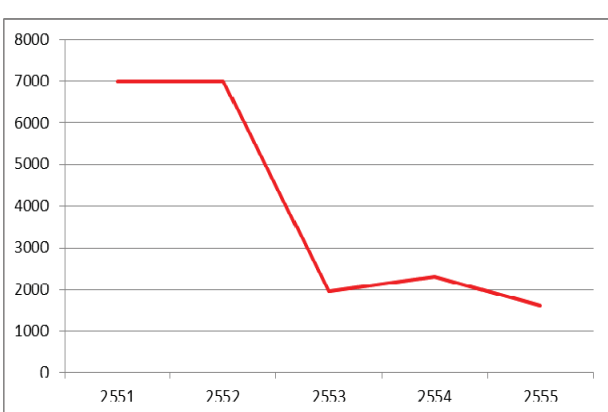
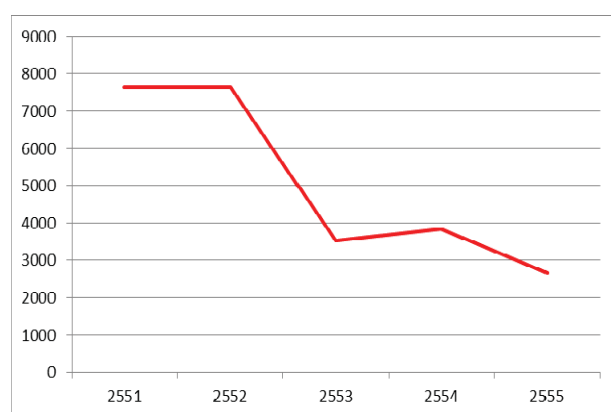
เป็น 6,874 และ 4,532 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 (ตารางที่ 50 และภาพที่ 97) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงจาก 7,643 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 เหลือ 2,656 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปลดลงจากจำนวน 6,996 ตัวในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 เหลือ 1,612 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 50 และภาพที่ 98)

ตารางที่ 50 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดอุทัยธานี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	7,077	3,532	7,643	6,996	14,720	10,528
2552	7,077	3,532	7,643	6,996	14,720	10,528
2553	14,499	6,979	3,534	1,950	18,033	8,929
2554	15,034	6,874	3,842	2,308	18,876	9,182
2555	12,205	4,532	2,656	1,612	14,861	6,144

ภาพที่ 97 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 98 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดอุทัยธานี

บริเวณพื้นที่ของจังหวัดฝั่งตะวันตกอำเภอบ้านไร่ ที่ติดต่อกับอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นแหล่งเลี้ยงโคฝูง โคพื้นเมืองของจังหวัด ซึ่งผู้เลี้ยงจะเคลื่อนย้ายอยู่บริเวณพื้นที่สองจังหวัด ส่วนพื้นที่อำเภอเมืองคือการเลี้ยงกระบือ แต่เมื่อมีโรงงานน้ำตาล และโรงไฟฟ้าชีวมวล มีการส่งเสริมการปลูกยาง อ้อย และมันสำปะหลังกระจายไปทั่วพื้นที่ ในส่วนพื้นที่ลุ่มมีการใช้ปลูกข้าว 2-3 ครั้งต่อปี ทั้งนี้ ผู้เลี้ยงสัตว์นิยมเลี้ยงกระบือมากกว่าโค โดยมีจำนวนผู้เลี้ยงโค 3,434 ราย โค 2,184 ราย

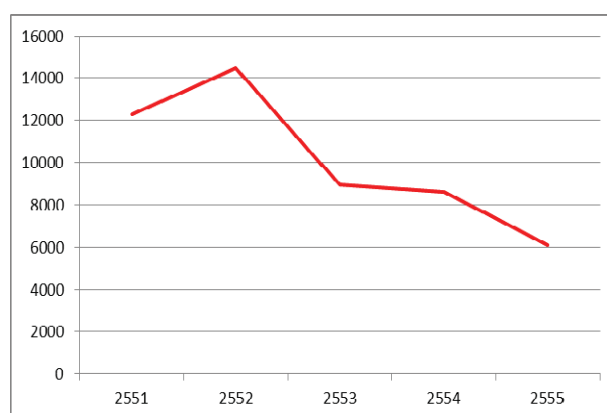
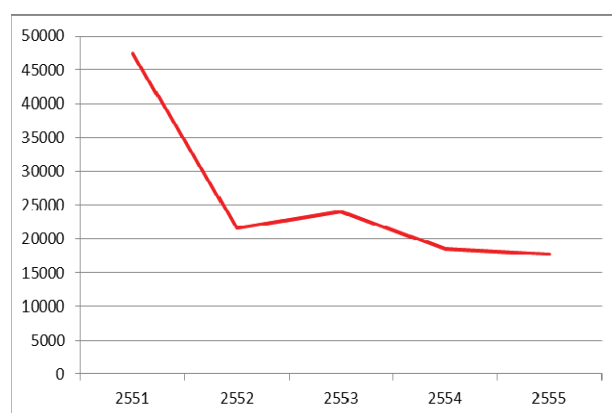
สำหรับตลาดนัดโคกระบือที่อำเภอห้วยทับทัน โคที่นำมาซื้อขายกันส่วนหนึ่งมาจากจังหวัดสุพรรณบุรี และกาญจนบุรี ส่วนการกว้านซื้อโคและกระบือของเวียดนามในตลาดนัดโคกระบือ ปศุสัตว์จังหวัดกล่าวโดยย่อว่า ได้เคยไปดูงานตลาดโคกระบือที่เวียดนาม พบว่า การนำโคมีชีวิตเข้าไปจำหน่ายในเวียดนาม ผูกขาดโดยบริษัทกวานตริ ซึ่งทำธุรกิจหลายประเภท เดิมดำเนินการซื้อโดยตรงจากพ่อค้าในประเทศไทย ต้องให้คนไทยเป็นผู้จัดหาให้ ความต้องการโคเนื้อในประเทศเวียดนามสูง ต้องการโคมีชีวิต บริโภคซากอ่อน ต้องการโคคุณภาพ (โคขุน) ให้ราคาสูง ผู้บริโภคในเวียดนามต้องการเนื้อโคเท่าๆ กับเนื้อหมู ไม่กินเครื่องใน การเคลื่อนย้ายโคมีชีวิตจากไทยเข้าไปในตลาดเวียดนามไม่ยาก ผ่านทางเส้นทางมุกดาหาร ไม่มีการกักกันก่อนนำเข้าประเทศ ถ้ายารถที่ลาวแล้วขนส่งเข้าไปได้เลย โคเนื้อจะนำไปบริโภคในพื้นที่ตอนกลางของประเทศ ส่วนกระบือ จะขนส่งต่อไปจำหน่ายที่จีน

(4) จังหวัดพิษณุโลก

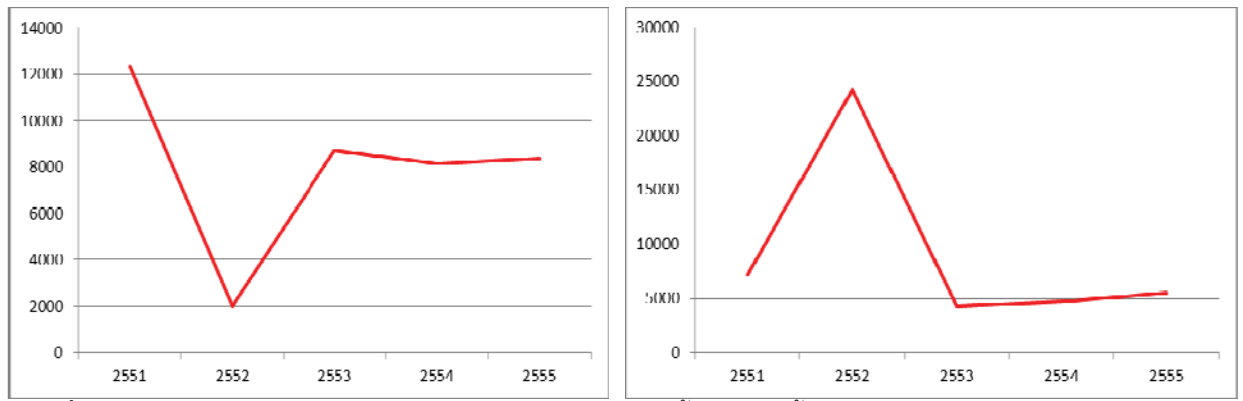
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงเป็นลำดับจาก 47,322 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 17,778 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 12,270 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 14,479 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นได้ลดลงเป็นลำดับเหลือ 6,111 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 51 และภาพที่ 99) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงจาก 12,308 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 2,021 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 8,699 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นลดลงเหลือ 8,134 และ 8,378 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ในขณะที่จำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 7,210 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 24,229 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 4,331 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วขยับเพิ่มขึ้นเป็น 4,673 และ 5,486 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 51 และภาพที่ 100)

ตารางที่ 51 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดพิษณุโลก

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	47,322	12,270	12,308	7,210	59,630	19,480
2552	21,560	14,479	2,021	24,229	23,581	38,708
2553	24,043	8,969	8,699	4,331	32,742	13,300
2554	18,496	8,624	8,134	4,673	26,630	13,297
2555	17,778	6,111	8,378	5,486	26,156	11,597

ภาพที่ 99 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 100 โคพันธุและโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพิษณุโลก

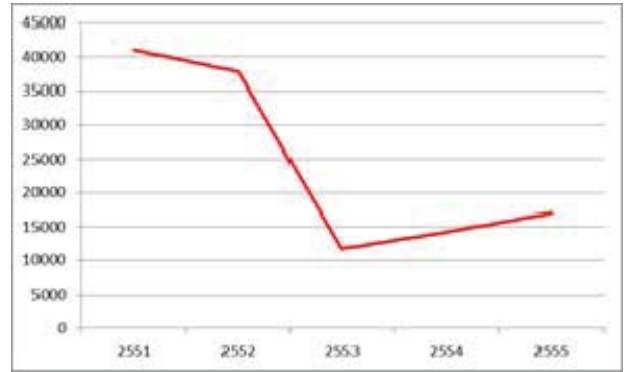
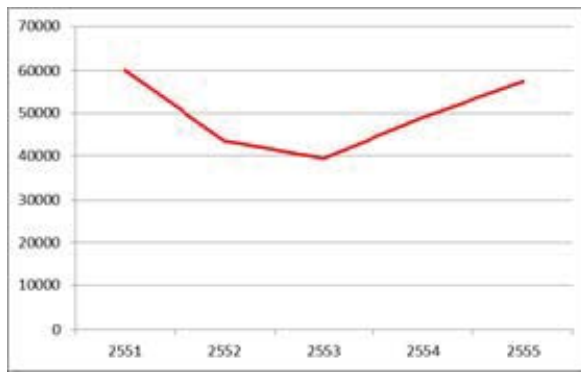
แหล่งเลี้ยงโคพื้นเมืองอยู่บริเวณพื้นที่สูงในพื้นที่อำเภอนครไทย และชาติตระการ เป็นโคขนาดเล็ก แต่มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากแหล่งเลี้ยงได้ปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราโดยนายทุนและผู้มีอิทธิพลจากภาคใต้ และส่วนที่เป็นอุทยานแห่งชาติ จะไม่อนุญาตให้เกษตรกรนำโคไปเลี้ยง ทำให้การส่งเสริมการปลูกพืชอาหารสัตว์ทำได้ สำหรับพื้นที่ชลประทาน จะประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก อย่างไรก็ตาม แหล่งเลี้ยงโคในจังหวัด จัดเป็นโคต้นน้ำให้กับฟาร์ม ลุงเชาว์ กำแพงแสน และโพนยางคำ

(5) จังหวัดตาก

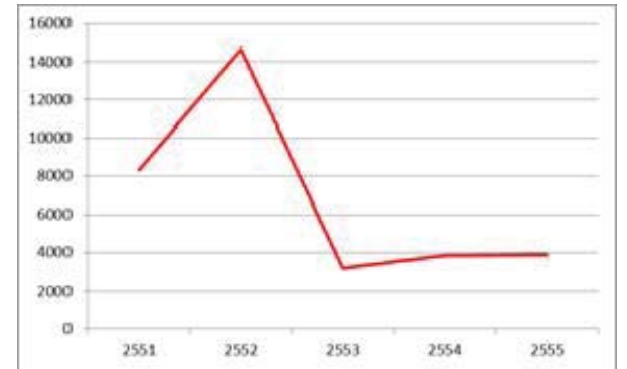
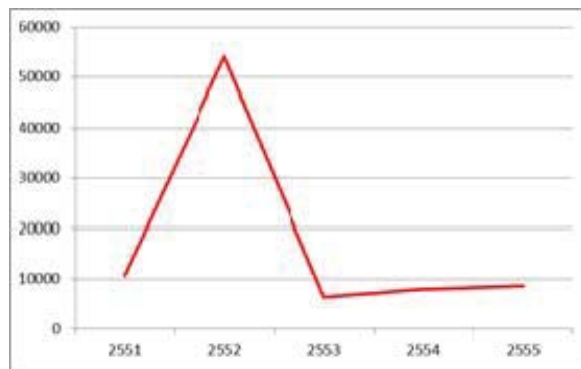
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงเป็นลำดับจาก 60,206 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 39,454 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นได้ปรับเปลี่ยนเป็น 49,175 และ 57,492 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ เช่นเดียวกับ โคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปลดจำนวนจาก 41,015 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 11,730 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นได้ปรับเปลี่ยนเป็น 14,255 และ 16,988 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 52 และภาพที่ 101) โคเพศเมีย ลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 10,768 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 54,090 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 6,301 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นได้ปรับเปลี่ยนเป็น 7,960 และ 8,659 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ในขณะที่จำนวนโค เพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 8,311 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 14,685 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 3,143 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วขยับเพิ่มขึ้นเป็น 3,815 และ 3,892 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 52 และภาพที่ 102)

ตารางที่ 52 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดตาก

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุและโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	60,206	41,015	10,768	8,311	70,974	49,326
2552	43,488	37,799	54,090	14,685	97,578	52,484
2553	39,454	11,730	6,301	3,143	45,755	14,873
2554	49,175	14,255	7,960	3,815	57,135	18,070
2555	57,492	16,988	8,659	3,892	66,151	20,880

ภาพที่ 101 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ชาย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดตาก

ภาพที่ 102 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ชาย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดตาก

พื้นที่ของจังหวัดตากเป็นป่า ภูเขา และมีการเลี้ยงโคอยู่ตามป่าและภูเขา เป็นพันธุ์โคที่ทนต่อสภาพแวดล้อม ส่วนการเลี้ยงโคในพื้นที่ราบ ส่วนใหญ่เป็นโคลูกผสม ส่วนโคที่นำเข้าจากพม่าลดปริมาณลงเหลือเพียงประมาณ 1,000 ตัวต่อเดือน เนื่องจากการเปิดประเทศนำเข้าโคผ่านไปยังมาเลเซียโดยตรง รวมทั้งบังกลาเทศ และจีน (ยูนนาน)

ภัยคุกคามการเลี้ยงโคในพื้นที่จังหวัดตากประกอบด้วยข้อจำกัดของผู้เลี้ยง เนื่องจากการเลี้ยงโคต้องทำงานทุกวัน ถึงแม้พื้นที่เลี้ยงจะเหมาะสม มีระบบชลประทาน แต่การประกอบอาชีพอื่นมีช่วงเวลาที่เกษตรกรสามารถพักผ่อนหรือไปหารายได้เสริมจากการทำงานอื่นได้ สังคมการเลี้ยงโคได้กลายเป็นสังคมส่วนน้อยไปแล้ว นอกจากนี้ เดิมพื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดมีมาก ปัจจุบันได้จัดสัมปทานไปมากแล้ว ดังนั้น การเลี้ยงโคในปัจจุบัน ต้องกำหนดสถานที่เลี้ยงที่ชัดเจน เน้นความรู้การเลี้ยง การขับเคลื่อนการเลี้ยงด้วยกลุ่มที่เข้มแข็ง เป็นระบบ อย่างไรก็ตาม อำเภอสามเภา แต่เดิมจัดเป็นพื้นที่เลี้ยงโคที่มีการจัดตั้งกลุ่มที่เข้มแข็ง แต่ปัจจุบันไม่หลงเหลือแล้ว เกษตรกรที่เลี้ยงโคส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย ไม่ขุนโคเนื่องจากพ่อค้ามารับซื้อในราคาสูง ในช่วงปี 2553-2554 เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์จำหน่ายไม่ได้เลย แต่ในปี พ.ศ. 2555 เริ่มจำหน่ายได้บ้าง เกษตรกรรายย่อยต้องเข้ามาเป็นลูกจ้างเลี้ยงโคแทน

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดตาก โดยนายสัญญา ศิริรักษ์ ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการพัฒนาปศุสัตว์ โทร. 081-8864123 ภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อเริ่มแนวโน้มลดลง เพราะเกษตรกรนำพื้นที่ไปใช้ด้านการเกษตรอื่น ทำให้พื้นที่สำหรับเลี้ยงโคมีน้อยไม่เพียงพอ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคหันไปประกอบอาชีพการเกษตรกับการเพาะปลูก เนื่องจากมีการประกันราคาจากรัฐ **รายงานข้อมูลโรงฆ่า** ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 5 แห่ง ประกอบด้วย โรงฆ่ามาตรฐาน 1 ดาว 1 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 1 ตัว/วัน โรงฆ่ามาตรฐาน 2 ดาว 2 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 2 ตัว/วัน โรงฆ่ามาตรฐาน 3 ดาว 2 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 2 ตัว/วัน **ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่** การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 100 (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายใน) **ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค** จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 16,181.50 ไร่ และแปลงปลูกหญ้า 61,196.50 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำไร่มันสำปะหลัง ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (3) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (4) การนำแม่โคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (6) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (7) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (8) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (9) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

-ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม คาดว่าโคเนื้อน่าจะมีปริมาณลดลง โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยจะเลิกเลี้ยงไปประกอบอาชีพอื่น

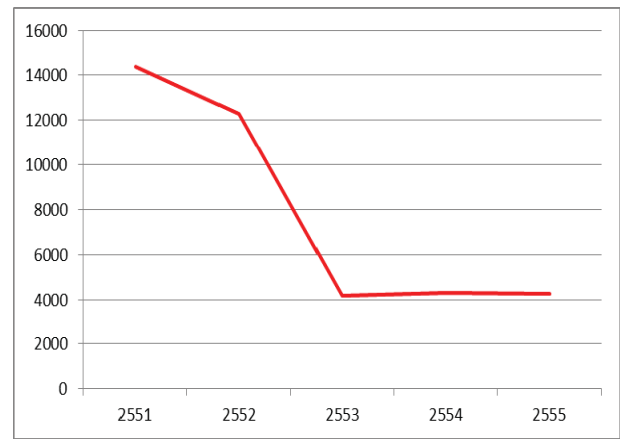
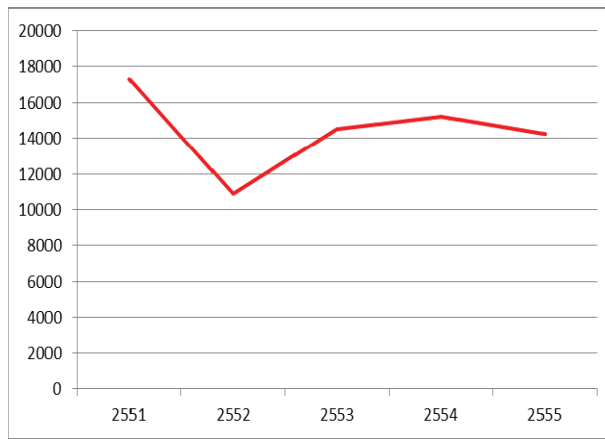
-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ ควรจะมีการส่งเสริมให้เกษตรกรรายใหญ่ เลี้ยงโคให้มากขึ้นโดยรัฐควรมีมาตรการให้เกษตรกรรายใหญ่สนใจในการลงมุนเลี้ยงโค

(6) จังหวัดอุดรธานี

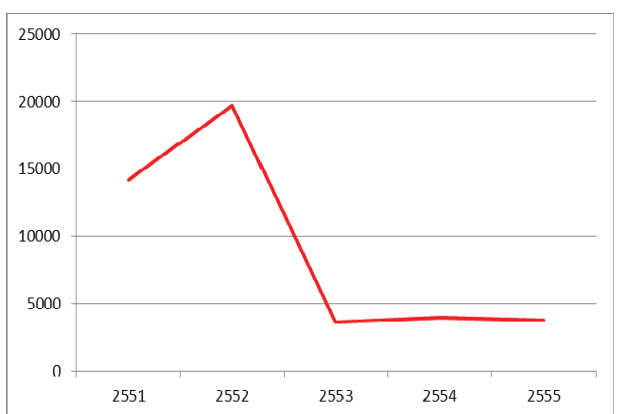
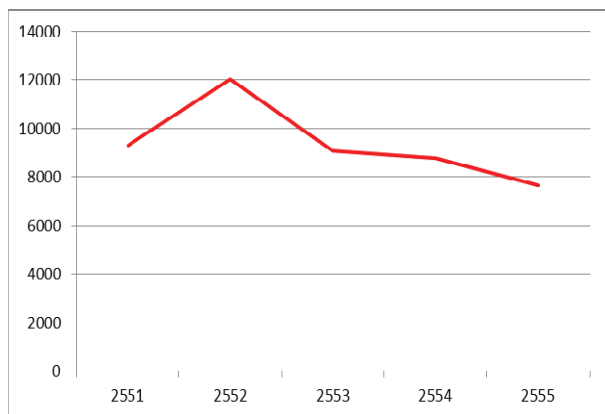
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงจาก 17,284 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 10,866 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นได้ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 14,513 และ 15,206 ตัวในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ จากนั้นได้ปรับลดลงเหลือ 14,238 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปลดจำนวนจาก 14,369 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 4,183 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นได้ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 4,323 และ 4,252 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 53 และภาพที่ 103) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 9,288 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 12,037 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเป็นลำดับเหลือเพียง 7,665 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในขณะที่จำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปเพิ่มขึ้นจากจำนวน 14,227 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 19,642 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 3,682 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วขยับเพิ่มขึ้นเป็น 3,980 และ 3,812 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 53 และภาพที่ 104)

ตารางที่ 53 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดอุดรธานี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	17,284	14,369	9,288	14,227	26,572	28,596
2552	10,866	12,271	12,037	19,642	22,903	31,913
2553	14,513	4,183	9,057	3,682	23,570	7,865
2554	15,206	4,323	8,781	3,980	23,987	8,303
2555	14,238	4,252	7,665	3,812	21,903	8,064

ภาพที่ 103 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดอุดรดิตถ์

ภาพที่ 104 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดอุดรดิตถ์

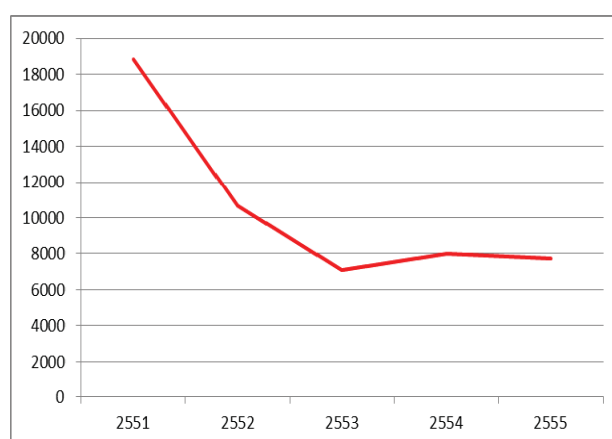
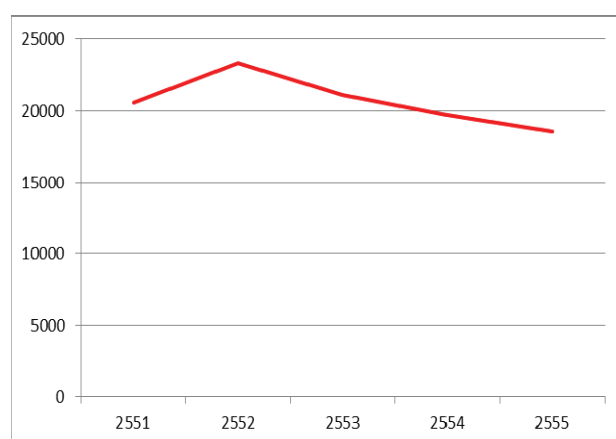
แหล่งเลี้ยงโคพื้นเมืองอยู่บริเวณอำเภอน้ำโสม ทำชำม และน้ำปาด แต่มีจำนวนเลี้ยงลดลงเนื่องจากพื้นที่เลี้ยงอยู่ในอุทยาน ไม้อนุญาตให้เกษตรกรนำโคเข้าไปเลี้ยง มีหน่วยผสมเทียมอยู่ที่อำเภอพิชัย ฟากท่า และท่าปลา ส่งผลให้โคลูกผสมมีสัดส่วนมากขึ้น และโคคุณภาพอยู่ที่อำเภอเมือง โคลูกผสมขนาดเล็กเคลื่อนย้ายจากภาคอีสานไปเลี้ยงที่จังหวัดนี้ด้วยหญ้า โดยพ่อค้าคนกลางเป็นผู้จัดการเคลื่อนย้ายโคเข้าและออกจากจังหวัด

(7) จังหวัดนครสวรรค์

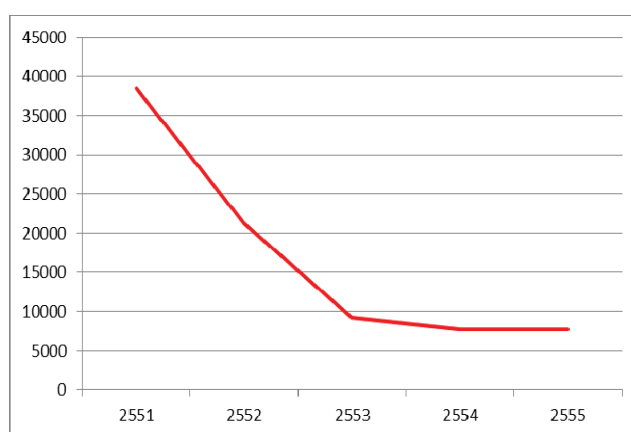
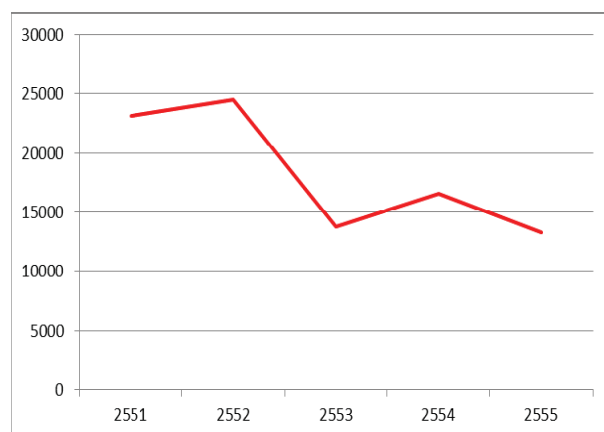
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวเพิ่มขึ้นจาก 20,558 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 23,257 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นได้ปรับลดลงเป็นลำดับเหลือเพียง 18,555 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียดังท้องแรกขึ้นไป ลดจำนวนจาก 18,807 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 7,720 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 54 และภาพที่ 105) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 23,109 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 24,471 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเป็น 13,731 ตัวในปี พ.ศ. 2553 ปรับสูงขึ้นอีกเป็น 16,555 ตัวในปี พ.ศ. 2554 แล้วลดลงเหลือ 13,241 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในขณะที่จำนวนโคเพศเมียโคลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้ลดลงเป็นลำดับ จากจำนวน 38,404 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 7,782 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 54 และภาพที่ 106)

ตารางที่ 54 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดนครสวรรค์

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	20,558	18,807	23,109	38,404	43,667	57,211
2552	23,257	10,684	24,471	21,227	47,728	31,911
2553	21,052	7,086	13,731	9,251	34,783	16,337
2554	19,674	8,009	16,555	7,814	36,229	15,823
2555	18,555	7,720	13,241	7,782	31,796	15,502

ภาพที่ 105 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 106 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนครสวรรค์

สถานการณ์การเลี้ยงโคของจังหวัดนครสวรรค์ลดลงเป็นลำดับ แขนงเกษตรกรที่เคยเลี้ยงโคได้ขายยกฝูงไปเป็นจำนวนมาก แหล่งเลี้ยงที่เคยอยู่ในอำเภอไพศาลี และท่าตะโกได้เปลี่ยนพื้นที่ไปปลูกมันสำปะหลังและอ้อย ส่วนที่อำเภอพยุหะคีรี และชุมตาบง พื้นที่เลี้ยงเปลี่ยนไปเป็นโคลูกผสมแทนโคพื้นเมือง

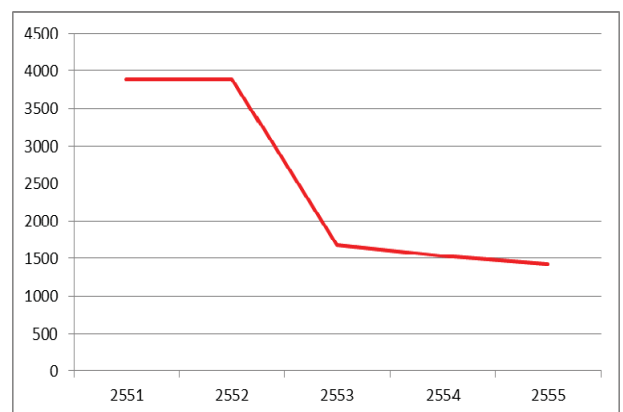
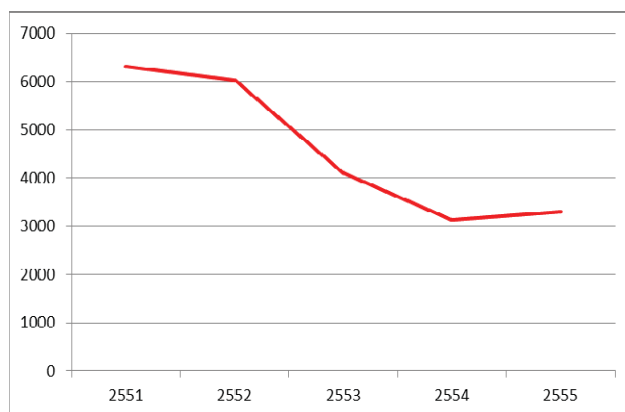
(8) จังหวัดพิจิตร

ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวได้ลดลงเป็นลำดับจาก 6,303 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 3,142 ตัวในปี พ.ศ. 2554 จากนั้นได้ปรับเปลี่ยนเล็กน้อยเป็น 3,296 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปลดจำนวนจาก 3,892 และ 3,893 ตัวในปี พ.ศ. 2551 และ 2552 ตามลำดับ เหลือเพียง 1,421 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 55 และภาพที่ 107) ส่วนโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงเป็นลำดับจาก 8,548 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโคเนื้อขาดแคลน

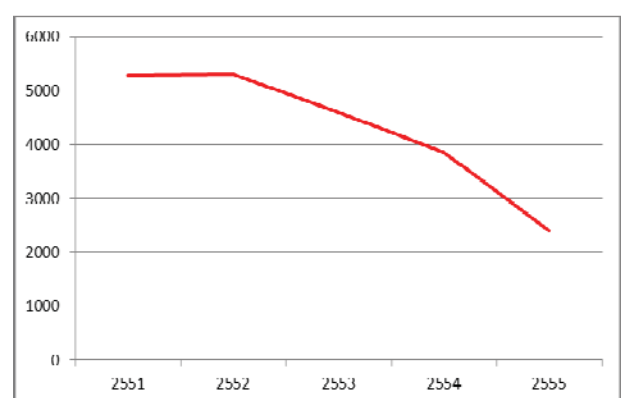
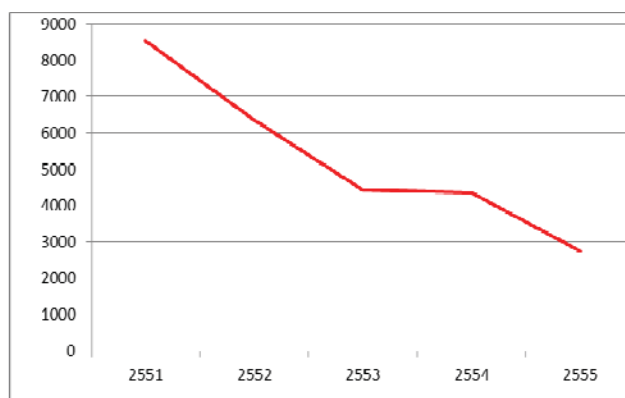
2,752 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้ลดลงเป็นลำดับจากจำนวน 5,279 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 2,403 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 55 และภาพที่ 108)

ตารางที่ 55 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดพิจิตร

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	6,303	3,892	8,548	5,279	14,851	9,171
2552	6,036	3,893	6,359	5,295	12,395	9,188
2553	4,115	1,679	4,429	4,588	8,544	6,267
2554	3,142	1,534	4,351	3,856	7,493	5,390
2555	3,296	1,421	2,752	2,403	6,048	3,824

ภาพที่ 107 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพิจิตร

ภาพที่ 108 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพิจิตร

จังหวัดพิจิตรเกษตรกรรมส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ทำนา ปริมาณการเลี้ยงโคมีไม่มาก มีคนเลี้ยงดั้งเดิมอยู่บริเวณอำเภอสามโก้ ผู้เลี้ยงจัดเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดพิจิตร โดยนายสุเมธ เมธาสัตร์ ตำแหน่ง นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ โทร. 081-660 9857 ภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อแนวโน้มลดลง เพราะจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงลดลง จำนวนสัตว์ลดลง พื้นที่เลี้ยงลดลงเพราะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเลิกเลี้ยงไปทำนาข้าวมากขึ้น เนื่องจากข้าวมีราคาดี มีการจำหน่ายทั้งปี ทำให้มีรายได้สม่ำเสมอ **รายงานข้อมูลโรงฆ่า** ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 5 แห่ง เป็นโรงฆ่ามาตรฐาน 3 ตัว ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 1-5 ตัว/วัน **ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่** การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อ

โคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 60 และอีกร้อยละ 40 เป็นการบริโภคเนื้อโคจากพื้นที่จังหวัดอื่นได้แก่ นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก กำแพงเพชร (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายใน) ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 23,107 ไร่ แปลงปลูกหญ้า 500 ไร่ ไม่มีพื้นที่ป่าสงวน พื้นที่ปลูกข้าวนาปี 1,788,044 ไร่ พื้นที่ทำไร่ 148,350 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรอื่น 177,313 ไร่ นอกพื้นที่ทำการเกษตร 148,350 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

(1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง เสนอให้มีการเก็บ ข้อมูลที่แท้จริง และเลี้ยงโคเพื่อบริโภคเนื้อไม่ใช่บริโภคความงาม

(2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำไร่มันสำปะหลัง ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง เสนอยกเลิกการจำหน่าย และ สนับสนุนการใช้ปุ๋ยชีวภาพ

(3) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เสนอการเลี้ยงโคในสวน ยางพารา เมื่ออายุยางยังไม่ให้น้ำยางและเมื่ออายุมากและไม่ให้น้ำยางแล้ว

(4) การนำแม่โคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเสนอให้ความรู้เรื่องการ ทดแทนในฝูงสัตว์ (การจัดการระดับฝูง)

(5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก เสนอมีเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังโรคระดับหมู่บ้านและตำบลช่วยด้าน การป้องกัน กำจัด ควคุมโรค

(6) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอส่งเสริมการนำเงินกองทุนหมู่บ้านมาให้เป็นทุนใน การเลี้ยงโค

(7) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก เสนอทำแปลงหญ้า พืชอาหารสัตว์ ในสวนหลังบ้าน

(8) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก เสนอจัดตั้งตลาดค้าสัตว์ใน พื้นที่ที่เหมาะสม

(9) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอให้ความรู้ด้านการเลี้ยง การจัดการ มี ทักษะการคำนวณน้ำหนักสัตว์ ประชาสัมพันธ์ด้านการตลาด รวกลุ่มกันซื้อรวมกันขาย และจัดระบบการผลิตเป็นรุ่นที่ แน่นนอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

-ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม ให้เป็นไปตามธรรมชาติของตลาดและความชอบของผู้เลี้ยง ตามเงื่อนไขของเวลา หญ้า น้ำ แดด การคมนาคม และการผสมเทียม

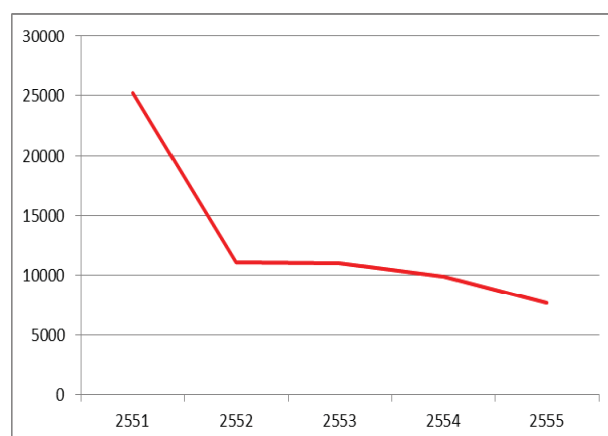
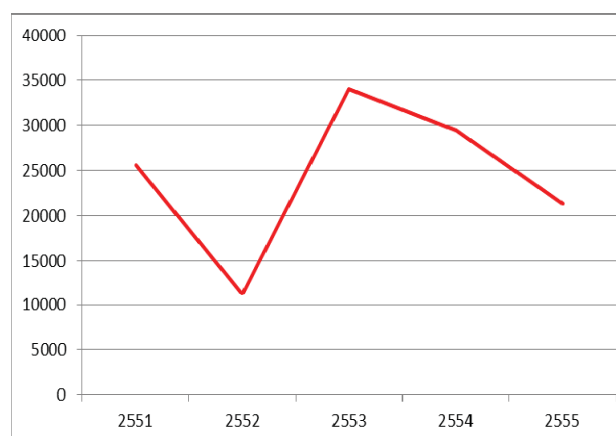
-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ กองผสมเทียมเพิ่มช่องทางอื่น เร่งการผสมเทียมพันธุ์ดี กองอาหาร สัตว์ แจกต้นหญ้าพันธุ์ดีสำหรับผู้มีโคเนื้อพันธุ์ดี สืบสวนพันธุ์ตัวเมียโคใหม่เป็นรายหมู่บ้าน สืบสวนศักยภาพผู้เลี้ยงกับการ สนับสนุนของรัฐที่มีความเป็นไปได้

(9) จังหวัดเพชรบูรณ์

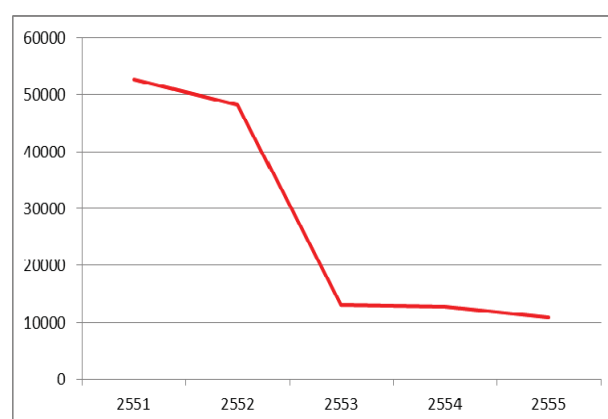
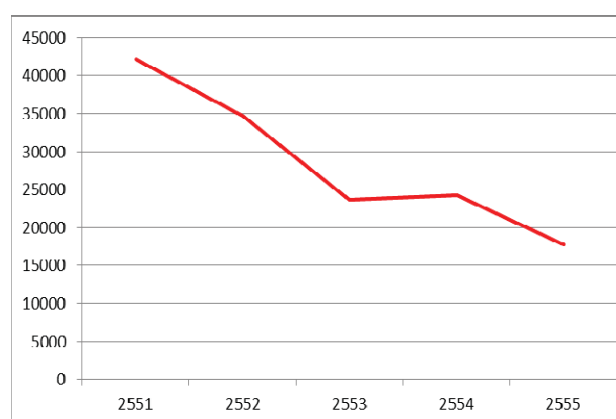
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวได้ลดลงเป็นลำดับจาก 25,549 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 11,332 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 34,022 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นปรับลดลงเป็นลำดับเหลือ 21,351 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไพลดจำนวนเป็นลำดับจาก 25,223 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือเพียง 7,675 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 56 และภาพที่ 109) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงเป็นลำดับจาก 42,114 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 23,624 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และปรับขึ้นเล็กน้อยเป็น 24,281 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับ จำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้ลดลงเป็นลำดับจากจำนวน 52,599 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 12,830 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 56 และภาพที่ 110)

ตารางที่ 56 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดเพชรบูรณ์

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	25,549	25,223	42,114	52,599	67,663	77,822
2552	11,332	11,097	34,636	48,117	45,968	59,214
2553	34,022	11,024	34,636	48,117	45,968	59,214
2554	29,414	9,898	23,624	13,153	57,646	24,177
2555	21,351	7,675	24,281	12,830	53,695	22,728

ภาพที่ 109 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 110 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดเพชรบูรณ์

สถานการณ์การเลี้ยงโคเพศเมียของจังหวัดเพชรบูรณ์ค่อนข้างนิ่ง เพราะมีการดำเนินโครงการโคเนื้อคุณภาพ เริ่มจากการผสมเทียมและเก็บแม่พันธุ์คุณภาพดีไว้ขยายพันธุ์ต่อ ซึ่งความสำเร็จอยู่ที่ความสามารถในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรรายย่อย และพัฒนาให้กลุ่มมีความเข้มแข็ง ซึ่งปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มจำนวน 50 กลุ่ม ไปพร้อมกับโครงการธนาคารโคกระบือ ความต้องการโคเนื้อลูกผสมชาโรเลส์ขนาด 400 กิโลกรัม เพื่อนำไปขุนมีความชัดเจนมาก แต่ปัญหาการตั้งโรงงานน้ำตาลที่อำเภอศรีเทพ ยังเป็นภัยคุกคามพื้นที่เลี้ยงโค

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยนายไวพจน์ หิมารัตน์ ตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ โทร. 085-6609858 ภาพรวมตั้งแต่ปี 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อ มีแนวโน้มลดลง รายงานข้อมูลโรงฆ่า ในพื้นที่จังหวัดไม่มีโรงฆ่าสัตว์ ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่ การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิตร้อยละ 98 และอีกร้อยละ 2 เป็นการบริโภคเนื้อโคจากพื้นที่จังหวัดอื่น ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 58,974.25 ไร่ แปลงปลูกหญ้า 31,690.25 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำไร่นาสำปะหลัง ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (3) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (4) การนำแม่โคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (6) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง เสนอให้รวมกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มวิสาหกิจ เพื่อขอกู้จากสถาบันการเงิน
- (7) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เสนอให้เกษตรกรเลี้ยงโคขุนเป็นธุรกิจแต่จำเป็นต้องใช้อาหารที่มีราคาแพง ให้ผสมอาหารใช้เอง
- (8) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เสนอเป็นไปตามกลไกการตลาด การเคลื่อนย้ายสัตว์ที่ถูกต้อง ไม่ต้องเสียค่าปรับ
- (9) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เสนอเป็นการค้าที่พึงพอใจกันหากได้ราคาถูกจะไม่ขาย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม โคเนื้อลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ราคาแพงมากขึ้น เกษตรกรรายย่อยไม่สามารถเลี้ยงได้ ทำให้มีการขยายพันธุ์น้อยลง ไม่เพียงพอต่อความต้องการ
- ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ เร่งผลิตเพื่อขยายพันธุ์ให้มากขึ้น ให้สถาบันการเงินช่วยเหลือในเรื่องเงินทุน ส่วนราชการให้คำแนะนำในการจัดการฟาร์ม ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อความเข้มแข็ง

เขตปศุสัตว์ที่ 7

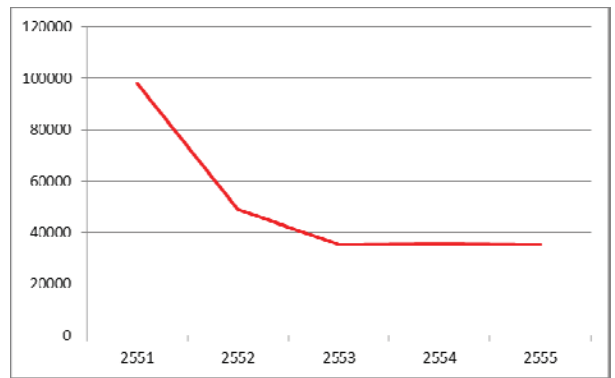
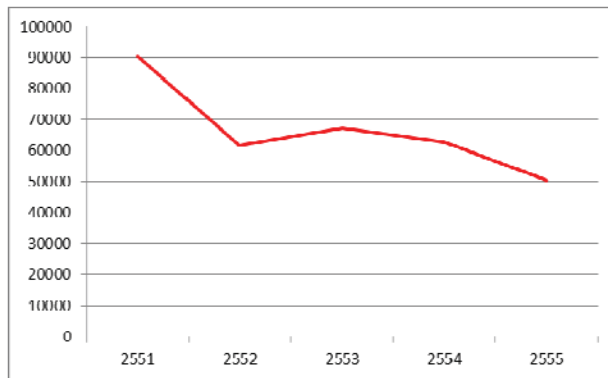
ประกอบด้วยจังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี นครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงคราม ผลการสังเคราะห์ข้อมูลโคเพศเมีย เป็นดังนี้

(1) จังหวัดกาญจนบุรี

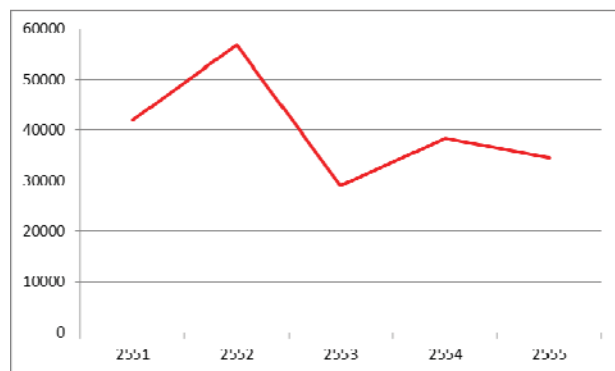
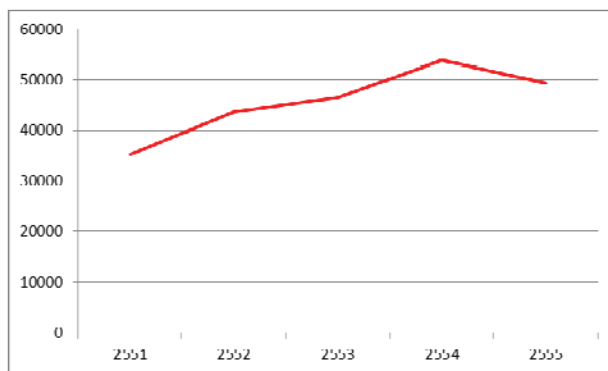
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวได้ลดลงจาก 90,552 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 61,480 ตัวในปี พ.ศ. 2552 ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 67,285 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นปรับลดลงเป็นลำดับเหลือ 62,785 และ 50,403 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ ส่วนโคเพศเมียดังท้องแรกขึ้นไปมีทิศทางลดจำนวนเป็นลำดับจาก 97,821 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือเพียง 35,040 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 57 และภาพที่ 111) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 35,223 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 53,783 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และปรับลดลงเล็กน้อยเป็น 49,214 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้เพิ่มขึ้นจากจำนวน 41,890 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 56,808 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเหลือ 28,951, 38,431 และ 34,598 ตัว ในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 57 และภาพที่ 112)

ตารางที่ 57 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดกาญจนบุรี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	90,552	97,821	35,223	41,890	125,775	139,711
2552	61,480	48,784	43,461	56,808	104,941	105,592
2553	67,285	35,069	46,450	28,951	113,735	64,020
2554	62,785	35,579	53,783	38,431	116,568	74,010
2555	50,403	35,040	49,214	34,598	99,617	69,638

ภาพที่ 111 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 112 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดกาญจนบุรี

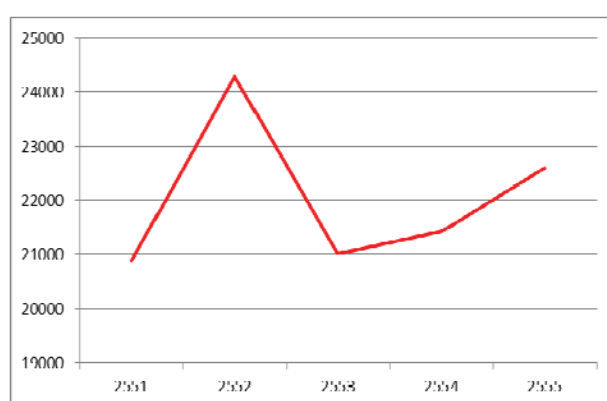
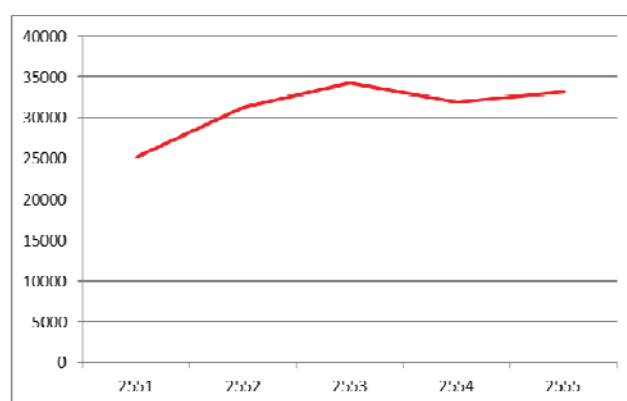
โคพื้นเมืองที่เลี้ยงอยู่ในพื้นที่ไร่อ้อย จังหวัดสุพรรณบุรี และทุ่งหญ้าในพื้นที่อยุธยาและปทุมธานี แล้วนำกลับมาเลี้ยงต่อในจังหวัดกาญจนบุรี ในระหว่างปี 2551-2552 ราคาโคตกต่ำ มีการขายยกฝูงไปมาก แต่ในปีถัดมา ราคาขยับสูงขึ้น เกษตรกรส่วนหนึ่งจึงเก็บแม่พันธุ์ไว้เลี้ยงต่อ โคราคาดี โคเพศผู้หย่านมตัวละ 10,000-14,000 บาท โคลูกผสมได้แก่ บราห์มัน ซาโรเลส์ และแองกัส การค้าโคชายแดนไม่มีนำเข้า ทางกรมปศุสัตว์ปิดด่านไปแล้ว โคเพศเมียถูกซื้อไปขุนและเข้าเชือดเป็นจำนวนมากและต่อเนื่อง เนื่องจากระบบการซื้อขายเป็นแบบยกฝูง โคเนื้อขาดแคลนในประเทศ และราคาที่ซื้อส่งไปเวียดนามและมาเลเซียสูง กรมปศุสัตว์มีนโยบายการผสมเทียมลูกโคพันธุ์ดี กลุ่มจังหวัดสนับสนุนโครงการพัฒนาระบบการผลิตอาหารปลอดภัยด้านปศุสัตว์ด้วยการปรับปรุงเชิงจำหนายเนื้อ การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และการใช้มูลโคผลิตแก๊สชีวภาพ มีโครงการธนาคารโคกระบือ ในขณะที่เอกชนดำเนินการเลี้ยงโคลูกผสมวากิว และทาจิมะ มาเป็นเวลา 2-3 ปีแล้ว พร้อมดำเนินธุรกิจด้านเนื้อโคเมื่อมีการเปิดเมืองท่าทวาย

(2) จังหวัดเพชรบุรี

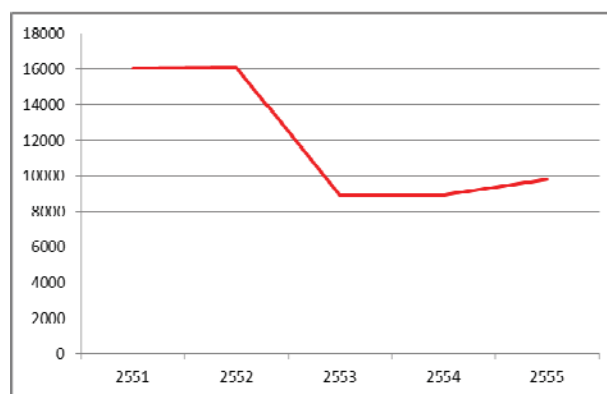
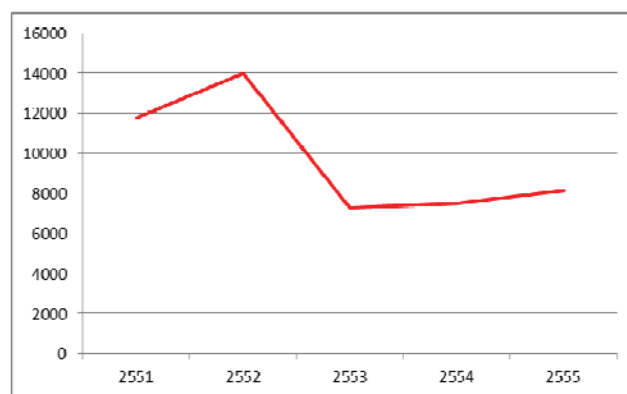
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวเพิ่มขึ้นจาก 25,142 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 31,228 และ 34,283 ตัวในปี พ.ศ. 2552 และ 2553 ตามลำดับ แล้วปรับลดลงเป็น 31,930 และ 33,161 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีทิศทางเพิ่มจำนวนจาก 20,887 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 24,283 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเหลือ 21,010, 21,425 และ 22,602 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 58 และภาพที่ 113) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางเพิ่มขึ้นจาก 11,759 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 14,008 ตัวในปี พ.ศ. 2552 และปรับลดลงเป็น 7,288 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นจำนวนได้เพิ่มขึ้นเป็น 7,505 และ 8,131 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้เพิ่มขึ้นจากจำนวน 16,036 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 16,102 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเหลือ 8,912, 8,934 และ 9,798 ตัว ในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 58 และภาพที่ 114)

ตารางที่ 58 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดเพชรบุรี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	25,142	20,887	11,759	16,036	36,901	36,923
2552	31,228	24,283	14,008	16,102	45,236	40,385
2553	34,283	21,010	7,288	8,912	41,571	29,922
2554	31,930	21,425	7,505	8,934	39,435	30,359
2555	33,161	22,602	8,131	9,798	41,292	32,400

ภาพที่ 113 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดเพชรบุรี

ภาพที่ 114 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีมีการเลี้ยงโคสองระบบ คือ โคลูกผสม ภายใต้โครงการเพิ่มปริมาณลูกโค และธนาคารโค กระบือ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน ได้รับการสนับสนุนน้ำเชื้อสายพันธุ์ชาโรเลส์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ส่วนโคพื้นเมืองไทยต้องการสงวนไว้ ภายใต้แผนการส่งเสริม 1 กลุ่ม จำนวน 25 ราย ส่วนที่เหลือเป็นการนำโคต้นน้ำจากพื้นที่อื่น มาขุนระยะสั้น ๆ เพื่อส่งออกไปเวียตนาม มาเลเซีย และตลาดกรุงเทพมหานคร

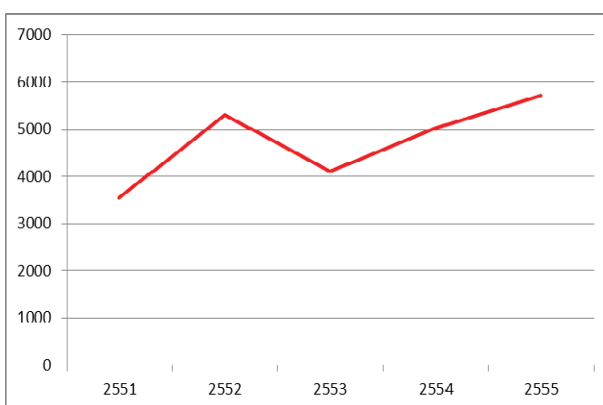
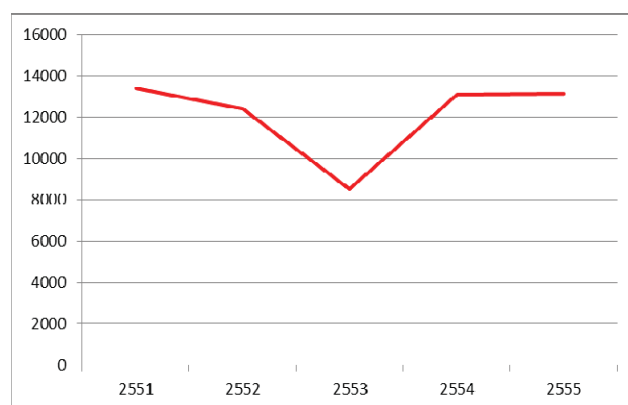
(3) จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงจาก 13,380 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 8,532 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเปลี่ยนเป็น 13,123 และ 13,138 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีทิศทางเพิ่มจำนวนจาก 3,545 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 5,297 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเหลือ 4,102 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นเพิ่มขึ้นเป็น 5,013 และ 5,718 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 59 และภาพที่ 115) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงเป็นลำดับจาก 12,487 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 7,982 ตัวในปี

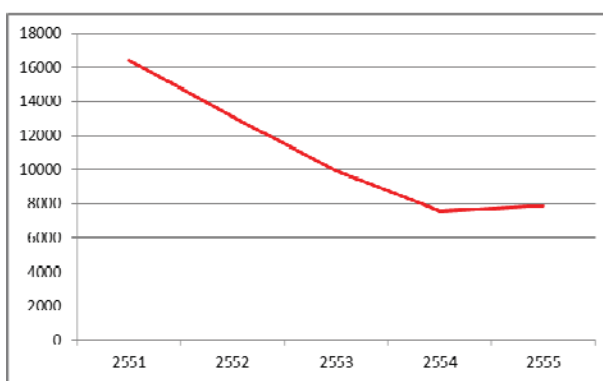
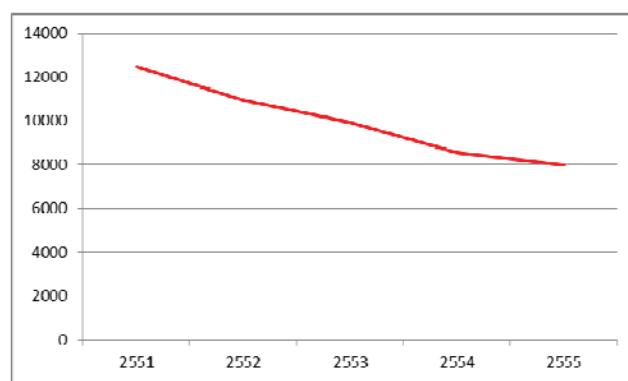
พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้ลดจำนวนลงเป็นลำดับจาก 16,394 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 7,869 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 59 และภาพที่ 116)

ตารางที่ 59 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดนครปฐม

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	13,380	3,545	12,487	16,397	25,867	19,942
2552	12,435	5,297	10,950	13,130	23,385	18,427
2553	8,532	4,102	9,950	9,953	18,482	14,055
2554	13,123	5,013	8,562	7,601	21,685	12,614
2555	13,138	5,718	7,982	7,869	21,120	13,587

ภาพที่ 115 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 116 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนครปฐม

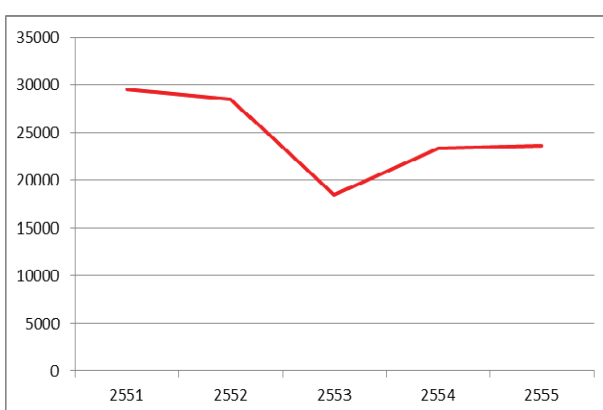
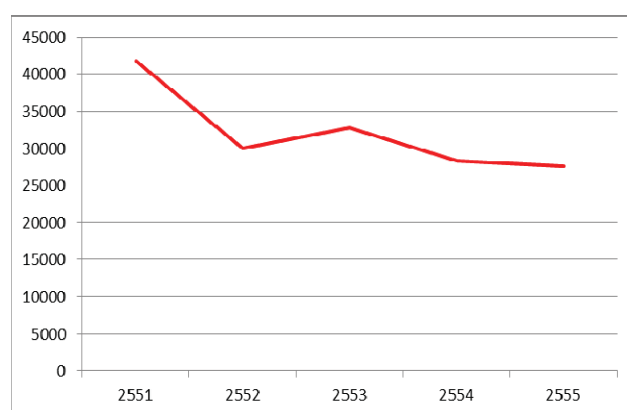
สถานการณ์การเลี้ยงโคของจังหวัดนครปฐมลดลง ทั้งโคพื้นเมืองและโคลูกผสม เนื่องจากเกษตรกรหันไปปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีผลตอบแทนเร็วและดีกว่าการเลี้ยงโค ได้แก่ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย ซึ่งมีการใช้สารเคมีมาก พื้นที่สาธารณะที่ใช้ในการเลี้ยงโคเดิมออกโฉนดหมดแล้ว ขณะเดียวกันการขยายตัวของสังคมเมือง ผลกระทบน้ำท่วมใหญ่ ทำให้เกิดการกว้านซื้อที่ดิน การเลี้ยงโคในจังหวัดนครปฐมมีสหกรณ์โคขุนสองแห่งดำเนินการอยู่ ได้แก่ กำแพงแสน และแมกซ์ บีฟ ซึ่งมีตลาดผลิตภัณฑ์แน่นอน แต่ขาดแคลนแม่พันธุ์ ส่วนโคพื้นเมือง หาก สกว. จะเข้ามาสนับสนุน น่าจะพัฒนาต่อไปได้ โดยควรพัฒนาควบคู่ไปกับกักขังและวัฒนธรรมโคลาน หรือโคชน ปัญหาเปลือกสับปะรดมีราคาสูงขึ้น หายาก ต้นข้าวโพดต้องแบ่งไปให้โคนม ซึ่งมีการประกันราคาผลผลิต งบประมาณสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงโคมีน้อย

(4) จังหวัดราชบุรี

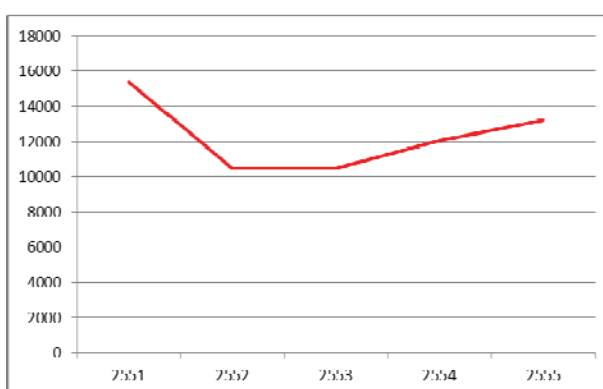
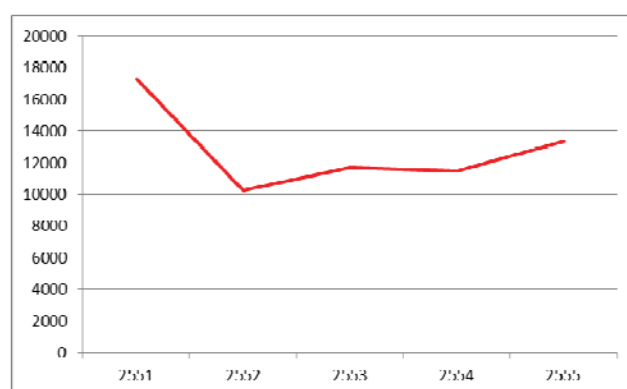
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวลดลงเป็นลำดับจาก 41,812 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 27,580 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปลดจำนวนจาก 29,541 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 18,454 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 23,300 และ 23,650 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 60 และภาพที่ 117) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงเป็นลำดับจาก 12,487 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 7,982 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปได้ลดจำนวนลงเป็นลำดับจาก 16,397 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 7,869 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 60 และภาพที่ 118)

ตารางที่ 60 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดราชบุรี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	41,812	29,541	12,487	16,397	25,867	19,942
2552	30,011	28,442	10,950	13,130	23,385	18,427
2553	32,734	18,454	9,950	9,953	18,482	14,055
2554	28,273	23,300	8,562	7,601	21,685	12,614
2555	27,580	23,650	7,982	7,869	21,120	13,587

ภาพที่ 117 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดราชบุรี

ภาพที่ 118 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดราชบุรี

สถานการณ์ราคาโคเนื้อตกต่ำในช่วงปี 2552-2553 ทำให้เกษตรกรเลิกเลี้ยงไปเป็นจำนวนมาก ธุรกิจไม่สนใจว่าจะเป็นเพศผู้หรือเมีย ได้นำเข้าแปรรูปเป็นเนื้อโคจำนวนมาก ทำให้เกิดขาดแคลนแม่พันธุ์ในปัจจุบัน มีการอบรมเกษตรกรจำนวน 400 ราย พร้อมแจกเมล็ดพันธุ์หญ้า ส่วนโคขุน มักจะนำมาจากภาคเหนือ มีทั้งเพศผู้และเมีย เสนอให้การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโคเนื้อขาดแคลน

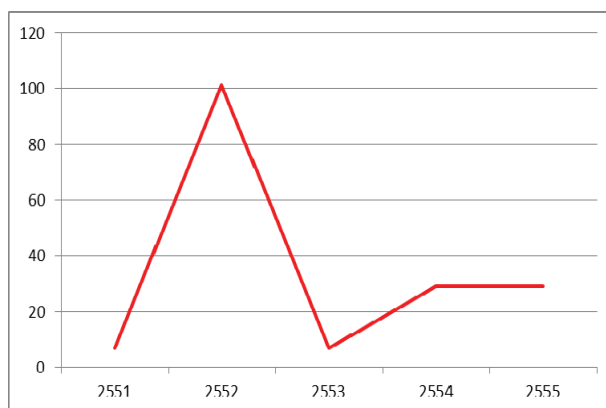
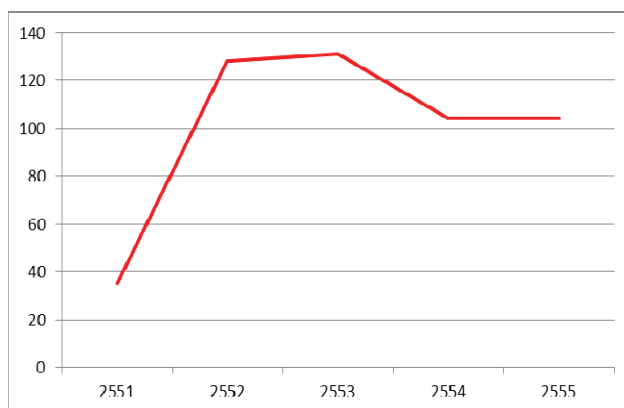
รัฐบาลออกนโยบายด้านการเลี้ยงโคเนื้อให้ชัดเจน เพราะการส่งเสริมยังไม่แน่นอน เกษตรกรขาดความรู้ ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางในการซื้อ-ขายโคมีชีวิต นักการเมืองท้องถิ่นแทรกแซงการทำงานด้านการส่งเสริม อนาคตอาจเกิดข้อระเบียบของราชการที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน ควรควบคุมราคาไม่ให้ผันผวน ซึ่งจะช่วยให้การส่งเสริมการเลี้ยงโคประสบความสำเร็จ

(5) จังหวัดสมุทรสาคร

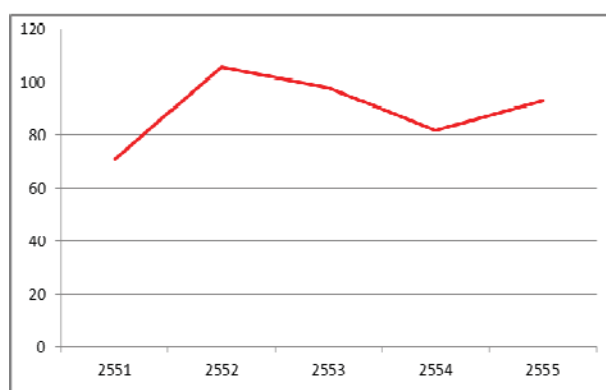
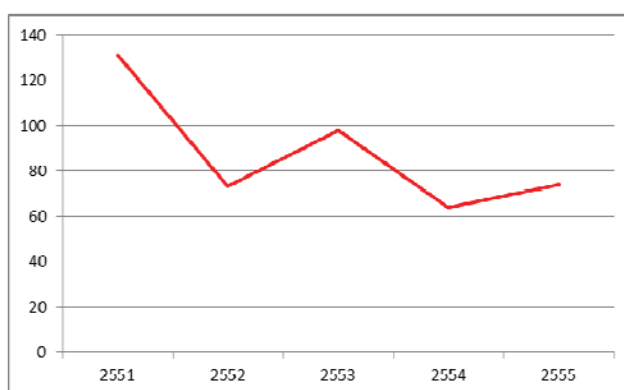
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาวเพิ่มขึ้นจาก 35 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 131 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วลดลงเหลือ 104 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวน 29 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 (ตารางที่ 61 และภาพที่ 119) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงจาก 131 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 74 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีอยู่จำนวน 93 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 61 และภาพที่ 120)

ตารางที่ 61 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดสมุทรสาคร

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	35	7	131	71	166	78
2552	128	101	73	106	201	207
2553	131	7	98	98	229	105
2554	104	29	64	82	168	111
2555	104	29	74	93	178	122

ภาพที่ 119 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสมุทรสาคร

ภาพที่ 120 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสมุทรสาคร

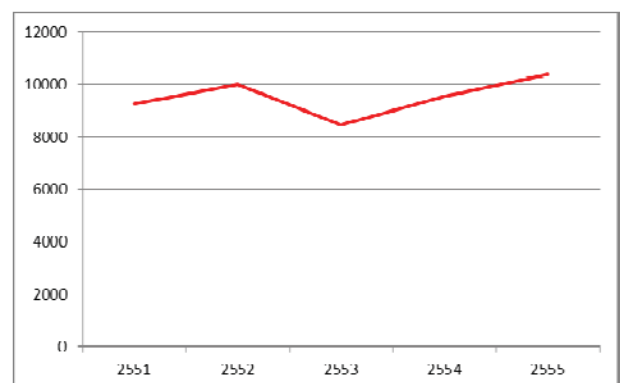
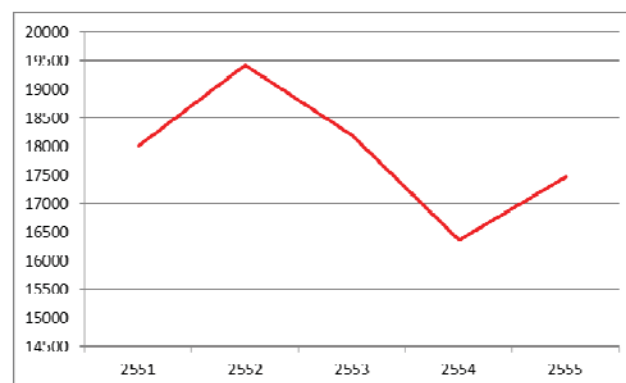
จังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนโคเนื้อทั้งจังหวัดไม่ถึง 1,000 ตัว เนื่องจากพื้นที่ทั้งสามอำเภอ ถูกนำไปใช้เป็นนาเกลือและโรงงานอุตสาหกรรม (อำเภอเมือง) เช่นเดียวกับอำเภอกระทุ่มแบน พื้นที่เลี้ยงโคจึงอยู่ในอำเภอกระทุ่มแบนซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรม อยู่ติดกับจังหวัดราชบุรีและนครปฐม เป็นโคพื้นเมือง เลี้ยงไว้ส่งออกสำหรับการกีฬา การปรับปรุงพันธุ์ ไม่คุ้มค่า แนวทางการส่งเสริมคือการสนับสนุนให้เกษตรกรทำอาชีพเชิงผสมผสาน รวมถึงการอนุรักษ์สายพันธุ์โค ควบคู่กับการรักษาประเพณีกีฬาวัวลาน

(6) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

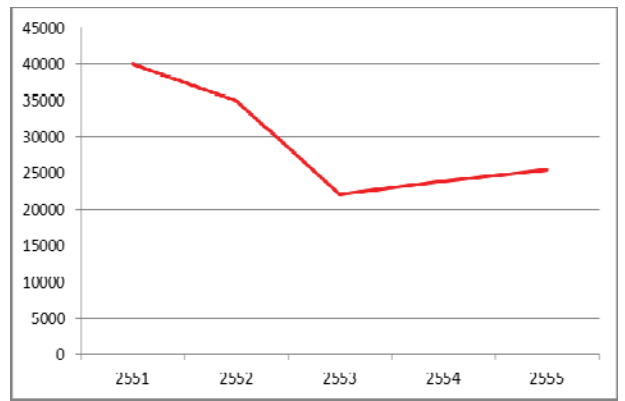
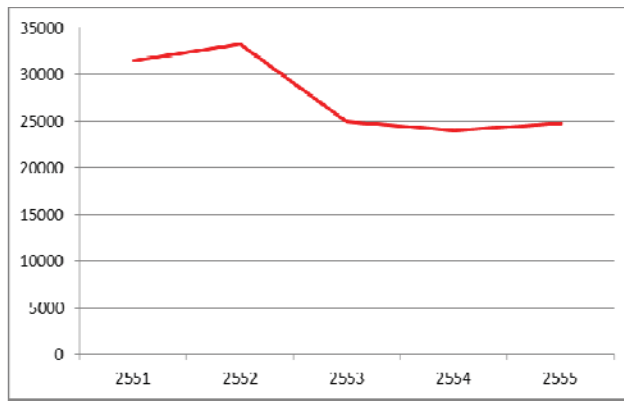
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 มีจำนวนระหว่าง 16,359-19,412 ตัว ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 9,241 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เป็น 10,365 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 62 และภาพที่ 120) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีทิศทางลดลงจาก 33,212 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 เหลือ 24,715 ตัวในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปลดลงจากจำนวน 40,007 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 22,039 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วกลับเพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 23,850 และ 25,476 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 62 และภาพที่ 122)

ตารางที่ 62 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	18,009	9,241	31,421	40,007	49,430	49,248
2552	19,412	9,983	33,212	34,979	52,624	44,962
2553	18,199	8,449	24,950	22,039	43,149	30,488
2554	16,359	9,539	24,034	23,858	40,393	33,397
2555	17,466	10,365	24,715	25,476	42,181	35,841

ภาพที่ 121 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ภาพที่ 122 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

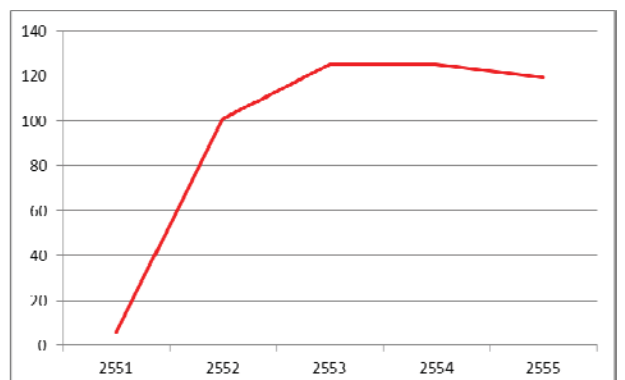
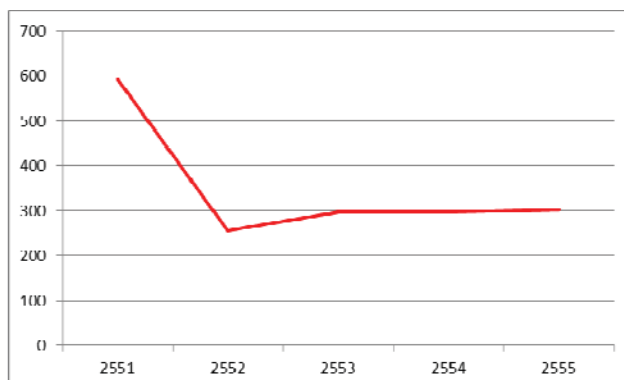
สถานการณ์การเลี้ยงโคของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปี พ.ศ. 2555 เริ่มดีขึ้น ถึงแม้จะถูกกดดันด้วยการขยายพื้นที่ปลูกสับปะรด จังหวัดมีโครงการธนาคารโคกระบือ สนับสนุนโดยผู้ว่าราชการจังหวัดและพระสงฆ์เจ้าคณะจังหวัด ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ซึ่งได้ช่วยเพิ่มแม่พันธุ์ได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีโครงการส่งเสริมโคเนื้อคุณภาพด้วยการผสมเทียมปีละ 7,500 ตัว เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 300 ราย มีโครงการไถชีวิตโคกระบือ (ร่วมมือกับวัด) ให้ผู้รับแม่โคไปทำสัญญากับวัดห้ามขายแม่พันธุ์ ให้เลี้ยงเพื่อผลิตลูกโค หากเลี้ยงเกิน 5 ปี จะได้แม่โคที่เลี้ยงฟรี

(7) จังหวัดสมุทรสงคราม

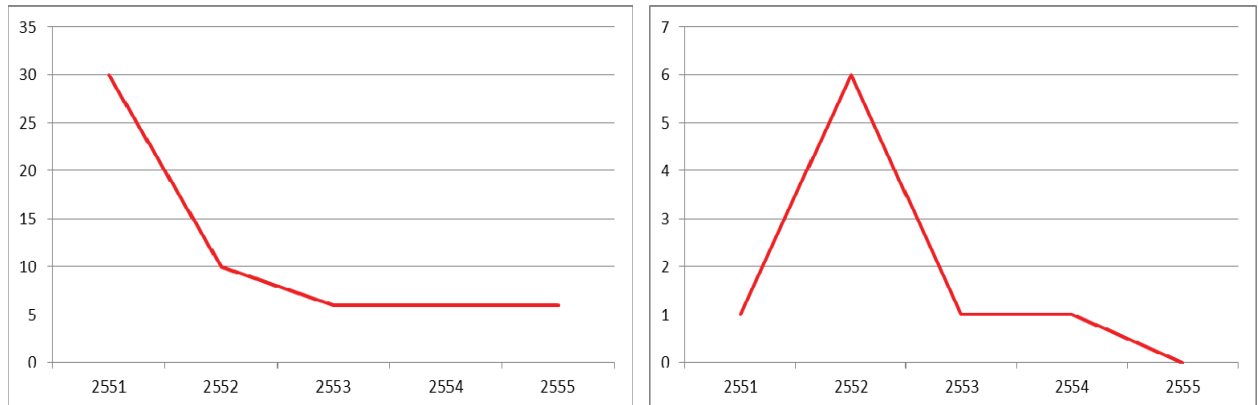
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 มีจำนวนระหว่าง 255-592 ตัว ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปไม่มีจำนวน 119 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 63 และภาพที่ 123) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวน 6 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปไม่พบข้อมูลในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 63 และภาพที่ 124)

ตารางที่ 63 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดสมุทรสงคราม

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	592	6	30	1	622	7
2552	255	101	10	6	265	107
2553	297	125	6	1	303	126
2554	297	125	6	1	303	126
2555	303	119	6	0	309	119

ภาพที่ 123 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 124 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่อนุรักษ์การเลี้ยงโคพื้นเมือง (โคลาน) ในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง และประตู ซึ่งมีพื้นที่ทำนาอยู่ 4,000 ไร่ มีจำนวนโค 745 ตัว เกษตรกร 72 ราย ใช้สำหรับการวิ่งลานที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี และเพชรบุรี การฉีดวัคซีน และดูแลสุขภาพโคกระทำได้ดีลำบาก ไม่มีหน่วยผสมเทียม เนื่องจากผู้เลี้ยงไม่ให้ความร่วมมือ เพราะเชื่อว่าจะทำให้แม่โคอ่อนแอ เป็นโรคนง่าย อาชีพหลักของเกษตรกรในจังหวัดคือทำสวนและประมง ทิศทางการส่งเสริมการเลี้ยง จึงน่าจะเป็นในเรื่องการรักษาสายพันธุ์

เขตปศุสัตว์ที่ 8

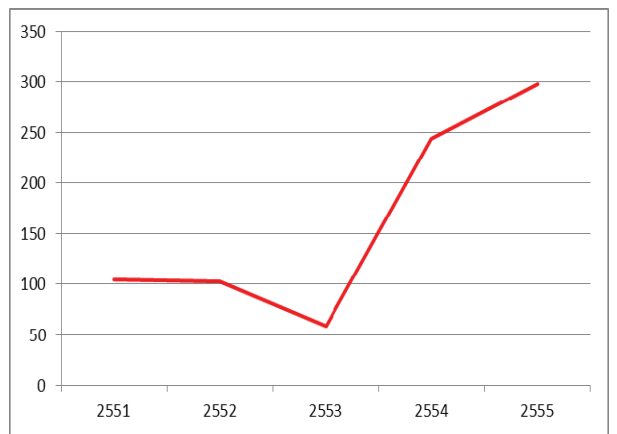
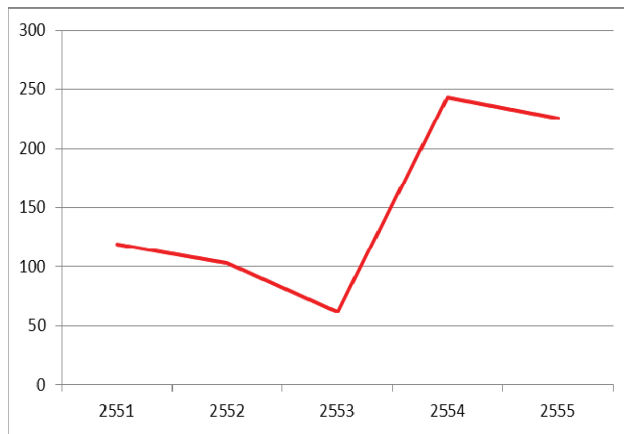
ประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ระนอง พังงา ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ผลการสังเคราะห์ข้อมูลโคเพศเมีย เป็นดังนี้

(1) จังหวัดภูเก็ต

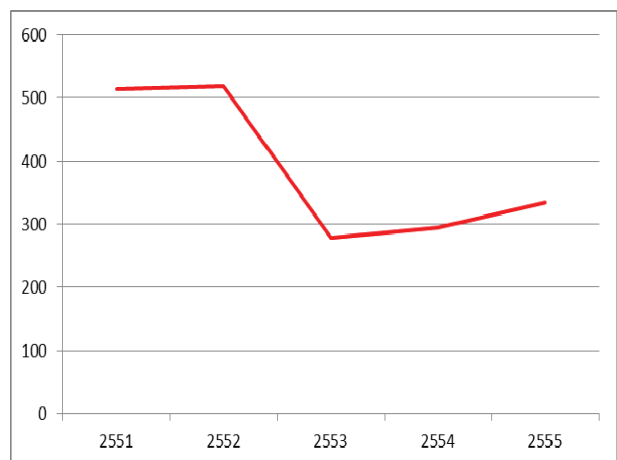
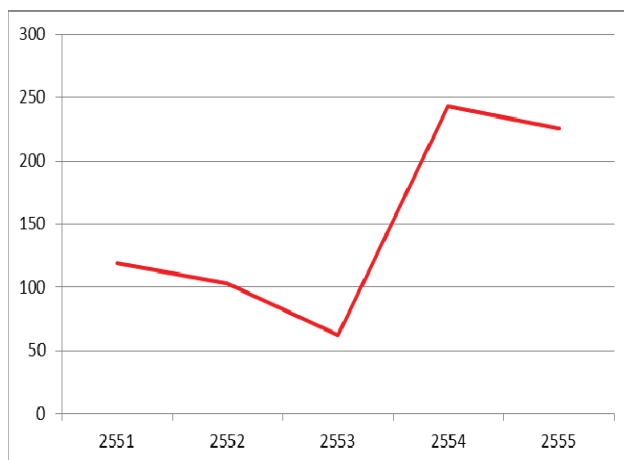
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวน 243 และ 226 ตัวในช่วงปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวน 244 และ 298 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 64 และภาพที่ 125) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวน 316 และ 345 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวน 294 และ 334 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 64 และภาพที่ 126)

ตารางที่ 64 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดภูเก็ต

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	119	104	481	513	600	617
2552	103	103	417	519	520	622
2553	62	59	183	278	245	337
2554	243	244	316	294	559	538
2555	226	298	345	334	571	632

ภาพที่ 125 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดภูเก็ต

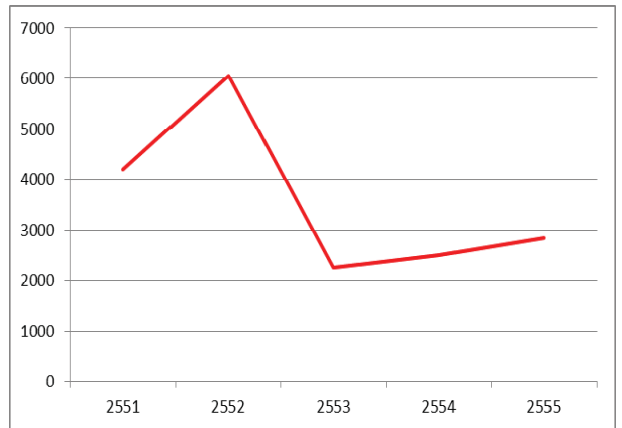
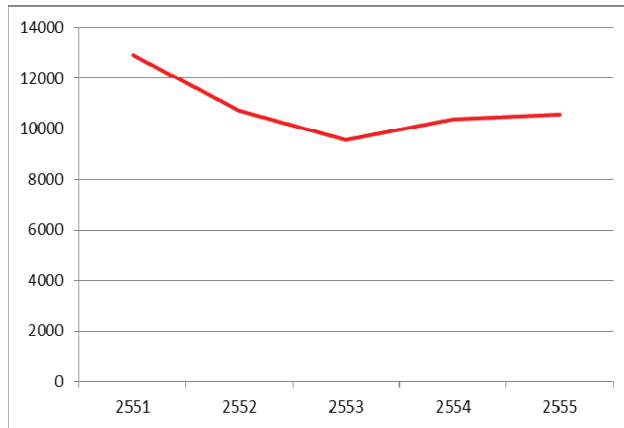
ภาพที่ 126 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดภูเก็ต

(2) จังหวัดกระบี่

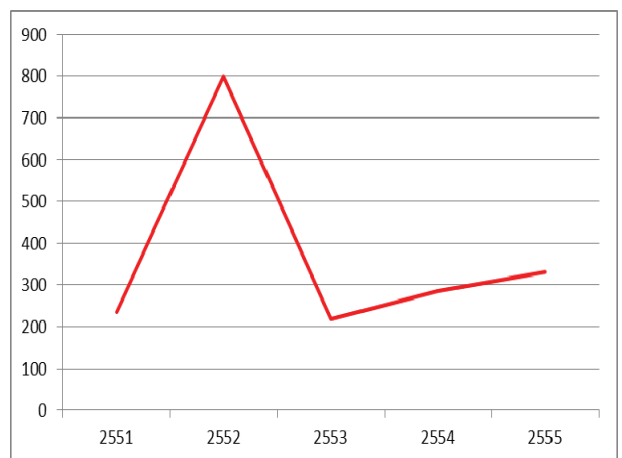
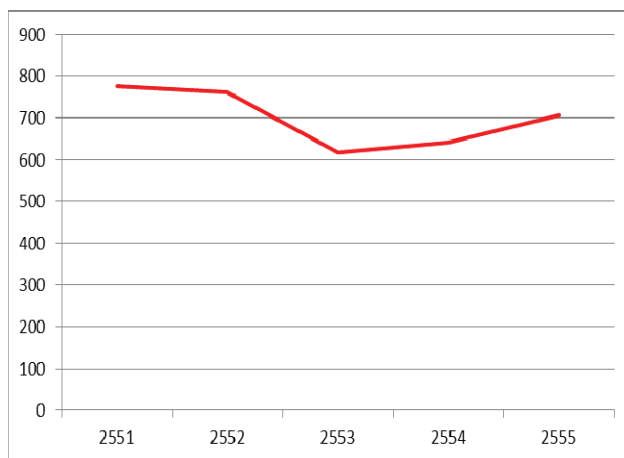
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 12,927 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 10,550 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 4,205 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 6,045 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นได้ลดลงเหลือ 2,251, 2,491 และ 2,844 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 65 และภาพที่ 127) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนลดลงจาก 776 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 616 ตัว ในปี พ.ศ. 2553 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 641 และ 705 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 234 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 800 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นจำนวนได้ลดลงเหลือ 330 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 65 และภาพที่ 128)

ตารางที่ 65 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดกระบี่

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	12,927	4,205	776	234	13,703	4,439
2552	10,716	6,045	762	800	11,478	6,845
2553	9,564	2,251	616	219	10,180	2,470
2554	10,370	2,491	641	286	11,011	2,777
2555	10,550	2,844	705	330	11,255	3,174

ภาพที่ 127 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดกระบี่

ภาพที่ 128 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดกระบี่

จังหวัดกระบี่มีปริมาณโคประมาณ 25,000 ตัว และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การบริโภคภายในจังหวัดไม่เพียงพอ ต้องนำเนื้อจากนอกจังหวัดเข้ามาบริโภค ทั้งในรูปแบบชีวิตเพื่อนำมาแปรรูป และเนื้อโคที่จำหน่ายในห้างโมเดิร์นเทรด การส่งเสริมการเลี้ยง มีการรวมกลุ่มเกษตรกรกลุ่มละประมาณ 20 คน เพื่อนำโคเข้าไปเลี้ยงในทุ่งหญ้าสาธารณะเขาพนม (ซึ่งเดิมนายทุนเข้าบุกรุกปลูกปาล์มน้ำมัน ประมาณ 600 ไร่ ซึ่งศาลได้ตัดสินให้นำพื้นที่ไปใช้เลี้ยงสัตว์) ร่วมกับการปลูกยางพารา ให้ผู้เลี้ยงโคทำโรงเรือน เลี้ยงโคได้ประมาณ 200 ตัว ทำให้ปริมาณโคเนื้อที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นับเป็นต้นแบบการเลี้ยงโค แต่ปัญหาคือผู้แพคตีทำการวางยาเบื่อโค โดยเฉพาะในสายพันธุ์ที่ดี ดาญไปนับสิบตัว ขณะที่ต้องแก้ไขด้วยการทำรั้วรอบคอบชิด

การขายเนื้อโคทำไรอยู่ที่เครื่องใน โคพื้นเมืองจะให้ผลตอบแทนดีกว่าโคขุนเพราะต้นทุนการผลิตต่ำ คนในเมืองนิยมบริโภคเนื้อโคตัดแต่งแล้วและบรรจุถุงสุญญากาศ ในภาวะที่เนื้อโคขาดแคลน ผู้บริโภคจะหันไปบริโภคเนื้อปลาและเนื้อหมูแทน

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดกระบี่ โดยนายชัชวาลย์ เพชรแท้ ตำแหน่งสัตวแพทย์ชำนาญการ โทร. 076-611-791 มือถือ 081-5699072 ภาพรวมตั้งแต่ปี 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อที่มีแนวโน้มลดลง เพราะพื้นที่อาหารสัตว์ลดลง ความนิยมเลี้ยงของเกษตรกรลดลง และเกษตรกรรุ่นใหม่มีน้อย รายงานข้อมูลโรงฆ่า ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 2 แห่ง เป็นโรงฆ่าไม่มีดาวทั้ง 2 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 4 ตัว/วัน ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่ การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 90 และอีกร้อยละ 10 เป็นการบริโภคเนื้อโคจากพื้นที่จังหวัดอื่น ได้แก่ จังหวัดทางภาคกลาง (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายในจังหวัด) ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 1,948 ไร่ แปลงปลูกหญ้า 1,031.25 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรขายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง เสนอส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์
- (3) การนำแม่โคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (4) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (5) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (6) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
- (7) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (8) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

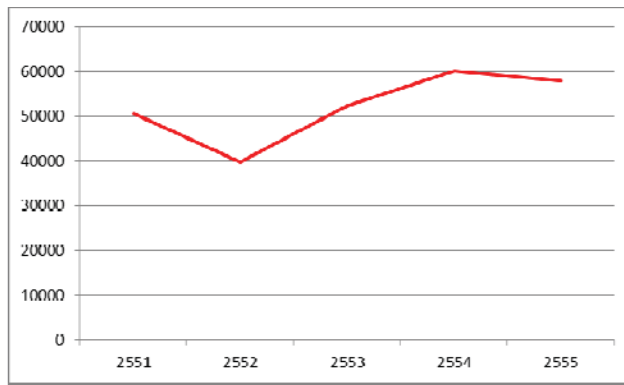
-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์การลดลงของโคเพศเมีย คือ การส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงโค เพื่อจัดทำกิจกรรมร่วมกันและจัดหาพื้นที่เลี้ยงสัตว์ พื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์

(3) จังหวัดนครศรีธรรมราช

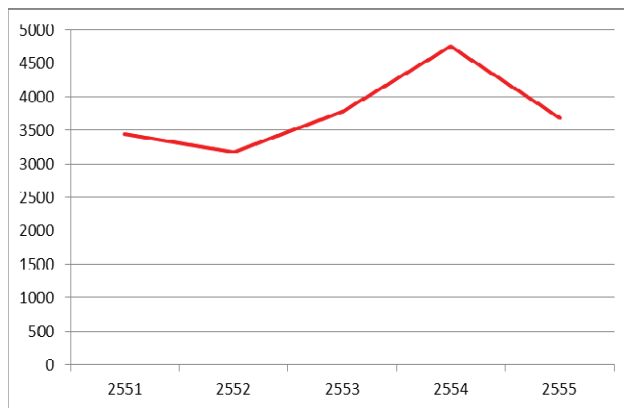
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงจาก 50,618 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 39,668 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น 52,346 และ 60,070 ตัวในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ แต่กลับลดลงเหลือ 57,883 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนลดลงจาก 54,390 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 23,444 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นได้ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 28,774 และ 27,288 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 66 และภาพที่ 129) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนลดลงจาก 3,435 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 3,167 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 3,769 และ 4,753 ตัวในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ แต่กลับลดลงเหลือ 3,682 ตัวในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 2,039 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 4,430 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นจำนวนได้ลดลงเหลือ 1,373 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 2,075 และ 2,222 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 66 และภาพที่ 130)

ตารางที่ 66 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	50,618	54,390	3,435	2,039	54,053	56,429
2552	39,668	46,054	3,167	4,430	42,835	50,484
2553	52,346	23,444	3,769	1,373	56,115	24,817
2554	60,070	28,774	4,753	2,075	64,823	30,849
2555	57,883	27,288	3,682	2,222	61,565	29,510

ภาพที่ 129 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 130 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

จังหวัดนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ. 2555 มีประชากรโครวม 137,000 ตัว เกษตรกร 31,000 ราย กว่าร้อยละ 90 เป็นโคพื้นเมือง แต่มีแนวโน้มลดลง ผู้เลี้ยงไม่ลด แต่จำนวนเลี้ยงต่อรายลดลง สนใจแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อโคพื้นเมืองพันธุ์ของจังหวัดจัดอยู่ในเกณฑ์อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะหอยข้อ ซึ่งเป็นอาหารที่เหมาะสมสำหรับโค นอกจากนี้ ยังมี การส่งเสริมปลูกหญ้าพันธุ์เนเปียร์ และกินนี พิจารณาจากวันเปรียบโคชน จะมีการนำหญ้าเหล่านี้มาจำหน่าย ในราคา กระสอบละ 100-200 บาท จึงได้ส่งเสริมการปลูกหญ้าพืชอาหารสัตว์ไว้จำหน่ายทั่วจังหวัด 2 ครั้งต่อปี โคขุนในจังหวัดมี แนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งผู้เลี้ยงและจำนวนโค ปัญหาคือไม่สามารถหาพันธุ์โคมาขุนได้ เนื่องจากราคาแพงและขาดแคลน

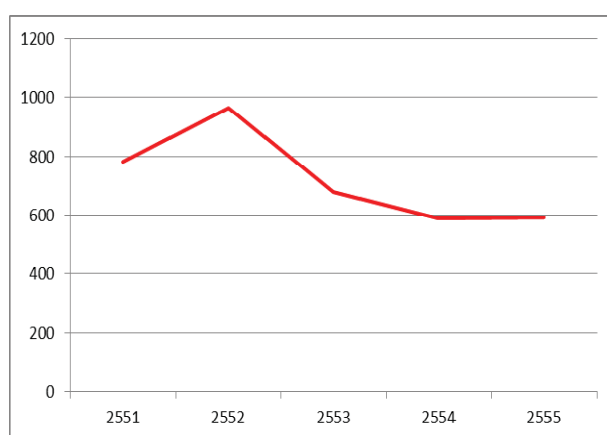
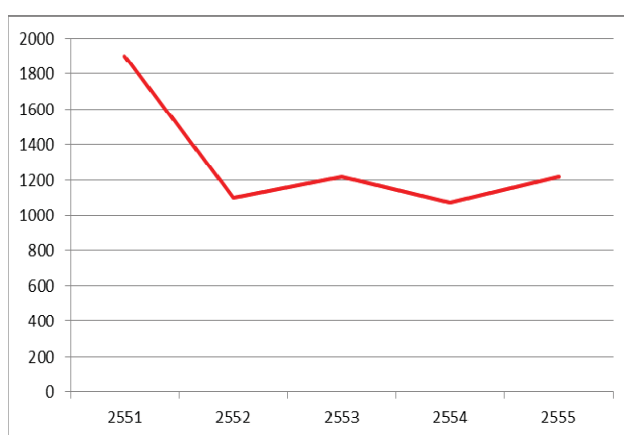
พื้นที่เลี้ยงที่เคยอุดมสมบูรณ์บริเวณลุ่มน้ำปากพนัง ในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมาพื้นที่ถูกนำไปทำสวนปาล์ม น้ำมัน พื้นที่เป็นเขตปลอดโรค ทำให้การขนย้ายโคไม่สะดวก เกษตรกรเลี้ยงโคส่วนใหญ่เป็นรายย่อย นิยมการชนโค จึง ยังคงเลี้ยงโคพื้นเมือง ในช่วงนี้ ราคาตกต่ำ ควรเร่งส่งเสริมการเลี้ยงโค ในพื้นที่มีป้อนชนโคมาก ไม่มีข้อมูลมูลค่าโค พื้นเมืองเมื่อมีการแปรรูปแล้ว ต้องการการศึกษาและวิจัยข้อมูลมูลค่าเพิ่มเพื่อพัฒนาและสนับสนุนการส่งเสริมการเลี้ยง

(4) จังหวัดระนอง

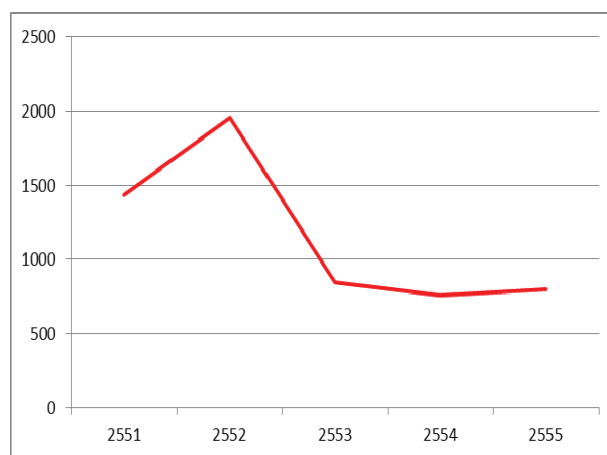
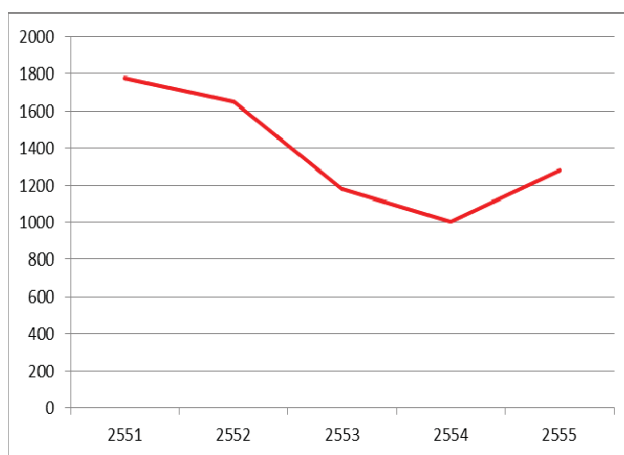
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงจาก 1,897 ตัวในปี พ.ศ. 2551 ไปปรับตัวอยู่ ระหว่าง 1,072-1,218 ตัวในปี พ.ศ. 2552-2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 782 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 963 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นได้ปรับลดลงเป็น 678, 588 และ 593 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 67 และภาพที่ 131) ส่วนโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 1,777 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 1,005 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 แล้วเพิ่มขึ้น 1,280 ตัวในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสม ตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 1,433 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,956 ตัวในปี พ.ศ. 2552 จากนั้นจำนวนได้ลดลง เหลือเป็นลำดับเหลือ 798 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 67 และภาพที่ 132)

ตารางที่ 67 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดระนอง

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	1,897	782	1,777	1,433	3,674	2,215
2552	1,100	963	1,651	1,956	2,751	2,919
2553	1,218	678	1,178	847	2,396	1,525
2554	1,072	588	1,005	760	2,077	1,348
2555	1,215	593	1,280	798	2,495	1,391

ภาพที่ 131 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดระนอง

ภาพที่ 132 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดระนอง

สถานการณ์การเลี้ยงโคของจังหวัดระนองมีแนวโน้มลดลงทุกปี เนื่องจากมีพื้นที่ใช้สอยน้อย ใช้ในการปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมันและสวนผลไม้ พื้นที่ทุ่งหญ้าลดลง จึงต้องหันกลับมาสนับสนุนการเลี้ยงแบบคุณภาพ จำนวนเลี้ยงต่อรายลดลง มีกรณีต้องยกที่ดินให้พระเทพฯ (กลุ่มบางแก้ว) แล้วทำข้อตกลงกับผู้ปลูกยางว่าเมื่อครบ 20 ปี ต้องถอนตัวออกไปเพื่อให้ผู้เลี้ยงโคได้เข้าทำประโยชน์ ซึ่งกลุ่มนี้ ยังเหลือสมาชิกอยู่ แต่น้อยราย พยายามส่งเสริมการเลี้ยงโค ทำแปลงหญ้า ร่วมกับพื้นที่ปลูกไม้ผล ไม้ล้มลุก และกันพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ แต่ราคาโคลูกผสมและแม่พันธุ์สูงมาก จัดหาโคเข้าขุนยาก เกษตรกรบางรายต้องเดินทางไปหาซื้อจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแต่เดิม เคยนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน แต่ปัจจุบันการขนส่งเข้มงวดขึ้น การส่งเสริมการเลี้ยงในปัจจุบัน เน้นการเลี้ยงแบบให้คุณภาพเนื้อมากขึ้น การ

ผสมเทียมที่ผ่านมาตั้งเป้าหมายไว้มาก แต่ทำได้น้อยเนื่องจากปริมาณแม่โคลดลง มีโคจากธนาคารโคกระบือเข้ามาช่วย แต่ไม่มากนัก เพราะทำได้เพียงจำนวนหลักร้อย

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดระนอง โดย น.ส.ภมรินทร์ โชคสุทินสกุล ตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลชำนาญการพิเศษ โทร. 077-812225 มือถือ 086-6976672 ภาพรวมตั้งแต่ปี 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อ มีแนวโน้มลดลง เพราะปัญหาพื้นที่ในการเลี้ยงโค และปลูกพืชอาหารสัตว์ลดน้อยลง ต้องปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงเป็นแบบประณีตมากขึ้น การเลี้ยงแบบปล่อยจะน้อยลง ราคาโคในพื้นที่มีราคาสูงมาก ประมาณกิโลกรัมละ 75-85 บาท ทำให้หาโคเข้าขุนต่อเนืองยาก ประกอบกับปัจจัยราคาอาหารสัตว์ที่มีราคาแพงขึ้น เกษตรกรต้องหาโคเข้าขุนไกลขึ้นต้องไปหาโคจากภาคกลางถึงภาคตะวันออก รายงานข้อมูลโรงฆ่า ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 4 แห่ง ประกอบด้วยโรงฆ่าไม่มีดาว 4 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 5 ตัว/วัน ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่ การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิตร้อยละ 80 และอีกร้อยละ 20 เป็นการบริโภคเนื้อโคจากพื้นที่จังหวัดอื่นได้แก่ ประจวบฯ ชุมพร กรุงเทพฯ (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายใน) ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 400 ไร่ (ไม่ได้ทำการปลูกหญ้าทั้งหมด) และแปลงปลูกหญ้า 200 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับมากเสนอจัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อจัดหาโคเนื้อพันธุ์ให้แก่เกษตรกร
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำไร่มันสำปะหลัง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก เสนอจังหวัดระนองพื้นที่ส่วนใหญ่นำไปทำสวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน
- (3) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (4) การนำเข้าโคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
- (6) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอหาแหล่งเงินทุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม จัดกระบวนการกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง
- (7) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม เพื่อให้ได้ปัจจัยการผลิตที่ถูกลง
- (8) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด่านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอให้ความรู้เกษตรกรในเรื่องการย้ายสัตว์เข้าเขตปลอดโรค
- (9) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม ในอนาคตจะเกิดสถานการณ์ขาดแคลนโคเนื้ออย่างรุนแรง โคมีจำนวนน้อยลง อาจจะต้องนำเข้าเนื้อโคจากต่างประเทศ
- ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ เป็นการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อจัดหาโคพันธุ์ดี นำเชื้อพันธุ์ดีให้เพียงพอแก่ความต้องการของเกษตรกร สนับสนุนเงินทุนให้แก่เกษตรกร เน้นการเลี้ยงโคแบบประณีตมากขึ้น เพิ่มปริมาณการเลี้ยงในพื้นที่ที่จำกัด หรือจัดหา

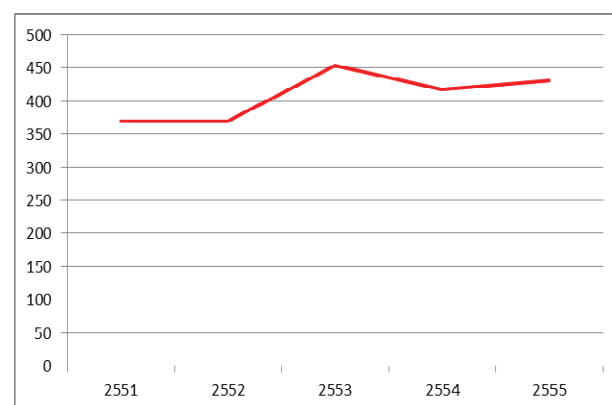
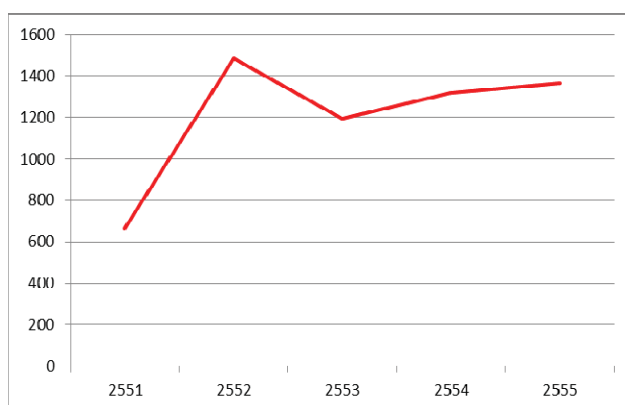
(5) จังหวัดพังงา

ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 666 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,484 ตัวในปี พ.ศ. 2552 ก่อนปรับตัวลดลงเหลือ 1,196 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 1,320 และ 1,366 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 369 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 431 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 68 และภาพที่ 133) โคเพศเมียโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 1,186 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 901 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วเพิ่มขึ้น 1,330, 1,441 และ 1,537 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555

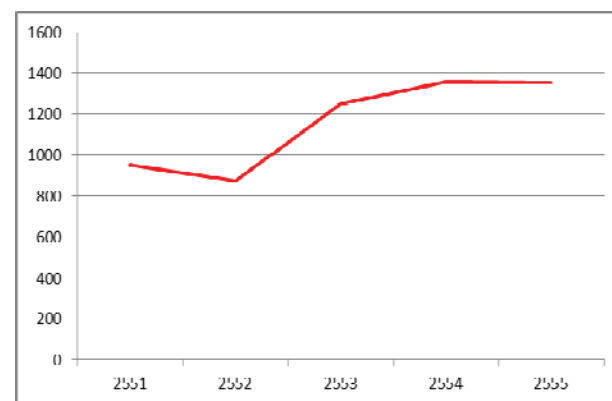
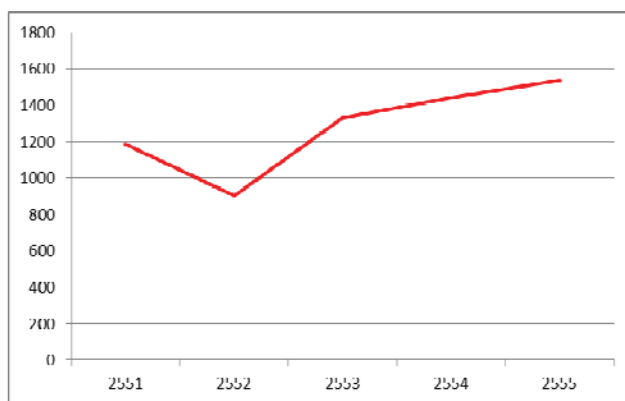
ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 951 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,353 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 68 และภาพที่ 134)

ตารางที่ 68 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดพังงา

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	666	369	1,186	951	1,852	1,320
2552	1,484	370	901	876	2,385	1,246
2553	1,196	454	1,330	1,250	2,526	1,704
2554	1,320	417	1,441	1,358	2,761	1,775
2555	1,366	431	1,537	1,353	2,903	1,784

ภาพที่ 133 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพังงา

ภาพที่ 134 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพังงา

โคที่เลี้ยงในจังหวัดพังงาส่วนใหญ่เป็นโคลูกผสม ผลิตเพื่อป้อนตลาดที่จังหวัดภูเก็ต อย่างไรก็ตาม นิยมนำเข้าโคเข้ามาขุนจากต่างจังหวัด (ประจวบคีรีขันธ์) ส่วนการบริโภคในพื้นที่ นิยมบริโภคเนื้อกระบือ ซึ่งปริมาณลดลงจากระดับ 20,000 ตัว เหลือเพียง 2,000 ตัว เน้นการส่งเสริมเกษตรกรรายเดิม เพื่อจำนวนตัวต่อครัวเรือนและเพิ่มคุณภาพเนื้อ มีโรงฆ่า สlaughterhouse 7-10 ตัว ส่งตลาดล่าง

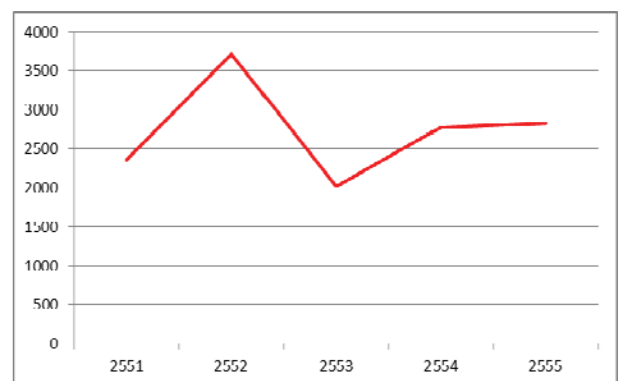
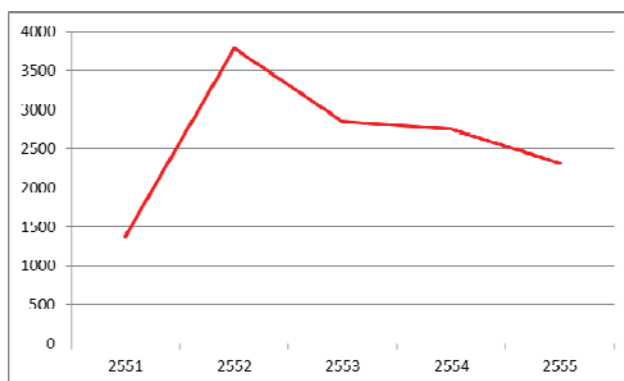
(6) จังหวัดชุมพร

ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 1,375 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 3,784 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 ก่อนปรับตัวลดลงเป็นลำดับเหลือ 2,317 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวน

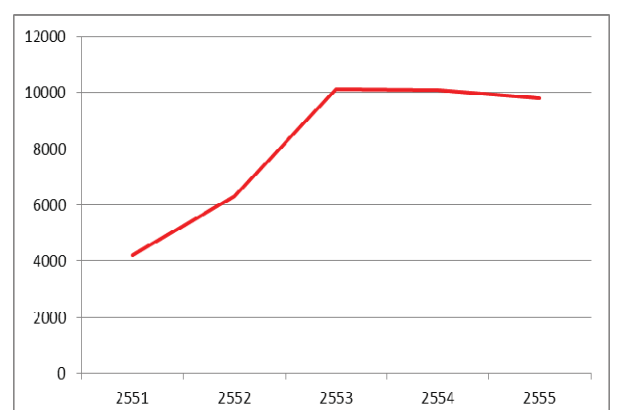
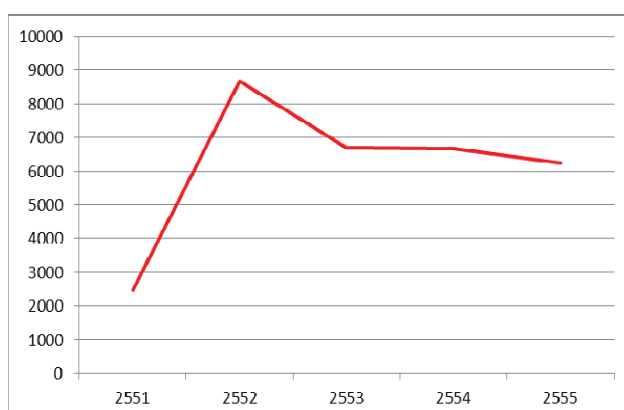
เพิ่มขึ้นจาก 2,355 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 3,717 ตัวในปี พ.ศ. 2552 ลดลงเหลือ 2,021 ตัวในปี พ.ศ. 2553 ก่อนปรับเพิ่มขึ้นเป็น 2,772 และ 2,829 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 69 และภาพที่ 135) โคเพตเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 2,482 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 8,671 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเป็นลำดับเหลือ 6,227 ตัวในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพตเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 4,225 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 6,288 และ 10,118 ตัวในปี พ.ศ. 2552 และ 2553 ตามลำดับ และกลับลดลงเหลือ 10,083 และ 9,803 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 69 และภาพที่ 136)

ตารางที่ 69 จำนวนโคเพตเมีย จังหวัดชุมพร

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	1,375	2,355	2,482	4,225	3,857	6,580
2552	3,784	3,717	8,671	6,288	12,455	10,005
2553	2,850	2,021	6,696	10,118	9,546	12,139
2554	2,755	2,772	6,668	10,083	9,423	12,855
2555	2,317	2,829	6,227	9,803	8,544	12,632

ภาพที่ 135 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดชุมพร

ภาพที่ 136 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดชุมพร

ปริมาณการเลี้ยงโคมีแนวโน้มลดลง พื้นที่ถูกนำไปใช้ในการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน พนักงานราชการที่ทำหน้าที่ในหน่วยผสมเทียมกำลังจะตกงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ 1 คน จะต้องดำเนินการผสมเทียมโค 300 ตัว ในขณะที่มีแม่โคอยู่ 5,800 ตัว แม่โคนม 8,000 ตัว สำหรับการส่งเสริมการเลี้ยง ห่วงยุทธศาสตร์ของจังหวัดมีอยู่ทุก

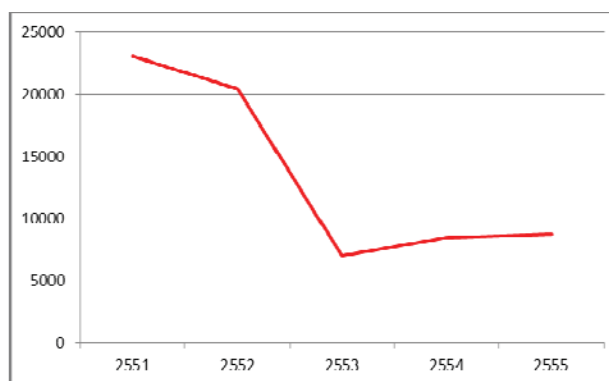
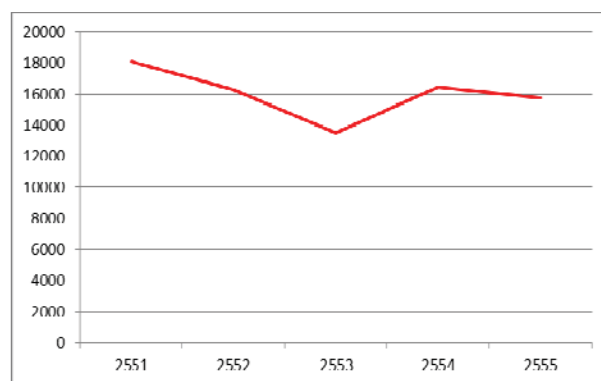
อำเภอ แต่น่ากลับมาเลี้ยงโคไม่ได้ นอกจากนี้ ควรสร้างตัวชี้วัดการทำงานของกรมประมงใหม่ จะทำให้การทำงานของนักส่งเสริมสะดวกมากขึ้น

(7) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

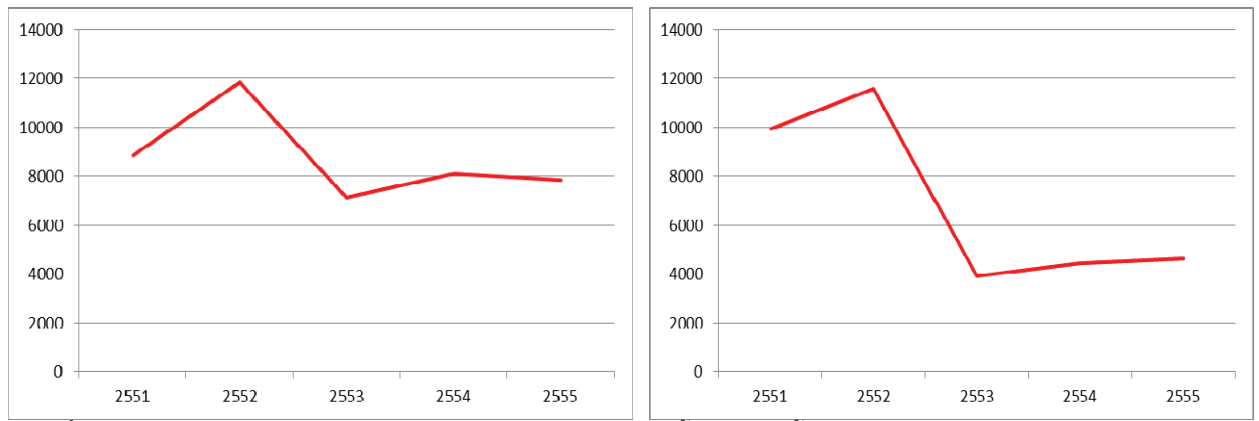
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 18,084 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 13,482 ตัวในปี พ.ศ. 2553 ก่อนปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 16,411 ตัวในปี พ.ศ. 2554 แล้วลดลงเหลือ 15,740 ตัว ในปี พ.ศ. 2555 เช่นเดียวกับโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนลดลงจาก 23,002 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 7,002 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 8,448 และ 8,710 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 70 และภาพที่ 137) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 8,838 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 11,819 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 7,113 ตัวในปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 8,090 ตัวในปี พ.ศ. 2554 แล้วลดลงเหลือ 7,839 ตัวในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 9,930 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 11,594 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 3,929 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้น ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 4,431 และ 4,614 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 70 และภาพที่ 138)

ตารางที่ 70 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	18,084	23,002	8,838	9,930	26,922	32,932
2552	16,254	20,436	11,819	11,594	28,073	32,030
2553	13,482	7,002	7,113	3,929	20,595	10,931
2554	16,411	8,448	8,090	4,431	24,501	12,879
2555	15,740	8,710	7,839	4,614	23,579	13,324

ภาพที่ 137 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 138 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสุรินทร์

กลุ่มผู้เลี้ยงโคของจังหวัดอยู่กระจัดกระจาย โดยมีกลุ่มเข้มแข็งอยู่ที่อำเภอเวียงสระ ซึ่งมีทั้งโคพื้นเมือง โคนี้อูกลม และโคขุน การส่งเสริมให้เลี้ยงโคอยู่ในรูปของกลุ่ม ส่วนพื้นที่สาธารณะได้ถูกนำไปปลูกพืชอื่นแล้ว เคยดำเนินการไปขอใช้ประโยชน์ แต่ไม่สำเร็จ อนาคตจะส่งเสริมการผสมเทียมมากขึ้น จัดหาแม่โคให้เกษตรกรมากขึ้น กลุ่มผู้เลี้ยงโคขุนมีจำนวน 100 กว่าราย 1 รายเลี้ยงเฉลี่ย 4 ตัว จังหวัดเป็นทางผ่านของโคไประนองและภูเก็ต เกิดโรคระบาดจากโคที่ขนย้าย การส่งเสริมการเลี้ยงเน้นโคลูกผสม แบบพันธะสัญญากับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (กำแพงแสน) และโพธิ์ยางคำ โดยฝากเลี้ยงกับเกษตรกรรายใหญ่ มีชมรมผู้เลี้ยงโคเนื้อ การตอบรับจากเกษตรกรดีมาก แต่ขาดการประชาสัมพันธ์ มีฟาร์ม 1-2 ฟาร์ม กำลังพัฒนาเข้าสู่ฟาร์มมาตรฐาน

เขตปศุสัตว์ที่ 9

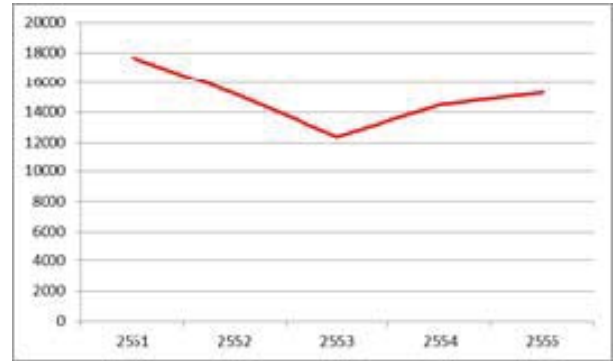
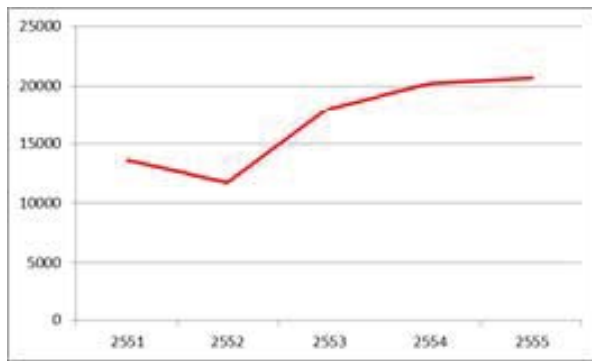
ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ตรัง สงขลา ยะลา นราธิวาส สตูล และพัทลุง ผลการสังเคราะห์ข้อมูลโคเพศเมีย เป็นดังนี้

(1) จังหวัดปัตตานี

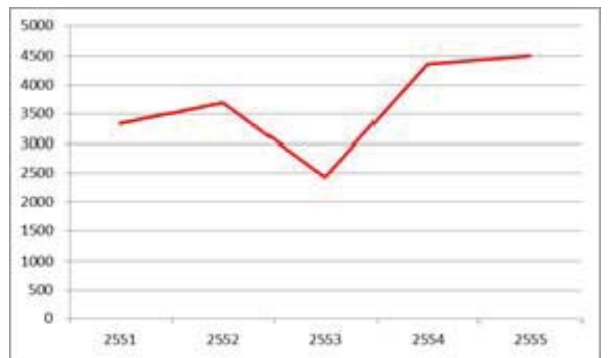
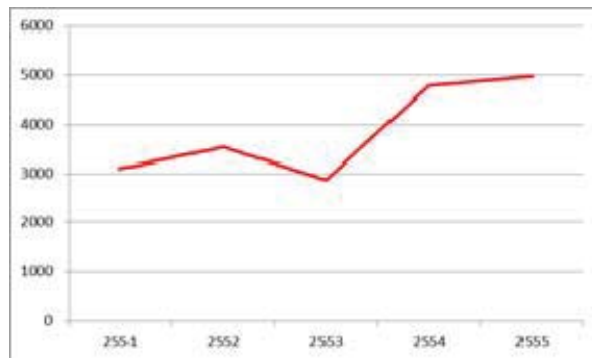
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 13,573 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 11,742 ตัวในปี พ.ศ. 2552 ก่อนปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นลำดับเป็นจำนวน 20,646 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนโคเพศเมียดังท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนลดลงจาก 17,709 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 12,393 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วเพิ่มขึ้นเป็น 14,503 และ 15,305 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 71 และภาพที่ 139) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 3,109 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 3,530 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 2,879 ตัวในปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 4,791 และ 4,975 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 3,330 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 3,692 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 2,431 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้น ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 4,363 และ 4,505 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 71 และภาพที่ 140)

ตารางที่ 71 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดปัตตานี

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	13,573	17,709	3,109	3,330	16682	21039
2552	11,742	15,252	3,530	3,692	15272	18944
2553	18,050	12,383	2,878	2,431	20928	14814
2554	20,226	14,503	4,791	4,363	25017	18866
2555	20,646	15,305	4,975	4,505	25621	19810

ภาพที่ 139 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ชาย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดปัตตานี

ภาพที่ 140 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ชาย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดปัตตานี

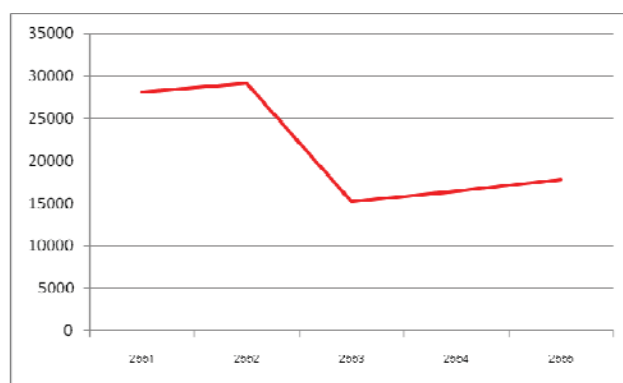
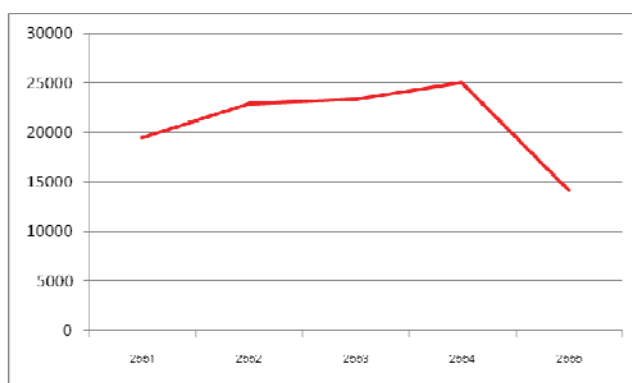
สถานการณ์การเลี้ยงโคของจังหวัดปัตตานีเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 โดยโคพื้นเมืองในปี พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 รวบรวมละ 6 โคลูกผสมชาโรเลส์เพิ่มขึ้นถึง 11,965 ตัว โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เข้ามาให้ความสนใจพัฒนาการเลี้ยงเป็นพิเศษ เพื่อให้โคลูกผสมเพิ่มขึ้น 18,000-20,000 ตัวต่อปี เน้นที่เกษตรกรรายย่อย ดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เน้นการผสมเทียมเพิ่มขึ้น เลี้ยงแบบปล่อยในสวนยางพารา นาร้าง ให้กินหญ้าธรรมชาติ ซึ่งมีอย่างเพียงพอ

(2) จังหวัดตรัง

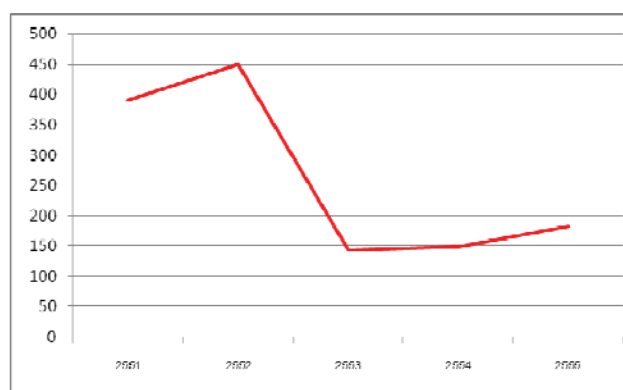
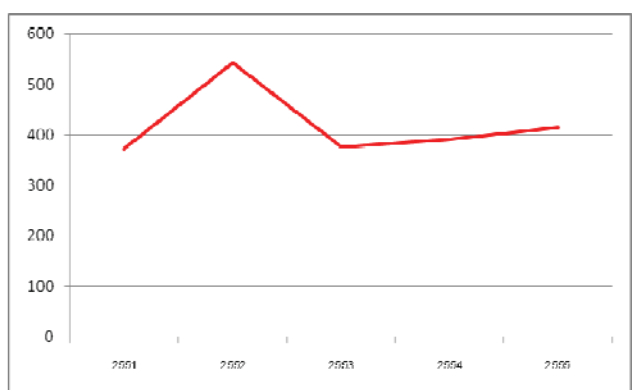
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 19,450 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 25,033 ตัวในปี พ.ศ. 2554 ก่อนปรับตัวลดลงเหลือ 14,170 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 28,048 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 29,076 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 15,220 ตัวในปี พ.ศ. 2553 ปรับเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 16,360 และ 17,760 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 72 และภาพที่ 141) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 372 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 543 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 375 ตัวในปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 390 และ 414 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 390 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 449 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 143 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้น ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 149 และ 182 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 72 และภาพที่ 142)

ตารางที่ 72 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดตรัง

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	19,450	28,048	372	390	19,822	28,438
2552	22,890	29,076	543	449	23,433	29,525
2553	23,348	15,220	375	143	23,723	15,363
2554	25,033	16,360	390	149	25,423	16,509
2555	14,170	17,768	414	182	14,584	17,950

ภาพที่ 141 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดตรัง

ภาพที่ 142 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดตรัง

พื้นที่เลี้ยงโคของจังหวัดตรังลดลง เกษตรกรไม่นิยมเลี้ยงถึงแม้จะมีราคาแพง การบริโภคลดลง ตลาดเนื้อโคยังนำเนื้อโคแช่แข็งเถื่อนเข้ามาอยู่บ้าง มีการปรับปรุงยุทธศาสตร์การเลี้ยงโคเนื้อร่วมกับจังหวัดพัทลุง งานวิจัยประกอบการตรวจสอบสภาพการเลี้ยงโคเนื้อ เริ่มในปี 2553-2556 จำนวน 30 หมู่บ้าน เกษตรกร 6,000 รายใน 5 จังหวัด ทำการผสมเทียม อบรมถ่ายทอดความรู้ เก็บข้อมูลให้เป็น real time ในระดับหมู่บ้าน ตำบล และจังหวัด โดยมีสำนักงานเขตเป็นฝ่ายตรวจสอบความถูกต้องก่อนรายงาน แบ่งกลุ่มเลี้ยงออกเป็น 2 กลุ่ม คือ โคพื้นเมือง (โคชนและโคฝูง) จัดการในพื้นที่นาที่ว่างเปล่า เข้าไปในสวนยางพาราไม่ได้ ส่วนโคลูกผสม จัดให้เลี้ยง (ขุน) บริเวณบ้าน 1-5 ตัว อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้เลี้ยงไม่เพิ่มขึ้น แต่โคมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ไม่มาก

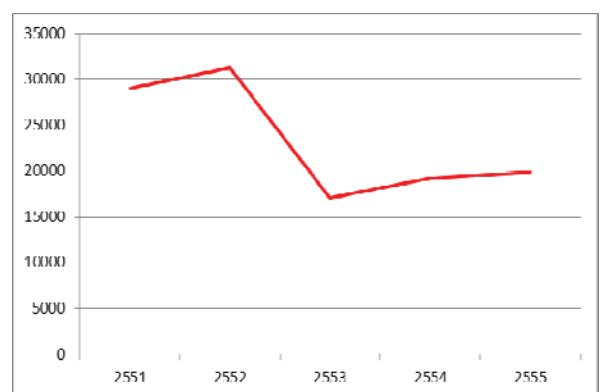
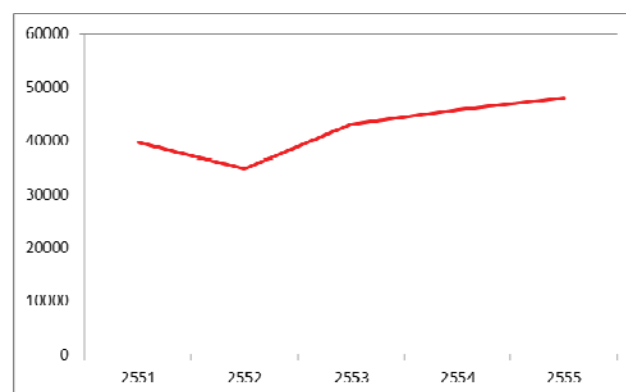
(3) จังหวัดสงขลา

ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงจาก 39,652 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 34,660 ตัวในปี พ.ศ. 2552 ก่อนปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็นลำดับระหว่าง ปี พ.ศ. 2553-2555 เป็น 48,005 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนโค

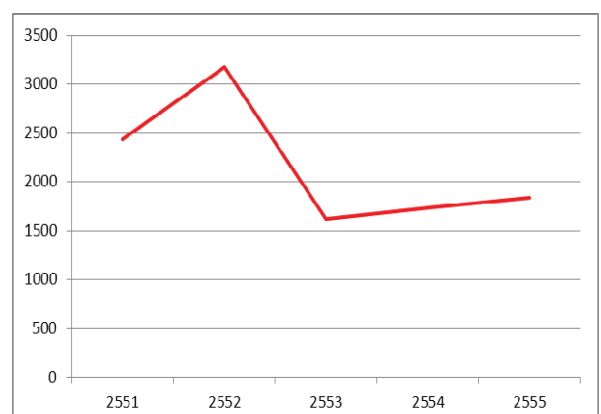
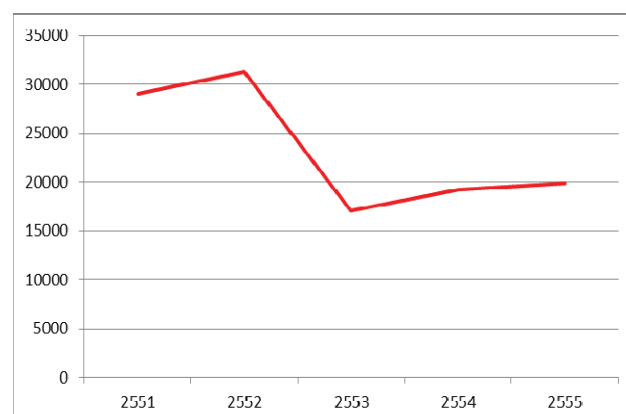
เพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 29,013 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 31,249 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 17,075 ตัวในปี พ.ศ. 2553 ปรับเพิ่มขึ้นอีกครั้งเป็น 19,215 และ 19,898 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 73 และภาพที่ 143) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนลดลงจาก 3,588 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 3,046 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 3,254 และ 3,390 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 2,438 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 3,173 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วลดลงเหลือ 1,621 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้น ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 1,735 และ 1,842 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 73 และภาพที่ 144)

ตารางที่ 73 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดสงขลา

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	39,652	29,013	3,588	2,438	43,240	31,451
2552	34,660	31,249	3,138	3,173	37,798	34,422
2553	43,007	17,075	3,046	1,621	46,053	18,696
2554	45,817	19,215	3,254	1,735	49,071	20,950
2555	48,005	19,898	3,390	1,842	51,395	21,740

ภาพที่ 143 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสงขลา

ภาพที่ 144 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาปริมาณโคเนื้อสูงสุด แบ่งผู้เลี้ยงออกเป็นสองกลุ่ม คือโคลูกผสม เลี้ยงในพื้นที่นาและสวนยาง เน้นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงครัวเรือนละ 4-5 ตัว พันธุ์ที่ใช้ผสมประกอบด้วยสายเลือดจากฝรั่งเศส และแบงกัส โคอีกกลุ่มหนึ่งคือโคชน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสนามชนโค ซึ่งมีอยู่ในทุกอำเภอ กลุ่มนี้ ส่งเสริมการทำแปลงหญ้า การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโคเนื้อขาดแคลน

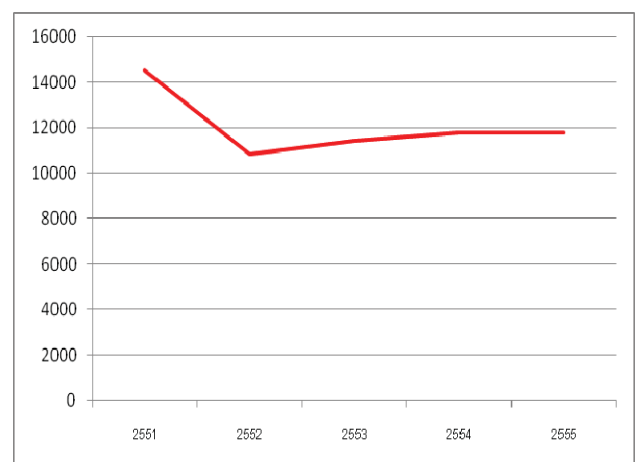
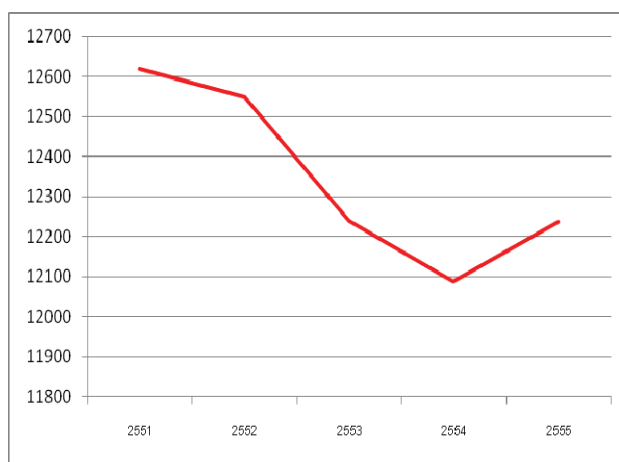
ตลาดเนื้อโค ความต้องการบริโภคในตลาดสด มีทั้งโคลูกผสม อายุ 2-3 ปี ประมาณปีละ 3-4 หมื่นตัว โคละ ประมาณ 50,000-100,000 ตัว และโคเล็ก น้ำหนัก 300 กก. นอกจากนี้ ยังมีโคชนปลดระหว่างที่บริโภคกันตามงานแต่ง งานบุญ และ งานศพ การส่งเสริมการเลี้ยงในพื้นที่ เคยนำการส่งเสริมการเลี้ยงโคลูกผสมบราห์มันแดง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะอาหารไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงปล่อย ในปี พ.ศ. 2543 จึงเปลี่ยนมาส่งเสริมโคพื้นเมืองแทน แม้ว่าจะได้ส่งเสริมโคพื้นเมือง แต่ก็ยังไม่เป็นที่นิยมของเกษตรกร นักส่งเสริมจึงปรับสายพันธุ์เป็นโคชนในการผสมเทียม สามารถสร้างมูลค่าให้โคได้ ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมจึงไปในทิศทางพัฒนาโคชน ส่วนการขายโค ควรใช้วิธีการประมูลโค ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขปัญหาการร้องเรียนเรื่องราคาซื้อขายที่ไม่เป็นธรรม

(4) จังหวัดยะลา

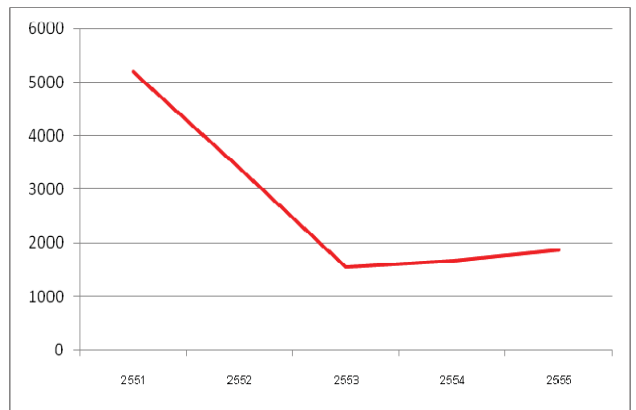
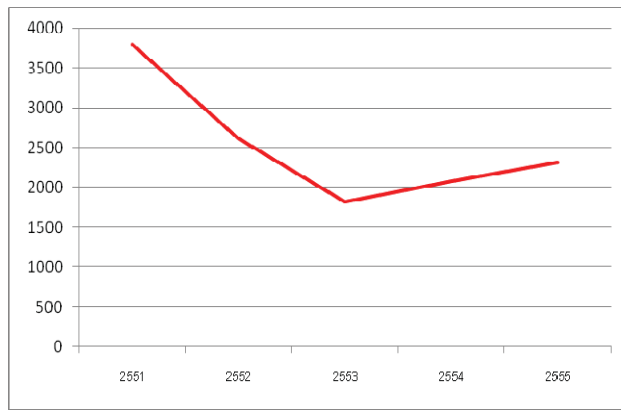
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงเล็กน้อยเป็นลำดับจาก 12,619 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 12,089 ตัวในปี พ.ศ. 2554 ก่อนปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 12,238 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนโคเพศเมียดังท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนลดลงจาก 14,531 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 10,838 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 11,416, 11,805 และ 11,798 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 74 และภาพที่ 145) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนลดลงจาก 3,795 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 1,821 ตัว ในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 2,080 และ 2,318 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนลดลงจาก 5,188 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,553 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 1,667 และ 1,876 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 74 และภาพที่ 146)

ตารางที่ 74 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดยะลา

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	12,619	14,531	3,795	5,188	16,414	19,719
2552	12,549	10,838	2,616	3,397	15,165	14,235
2553	12,240	11,416	1,821	1,553	14,061	12,969
2554	12,089	11,805	2,080	1,667	14,169	13,472
2555	12,238	11,798	2,318	1,876	14,556	13,674

ภาพที่ 145 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดยะลา

ภาพที่ 146 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดยะลา

ปริมาณโคที่เลี้ยงคงเดิม จำนวนผู้เลี้ยงเท่าเดิม แต่โคพื้นเมืองมีแนวโน้มลดลง การผสมเทียมด้วยสายพันธุ์ดีเพิ่มขึ้น จังหวัดยะลาบริโภคเนื้อโคเป็นหลัก และมีราคาแพงกว่าเนื้อไก่ ภัยคุกคามการเลี้ยงโคในจังหวัดได้แก่ สภาพพื้นที่เป็นภูเขา ลาดชัน ไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงโค พื้นที่ราบถูกน้ำท่วม มีความไม่สงบทำให้เกษตรกรรายย่อยเลิกเลี้ยง เพราะไปตัดหญ้าให้โคไม่ได้ มีข้อมูลการอนุญาตให้นำโคพม่าเข้ามาบริโภคในจังหวัดเดือนละ 500 ตัว

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดยะลา โดยน.ส.วิยะดา บุญสีลาม ตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ โทร. 087-2930050 ภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อในพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ความต้องการบริโภคโคเนื้อในพื้นที่มีอยู่มากและต่อเนื่อง ในขณะที่โคเนื้อในพื้นที่จังหวัดยะลา มีจำนวนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น รายงานข้อมูลโรงฆ่า ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 2 แห่ง เป็นโรงฆ่ามาตรฐาน 1 แห่ง ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 15 ตัว/วัน ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่ การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 100 ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดไม่มีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ แต่มีแปลงปลูกหญ้า 68,825 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากเกษตรกรมักเลี้ยงแบบรายย่อยมีแม่โคพื้นฐานรายละ 2-3 ตัว ไม่เพิ่มจำนวนแม่โคพื้นฐาน
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำไร่มันสำปะหลัง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (3) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอส่งเสริมการใช้วัสดุเศษเหลือจากการเกษตรเป็นอาหารสัตว์และประยุกต์ใช้ทรัพยากรใหม่ๆ เป็นอาหารสัตว์เพิ่มเติม
- (4) การนำแม่โคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (6) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (7) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอส่งเสริมเกษตรกรรวมกลุ่มกันผสมอาหารใช้เอง ลดต้นทุนหรือ รวมกลุ่มกันซื้ออาหารเพื่อลดค่าใช้จ่ายการขนส่ง
- (8) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (9) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

-ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม สถานการณ์โคเนื้อในพื้นที่มีแนวโน้มคงตัว เพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยมีราคาและตลาดผู้บริโภคที่ต้องการอย่างต่อเนื่อง เป็นแรงจูงใจ โคเนื้อที่ผลิตในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในพื้นที่ มีการนำโคเนื้อมีชีวิตเข้ามาในพื้นที่เพื่อส่งโรงฆ่า ขาแหละ เพื่อบริโภคในพื้นที่

-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ ส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยเลี้ยงอย่างต่อเนื่อง เพิ่มจำนวนครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยเลี้ยงโค เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านพื้นที่แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ ส่งเสริมการลดต้นทุนด้านอาหารสัตว์ เกษตรกรรู้จักวิธีการเตรียมอาหารและรู้จักหาแหล่งวัตถุดิบการเกษตรเป็นอาหารสัตว์ เพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อให้

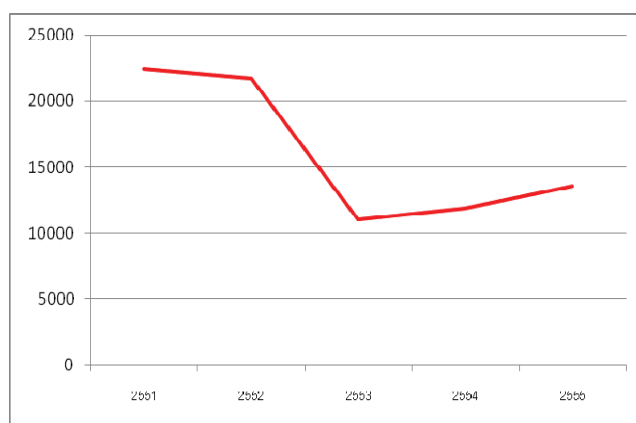
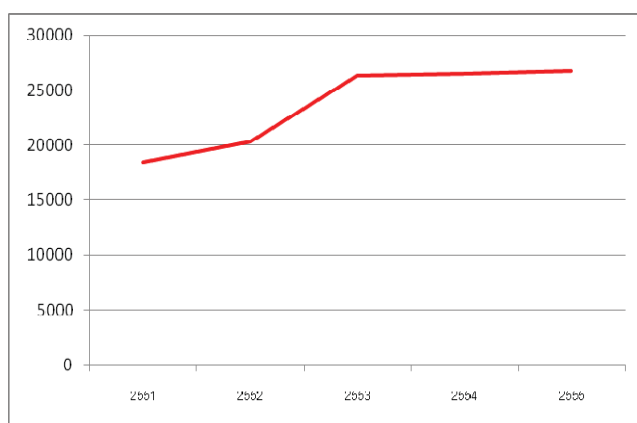
เกษตรกรรายย่อย โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อาทิ การผสมเทียม เน้นการปฏิบัติเชิงรุก การขุนโค และการปรับปรุงพันธุ์

(5) จังหวัดนราธิวาส

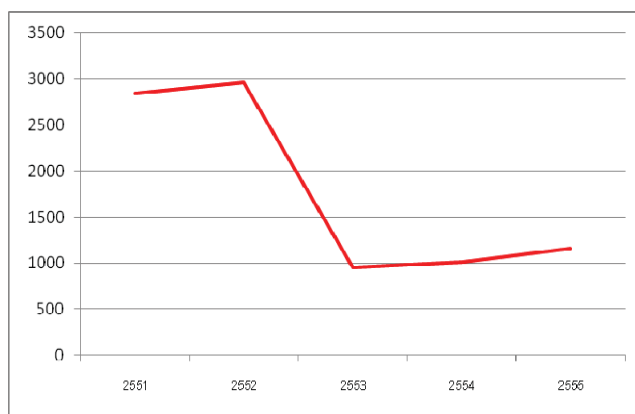
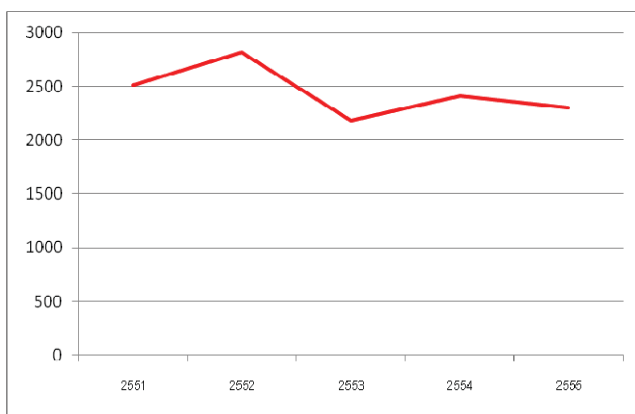
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 18,483 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 26,695 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 22,382 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 11,052 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 11,916 และ 13,540 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 75 และภาพที่ 143) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มจาก 2,508 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 2,816 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเป็น 2,180, 2,406 และ 2,296 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 2,838 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 2,956 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเป็น 965, 1,017 และ 1,163 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 75 และภาพที่ 148)

ตารางที่ 75 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดนราธิวาส

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	18,483	22,382	2,508	2,838	20,991	25,220
2552	20,298	21,658	2,816	2,956	23,114	24,614
2553	26,239	11,052	2,180	956	28,419	12,008
2554	26,481	11,916	2,406	1,017	28,887	12,933
2555	26,695	13,540	2,296	1,163	28,991	14,703

ภาพที่ 147 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนราธิวาส

ภาพที่ 148 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดนราธิวาส

โคที่ใช้บริโภคส่วนใหญ่นำลงมาจากพื้นที่เลี้ยงตอนบนของประเทศ การเลี้ยงในจังหวัดไม่มีฟาร์มใหญ่ เป็นการเลี้ยงในพื้นที่หลังบ้าน เพื่อการบริโภค โดยผู้เลี้ยงสนใจลูกผสมซาโรเลส

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดนราธิวาส โดยนายกิตติศักดิ์ กลิ่นทอง ตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาลปฏิบัติการ โทร. 073-511205 ภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อ มีแนวโน้มคงตัวไม่เพิ่มหรือลด จากสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสที่มุ่งเน้นแต่การทำเกษตรกรรมประเภทสวนยางพารา ซึ่งให้ผลตอบแทนมากกว่าอาชีพเลี้ยงสัตว์ ส่งผลให้การผลิตโคเนื้อไม่ได้รับความนิยม ประกอบกับในจังหวัดนราธิวาสไม่มีสนามชนโค รายงานข้อมูลโรงฆ่า ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 1 แห่ง เป็นโรงฆ่ามาตรฐาน 3 ดาว ปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 1 ตัว/วัน ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่ การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 100 (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายในจังหวัด)

ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 9,522.75 ไร่ แปลงปลูกหญ้า 15,878.50 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางส่วนใหญ่เป็นการซื้อขายและบริโภคภายใน
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับมาก เสนอส่งเสริมการเลี้ยงโคในสวนยางพารา
- (3) การนำเข้าโคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก เนื่องจากมีกฎหมายกรมปศุสัตว์ห้ามฆ่าโคตัวเมีย
- (4) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อาชีพปศุสัตว์ในพื้นที่ไม่ได้รับความนิยมหรือมีปริมาณน้อย ทำให้อัตราการเกิดโรคต่ำ หากเกิดก็สามารถควบคุมได้
- (5) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส มีโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์มากมาย ทำให้เกษตรกรที่ไม่มีเงินทุนแต่ได้รับแจกพันธุ์สัตว์ จึงไม่เกิดปัญหาด้านนี้มากนัก
- (6) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก เกษตรกรส่วนมากเลี้ยงโคด้วยแปลงหญ้าธรรมชาติ
- (7) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากการผลิตโคจะบริโภคภายในพื้นที่
- (8) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากการผลิตโคจะบริโภคภายในพื้นที่

(9) พันธุกรรมของโคเนื้อในพื้นที่ มีแนวโน้มที่จะก่อปัญหา เนื่องจากภาครัฐไม่มีแผนยุทธศาสตร์พันธุ์กรรม ไม่ชัดเจนด้านพันธุ์โค เกษตรกรสับสนและมีโอกาสเกิดการผสมในฝูงสัตว์เดียวกัน (เครือญาติ)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

-ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม ไม่พบปัญหาด้านโคเนื้อขาดแคลน เกษตรกรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประเภทสวนยางพาราเป็นส่วนมาก ไม่สนใจการปศุสัตว์ เช่นการเลี้ยงโค เป็นต้น เนื่องจากให้ผลตอบแทนต่ำ จึงควรมีแนวทางแก้ไขโดยส่งเสริมการเลี้ยงโคในสวนยาง เพื่อเพิ่มปริมาณโคในพื้นที่ และภาครัฐต้องมีแผนยุทธศาสตร์การปรับปรุงพันธุ์โคที่แน่นอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สร้างมูลค่าให้มากขึ้น จะทำให้เกษตรกรหันมาสนใจการเลี้ยงโคเพิ่มมากขึ้น

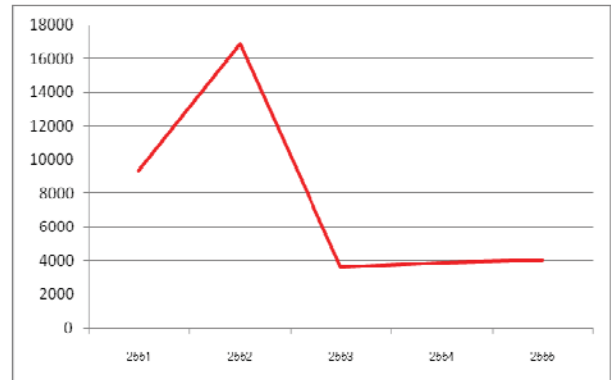
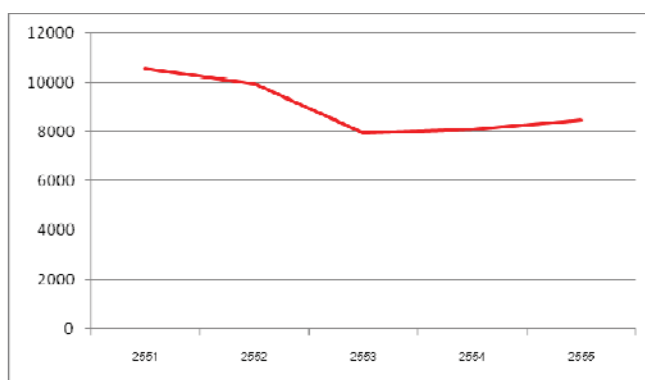
-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ ภาครัฐกำหนดแผนระยะสั้นและระยะยาวทางยุทธศาสตร์พันธุ์กรรมโค ส่งเสริมการบริโภคเนื้อโคที่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มมูลค่าโค

(6) จังหวัดสตูล

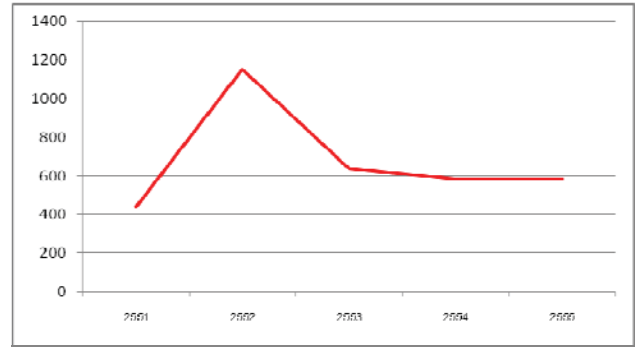
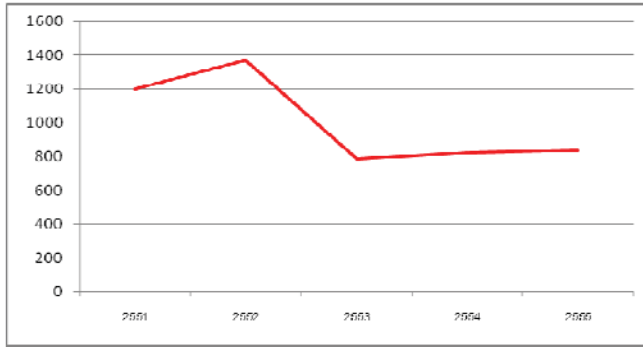
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงเป็นลำดับจาก 10,550 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 7,960 ตัวในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 8,088 และ 8,460 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ ในส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 9,358 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 16,873 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเป็น 3,654 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นปรับเพิ่มขึ้นเป็น 3,928 และ 4,068 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 76 และภาพที่ 145) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มจาก 1,198 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,369 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเป็น 786 ในปี พ.ศ. 2553 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 823 และ 836 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 442 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,151 ตัว ในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเป็น 639, 588 และ 585 ตัวในปี พ.ศ. 2553, 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 76 และภาพที่ 150)

ตารางที่ 76 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดสตูล

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	10,550	9,358	1,198	442	11,748	9,800
2552	9,953	16,873	1,369	1,151	11,322	18,024
2553	7,960	3,654	786	639	8,746	4,293
2554	8,088	3,928	823	588	8,911	4,516
2555	8,460	4,068	836	585	9,296	4,653

ภาพที่ 149 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสตูล

ภาพที่ 150 โคพันธ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดสตูล

การเลี้ยงปศุสัตว์ จังหวัดได้ส่งเสริมอยู่สามประเภทคือแพะ แกะ และโคเนื้อ เนื่องจากจังหวัดมีเนื้อที่น้อย และเป็นเกาะ มีเกษตรกรรายย่อยทำสวนยางพาราและปาล์มน้ำมัน ได้ดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงโคตามโครงการไทยเข้มแข็ง ระหว่างปี 2553-2555 ดำเนินการหาเกษตรกรรายใหม่ ส่งเสริมการผสมเทียม สำรวจเกษตรกร ขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงในพื้นที่สวนยางและปาล์มน้ำมัน ทำให้แนวโน้มการเลี้ยงโคเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นโคพื้นเมือง อย่างไรก็ตาม โคถูกส่งไปจำหน่ายในมาเลเซียมาก ทั้งเพศผู้และเมีย เป็นโคหนุ่มสาว พ่อค้าแม่เลี้ยงเข้ามาจอง ทำให้ลูกเกิดใหม่ไม่เหลือ ถึงแม้จะผสมเทียมมาก แต่ไม่เหลือลูกโคให้เลี้ยงต่อ ขณะนี้เจ้าหน้าที่ผสมเทียมขาดแคลน ไปพร้อม ๆ กับแม่พันธุ์โคของเกษตรกรมีน้อย

รายงานข้อมูลโคเนื้อ จังหวัดสตูล โดยนายวิทยา ขจีรัมย์ ตำแหน่ง นักวิชาการสัตวบาลชำนาญการ โทร. 081-5992867 ภาพรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 สถานการณ์โคเนื้อมีแนวโน้มลดลง เพราะสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวมแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เพราะพื้นที่ในการเลี้ยงสัตว์และทำแปลงหญ้าลดลง เพราะพื้นที่ถูกปรับเปลี่ยนมาทำสวนยางพารา สวนปาล์ม และแม่พันธุ์พื้นฐานถูกนำไปบริโภคทั้งในประเทศ และรวมทั้งส่งขายประเทศมาเลเซียเพราะราคาโคในมาเลเซียราคาโคสูงกว่าในประเทศไทย รายงานข้อมูลโรงฆ่า ในพื้นที่จังหวัดมีโรงฆ่า 1 แห่ง เป็นโรงฆ่ามาตรฐานปริมาณการฆ่าเฉลี่ย 1 ตัว/วัน โรงฆ่าไม่มีดาว (เถื่อน) 9 แห่ง ข้อมูลการบริโภคเนื้อโคในพื้นที่ การบริโภคภายในพื้นที่จังหวัดใช้เนื้อโคในเขตพื้นที่ตนเองผลิต ร้อยละ 30 และอีกร้อยละ 70 เป็นการบริโภคเนื้อโคจากพื้นที่จังหวัดอื่นได้แก่ จังหวัดพัทลุง สงขลา (ไม่มีการนำเข้าเนื้อโคเพื่อการบริโภคภายใน) ศักยภาพของพื้นที่ในการเลี้ยงโค จังหวัดมีพื้นที่ทุ่งหญ้าสาธารณะ 4,720 ไร่ แปลงปลูกหญ้า 3,249.50 ไร่ ป่าสงวน 729,974.55 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าวนาปี 78,673.22 ไร่

ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตโคเนื้อ

- (1) ราคาโคมีชีวิตสูง เกษตรกรรายย่อยไม่มีกำลังซื้อแม่พันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (2) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำไร่สวนสำหรับปลูกยาง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (3) ที่ดินเลี้ยงสัตว์ถูกนำไปใช้ทำสวนยางพารา ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (4) การนำแม่โคเพื่อบริโภคทดแทนการทำแม่โคพันธุ์ ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรง
- (5) โรคระบาด ปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก
- (6) เกษตรกรขาดเงินทุน ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (7) อาหารโคราคาสูง (กรณีซื้ออาหารเลี้ยง) ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (8) การขนส่ง (ราคาน้ำมัน ค่าปรับด้านตรวจ ฯลฯ) ปัญหาอยู่ในระดับมาก
- (9) พ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบ ปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

-ความคิดเห็นสถานการณ์โคเนื้อในภาพรวม สถานการณ์โคเนื้อในภาพรวมแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง พื้นที่เลี้ยงสัตว์ทำแปลงหญ้าลดลง เนื่องจากถูกปรับเปลี่ยนมาทำสวนยาง สวนปาล์ม แม่พันธุ์พื้นฐานที่ใช้ผลิตโคมีแนวโน้มลดลงอยู่ในระดับรุนแรงมากเนื่องจากถูกนำไปฆ่าเพื่อบริโภค ปรับเปลี่ยนวิธีทางคิด การส่งเสริม การเลี้ยงสัตว์สำหรับการเกษตร

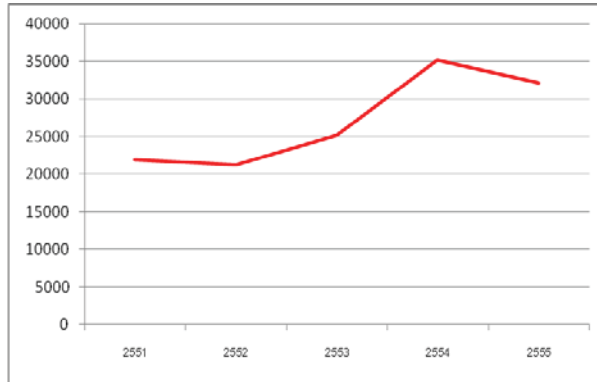
-ข้อเสนอแนะในการแก้ไขสถานการณ์ วัตถุประสงค์ที่ใช้เลี้ยงสัตว์ควรมีการศึกษาวิจัยพืชที่ใช้เลี้ยงสัตว์ เช่น ใบปาล์ม พืชที่อยู่ใต้สวนปาล์มและสวนยาง เป็นต้น รวมทั้งศึกษาการจัดการใช้ประโยชน์จากพืชที่ขึ้นในสวนยาง สวนปาล์ม ให้ใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด สร้างหน่วยงานภาครัฐ จัดหาแม่พันธุ์โคพื้นฐานที่มีสุขภาพดีและเหมาะสมแต่ละพื้นที่และจำหน่ายให้เกษตรกรในราคาที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันกลุ่มเกษตรกรที่จะเลี้ยงโคเนื้อ จะต้องมีการจดทะเบียนรวมกลุ่มกับหน่วยงานภาครัฐ และขอรับรองความรู้ด้านการจัดการด้านการเลี้ยง รวมทั้งการป้องกันโรคจากภาครัฐ ก่อนที่จะยื่นขอสินเชื่อกับธนาคารของรัฐ (ธกส.) หลังจากนั้นเกษตรกรต้องพิจารณาว่าต้องซื้ออะไรบ้าง เพื่อนำมาใช้ในการเลี้ยงสัตว์ และพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้ยั่งยืนต่อไป สำหรับการผ่อนชำระสินเชื่อ ควรให้รัฐบาลคิดปลอดดอกเบี้ยเป็นระยะเวลา 3-5 ปี

(7) จังหวัดพัทลุง

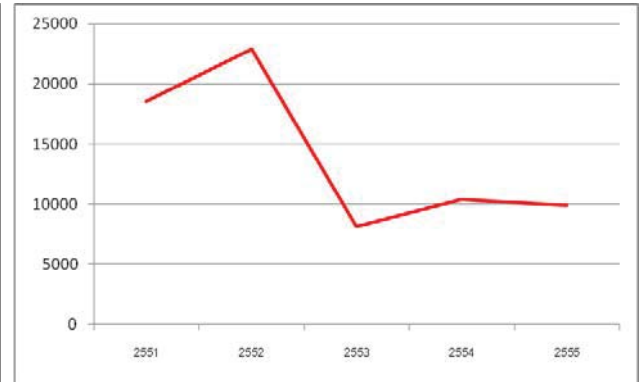
ข้อมูลโคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว มีจำนวนลดลงเล็กน้อยจาก 21,860 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 21,209 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 25,184 และ 35,148 ตัวในปี พ.ศ. 2553 และ 2554 ตามลำดับ แต่กลับลดลงเหลือ 32,106 ตัวในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนโคเพศเมียตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 18,534 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 22,909 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับตัวลดลงเป็น 8,141 ตัวในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นปรับเพิ่มขึ้นเป็น 10,382 และ 9,919 ตัวในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 ตามลำดับ (ตารางที่ 77 และภาพที่ 151) โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาวมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 1,394 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 2,303 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 แล้วปรับลดลงเหลือ 2,121 ตัวในปี พ.ศ. 2555 สำหรับจำนวนโคเพศเมียลูกผสมตั้งท้องแรกขึ้นไปมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 1,390 ตัวในปี พ.ศ. 2551 เป็น 1,470 ตัวในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเหลือ 990 ตัวในปี พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 1,324 ตัว ในปี พ.ศ. 2554 แล้วลดลงเหลือ 1,120 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 77 และภาพที่ 152)

ตารางที่ 77 จำนวนโคเพศเมีย จังหวัดพัทลุง

ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคพันธุ์และโคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	21,860	18,534	1,394	1,390	23,254	19,924
2552	21,209	22,909	1,446	1,470	22,655	24,379
2553	25,184	8,141	1,754	990	26,938	9,131
2554	35,148	10,382	2,303	1,324	37,451	11,706
2555	32,106	9,919	2,121	1,120	34,227	11,039

ภาพที่ 151 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพัทลุง

ภาพที่ 152 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงเคยเป็นแหล่งผลิตโคเนื้อที่สำคัญของเขตปศุสัตว์นี้ แต่ปริมาณการเลี้ยงได้ลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2548-2550 ผลของน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. 2553 ทำให้การตรวจสอบจำนวนสัตว์เลี้ยงชัดเจนขึ้น เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงต้องการเงินชดเชยความเสียหาย โดยปัจจุบัน โคพื้นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่โคลูกผสม (ผ่านการผสมเทียม) มีแนวโน้มลดลง การบริโภคเนื้อโคภายในจังหวัดมีน้อย สามารถส่งออกต่างจังหวัดได้เดือนละ 1,200 ตัว อย่างไรก็ตาม ยังมีการส่งเสริมให้ปลูกหญ้าไปปลูกยางพารา ทำให้การพัฒนาต่อไปในอนาคต จะเป็นในรูปแบบการเลี้ยง 1-2 ตัวต่อครัวเรือน และทำการปลูกแปลงหญ้าเอง นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุง ยังมีโคนม 2,700 ตัว ผู้เลี้ยง 123 ราย

3.2 การวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตและการบริโภคโคเนื้อ

ในการวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตและการบริโภคโคเนื้อโคจะประยุกต์ใช้การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในสาขาโคเนื้อในแต่ละจังหวัด มาร่วมกันประชุม และสังเคราะห์สถานการณ์โคเนื้อในแต่ละเขตปศุสัตว์ ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

เขตปศุสัตว์ที่ 1

ประกอบด้วยจังหวัดกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี สุพรรณบุรี ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท นนทบุรี และอยุธยา สถานการณ์ในภาพรวมของการเลี้ยงโคคือจำนวนโคลดลง เนื่องจากพื้นที่จำกัด และการขยายตัวของนิคมอุตสาหกรรม สำหรับประเด็นการยับยั้งไม่ให้ฆ่าโคเพศเมีย พบว่า ไม่มีกฎหมายห้ามฆ่าโคเพศเมีย ถึงแม้จะเคยมีอำนาจของปลัดกระทรวงมหาดไทย มอบผู้ว่าราชการจังหวัด ในปี พ.ศ. 2514 ห้ามฆ่าสัตว์ที่ตัวอักษร “ส” แต่เสนอว่า น่าจะห้ามไม่ให้ฆ่าโคเพศเมียตั้งท้อง ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้บริโภคบางกลุ่ม การขายโคใช้ตลาดนัดโคกระบือ และพ่อค้าคนกลางเสนอให้ยกเลิกตลาดนัดโคกระบือ เนื่องจากทำให้เกิดการเก็งกำไร การกดราคาซื้อขาย และก่อให้เกิดปัญหาการระบาดของโรค นอกจากนี้ การพัฒนาการเลี้ยงในอนาคต ไม่ต้องการให้ทำงานในลักษณะการออกระเบียบ แต่ควรใช้หลักเศรษฐศาสตร์ (ดีมานด์และซัพพลาย) มาใช้ในการจัดการด้านต้นทุนและราคาขายที่สร้างคามยุติธรรมให้แก่ผู้เลี้ยง ในอดีต การซื้อขายใน

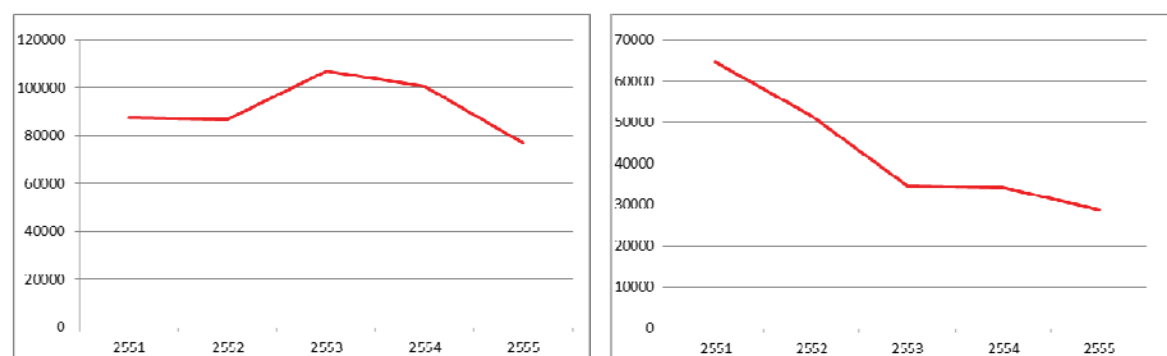
ตลาดนัด เป็นการเก็งกำไร ชื้อถูก (กตราคาเกษตรกร) และขายแพง (ให้กับโรงฆ่าสัตว์) แต่ปัจจุบัน โคขาดแคลน จึงสมควร จัดการตลาดแบบขายตรง เพิ่มเติมจากการซื้อขายในตลาดนัดตามปกติ

ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคที่ต้องการเลี้ยงโคเป็นอาชีพ พัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง รับรองพันธุ์ของกลุ่มที่เลี้ยง สร้างความเชื่อมโยงกับกลุ่มขุนโค กลุ่มโรงฆ่าสัตว์ และกลุ่มจำหน่ายเนื้อโค กระจายผลประโยชน์ในแต่ละกลุ่มให้เท่าเทียมกัน

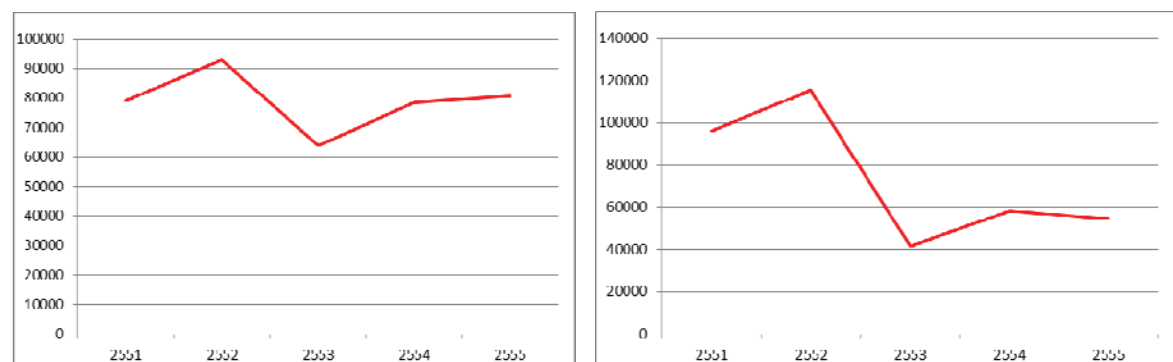
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคของเขตปศุสัตว์ 1 มีจำนวนลดลงเป็นลำดับ อยู่ระดับ 76,904 และ 28,906 ตัว ตามลำดับ ในขณะที่ โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับค่อนข้างนิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา เท่ากับ 80,630 และ 54,535 ตัว ตามลำดับ (ตารางที่ 78, ภาพที่ 153 และ 154)

ตารางที่ 78 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 1

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	87,656	64,727	78,957	96,066	166,613	160,793
2552	86,903	51,602	92,968	115,609	179,871	167,211
2553	107,119	34,695	63,863	41,626	170,982	76,321
2554	100,633	34,182	78,494	58,489	179,127	92,671
2555	76,904	28,906	80,630	54,535	157,534	83,441

ภาพที่ 153 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 1

ภาพที่ 154 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 1

เขตปศุสัตว์ที่ 2

เขต 2 ประกอบด้วยจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา จันทบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว ระยอง และชลบุรี ได้รับการประกาศเป็นเขตปลอดโรค เพื่อต้องการส่งสุกรไปจำหน่ายต่างประเทศ ในส่วนของการเลี้ยงโค ผลของราคาตกต่ำในช่วงปี 2551-2552 ได้มีการเจรจากับมาเลเซียและเวียดนาม เพื่อส่งออกโคออก 120,000 ตัวในปี 2553 โดยไปมาเลเซีย ปีละ 80,000 ตัว ส่วนที่เหลือส่งไปกัมพูชาและเวียดนาม ตัวเลขการส่งออกจะพบว่าส่งไปมาเลเซียเป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีการควบคุมตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีโคส่งออกไปเวียดนาม และจีน เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ราคาเนื้อโคในประเทศได้เพิ่มสูงขึ้น ราคาในตลาดล่าง สระแก้ว กิโลกรัมละ 180-200 บาท ราคาเนื้อก้อนใน กทม. กิโลกรัมละ 200 บาท บางร้านสูงถึง 220 บาท ราคาเนื้อโคที่ภาคตะวันออกเฉยเหนือ กิโลกรัมละ 240 บาท ราคาโคเนื้อที่ได้รับยังไม่พอใจ เพราะต้นทุนการขุนโคลูกผสมสูงถึงกิโลกรัมละ 64 บาท แต่ขายได้เพียงกิโลกรัมละ 75-80 บาท แต่เนื้อโคในไทยเฉลี่ย กิโลกรัมละ 200 บาท ลาว กิโลกรัมละ 250 บาท เสียมเรียบ 260 บาท เวียดนาม 300 บาท

มาตรการที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อรักษาระดับการผลิตโคเนื้อให้เหมาะสมกับความต้องการภายในประเทศ

(1) พ้อคำเสนอให้ปิดชายแดน เพราะหากปล่อยให้มีการนำโคออกไปดังเช่นปัจจุบันนี้ โคมีชีวิตน่าจะหมดประเทศ แต่ถ้าปิดชายแดน พ้อคำคนกลางจะกดราคา แล้วลักลอบส่งออก ราคาโคมีชีวิตของไทยแพงมากในตลาดต่างประเทศ และมีการส่งออกไปทั้งเพศผู้และเมีย วันละ 2,500-2,700 ตัวต่อวัน ในขณะที่ปริมาณฆ่าในประเทศ 900,000-1,000,000 ตัวต่อปี เมื่อนำโคเพศผู้ส่งออก จึงมีการฆ่าเพศเมียชดเชยการบริโภคในประเทศ ในการนำเพศเมียมาขุน มีการใช้สารเร่งเนื้อแดงด้วย เลี้ยงร่วมกับกากมันสำปะหลังหมักยีสต์ เมื่อเต็มโครงจะนำเข้าโรงฆ่าที่สุพรรณบุรี ขอนแก่น มหาสารคาม โรงฆ่าสัตว์ทั่ว ๆ ไป ปริมาณการฆ่าลดลงจาก 10 ตัว เหลือ 5 ตัว กรมปศุสัตว์ (ผู้เชี่ยวชาญสว่าง) เคยย้าให้พ้อคำซื้อโคมีชีวิตในราคาที่เหมาะสม แต่ไม่มีใครทำ จะใช้ราคาร้อยละ 40 x ราคาเขียง ความต้องการของตลาดรวมเท่ากับ 1.053 ล้านตัว ดังนี้

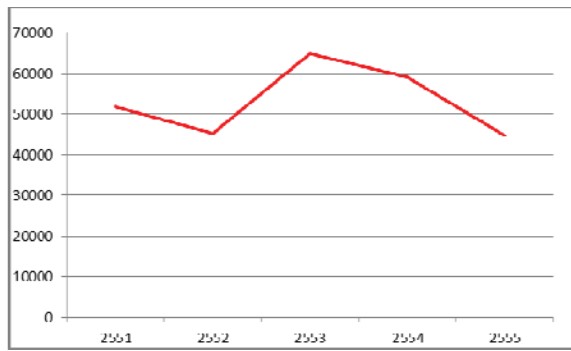
โคขนาด 550 กิโลกรัม จำนวน 0.015 ล้านตัว เนื้อโค 3.71 ล้านกิโลกรัม
 โคขนาด 450 กิโลกรัม จำนวน 0.090 ล้านตัว เนื้อโค 17.41 ล้านกิโลกรัม
 โคขนาด 400 กิโลกรัม จำนวน 0.060 ล้านตัว เนื้อโค 10.32 ล้านกิโลกรัม
 โคพื้นเมือง 300 กิโลกรัม จำนวน 0.779 ล้านตัว เนื้อโค 100.50 ล้านกิโลกรัม
 รวม 0.944 ล้านตัว เนื้อโค 131.95 ล้านกิโลกรัม

(2) ควรมีการเพิ่มแม่โคให้แก่เกษตรกร ใช้ระบบการผสมเทียมเพื่อผลิตเนื้อโคให้เหมาะสมกับตลาด ปรับปรุงข้อมูลการผลิตและตลาดให้ทันสมัยอยู่เสมอ

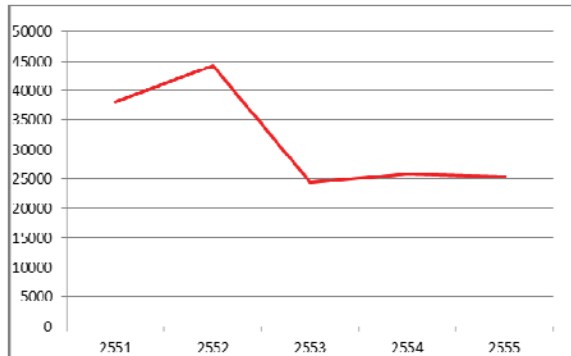
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคของเขตปศุสัตว์ 2 มีทิศทางปรับลดลง อยู่ระดับ 44,669 และ 27,134 ตัว ตามลำดับ ในขณะที่ โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 25,368 และ 20,749 ตัว ตามลำดับ (ตารางที่ 79, ภาพที่ 155 และ 156)

ตารางที่ 79 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 2

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	51,837	42,136	38,083	43,523	89,920	85,659
2552	45,214	27,385	44,239	51,692	89,453	79,077
2553	64,848	30,551	24,482	17,836	89,330	48,387
2554	59,083	31,964	25,785	18,532	84,868	50,496
2555	44,669	27,134	25,386	20,749	70,055	47,883

ภาพที่ 155 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 2

ภาพที่ 156 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 2

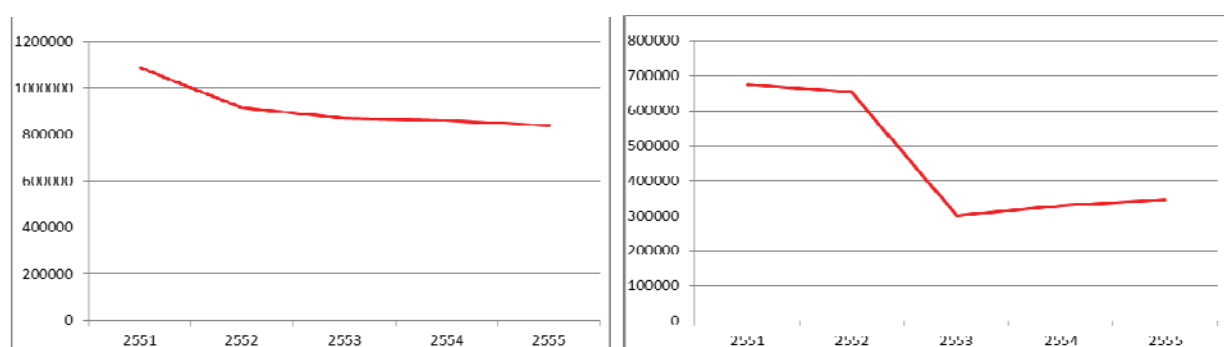
เขตปศุสัตว์ที่ 3

ประกอบด้วยจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สุรินทร์ อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ สถานการณ์การเลี้ยงโคเนื้อในประเทศไทยถดถอยลง ในกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยอยู่ในอันดับสี่ ส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อการบริโภคในประเทศ มีการส่งออกไปมาเลเซียเป็นตลาดโคมีชีวิตดั้งเดิม ส่วนผลิตภัณฑ์เนื้อส่งออกปาลา มูลค่า GPP โคเนื้อ ลดลงจาก 6,000 ล้านบาทในปี 2545 เหลือเพียง 4,800 ล้านบาทในปี 2551 สืบให้เห็นการลดลงอย่างมีนัยยะ คนเลี้ยงลดลงและพื้นที่เลี้ยงลดลง โดยผู้เลี้ยงรายย่อยกว่าสี่แสนราย ส่วนผู้เลี้ยงอีก 2,900 รายเลี้ยงโคขนาด 30-100 ตัว จำนวนเพียง 27 ราย เลี้ยงโคมากกว่า 200 ตัว โครงการส่งเสริมของรัฐบาล (โคล้านครอบครัว) ไม่ประสบความสำเร็จเพราะดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ไม่ถึงเกษตรกร การส่งเสริมควายนโยบายของรัฐบาล (กรม) มากกว่าการยึดแผนจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) การเข้าสู่ AEC ต้องเน้นในเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัยจากเชื้อโรค สารเคมี การขับเคลื่อนด้วยกลุ่มผู้เลี้ยงโค มีกองทุนสนับสนุน และการประกันราคารองรับ นอกจากนี้ การกำหนดเขตพื้นที่เลี้ยงควรชัดเจน โดยโคพื้นเมืองมีพื้นที่เลี้ยงแบบโคฝูงลดลง ควรส่งเสริมตามแนวชายแดน ส่วนการเลี้ยงโคลูกผสม ควรใช้รูปแบบเดียวกับบริษัท 505 และสหกรณ์โคขุนโพธิ์ยางคำ ส่วนโคพื้นเมือง จะต้องสร้างประกันให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยง ควรวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์แท้ที่ให้มีรสชาติอร่อย ประกันและรับรองสายพันธุ์ สร้างตราสินค้าในรูปของโคพื้นเมือง โคอินทรีย์ หรือโคธรรมชาติ กำหนดราคาซื้อและและวางระบบการเลี้ยงและการจัดการโซ่อุปทาน สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงกันระหว่างผู้ผลิตลูกโค ผู้ขุนโค และโรงฆ่าที่จะต้องพัฒนาขึ้นในระดับอำเภอ

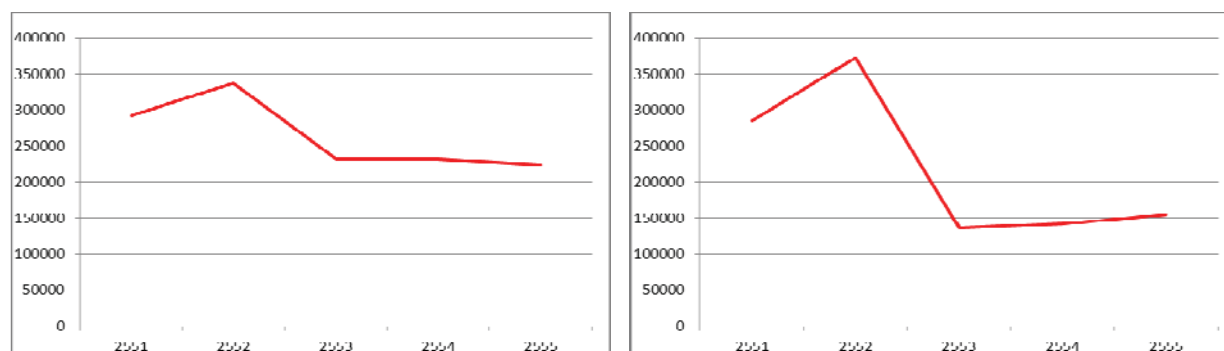
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวมีทิศทางปรับลดลง ส่วนแม่โคของเขตปศุสัตว์ 3 มีทิศทางเพิ่มขึ้นแต่ยังต่ำกว่าปี 2551 มาก อยู่ระดับ 841,306 และ 346,081 ตัว ตามลำดับ ในขณะที่ โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 224,622 และ 155,229 ตัว ตามลำดับ (ตารางที่ 80, ภาพที่ 157 และ 158)

ตารางที่ 80 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 3

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึง โคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้น ไป	แรกเกิดถึง โคสาว	ตั้งท้องแรก ขึ้นไป	แรกเกิดถึง โคสาว	ตั้งท้องแรก ขึ้นไป
2551	1,090,292	676,223	292,850	284,764	1,383,142	960,987
2552	915,535	653,368	338,071	372,927	1,253,606	1,026,295
2553	870,559	302,525	231,525	136,565	1,102,084	439,090
2554	861,569	328,507	231,815	142,679	1,093,384	471,186
2555	841,306	346,081	224,622	155,229	1,065,928	501,310

ภาพที่ 157 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 3

ภาพที่ 158 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 3

เขตปศุสัตว์ที่ 4

ประกอบด้วยจังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น หนองคาย กาฬสินธุ์ เลย นครพนม มหาสารคาม หนองบัวลำภู สกลนคร มุกดาหาร และบึงกาฬ การเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่เขตปศุสัตว์นี้ มีปริมาณโคเนื้อในภาพรวมทั้งประเทศรองจากเขตปศุสัตว์ที่ 3 นับเป็นฐานผลิตโคเนื้อที่สำคัญของประเทศ นโยบายของกรมปศุสัตว์ที่ผ่านมา ต้องการพัฒนาโคเนื้อด้วยการปรับปรุงพันธุ์ ทำให้โคในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นลูกผสมบราห์มัน และโคเนื้อคุณภาพ ส่วนโคพื้นเมืองไม่มีนโยบายส่งเสริมอย่างจริงจัง มีการเลี้ยงจะอยู่ตามแนวอำเภอนันท และมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โคฝูงที่เลี้ยงบนภูเขาในจังหวัดเลย และสกลนคร โดยใช้พ่อพันธุ์คุมฝูง เป็นการเลี้ยงเพื่อจำหน่ายโคเพศผู้ทั่วไปในพื้นที่ หมู่บ้านและงานบุญ ถูกนำเข้าสู่ตลาดนัดโค-กระบือน้อย การสำรวจโคพื้นเมืองกระทำไต่ยาก เช่นเดียวกับการฉีดวัคซีน ถ่ายพยาธิ ดูแลสุขภาพโค ทำให้เกิดปัญหา ลูกโคตายถึงร้อยละ 20 แต่เนื่องจากโคเกิดง่าย ผู้เลี้ยงจึงไม่ค่อยสนใจดูแล ทำให้อัตราการรอดตายต่ำ สมควรมีการจัดทำยุทธศาสตร์โคพื้นเมือง เพื่อเพิ่มศักยภาพการเลี้ยง กำหนดเป้าหมายเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร มีการจัดการที่เป็นระบบ มีมาตรฐานการเลี้ยง จัดทะเบียน ทำเบอร์หู

หากจะแบ่งโซนการเลี้ยงระหว่างโคพื้นเมืองและโคลูกผสมจะพบว่า โคฝูงธรรมชาติจะอยู่บริเวณจังหวัดเลย อุตรดิตถ์ หนองคาย สกลนคร และนครพนม ส่วนโคลูกผสม จะอยู่ในจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม หนองบัวลำภู และกาฬสินธุ์ ส่วนโคขุนอยู่ในจังหวัดสกลนคร มุกดาหาร และกาฬสินธุ์ ดังนั้น การส่งเสริมการเลี้ยงโคในอนาคต ควรยึดพื้นที่เป็นหมายเหตุหลัก ส่งเสริมตามโครงการ 1 หมู่บ้าน 1 ฟาร์ม และบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นในเรื่องการปรับปรุงสายพันธุ์ การวิจัยด้านพันธุกรรม และการจัดทำสัญลักษณ์ประจำตัวสัตว์

ผลการสัมมนาที่มุกดาหาร เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2555 ที่ผ่านมามีการนำเรื่องการส่งโค-กระบือไปเวียดนามว่า ได้มีการส่งออกทางมุกดาหาร เป็นโคที่มีแหล่งกำเนิดในภาคอีสาน ที่ถูกนำลงไปขุนด้วยเปลือกสับประรดในภาคกลาง ก่อนถูกนำกลับไปส่งออกที่จังหวัดมุกดาหาร นอกจากนี้ ยังมีการขุนโคเพื่อป้อนเข้าสู่สหกรณ์โพนยางคำ และสหกรณ์หนองสูง ซึ่งโคลูกผสมที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอ ถึงแม้ยอดการผสมเทียมมากก็ตาม เพราะการขุนต้องใช้เฉพาะเพศผู้ และไม่ใช้ทุกตัว ส่วนโคเพศเมีย มีโครงร่างดี อยู่ที่จังหวัดมหาสารคามและขอนแก่น ปัจจุบัน ฐานแม่โคในปี พ.ศ. 2555 อยู่ในจำนวนที่ใกล้เคียงกับเมื่อปี พ.ศ. 2545

เขตปศุสัตว์ที่ 4 มีจำนวนตลาดนัดโค-กระบืออยู่ 63 แห่ง แต่ตลาดขนาดใหญ่มีจำนวนสัตว์ซื้อขายลดลง โดยจะหนาแน่นอยู่ในพื้นที่ที่มีการเลี้ยงโคพื้นเมืองมาก โดยเฉพาะในจังหวัดอุตรดิตถ์ และสกลนคร ส่วนที่จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ ตลาดนัดมีจำนวนน้อย แต่ขนาดใหญ่กว่า

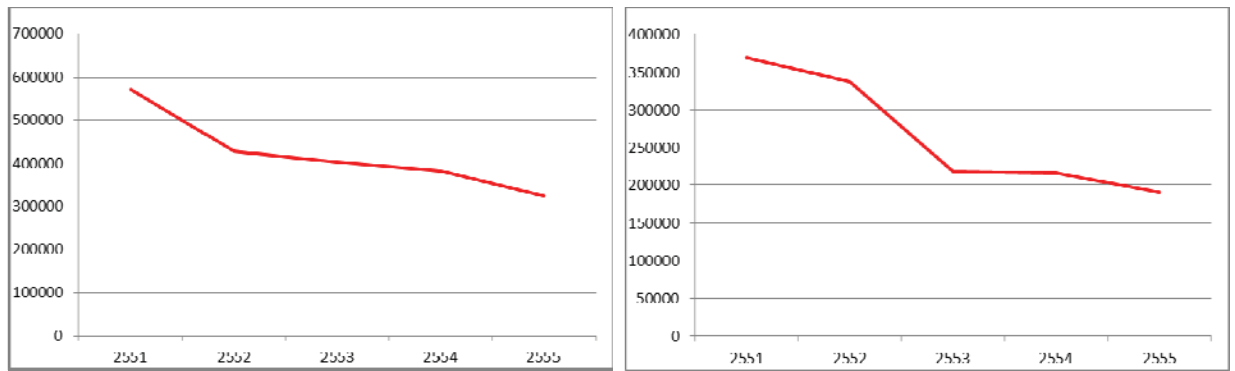
คุณบรรทัด จากสหกรณ์โคเนื้อหนองสูง ได้ตั้งบริษัทร่วมทุน พัฒนาโรงฆ่าสัตว์มูลค่า 30 ล้านบาท ที่อำเภอนาแก เพื่อผลิตเนื้อโคคุณภาพสูงและเพื่อการส่งออก โดยจะใช้แหล่งโคที่ผลิตจากจังหวัดสกลนคร มุกดาหาร และนครพนม

นโยบายของภาครัฐในการส่งเสริมการเลี้ยงโคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผ่านมา ได้แก่ โครงการอีสานเขียว โครงการโค 1 ล้านครอบครัว ระหว่างปี 2548-49 ส่งผลให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงโคกันมาก โดยนำโคจากภายนอกพื้นที่เข้ามาเลี้ยง หลังจากโครงการโคล้านครอบครัวสิ้นสุดลง โคมีราคาตกลงมาก เหลือเพียงกิโลกรัมละ 32 บาท แต่ผู้เลี้ยงขายโคไม่ได้ จึงเกิดการเบื่อหน่าย เมื่อความต้องการโคของเวียดนามเข้ามา จึงขายโคออกไปหมด เนื่องจากโคมีช่วงอายุที่ยาว โคขุนขาดแคลนมาก แต่ผู้เลี้ยงปรับตัวไม่ทัน ส่วนหนึ่งเนื่องจากผสมพันธุ์โคอินดู-บราซิลไปมาก

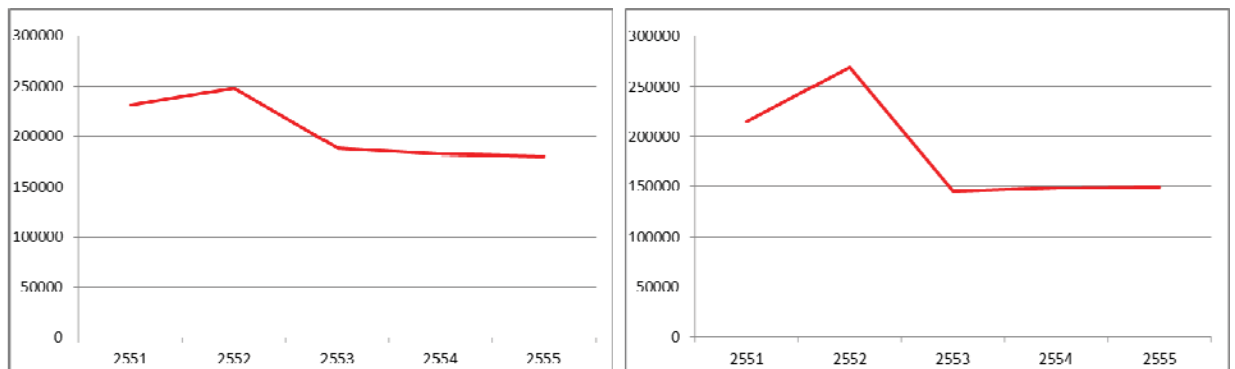
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคของเขตปศุสัตว์ 4 มีทิศทางปรับลดลงมาก อยู่ระดับ 325,896 และ 189,813 ตัว ตามลำดับ ในขณะที่ โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 180,053 และ 149,116 ตัว ตามลำดับ แต่ยังคงต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก (ตารางที่ 81, ภาพที่ 159 และ 160)

ตารางที่ 81 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 4

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	571,907	369,606	231,583	214,568	803,490	584,174
2552	427,322	337,189	248,430	269,307	675,752	606,496
2553	403,219	218,394	188,013	144,804	591,232	363,198
2554	382,938	216,217	182,926	148,015	565,864	364,232
2555	325,896	189,813	180,053	149,116	505,949	338,929

ภาพที่ 159 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 4

ภาพที่ 160 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 4

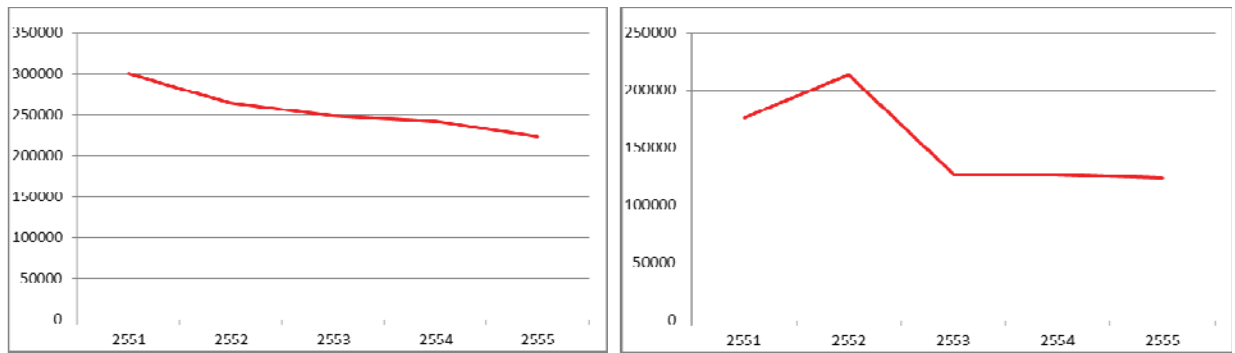
เขตปศุสัตว์ที่ 5

ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน เชียงราย แม่ฮ่องสอน แพร่ พะเยา และน่าน สถานการณ์ราคาโคเนื้อในปัจจุบันเพิ่มสูงขึ้น 2-3 เท่าจากเมื่อระยะ 3-4 ปีที่ผ่านมาจากราคาโคพื้นเมืองเคยได้ตัวละเพียง 2-3,000 บาท โคยังเลี้ยงอยู่หนาแน่นบริเวณที่ดอยและภูเขา กรมปศุสัตว์มียุทธศาสตร์การส่งเสริมการเลี้ยง แต่ไม่มีคนทำตลาด

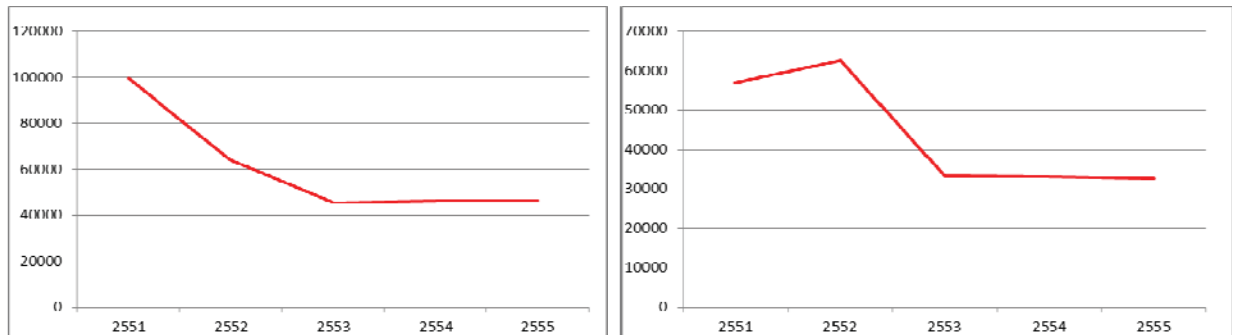
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคของเขตปศุสัตว์ 5 มีทิศทางปรับลดลงอยู่ระดับ 223,202 และ 124,391 ตัว ตามลำดับ ในขณะที่ โคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 46,645 และ 32,795 ตัว ตามลำดับ แต่ยังต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก (ตารางที่ 82, ภาพที่ 161 และ 162)

ตารางที่ 82 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 5

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	300,357	176,178	99,545	57,114	399,902	233,292
2552	264,444	213,650	64,255	62,562	328,699	276,212
2553	249,003	126,930	45,489	33,357	294,492	160,287
2554	241,790	126,953	46,240	33,050	288,030	160,003
2555	223,202	124,391	46,645	32,795	269,847	157,186

ภาพที่ 161 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 5

ภาพที่ 162 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 5

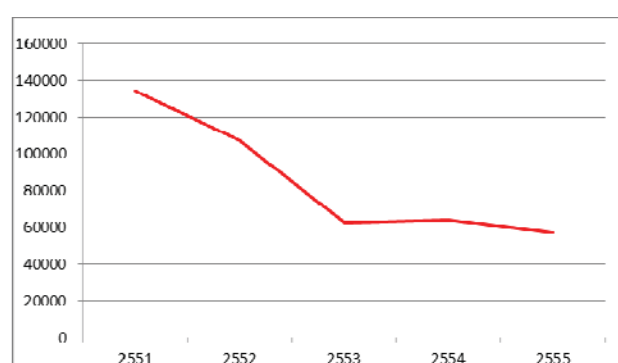
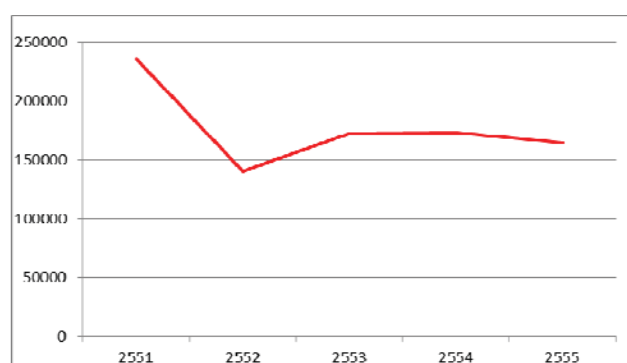
เขตปศุสัตว์ที่ 6

ประกอบด้วยจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร อุทัยธานี พิษณุโลก ตาก อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ พิจิตร และเพชรบูรณ์ สถานการณ์การเลี้ยงโคเนื้อกำลังวิกฤติ ในขณะที่กรมปศุสัตว์มียุทธศาสตร์การเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด รวมถึงกรอบการปฏิบัติงาน ระเบียบปฏิบัติ โดยจะส่งผลกระทบต่อในเชิงบวกและลบถึงสัตว์เลี้ยงแต่ละชนิด สำหรับการเลี้ยงโคเนื้อของเขตปศุสัตว์ที่ 6 ตั้งเป้าหมายไว้ในเรื่องโคพันธุ์ตากที่ได้พัฒนามาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งเป็นลูกผสมพันธุ์ชาโรเลส์ เพื่อป้อนตลาดการบริโภคในประเทศ โดยศูนย์ผสมเทียมพิษณุโลก ได้จัดทำยุทธศาสตร์ในการผสมเทียมสายพันธุ์ชาโรเลส์ (โคพันธุ์ตาก) ปีละ 200,000 แม่ มีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน จะทำให้สถิติการเปลี่ยนแปลงโคเนื้อของเขตนี้ในอีก 3-4 ปีข้างหน้า หลังจากดำเนินการปรับปรุงพันธุ์จากโคพื้นเมืองมาเป็นลูกผสม และได้แม่พันธุ์ลูกผสมบรรพบุรุษที่พร้อมพัฒนาต่อไปในอนาคต แต่เดิมสังคมปศุสัตว์ไม่ใช่สังคมความรู้ แต่เป็นสังคมที่พึ่งพาทุ่งหญ้าสาธารณะ ที่นา ป่าเขา ดังนั้น การพัฒนาต่อไปในอนาคตต้องเป็นเรื่องของการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีกลุ่มหรือองค์กรเกษตรกรเป็นตัวแทนในการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

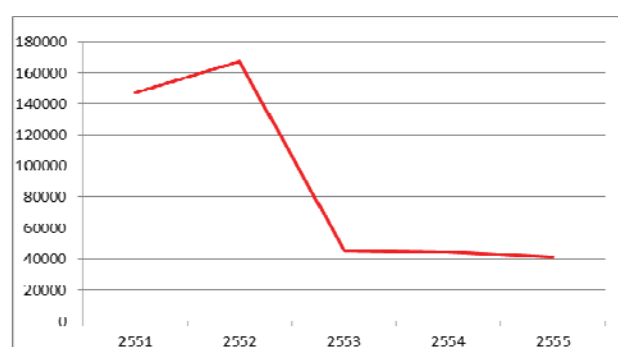
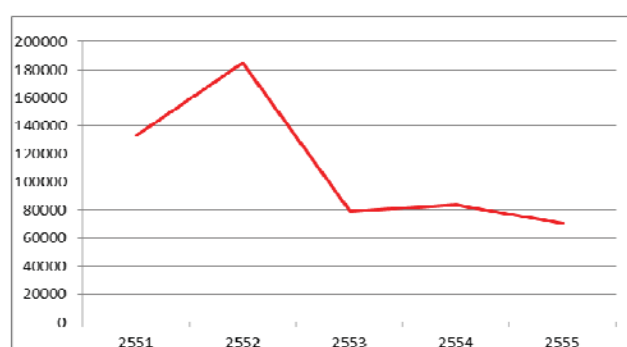
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคของเขตปศุสัตว์ 6 มีทิศทางปรับลดลงอยู่ระดับ 164,099 และ 57,242 ตัว ตามลำดับ เช่นเดียวกับโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 70,328 และ 41,200 ตัว ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก (ตารางที่ 83, ภาพที่ 163 และ 164)

ตารางที่ 83 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 6

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึง โคสาว	ตั้งท้องแรก ขึ้นไป	แรกเกิดถึง โคสาว	ตั้งท้องแรก ขึ้นไป	แรกเกิดถึง โคสาว	ตั้งท้องแรก ขึ้นไป
2551	235,567	134,378	132,975	147,137	368,542	281,515
2552	140,060	107,131	184,923	167,140	324,983	274,271
2553	172,517	62,321	79,273	45,098	251,790	107,419
2554	173,028	63,865	83,236	44,451	256,264	108,316
2555	164,099	57,242	70,328	41,200	234,427	98,442

ภาพที่ 163 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 6

ภาพที่ 164 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 6

เขตปศุสัตว์ที่ 7

ประกอบด้วยจังหวัดกาญจนบุรี เพชรบุรี นครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงคราม สถานการณ์การเลี้ยงโคของพื้นที่ค่อนข้างนิ่ง ไม่เลี้ยงเพิ่มขึ้น แต่นิยมเลี้ยงโคขุนกันมาก โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือเพื่อเลือกสับปะรด โดยนำโคต้นน้ำมาจากจังหวัดตากและนครราชสีมา แต่สถานการณ์โคต้นน้ำ โคฝูงลดลง และมีราคาสูงขึ้น ไม่มีตลาดนัดโคกระบือในพื้นที่ แต่จะมีผู้รวบรวมโคและกระจายไปตามฟาร์มเลี้ยงต่าง ๆ โดยที่อำเภอเมือง เพชรบุรี มีจำนวนเกษตรกรขุนโค 280 ราย จำนวนโคขุน 3,822 ตัว ที่อำเภอเขาย้อย 7 ราย 75 ตัว งบประมาณของกรมปศุสัตว์ที่จัดมาให้เขต ตามแผนพัฒนาจังหวัด ปีละ 200 ล้านบาท ไม่เพียงพอที่จะนำมาพัฒนาการเลี้ยงโค สถานการณ์ที่ นครปฐม ราชบุรี และสุพรรณบุรี ไม่น่าเป็นห่วง แต่จังหวัดที่เหลือน กลายเป็นเมืองอุตสาหกรรม และการจัดการทรัพยากรทางทะเล

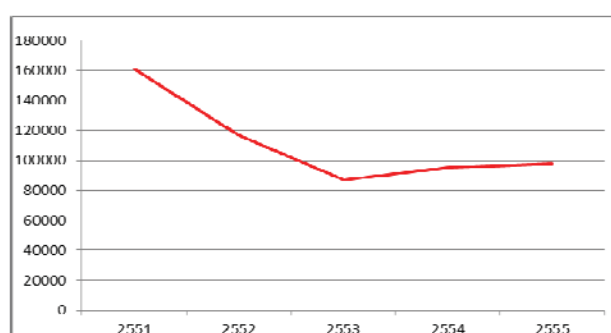
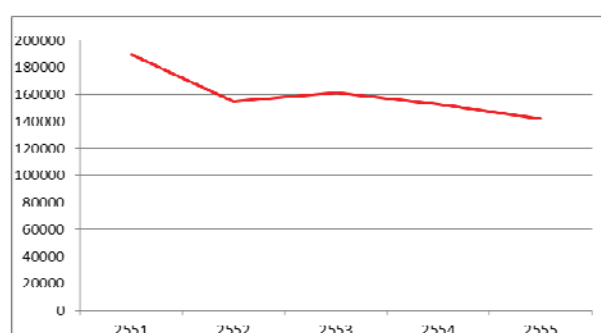
ปัญหาการบริหารงานที่สำคัญคือปศุสัตว์อำเภอ สังกัดอยู่ในส่วนภูมิภาค มีนายอำเภอกำกับดูแล ไม่ใช่หัวหน้าส่วนภูมิภาค

ผู้ประกอบการค้าโคเนื้อจากจังหวัดกาญจนบุรี ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ความต้องการโคโครงมีเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรเริ่มจัดตั้งกลุ่มผู้ขุนโคในอำเภอเลาขวัญ ผลิตลูกสายพันธุ์ลูกผสมชาโรเลส์จากการผสมเทียมแม่พันธุ์ บรรพ์มัน อายุ 4-5 เดือน สามารถขายได้แล้วตัวละ 10,000 บาท พืชอาหารที่นิยมนำไปปลูกเพื่อเลี้ยงโคได้แก่หญ้าพันธุ์ปากช่อง 1 ใช้พื้นที่น้อย เคนำแคะมาเลี้ยงภายหลังจากประสบปัญหาขาดทุนในการเลี้ยงโคหุ่ยยาว นอกจากนี้ ยังให้ข้อเสนอในเรื่องการอนุรักษ์กระบือ ซึ่งกำลังจะหมดไป

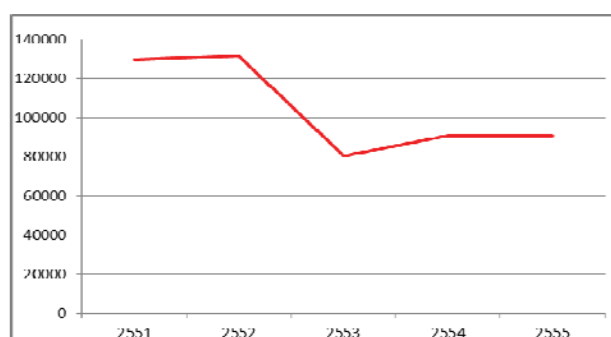
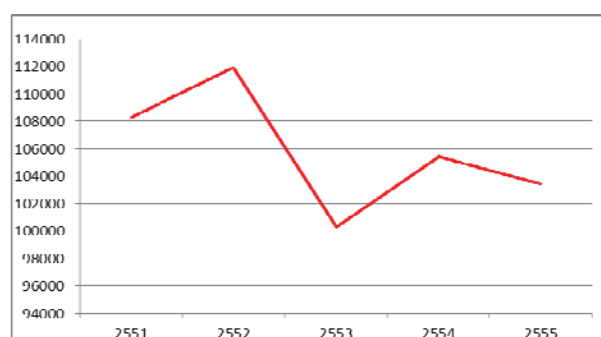
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวของเขตปศุสัตว์ 7 มีทิศทางปรับลดลง อยู่ระดับ 142,155 ตัว และแม่โคปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 97,523 ตัว แต่ต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก ส่วนโคเพศเมีย ลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 103,473 และ 91,038 ตัว ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก (ตารางที่ 83, ภาพที่ 165 และ 166)

ตารางที่ 84 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 7

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	189,522	161,048	108,324	129,790	297,846	290,838
2552	154,949	116,991	111,949	131,590	266,898	248,581
2553	161,461	87,216	100,336	80,434	261,797	167,650
2554	152,871	95,010	105,418	90,963	258,289	185,973
2555	142,155	97,523	103,473	91,038	245,628	188,561

ภาพที่ 165 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 7

ภาพที่ 166 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 7

เขตปศุสัตว์ที่ 8

ประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต กระบี่ นครศรีธรรมราช ระนอง พังงา ชุมพร และสุราษฎร์ธานี สถานการณ์ทั่วไป จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปริมาณโคเนื้อลดลง จังหวัดกระบี่กำลังนิยมโคขุน แต่ปริมาณที่เลี้ยงได้ยังไม่เพียงพอต้องนำเข้า

แข่งเข้ามาบริเวณ ชุมพรเลี้ยงโคนมที่ทำสระ และปะทิว แต่มีปัญหาคือยุวชนไม่รับมรดกโคเนื้อ เมื่อรับมาแล้วขายทั้งหมด คนเลี้ยงโคจึงเป็นกลุ่มของข้าราชการเกษียณอายุ ปัญหาการได้เปรียบของการเลี้ยงแพะสูงกว่าโคเนื้อ และได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีข้อจำกัดคือใช้ปศุสัตว์อาสาเป็นผู้จัดบันทึก

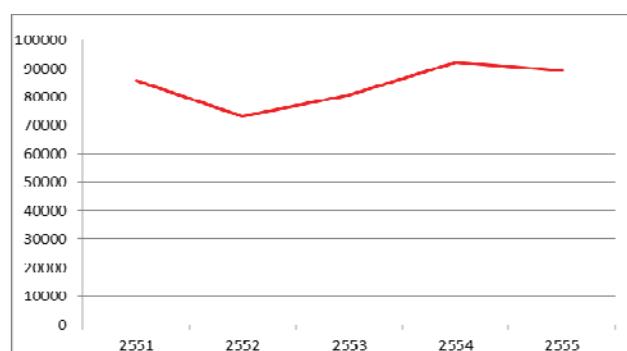
การบริโภคเนื้อโคเพิ่มสูงขึ้น แต่ผู้เลี้ยงลดลง เพราะการบุกรุกพื้นที่สาธารณะไปใช้กิจกรรมอย่างอื่น ปัญหาคือจะอย่างไรให้ผู้เลี้ยงมีความต้องการกลับมาเลี้ยงเพิ่มขึ้นอีก เพราะเกษตรกรที่เลิกเลี้ยง มีทางเลือกที่ดีกว่า ได้แก่การรับจ้างกรีดยางพารา เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เลี้ยง บูรณาการงานในส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกษตรกรตัดสินใจได้ถูกต้อง

แนวทางการพัฒนาการเลี้ยง ควรสร้างความต้องการในการเลี้ยงโค เน้นบทบาทเศรษฐกิจสนามกีฬาชนโค ซึ่งเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น

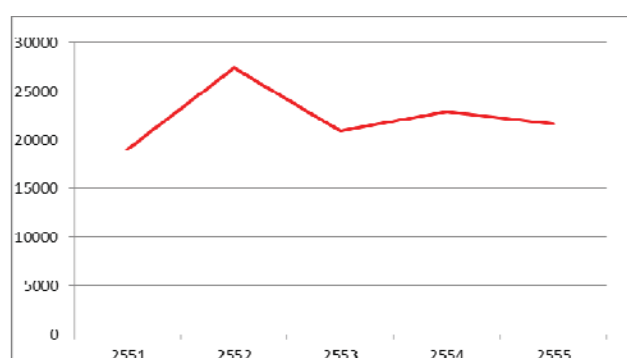
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวของเขตปศุสัตว์ 8 มีทิศทางปรับเพิ่มขึ้นอยู่ระดับ 89,297 ตัว และแม่โคปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 42,993 ตัว แต่ต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก ส่วนโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 21,615 และ 19,454 ตัว ตามลำดับ และใกล้เคียงกับจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 มาก (ตารางที่ 85, ภาพที่ 167 และ 168)

ตารางที่ 85 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 8

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	85,686	85,207	18,975	19,325	104,661	104,532
2552	73,109	77,688	27,388	26,463	100,497	104,151
2553	80,718	35,909	20,885	18,014	101,603	53,923
2554	92,241	43,734	22,914	19,287	115,155	63,021
2555	89,297	42,993	21,615	19,454	110,912	62,447

ภาพที่ 167 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 8

ภาพที่ 168 โคพันธุ์และโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 8

เขตปศุสัตว์ที่ 9

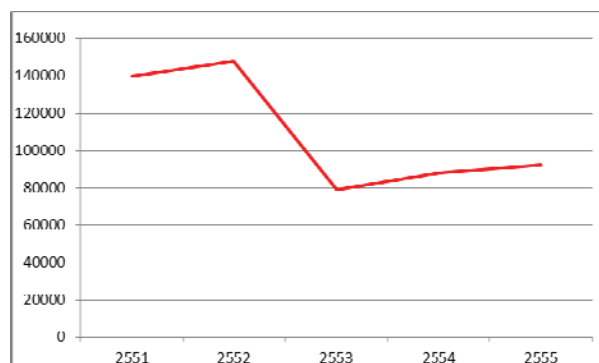
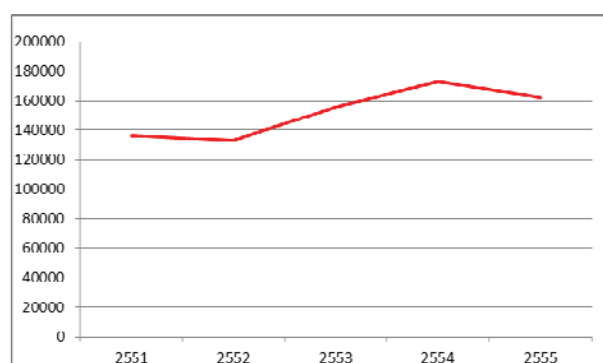
ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ตรัง สงขลา ยะลา นราธิวาส สตูล และพัทลุง การพัฒนาการเลี้ยงโคเนื้อของเขตปศุสัตว์ที่ 9 เน้นรูปแบบของกลุ่ม เนื่องจากคนเลี้ยงน้อย แรงงานน้อย ทรัพยากรเลี้ยงในพื้นที่น้อย เลี้ยงอย่างมีคุณภาพ หญ้า (พืชอาหารสัตว์) ทางปาล์ม และเสริมด้วยแร่ธาตุ เป้าหมายการเพิ่มขึ้นของโคลูกผสม นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการเลี้ยงเชิงอนุรักษ์ตามกลุ่มวัฒนธรรมโคชน จัดหาพ่อ-แม่สายเลือดโคชนโดยเฉพาะ จัดเป็นองค์ความรู้เชิงภูมิปัญญาชาวบ้าน ตลาด มีลูกโคชนมาก แต่พ่อค้าไม่ซื้อเนื่องจากให้กำไรน้อยกว่าโคพื้นเมือง คนชำนานิยมโคพื้นเมือง เพราะขายได้หมดภายใน 1 วัน ส่วนการเลี้ยงโคลูกผสม จะใช้วิธีการผูกมัด กินหญ้า ประมาณ 1-2 ตัวต่อครัวเรือน ดังนั้น การส่งเสริมการเลี้ยง ไม่ควรเน้นโคพื้นเมืองอย่างเดียว ควรเป็นลูกผสมด้วย โดยเฉพาะบรรพ์มันแดง รวมถึงลูกผสมอื่น ปัญหาเกษตรกรต้องการเลี้ยง แต่ขาดแคลนพืชอาหารหยาบ ต้นทุนต่อหน่วยพื้นที่สูงมาก สูงกว่ากิจกรรมการเกษตรอื่น ดังนั้น การรวบรวมโคมาจากแม่สอด นครสวรรค์ จึงถูกกว่า ความต้องการโคมีชีวิตของมาเลเซีย ราคาซื้ออิกิโลกรัมละ 70 บาท เพื่อนำไปจำหน่ายต่อ 90-120 บาท ต้องการโคที่ให้เนื้อสีแดง มีโหนก น้ำหนัก 200-250 กก. พันธุ์ 1 ซี่ เพราะเมื่อนำไปปรุงอาหาร (ควั) จะได้สีแดงสวย

การสังเคราะห์มาตรการ 500 วัน เริ่มจากแม่โคพื้นฐาน 1.59 ล้านตัว ตั้งท้อง 9 เดือน เลี้ยงอีก 285 วันเป็นโครุ่น จากจำนวนแม่โค 1.59 ล้านตัว ตลอดให้ลูก 1.16 ล้านตัว (ร้อยละ 73)

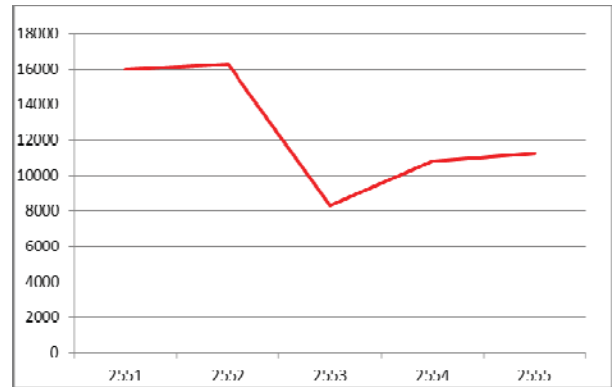
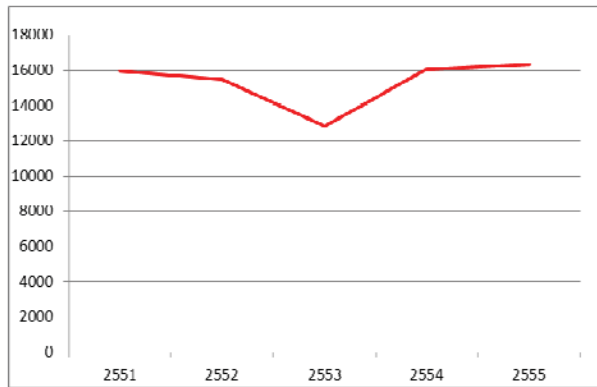
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวของเขตปศุสัตว์ 9 มีทิศทางปรับลดลงจากปี พ.ศ. 2554 อยู่ระดับ 162,320 ตัว และแม่โคปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 92,296 ตัว แต่ต่ำกว่าจำนวนแม่โคในปี พ.ศ. 2551 มาก ส่วนโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัว เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 ที่ผ่านมา อยู่ในระดับ 16,350 และ 11,273 ตัว ตามลำดับ และโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวใกล้เคียงกับจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 (ตารางที่ 86, ภาพที่ 169 และ 170)

ตารางที่ 86 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งเขตปศุสัตว์ 9

ปี พ.ศ.	พื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโคสาว	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
2551	136,187	139,575	15,964	16,016	152,151	155,591
2552	133,301	147,855	15,458	16,288	148,759	164,143
2553	156,028	78,941	12,840	8,333	168,868	87,274
2554	172,882	88,109	16,047	10,843	188,929	98,952
2555	162,320	92,296	16,350	11,273	178,670	103,569

ภาพที่ 169 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 9

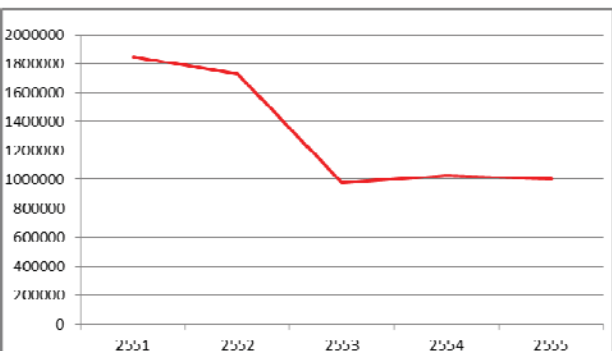
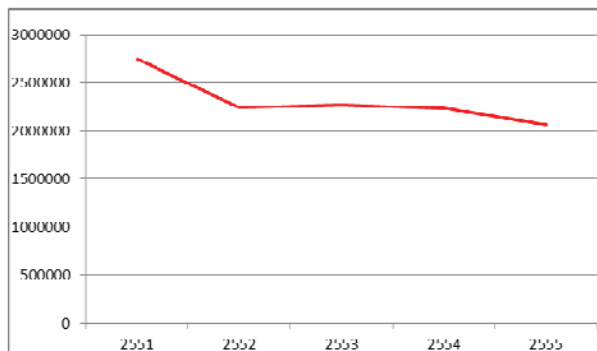
ภาพที่ 170 โคพันธุและโคลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) ของเขตปศุสัตว์ 9

จำนวนโคเพศเมียทั้งประเทศ

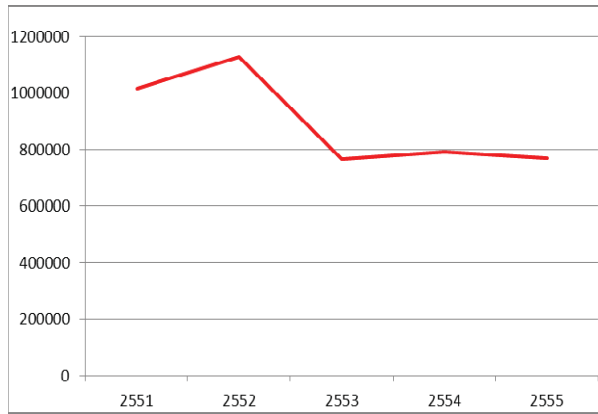
ในปี พ.ศ. 2555 โคเพศเมียพื้นเมืองแรกเกิดจนถึงโคสาวในภาพรวมของประเทศ มีทิศทางปรับลดลงจากปี พ.ศ. 2554 อยู่ระดับ 2,069,848 ตัว และแม่โคปรับอยู่ในระดับทรงตัว จำนวน 1,006,379 ตัว แต่ต่ำกว่าจำนวนแม่โคในปี พ.ศ. 2551 ถึง 700,000 และ 840,000 ตัว ตามลำดับ ส่วนโคเพศเมียลูกผสมแรกเกิดจนถึงโคสาวและแม่โคอยู่ในระดับทรงตัวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 อยู่ในระดับ 769,102 และ 575,389 ตัว ตามลำดับ และต่ำกว่าจำนวนโคในปี พ.ศ. 2551 240,000 และ 430,000 ตัว ตามลำดับ ผลรวมของโคแรกเกิดจนถึงโคสาว และแม่โคในปี พ.ศ. 2555 มีแนวโน้มลดลงเหลือ 2,838,950 และ 1,581,768 ตัว ตามลำดับ (ตารางที่ 87, ภาพที่ 171, 172 และ 173)

ตารางที่ 87 จำนวนโคเพศเมียรวมทั้งประเทศ

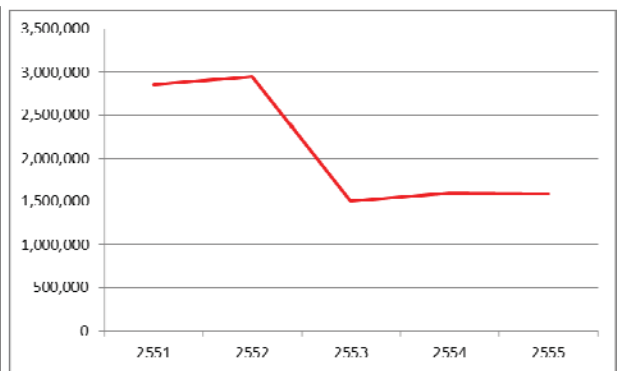
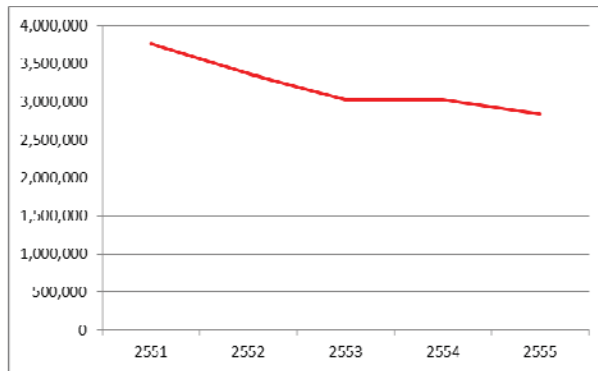
ปี พ.ศ.	โคพื้นเมือง		โคลูกผสม		รวม	
	แรกเกิดถึงโค	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโค	ตั้งท้องแรกขึ้นไป	แรกเกิดถึงโค	ตั้งท้องแรกขึ้นไป
	สาว	ไป	สาว	ไป	สาว	ไป
2551	2,749,011	1,849,078	1,017,256	1,008,303	3,766,267	2,857,381
2552	2,240,837	1,732,859	1,127,681	1,213,578	3,368,518	2,946,437
2553	2,265,472	977,482	766,706	526,067	3,032,178	1,503,549
2554	2,237,035	1,028,541	792,875	566,309	3,029,910	1,594,850
2555	2,069,848	1,006,379	769,102	575,389	2,838,950	1,581,768

ภาพที่ 171 โคพื้นเมืองแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา) รวมทั้งประเทศ

ภาพที่ 172 โคพันธุ์และโคปลูกผสมแรกเกิดถึงโคสาว (ซ้าย) และโคตั้งท้องแรกขึ้นไป (ขวา)

ภาพที่ 173 ภาพรวมโคพันธุ์พื้นเมืองเทศเมีย (ซ้าย) และโคพันธุ์ลูกผสมเทศเมีย (ขวา)

3.3 สรุปผลการสังเคราะห์สถานการณ์การเลี้ยงโคในปี 2555

- (1) ปริมาณแม่โคพื้นฐานที่ให้ลูกแล้วลดลงทั่วทั้งประเทศ
- (2) ปริมาณโคเพศผู้ลดลงเช่นเดียวกัน
- (3) สัดส่วนแม่โคพื้นเมืองต่อแม่โคลูกผสมลดลง บ่งชี้ถึงอนาคตของการพัฒนาโคในประเทศไทยที่เน้นการผลิตเนื้อคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น
- (4) มีแนวโน้มปริมาณโคที่เลี้ยงในประเทศไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ ในขณะที่ปริมาณโคส่วนหนึ่งถูกส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างสม่ำเสมอ
- (5) ความต้องการโคเนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านยังดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาเนื้อโคในประเทศเพิ่มสูงขึ้น
- (6) มีการนำแม่โคเข้าขุนระยะสั้น ๆ เพื่อนำเข้าเชือดเป็นเนื้อ โดยผู้บริโภคบางกลุ่มนิยมบริโภคเครื่องในวัวอ่อนและรก

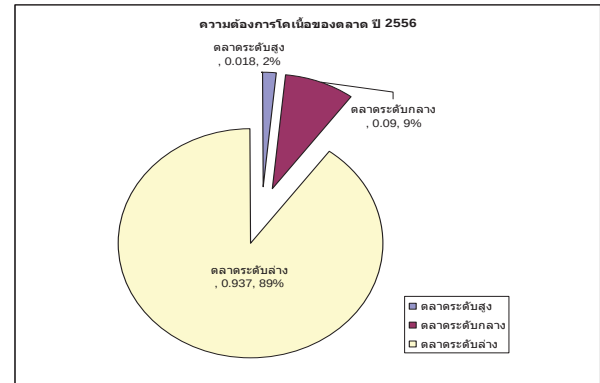
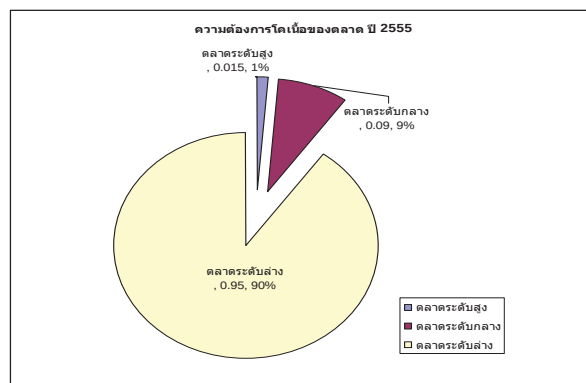
4. ความต้องการโคเนื้อและบริโภคเนื้อโค

กรมปศุสัตว์ได้ประเมินความต้องการโคเนื้อและเนื้อโคเพื่อการบริโภคโดยใช้ฐานข้อมูลแม่โคพื้นฐานในปี พ.ศ. 2554 เพื่อประมาณการความต้องการเนื้อโคในปี พ.ศ. 2555-2556 (ตารางที่ 88 และภาพที่ 174) พบว่า สถานการณ์การขาดแคลนโคเนื้อในประเทศได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน เพราะในปี พ.ศ. 2555 ปริมาณแม่โคพื้นฐานได้ลดลงเหลือเพียง 1.581 ล้านตัว และยังไม่ถึงขั้นถึงการเพิ่มปริมาณแม่โคพื้นฐาน ยกเว้นการขยายฐานแม่โคลูกผสมที่เพิ่มขึ้นอาจทำให้โคลูกผสมเพิ่มปริมาณขึ้น และแผนงบประมาณของกรมปศุสัตว์ประสบความสำเร็จ

ตารางที่ 88 ปริมาณการผลิตเนื้อโค ปี 2555 (โดยพิจารณาจากฐานแม่โค 1.59 ล้านตัวปี 2554)

รายการ	ปี พ.ศ. 2555		ปี พ.ศ. 2556	
	ตัว	เนื้อโค (ตัน)	เนื้อโค	เนื้อโค (ตัน)
1.โคขุนคุณภาพสูง น.น. 550 ก.ก.	0.015	3.71	0.018	4.45
2.โคขุน โคมัน น.น. 450 ก.ก.	0.090	17.42	0.09	17.42
3.โคลูกผสมบราห์มัน น.น. 400 ก.ก.	0.060	10.32	0.086	14.79
4.โคลูกผสมพื้นเมืองและแม่โคปลดระวาง น.น. 300 ก.ก.	0.779	100.49	0.806	103.97
รวม	0.944	131.94	1.00	140.63
น้ำหนักโดยรวม (ตัน)	306.45		326.60	
ความต้องการของตลาด (ล้านตัว)	1.053		1.095	
1. ตลาดระดับสูง	0.015		0.018	
2. ตลาดระดับกลาง	0.09		0.09	
3. ตลาดระดับล่าง	0.95		0.937	

ที่มา : กรมปศุสัตว์

ภาพที่ 174 ประมาณความต้องการโคเนื้อและเนื้อโคในปี พ.ศ. 2555 (ซ้าย) และปี พ.ศ. 2556 (ขวา)

ที่มา : กรมปศุสัตว์

ตารางที่ 89 แผนงบประมาณการผลิตโคเนื้อ ปี 2555-2559

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	รวม
1. ให้บริการผสมเทียมแม่โค (500 บาท/ตัว)	150.0	175.0	187.5	200.0	200.0	912.5
2. ติดตามลูกโคที่เกิดจากผสมเทียมและ ประสานงานการจัดจำหน่าย (100 บาท/ตัว)	15.0	18.0	21.0	22.5	24.0	100.5
3. ค่าตอบแทนโคพ่อพันธุ์ (500 บาท/การ ผสมติด 1 ตัว)	0	12.5	37.5	62.5	87.5	200.0
4. ติดตามลูกโคที่เกิดจากพ่อพันธุ์ผสม (100 บาท/ตัว)	0	0	2.25	6.75	11.25	20.25
5. ทำเครื่องหมายประจำตัวโคและขึ้น ทะเบียน โค (100 บาท/ตัว)	45.0	53.05	60.6	68.6	74.1	301.35
6. สนับสนุนปัจจัยการผลิตลูกโคที่เกิดจาก การผสมเทียม และโคพ่อพันธุ์ (1,000 บาท/ ตัว)	0	150.0	232.5	292.5	352.5	1,027.5
7. ตรวจโรค Bru. และ T.B. (300 บาท/ตัว)	30.0	112.5	135.3	157.8	172.8	608.4
8. ดูแลด้านสุขภาพโคเนื้อ (200 บาท/ตัว)	98.8	106.1	121.2	137.2	148.2	611.5
9. ฝึกอบรม/ประชุม/สัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ธุรกิจการเลี้ยงโคเนื้อ (1,000 บาท/ราย)	3.85	6.1	10.5	17.5	20.0	57.95
รวม	342.65	633.25	808.35	965.35	1,090.35	3,839.95

ที่มา : กรมปศุสัตว์

5. การวิเคราะห์ความต้องการโคเนื้อและเนื้อโคของไทย

5.1 ความต้องการบริโภคเนื้อโค

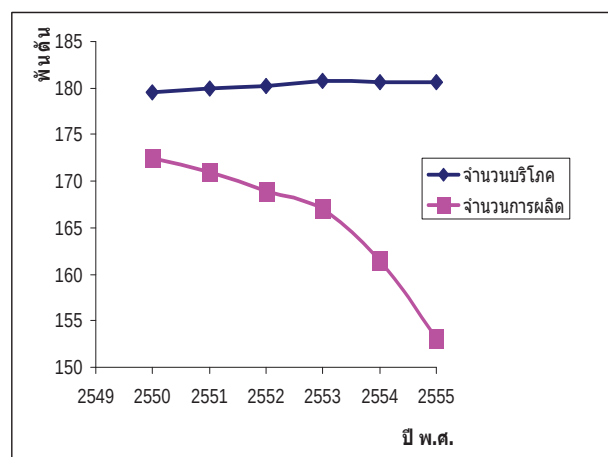
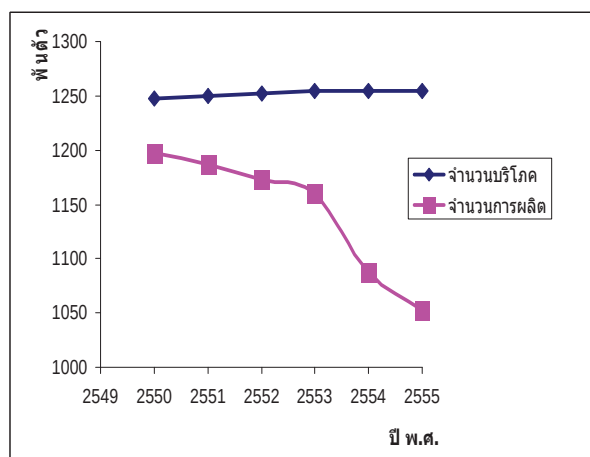
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้รายงานความต้องการบริโภคเนื้อโคของไทยระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 ว่าเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.15 ต่อปี ในขณะที่ความต้องการบริโภคเนื้อระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555 มีอัตราเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.08 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2554 มีปริมาณการบริโภคเนื้อโค 1.254 ล้านตัว หรือ 180.58 พันตัน ลดลงจากปี พ.ศ. 2553 ร้อยละ 0.08 ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2555 ปริมาณการบริโภคเนื้อโคทรงตัวอยู่ในระดับ 1.254 ล้านตัว หรือ 180.58 พันตัน (ตารางที่ 90) การบริโภคเนื้อโคชะลอตัวเนื่องจากราคาโคเนื้อและเนื้อโคปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 10-20 ประกอบความเชื่อด้านศาสนาและการรักษาสุขภาพ

ปริมาณเนื้อโคที่ใช้บริโภค 1.254 ล้านตัว หรือ 180.58 พันตันนี้ เป็นเนื้อโคในประเทศ 153.08 พันตัน หรือ 1.063 ล้านตัว การนำเข้า 10.562 พันตัน ซึ่งหมายถึงปริมาณเนื้อโคขาดอยู่จำนวน 16.938 พันตัน คิดเป็นจำนวนโค ขนาดตัวละ 350 กิโลกรัม 117,623 ตัว

ตารางที่ 90 ปริมาณการผลิต ส่งออก นำเข้า และการบริโภคเนื้อโค

รายการ	2550	2551	2552	2553	2554	2555	อัตราเพิ่ม 2551- 2555 (ร้อยละ)	อัตราเพิ่ม 2550- 2554 (ร้อยละ)
การบริโภค (ล้านตัว)	1.247	1.250	1.252	1.255	1.254	1.254	+0.08	+0.14
(พื้นดินน้ำหนักราก)	179.57	180.00	180.29	180.72	180.58	180.58	+0.08	+0.14
การส่งออก (พื้นดิน)	0.270	0.090	0.610	0.490	4.560	4.460	+346.63	+330.51
การผลิต (ล้านตัว)	1.197	1.187	1.173	1.160	1.087	1.053	-2.93	-2.35
(พื้นดินน้ำหนักราก)	172.41	170.93	168.96	167.08	161.41	153.08	-2.71	-1.63
การนำเข้า (พื้นดิน)	1.920	1.860	2.020	2.980	7.542	10.562	+62.31	+51.52

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 175 ปริมาณการผลิตและการบริโภคโคเนื้อ (พื้นดิน) และปริมาณเนื้อโค (พื้นดิน)

5.2 ความต้องการโคเนื้อส่งออก

การส่งออกโคเนื้อของไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้านมีจำนวนกว่าแสนตัวต่อปี ซึ่งตลาดส่งออกโคเนื้อที่สำคัญคือ มาเลเซีย รองลงมาคือ ลาว (ส่งต่อไปเวียดนาม) และพม่า โดยปริมาณการส่งออกไปมาเลเซียในปี พ.ศ. 2555 จำนวน 95,289 ตัว ลดลงจากจำนวนที่เคยสูงสุด 130,253 ตัวในปี พ.ศ. 2553 ส่วนสถิติการส่งออกไปเวียดนาม ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนเพียง 322 ตัว ในขณะที่ปริมาณส่งออกไปลาวสูงถึง 41,147 ตัว ซึ่งน่าจะเป็นการผ่านแดนไปยังประเทศเวียดนามเช่นเดียวกับในปี พ.ศ. 2552 ปริมาณการส่งออกไปลาวสูงถึง 87,570 ตัว ส่วนปริมาณการส่งออกไปกัมพูชา เพิ่มขึ้นจาก 1,329 ตัวในปี พ.ศ. 2554 เป็น 1,530 ตัวในปี พ.ศ. 2555 เป็นที่น่าสังเกตว่า นอกจากไทยจะนำเข้าโคจากประเทศพม่าแล้วยังมีการส่งออกโคมีชีวิตไปยังประเทศนี้ด้วย โดยมีปริมาณส่งออกในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 46,356 ตัว แล้วลดลงเป็น 4,665 ตัวในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 91)

ตารางที่ 91 การส่งออกโคมีชีวิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

ตลาดโคมีชีวิต	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555
มาเลเซีย (ตัว)	117,866	130,253	106,943	95,289
(ร้อยละ)	(47.49)	(72.48)	(95.52)	(66.64)
ลาว (ตัว)	87,570	1,742	562	41,147
(ร้อยละ)	(35.33)	(0.96)	(0.50)	(28.77)
พม่า (ตัว)	5,493	46,356	1,446	4,665
(ร้อยละ)	(2.21)	(25.79)	(1.29)	(3.26)
กัมพูชา (ตัว)	3,360	120	1,329	1,530
(ร้อยละ)	(1.35)	(0.06)	(1.18)	(1.06)
เวียดนาม (ตัว)	33,409	483	281	322
(ร้อยละ)	(13.48)	(0.26)	(0.25)	(0.22)
รวม	247,698	178,954	110,561	142,953

ที่มา : กรมศุลกากร

5.3 ความต้องการโคเพื่อนำเข้า

ความต้องการนำเข้าโคเนื้อ เนื้อโค และเนื้อโคแปรรูปในช่วงปี พ.ศ. 2553-2555 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยโคมีชีวิตเพิ่มปริมาณจาก 26,479 ตัวในปี พ.ศ. 2553 เป็น 74,601 ตัวในปี พ.ศ. 2555 หรือเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีนี้ ร้อยละ 67.95 ต่อปี และมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 69.21 ต่อปี ในขณะที่เนื้อโคสดแช่เย็นแช่แข็ง เพิ่มขึ้นจาก 2,951.83 ตัน ในปี พ.ศ. 2553 เป็น 10,561.92 ตัน ในปี พ.ศ. 2555 หรือเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีนี้ ร้อยละ 97.77 ต่อปี ส่วนมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 65.77 ต่อปี เนื้อโคแปรรูป เพิ่มขึ้นจาก 27.32 ตัน ในปี พ.ศ. 2553 เป็น 257.01 ตัน ในปี พ.ศ. 2555 หรือเพิ่มขึ้นในช่วง 3 ปีนี้ ร้อยละ 206.85 ต่อปี และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 233.38 ต่อปี (ตารางที่ 92)

ตารางที่ 92 การนำเข้าโคเนื้อและผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
โคมีชีวิต (ปริมาณตัว)	26,479	46,012	74,601	+67.95
(มูลค่า : ล้านบาท)	(110.80)	(190.10)	(317.20)	(+69.21)
เนื้อโคสดแช่เย็นแช่แข็ง (ตัน)	2,951.83	7,541.81	10,561.92	+97.77
(มูลค่า : ล้านบาท)	(571.50)	(1,044.60)	(1,553.90)	(+65.77)
เนื้อโคแปรรูป (ตัน)	27.32	86.28	257.01	+206.85
(มูลค่า : ล้านบาท)	(6.90)	(34.60)	(57.20)	(+233.38)

ที่มา : กรมศุลกากร (อ้างในสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555)

แหล่งที่มาของโคเพื่อนำเข้าที่สำคัญคือประเทศเพื่อนบ้าน (พม่า) ส่วนสินค้าเนื้อโคแช่เย็นแช่แข็ง (พิกัด 0201 และ 0202) โดยมากนำเข้าจากประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ หลังจากการเปิดการค้าเสรีกับทั้งสองประเทศ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2548 และ 1 กรกฎาคม 2548 ตามลำดับ ส่งผลให้อัตราการนำเข้าที่ลดลงทุกปี ในที่สุดแล้วเมื่อภาษีลดลงเหลือร้อยละ 0 เนื้อโคนำเข้าจะมีราคาใกล้เคียงกับเนื้อโคคุณภาพในประเทศ

5.4 ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ ราคาเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ และราคาส่งออก-นำเข้าโคมีชีวิต

ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มต่ำลงจาก 47.65 กิโลกรัม ในปี พ.ศ. 2550 เหลือ 43.29 ในปี พ.ศ. 2553 จากนั้นได้เพิ่มสูงขึ้น และประมาณว่าจะเท่ากับ 58.00 บาท ในปี พ.ศ. 2555 สำหรับราคาโคเนื้อมีชีวิตส่งออก มีการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหาโคเนื้อขาดแคลน

แนวโน้มลดลงจากตัวละ 6,838.78 บาท ในปี พ.ศ. 2551 เหลือตัวละ 5,689.73 บาท ในปี พ.ศ. 2553 แล้วเพิ่มสูงขึ้นเป็น 9,523 บาท ในปี พ.ศ. 2555 ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ เคยลดลงจากระดับ 160.68 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ. 2551 เหลือ 85.44 บาท ในปี พ.ศ. 2554 แล้วปรับเพิ่มขึ้นเป็น 103.42 บาท ในปี พ.ศ. 2555 ในด้านราคาโคมีชีวิตนำเข้า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากตัวละ 4,772.50 บาท ในปี พ.ศ. 2550 เป็น 5,927.53 บาท ในปี พ.ศ. 2552 แล้วปรับลดลงเหลือตัวละ 4,287.32 ในปี พ.ศ. 2555 (ตารางที่ 93)

ตารางที่ 93 ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ ราคาเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ และราคาส่งออก-นำเข้าโคมีชีวิต

รายการ	2550	2551	2552	2553	2554	2555*	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)
ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	47.65	44.02	43.51	43.29	49.76	58.00	4.44
ราคาส่งออกโคมีชีวิต (บาท/ตัว)	5,552.57	6,838.78	6,246.38	5,689.73	8,195.57	9,523.00	13.17
ราคาส่งออกเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	101.44	160.68	76.11	86.76	85.44	103.42	7.86
ราคานำเข้าโคมีชีวิต (บาท/ตัว)	4,772.50	4,872.82	5,927.53	4,182.94	4,446.83	4,287.32	-0.59
ราคานำเข้าเนื้อโคและผลิตภัณฑ์ (บาท/กก.)	171.26	206.63	193.98	194.09	141.44	148.65	-1.49

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ * ประมาณการ

สำหรับราคาเนื้อโค จากการตรวจสอบราคาเนื้อโคที่ตลาดไท เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ของปี พ.ศ. 2551-2556 พบว่า ราคาขายส่งเนื้อโคสันใน ในช่วงปี พ.ศ. 2551-2554 ค่อนข้างเสถียรอยู่ที่ระดับ 150-170 กิโลกรัม แล้วปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2556 ซึ่งเนื้อประเภทเนื้อน่อง เนื้อก้อน เนื้อแกง เนื้อคอ และอื่น ๆ มีทิศทางการปรับตัวเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 94) ส่วนผู้นำราคาเนื้อโคขุน กรณีราคาเนื้อโพนยางคำ ในปี พ.ศ. 2556 เนื้อสันใน ราคา กิโลกรัมละ 1,120 บาท เนื้อสันนอก 695 บาท เนื้อสะโพกล่าง 200 บาท (ตารางที่ 95)

ตารางที่ 94 ราคาขายส่งเนื้อโคที่ตลาดไท (บาท/กิโลกรัม)

ประเภทของสินค้า	ปี พ.ศ.					
	2551	2552	2553	2554	2555	2556
เนื้อน่อง	95-110	95-110	95-100	95-110	150	175-180
เนื้อก้อน	110-115	115	110-115	115-130	160-170	190-200
เนื้อแกง	110-115	85-95	85-90	95-105	140-150	175-180
เนื้อคอ	110-115	105-110	105-110	110-120	155-160	185-190
เนื้อขายโครง	95	90-95	90-95	95-110	140-145	165-170
เนื้อติดมัน	115-120	115-120	110-115	110-130	160-170	190
เนื้อปลีก	110-115	110-115	110	110-125	145-160	145-170
เนื้อหัน	115	110	110	115-120	160-170	190
สันใน	160-170	160	150-160	150-170	180-200	250

ที่มา : ตลาดกลางสินค้าเกษตรแห่งประเทศไทย-ตลาดไทย, 2556

ตารางที่ 95 ราคาเนื้อโพนยางคำ ปี 2556

รหัสเนื้อ	Name	ชื่อเนื้อ	ราคา/ก.ก.
2101	T-bone	เนื้อที-บอน	539
2111	Tenderloin / Filet	เนื้อสันใน	1,120
2112	Striploin	เนื้อสันนอก	695
2102	Sirloin / Rump	เนื้อสันเอว / เนื้อตะเข้	370
2123	Aguillette	เนื้อหางตะเข้	280
2103	Rib Set	เนื้อสันกลาง	410
2131	Ribeye	เนื้อสันกลางถอดกระดูก	620
2201	Top Round	เนื้อสะโพกบน	210
2202	Knuckle	เนื้อลูกมะพร้าว	230
2203	Bottom Round	เนื้อสะโพกล่าง	200
2301	Chuck	เนื้อสันหน้า	460
2302	Macreuse	มาร์-เคริส	230
2303	Jumeau	จู-โม	230
2304	Paleron	ปาล์-เลอ-ฮอง	529
2401	Shank	เนื้อน่อง/ขาตาย	183
2404	Brisket	เนื้อเสีร้งไห้	275
2405	Short ribs	เนื้อซี่โครง	450
2407	Nerveux	เนอร์ - เวอร์	183
2411	Silver shank	เนื้อน่องแก้ว	280
2411	N - Silver shank	เนื้อเอ็นแก้ว	450
2601	Bavette Aloyau	บาร์ - เว็จ	309
2602	Flank Steak	แฟรงค์ สเต็ค	274
2605	Hampe	เนื้อหางว่าว	346
2606	Onglet	เนื้อสันลอย/เนื้อขั้วตับ	283
2700	Beef Stew	เนื้อย่าง (5 ก.ก.)	164
2700	Beef Stew	เนื้อย่าง-ติดมัน	170
2700	Beef Stew	เนื้อผัด/เนื้อแกง	170
2700	Hamburger	เนื้อบด	190
2766	Scraps	เศษเนื้อ	100

ที่มา : สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด. 2556

5.5 วิธีการตลาดโคเนื้อและเนื้อโคของประเทศ

วิธีการตลาดโคเนื้อและเนื้อโคของประเทศในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยจากการศึกษาของ จุฑารัตน์ และญาณิน (2548) ดังนี้

1) ตลาดเนื้อโคคุณภาพสูง ได้มาตรฐานคุณภาพเนื้อและมาตรฐานในการผลิตนับตั้งแต่ฟาร์ม จนถึงโรงฆ่าสัตว์และการจัดจำหน่ายของประเทศ ปัจจุบันเนื้อโคขุนของประเทศมีการผลิตและจำหน่ายอยู่ในตราสินค้าและ การสร้างความคุ้นเคยให้แก่ผู้บริโภค ดังนี้

-ตราสินค้า Thai-French Beef และ “PYK” โคขุน โพนยางคำ เกษตร-นวมินทร์ ผลิตโคเนื้อ โดยสมาชิกสหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด กระจายอยู่ใน 18 อำเภอของ จังหวัดสกลนคร เขต

อำเภอเชกา จังหวัดหนองคาย อำเภอปลาปาก อำเภอเรณู จังหวัดนครพนม ผ่านโรงฆ่าสัตว์ของสหกรณ์ฯ ที่จังหวัดสกลนคร แล้วนำมาตัดแต่งที่ศูนย์ตัดแต่งและจำหน่าย วังทองเทรตเซนเตอร์ จังหวัดปทุมธานี จำหน่ายปลีกที่ร้านเนื้อไทย-ฝรั่งเศส สาขาสุขุมวิท

-ตราสินค้า เนื้อโคขุนหนองสูง นวัตกรรมลุ่มน้ำโขง ของสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด จังหวัดมุกดาหาร ผลิตโคเนื้อโดยสมาชิกสหกรณ์ฯ ในจังหวัดมุกดาหาร โคมีชีวิตผ่านโรงฆ่าสัตว์ของสหกรณ์ฯ มีร้านจำหน่ายปลีกที่บริเวณสถานีขนส่งผู้โดยสาร จังหวัดมุกดาหาร และห้างโมเดิร์นเทรดภายใต้การสนับสนุนของกรมส่งเสริมสหกรณ์

-ตราสินค้า KU Beef ผลิตโคเนื้อโดยสมาชิกสหกรณ์โคเนื้อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน จำกัด ในจังหวัดนครปฐม และพื้นที่ข้างเคียง ผ่านโรงฆ่าสัตว์และตัดแต่ง ของสหกรณ์ฯ ที่จังหวัดนครปฐม การแปรรูปผลิตภัณฑ์อยู่ในรูปเนื้อแช่แข็ง จะแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกส่งให้ตลาดทั่วไปก็คือ ห้าง/บริษัท อีกส่วนทางสหกรณ์ก็ตัดแต่งเอง โดยตัดในรูปเนื้อถาด/เนื้อแพ็คลงถาด การส่งขาย แหล่งจำหน่ายห้างโมเดิร์นเทรด ได้แก่ เทสโก้ โลตัส คาร์ฟูร์ เดอะมอลล์ และตั้ง ฮั่ว เส็ง ส่วนผู้ประกอบการ ได้แก่ บริษัท โชคชัย อินเทอร์เน็ต จำกัด บริษัท บาร์บีคิว พลาซ่า บริษัท วอนนิวไทย บริษัท ไทยพรีเมียม บริษัท เอฟแอนด์บี ฟู้ดส์ เซอร์วิส บริษัท การบินไทย และบริษัท บีเอ็มควอลิตี้ฟู้ดส์ จำกัด

-ตราสินค้า "Max Beef" เนื้อโคขุน เกรตพรีเมียม ของสหกรณ์เครือข่ายโคเนื้อ จำกัด โดยสหกรณ์ที่รับเนื้อโคขุนโดยตรงจากเกษตรกร ที่ผ่านควบคุมคุณภาพการเลี้ยงวัว ห้ามใช้สารเร่งเนื้อแดง ผ่านโรงฆ่าอับรอฮิม มีท ฟาร์ม มาตรฐานส่งออก จำหน่ายอยู่ในร้าน butchery max-beef ในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ บางเขน และม.กรุงเทพ รังสิต ในรูปเนื้อสดบรรจุถาดและเนื้อย่าง

-ตราสินค้า Beef Pro จากฟาร์มลุงเชวาร์ โดยจัดหาและลูกโคตัวจากเกษตรกร กลุ่มผู้ขุนโคบราห์มันเลือดสูง มาขุนต่อในราคาซังกิโลที่เป็นธรรม การแปรรูปผ่านโรงฆ่าสัตว์บริษัท บีฟโปร จำกัด และโรงชำแหละได้นเนื้อเกรดคุณภาพนำออกสู่ตลาด อาทิเช่น Mc Donald, MK Suky และ Chester Grill เป็นต้น

-ตราสินค้า เดอะ บีฟ เฮาส์ ของบริษัทประกอบ บีฟ โปรดักส์ จำกัด จัดหาโคขุนจากกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย (โคขุนบราห์มัน) เข้าชำแหละและแปรรูปที่โรงฆ่าสัตว์มาตรฐานของบริษัท จำหน่ายสินค้าเนื้อคุนต้มแชบ เนื้อคุนฮ้องเต เนื้อแดดเดียว สเต็กเนื้อ เบอเกอร์เนื้อ ลูกชิ้นเนื้อ สินค้ามีวางจำหน่ายตามศูนย์การค้าต่างๆ อาทิ แมคโคร โลตัส คาร์ฟูร์ และท็อปซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านอาหารและโรงแรม สินค้าบริษัท เคยได้รับเครื่องหมายรับรองฮาลาล แต่ต่อมาศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล จุฬาฯ ได้ตรวจพบการปนเปื้อนสุกรในผลิตภัณฑ์เนื้อแปรรูป ของบริษัท ประกอบ บีฟ โปรดักส์ จำกัด ดังนั้น ฝ่ายกิจการฮาลาลจึงได้ดำเนินการยกเลิกการรับรองฮาลาลและยกเลิกหนังสือสำคัญให้ใช้เครื่องหมายรับรองฮาลาล ของบริษัท ประกอบ บีฟ โปรดักส์ จำกัด จำนวน 11 รายการเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2556

-แบรนด์ ตากบีฟ ดำเนินการโดยสหกรณ์ตากบีฟ จำกัด โดยโคขุนพันธุ์ตาก ที่ขุนมาอย่างน้อย 4 เดือน มีน้ำหนักอย่างน้อย 550 กิโลกรัม อายุระหว่าง 2.6-3 ปี มาแปรรูปที่โรงฆ่าสัตว์ที่ได้มาตรฐานของเทศบาลตำบลบ้านตาก อ.เมือง จ.ตาก และอาคารสถานที่ที่ตัดแต่งซากสัตว์ของกรมศปสัตว์ที่ ต.ระแหง อ.เมือง จ.ตาก แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เนื้อโคขุนแช่แข็งบรรจุแพ็คมีตั้งแต่ขนาด 300 กรัม จนถึงขนาด 5 กิโลกรัม ติดเครื่องหมายการค้า "ตากบีฟ" จะแบ่งเนื้อเป็น 2 ส่วนหลักคือสำหรับทำสเต็ก อาทิ สันนอก สันใน ที่โบน เนื้อสะโพกใน และอีกส่วนหนึ่งขายเป็นแดงทั่วไปที่ใช้สำหรับทำแกง อย่าง ตุน ทอด และเนื้อกระทะ

-บริษัท นอร์ทเทิร์นฟาร์ม จำกัด ผลิตเนื้อโคขุนของบริษัทฯ โดยมีแหล่งเลี้ยงขุนสำคัญที่อำเภอพร้าวนำดำเนินการฆ่าของโรงฆ่าสัตว์ที่มีเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย ชิ้นส่วนเนื้อโคจึงได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย (food safety) ผลิตภัณฑ์ หรือชิ้นส่วนที่ได้รับการตัดแต่งทั้งหมด บริษัทฯ จะทำหน้าที่การตลาดเองซึ่งลูกค้าของบริษัทฯ ส่วนใหญ่เป็นลูกค้าในตลาดระดับบนที่เป็นลูกค้าชาวต่างชาติ โรงแรม ตลอดจนภัตตาคาร ในจังหวัดและจังหวัดอื่นๆ ที่ต้องการเนื้อโคคุณภาพ เพื่อให้บริการลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว และผู้บริโภคที่มีระดับรายได้ค่อนข้างสูง ทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ

นอกจากนี้ ยังมีเนื้อนำเข้าอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 มีปริมาณสูงถึง 10.56 พันตัน คิดเป็นโคเนื้อคุณภาพสูงกว่า 35,000 ตัว นับเป็นเป้าหมายในการพัฒนาโคเนื้อในประเทศในอนาคต เพื่อทดแทนความต้องการเนื้อโคที่ยังไม่เพียงพอและจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

2) ตลาดเนื้อโคคุณภาพปานกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นโคขุนลูกผสมบราห์มัน และโคลูกผสมชาโรเลส์ เลือดดำ โคเหล่านี้หากส่งเข้าโรงฆ่าสัตว์และโรงตัดแต่งมาตรฐาน จะสามารถยกระดับมาตรฐานเนื้อโคของประเทศ

3) ตลาดเนื้อโคทั่วไปหรือเนื้อโคตลาดล่าง เป็นตลาดส่วนใหญ่ของประเทศและมีปริมาณการบริโภคสูงสุด ปัจจุบันโคพื้นเมือง และโคนำเข้าจากชายแดนมีสัดส่วนลดลงจากเดิมมาก อันเป็นผลจากความพยายามของกรมปศุสัตว์ในการปรับปรุงพันธุ์ ขณะเดียวกัน ปัญหาของโคคัดทิ้ง โคนำเข้าจากชายแดน ได้รับความนิยมน้อยลง แต่ได้รับความนิยมนอกจากโรงงานเพื่อนำไปแปรรูปเป็นลูกชิ้นมากกว่า ส่วนโคคัดทิ้ง ความต้องการส่วนหนึ่งอยู่ที่เครื่องใน ซึ่งโคอายุมาก ถึงแม้จะนำมาขุน แต่ให้ปริมาณเนื้อต่ำ สิ่งที่พ่อค้าได้รับคือ เครื่องใน ซึ่งเป็นที่นิยมของกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่ในประเทศ

5.6 ตลาดและผู้บริโภคเนื้อโค

ความต้องการหรือผู้บริโภคเนื้อโคในประเทศ ประกอบด้วย 2 กลุ่มใหญ่ ตามลักษณะของการนำไปใช้ประโยชน์หลัก ดังนี้

(1) ผู้บริโภคเนื้อสด (fresh demand หรือ fresh consumer) คือ ผู้บริโภคที่ซื้อเนื้อเพื่อนำไปประกอบเป็นอาหารสำหรับการบริโภค ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากเนื้อในการประกอบอาหารในครัวเรือน ภัตตาคาร โรงแรม และร้านอาหาร

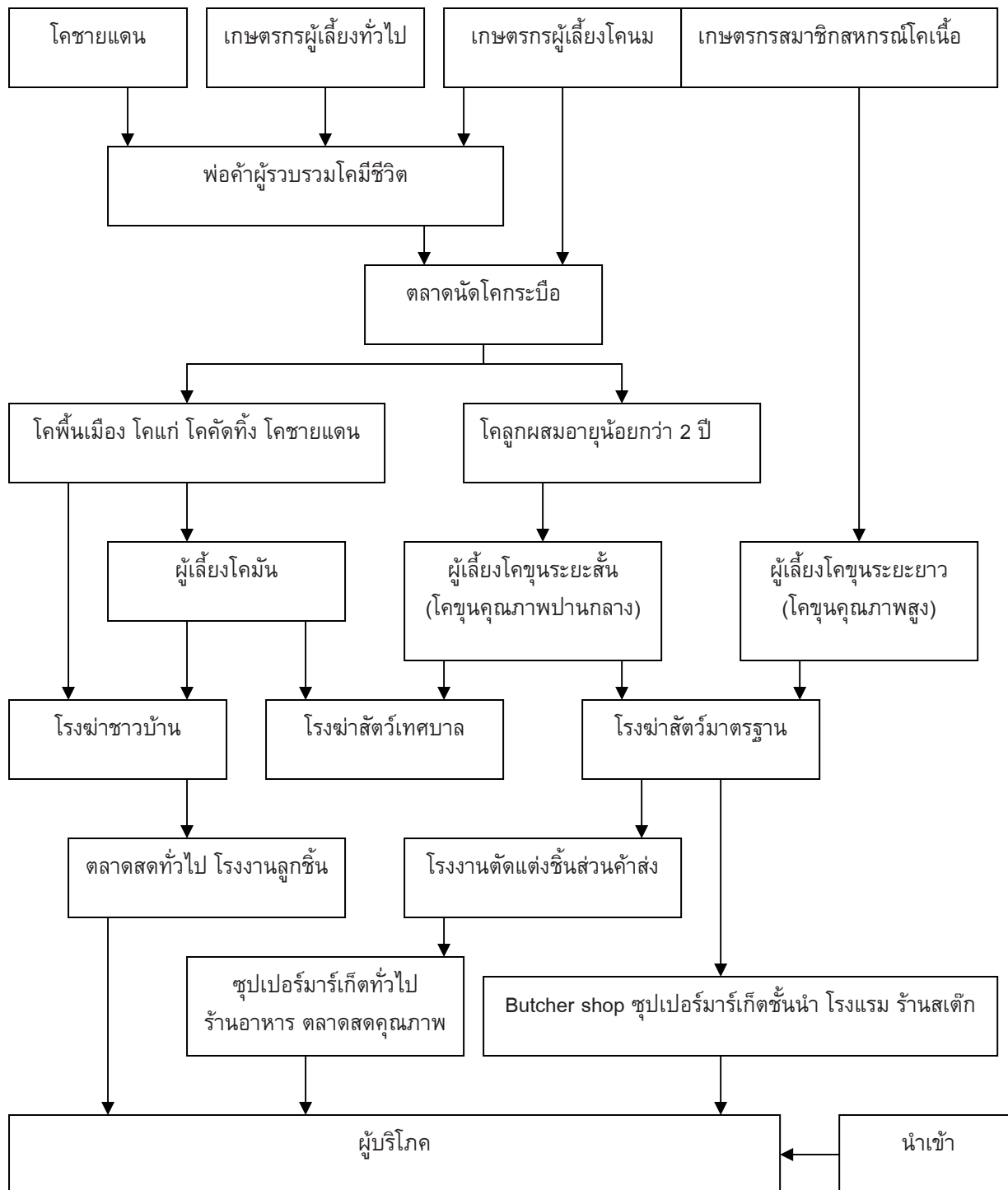
(2) ผู้แปรรูปเนื้อสัตว์ (derived demand หรือ transformation consumer) คือ ผู้ที่ซื้อเนื้อเพื่อไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เนื้อเพื่อจำหน่ายให้ผู้บริโภคคนสุดท้ายต่อไป ได้แก่ ผู้แปรรูปลูกชิ้นเนื้อโค ไส้กรอก เนื้อเค็ม และอื่น ๆ ทั้งนี้ ธุรกิจเนื้อโคของประเทศส่วนใหญ่ทำลูกชิ้น

ตลาดเนื้อสดหรือผู้บริโภคเนื้อสด จำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) ตลาดระดับล่าง ผู้บริโภค คือ ผู้ที่ซื้อเนื้อจากตลาดสด หรือเขียงเนื้อในตลาดสดทั่วไป เนื้อโคที่นำมาขาย เป็นเนื้อโคทั่วไป มาจากโคที่เลี้ยงด้วยหญ้า ได้แก่ โคพื้นเมือง โคนมเพศผู้ แม่โคปลดระวาง โคน้ำ ที่มีอายุมาก และโคที่ได้รับการขุนด้วยอาหารข้นและหยาบ เป็นระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณ 3-4 เดือน ที่เรียกว่าโคมัน ผู้บริโภคกลุ่มนี้ จะซื้อเนื้อที่ไม่ผ่านการแช่เย็น และเป็นเนื้อสดที่ได้มาจากการฆ่าในวันเดียวกับวันที่จำหน่ายในตลาด เนื้อที่ซื้อจะถูกนำไปประกอบอาหารแบบไทย ด้วยการหั่นเป็นชิ้นเล็ก หรือถูกสับละเอียด หรือถูกนำไปต้มนึ่งจนเปื่อย เป็นเนื้อที่ไม่จำเป็นต้องเป็นเนื้อนุ่ม

(2) ตลาดระดับกลาง ผู้บริโภค คือ ผู้ที่ซื้อเนื้อจากตลาดสดขนาดใหญ่ เช่น ตลาด อตก. ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดบางกะปิ จนถึงซูเปอร์มาร์เก็ต หรือโมเดิร์นเทรด เป็นต้น เป็นเนื้อโคจากโคลูกผสมบราห์มัน ลูกผสมฮินดูบราซิล และมีบางส่วนเป็นลูกผสมเลือดชาโรเลส์ และแม่โคนมคัดทิ้งที่ถูกนำมาขุนด้วยอาหารข้นและอาหารหยาบ ประมาณ 3-4 เดือนโดยผู้เลี้ยงที่มีเงินทุนสูงและมีเครือข่ายที่ดีกับพ่อค้ารับซื้อโคเข้าโรงฆ่าสัตว์ แต่โรงฆ่าสัตว์ส่วนใหญ่ยังต้องการยกระดับเข้าสู่มาตรฐานสากล ผู้บริโภคกลุ่มนี้ จะซื้อเนื้อไปประกอบอาหารแบบไทยจนถึงตะวันตก ขึ้นอยู่กับรูปแบบการตกแต่งเป็นชิ้นส่วนย่อย

(3) ตลาดระดับสูง ผู้บริโภค คือ ผู้ซื้อต้องการเนื้อคุณภาพสูงเพื่อไปทำอาหารประเภทสเต็ก ซึ่งเน้นความนุ่มของเนื้อเป็นสำคัญ ประกอบด้วยคนไทยที่รู้จักวิธีประกอบอาหารจากเนื้อแบบตะวันตก คนต่างชาติที่อยู่ในประเทศ โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำ และร้านอาหารชั้นนำในเมืองใหญ่และกรุงเทพมหานคร เนื้อโคคุณภาพได้มาจากโคลูกผสมเลือดชาโรเลส์ ที่เลี้ยงด้วยอาหารข้นและอาหารหยาบเป็นเวลา 10-12 เดือน เป็นเนื้อโคที่เน้นไขมันแทรกและผ่านการบ่มเนื้อในห้องเย็น 0-4 องศาเซลเซียส เป็นเวลาอย่างน้อย 7 วัน ได้แก่เนื้อโคขุนสหกรณ์โพนยางคำ สหกรณ์กำแพงแสน สหกรณ์หนองสูง เนื้อโคพันธุ์ตาก และเนื้อของสหกรณ์แมกซ์บีฟ

ภาพที่ 176 วิธีตลาดเนื้อของประเทศ
ที่มา : ประยุกต์จากจุฑารัตน์ และญาณิน (2548)

5.7 ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของประเทศ

ปริมาณการบริโภคเนื้อโคของประเทศสามารถประมาณการได้จากข้อมูลจำนวนโคที่เข้าโรงฆ่า น้ำหนักซากโค ซึ่งมีประมาณ 50-55 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักโคมีชีวิต ปริมาณเนื้อแดงที่ได้จากการชำแหละตัดแต่งจะเท่ากับ 55-60 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักซาก (จุฑารัตน์ และญาณิน, 2548) และเนื่องจากประเทศไทยมีโรงฆ่าโคที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายอยู่

มาก จึงมีจำนวนโคที่แจ้งขออนุญาตฆ่าหรือมีใบอาชญาบัตรฆ่าน้อยกว่าที่ถูกฆ่าจริง ในการจำแนกปริมาณความต้องการบริโภคตามประเภทของโคมีชีวิตในปี พ.ศ. 2555 โดยประมาณการว่าจะมีโคมีชีวิตเข้ามา 901,905 ตัว (ตารางที่ 96) ดังนี้

- (1) เนื้อโคแช่แข็งนำเข้าจากต่างประเทศ จำนวน 10,562,000 กิโลกรัม
- (2) เนื้อโคระดับสูง ได้แก่โคขุนระยะยาว ซึ่งมาจากโคขุนสหกรณ์โพนยางคำ 7,000 ตัวต่อปี โคขุนสหกรณ์โคเนื้อกำแพงแสน 2,000 ตัวต่อปี โคขุนสหกรณ์หนองสูง 2,400 ตัว และส่วนอื่น ๆ รวมประมาณ 18,000 ตัว (ผลิตเนื้อแดง 282 กิโลกรัมต่อตัว 47% ของน้ำหนักโคมีชีวิต 600 กิโลกรัม) รวมผลผลิตเนื้อจำนวน 5,076,000 กิโลกรัม
- (3) เนื้อโคระดับปานกลาง ได้แก่ โคมัน และโคขุนระยะสั้น ส่วนใหญ่เป็นโคลูกผสมบราห์มัน โคนมคัดทิ้ง รวมประมาณ 618,755 ตัว (ผลิตเนื้อแดง 178.60 กิโลกรัมต่อตัว 47% ของน้ำหนักโคมีชีวิต 380 กิโลกรัม) รวมผลผลิตเนื้อจำนวน 110,509,464 กิโลกรัม
- (4) เนื้อโคระดับล่าง ตลาดระดับล่าง ตลาดสด และโรงงานลูกชิ้น มาจากโคพื้นเมือง 265,180 ล้านตัว (ผลิตเนื้อแดงตัวละ 75.20 กิโลกรัมต่อตัว 47% ของน้ำหนักโคมีชีวิต 160 กิโลกรัม) เท่ากับน้ำหนักเนื้อ 19,941,536 กิโลกรัม

ดังนั้น จากปริมาณความต้องการบริโภคเนื้อโค 180,580,000 กิโลกรัม ประกอบไปด้วยเนื้อโคนำเข้า 10,562,000 กิโลกรัม เนื้อโคระดับสูง 5,076,000 กิโลกรัม หรือ 18,000 ตัว เนื้อโคระดับปานกลาง 110,509,464 กิโลกรัม หรือ 618,755 ตัว เนื้อโคระดับล่าง 19,941,536 กิโลกรัม หรือ 265,180 ตัว เนื้อกระบือ 34,491,000 กิโลกรัม หรือ 172,455 ตัว (ตารางที่ 97 ภาพที่ 177)

ตารางที่ 96 ปริมาณสัตว์ที่ขออนุญาตฆ่าและปริมาณที่คาดว่าจะฆ่าจริง (ตัว)

ปี	โค		กระบือ		รวม	
	ปริมาณที่ขอ	ปริมาณที่ฆ่า	ปริมาณที่ขอ	ปริมาณที่ฆ่า	ปริมาณที่ขอ	ปริมาณที่ฆ่า
	อนุญาต	จริง	อนุญาต	จริง	อนุญาต	จริง
2551	546,853	824,527	91,435	196,022	638,288	1,020,549
2552	584,784	916,632	89,260	164,730	674,044	1,081,362
2553	620,245	992,723	108,642	190,399	728,887	1,183,122
2554	565,272	937,218	91,837	178,678	657,109	1,115,896
2555	-	901,935*	-	175,867**	-	1,077,802

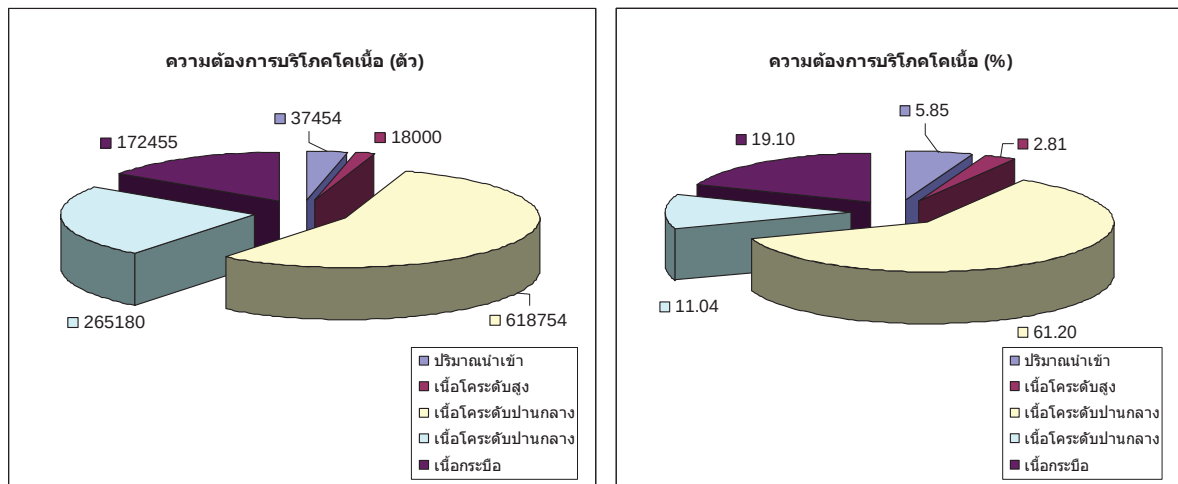
ที่มา : กรมปศุสัตว์

หมายเหตุ * ประมาณการจากสัดส่วนปริมาณโคและปริมาณการฆ่าจริงในปี พ.ศ. 2554

** ประมาณจากแนวโน้มปริมาณฆ่าจริงในปี พ.ศ. 2553-2554

ตารางที่ 97 ความต้องการบริโภคเนื้อโค (กิโลกรัม) และโคเนื้อ (ตัว) ในปี พ.ศ. 2555

รายการ	ตัว	กิโลกรัม	ร้อยละ
ปริมาณนำเข้า	37,454	10,562,000	5.85
เนื้อโคระดับสูง	18,000	5,076,000	2.81
เนื้อโคระดับปานกลาง	618,754	110,509,464	61.20
เนื้อโคระดับปานกลาง	265,180	19,941,536	11.04
เนื้อกระบือ	172,455	34,491,000	19.10
รวม	1,111,843	180,580,000	100.00

ภาพที่ 177 ความต้องการบริโภคโคเนื้อ

5.8 การสังเคราะห์ความต้องการบริโภคเนื้อโค

(1) ปริมาณโคที่ผลิตได้ในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภคในประเทศ ต้องชดเชยด้วยเนื้อโคนำเข้าและเนื้อกระบือ ทั้งนี้ เนื้อโคนำเข้ามาจากประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และจะเป็นไปตามผลกระทบอันเนื่องมาจากการเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศทั้งสองนี้ ส่วนกระบือมีปริมาณการเลี้ยงลดลงโดยตลอด น่าจะมีปัญหาในอนาคต

(2) เนื้อโคระดับสูง ปริมาณที่ผลิตได้ยังขาดแคลนอยู่ถึง 37,454 ตัว อย่างไรก็ตาม ทิศทางการพัฒนาโคในอนาคตของไทย (กรมปศุสัตว์) ให้การสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้ปริมาณโคเนื้อที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดระดับสูงนี้ รวมถึงหน่วยสนับสนุนอื่นที่พยายามนำพันธุ์โคลูกผสมยุโรป และญี่ปุ่นเข้ามาขยายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง จึงคาดการณ์ว่าในอนาคต ความต้องการในส่วนนี้ น่าจะบรรลุปเป้าหมาย

(3) ความต้องการเนื้อโคในระดับปานกลางน่าจะประสบปัญหาขาดแคลนในอนาคต เพราะความต้องการน้ำเชื้อโคสายเลือดยุโรปเพิ่มขึ้น ทำให้อุปสงค์สำหรับมันลดลง ประกอบกับปัญหามาตรฐานการเลี้ยงและโรงฆ่าสัตว์ไม่ได้มาตรฐานอาหารปลอดภัย

(4) เนื้อโคระดับล่าง สถานการณ์การเลี้ยงโคฝูงในภาพรวมลดลงอย่างมาก ส่วนที่เลืดยุโรปปรับปรุงพันธุ์ให้เข้าสู่เนื้อคุณภาพระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ความนิยมเลี้ยงโคพื้นเมืองยังดำรงอยู่ในหลายพื้นที่ ด้วยเหตุผลในเรื่องของการกีฬา ความจำกัดของพื้นที่ (ภูเขา เหนือเขื่อน) ไม่มีแหล่งอาหารในการขุนโค ความชอบเฉพาะบุคคล เนื่องจากเป็นโคที่เลี้ยงง่าย ขยายพันธุ์เร็ว แข็งแรงทนทานต่อโรคและศัตรู และความต้องการจากมาเลเซียยังมีอย่างต่อเนื่อง

6. นโยบายของกรมปศุสัตว์

6.1 นโยบายอาหารปลอดภัย

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายอาหารปลอดภัยตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เพื่อสร้างความปลอดภัยด้านอาหารตั้งแต่การผลิตจนถึงการบริโภค เป็นการยกระดับมาตรฐานการบริโภคของประชาชน (รวมถึงมาตรฐานการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารไปยังต่างประเทศสำหรับเนื้อสัตว์ประเภทอื่น โดยเฉพาะไก่เนื้อ)

การดำเนินการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ในอดีตที่ผ่านมา อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีการวางรากฐานการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน ตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 แต่เมื่อได้มีการถ่ายโอนอำนาจให้กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นผู้กำกับดูแลเมื่อปี พ.ศ. 2545 กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินการต่อยอดการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการโรงฆ่าสัตว์ให้เหมาะสมต่อสภาวะการบริโภคภายในประเทศและการค้าระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น สร้างความพร้อมเมื่อประเทศกำลังเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เริ่มต้นจากการกำหนดเกณฑ์ปฏิบัติและจัดทำคู่มือการดำเนินการโรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน (ตารางที่ 98) ดำเนินการปรับปรุงการออกใบอนุญาต โรงฆ่าสัตว์และการฆ่าสัตว์ (พจน. 2) ซึ่งพบว่า นับถึงเดือนมิถุนายน 2556 มีจำนวนโรงฆ่าสัตว์โค-กระบือที่ได้รับใบอนุญาต รวม 535 แห่ง จำแนกเป็นโรงฆ่าสัตว์ผสม 218 แห่ง

และโรงฆ่าสัตว์ที่ดำเนินการเฉพาะโค-กระบือ 317 แห่ง และเป็นโรงฆ่าที่ได้รับใบอนุญาตก่อนและในปี พ.ศ. 2550 จำนวน 340 แห่ง และได้รับใบอนุญาตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน 195 แห่ง โรงฆ่าโค-กระบือมีตั้งกระจายอยู่ทั่วไปในจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้น 12 จังหวัด ได้แก่ นนทบุรี นครนายก สุรินทร์ สุโขทัย พิษณุโลก ลำพูน สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สตูล ตรัง และปัตตานี และหนาแน่นอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ (49 แห่ง) กาญจนบุรี (31 แห่ง) อุบลราชธานี (28 แห่ง) ศรีสะเกษ (26 แห่ง) กาฬสินธุ์ (19 แห่ง) ยโสธร (19 แห่ง) อุตรดิตถ์ (17 แห่ง) ราชบุรี (17 แห่ง) ชลบุรี (15 แห่ง) นครราชสีมา (15 แห่ง) สกลนคร (15 แห่ง) และเพชรบุรี (ตารางที่ 99 และ 100) มีการจัดประชุมชี้แจงนโยบายสู่เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการจัดการในระดับจังหวัด และจัดจ้างพนักงานตรวจโรคสัตว์ คัดเลือกโรงฆ่าสัตว์เพื่อพัฒนาเข้าสู่โรงฆ่าสัตว์มาตรฐาน ในพื้นที่จำนวน 33 จังหวัด จำนวนโรงฆ่าโค-กระบือ 66 แห่ง เน้นในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม (7 แห่ง) หนองคาย (5 แห่ง) และ ร้อยเอ็ด (4 แห่ง) (ตารางที่ 101)

ตารางที่ 98 องค์ประกอบโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐาน

องค์ประกอบ	เงื่อนไข
1. สถานที่ตั้งโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์	1.1 ควรตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม และมีบริเวณเพียงพอที่จะประกอบกิจการโรงฆ่าสัตว์โรงพักสัตว์และการฆ่าสัตว์ไม่อยู่ใกล้วัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา โรงเรียน หรือสถานที่ศึกษา โรงพยาบาล สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยค้างคืน หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพักและสถานที่ราชการ ไม่อยู่ในย่านที่ประชาชนอยู่อาศัย อันจะก่อให้เกิดอันตราย เหตุรำคาญ หรือความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น 1.2 เป็นที่ที่ไม่มีน้ำท่วมถึง ชนิดของดินควรมีความทรงตัวไม่ทรุดแยกตัวหรือหดตัว ซึ่งก่อให้เกิดการแตกร้าวหรือทรุดตัวของอาคารโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ 1.3 ควรจะเตรียมพื้นที่ว่างให้เพียงพอสำหรับบริเวณที่พักสัตว์ ถนน บริเวณที่จอดรถ อาคารสำนักงาน บ่อบำบัดน้ำเสีย และปัจจัยอื่นๆ ที่จำเป็น 1.4 ถนนโดยรอบอาคาร ควรดูแลปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี ไม่มีฝุ่นละออง มีการแยกทางเข้า-ออกของสัตว์มีชีวิตและซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์และมีระบบระบายน้ำที่ดี 1.5 ควรมีคมนาคมที่สะดวกและมีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอ 1.6 ควรมีรั้วเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกผ่านเข้าออก และป้องกันมิให้สัตว์ต่างๆ เข้าไปภายในโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ เช่น สุนัข แมว หนู เป็นต้น
2. โรงพักสัตว์	2.1 ควรมีพื้นที่อย่างเพียงพอสำหรับจำนวนสัตว์ที่จะเข้ามาในแต่ละวัน และสะดวกต่อการตรวจสัตว์ก่อนฆ่าของพนักงานตรวจโรคสัตว์ และ พนักงานเจ้าหน้าที่ 2.2 โครงสร้างจะต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนทาน มีหลังคาในการป้องกันแสงแดดและฝนสำหรับสัตว์ทุกตัว 2.3 ควรที่ทางเดิน ซึ่งมีหลังคาคลุมตลอดไปจนถึงอาคารโรงฆ่าสัตว์ มีระบบป้องกัน การเดินของสัตว์ย้อนมายังโรงพักสัตว์ได้และทางเดินควรมีผนังหรือขอบกันตลอดแนวที่ไปยังอาคารโรงฆ่าสัตว์ 2.4 ประตูรั้วกันหรือแผงกันควรทำจากวัสดุที่แข็งแรงทนทาน สามารถปิดล็อกหรือป้องกันสัตว์มิให้ออกจากโรงพักสัตว์ได้ 2.5 บริเวณรับสัตว์ควรเป็นพื้นที่ไม่ลื่น หรือลาดชันจนเกินไปและให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้ายสัตว์ลงจากรถบรรทุกสัตว์ 2.6 ในกรณีที่มีสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยควรมีโรงพักสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยแยกออกจากสัตว์ที่มีสุขภาพปกติ 2.7 สถานที่ตั้งต้องห่างจากบริเวณที่สะอาดของอาคารโรงฆ่าสัตว์เพื่อป้องกันฝุ่นหรือกลิ่นจากโรงพักสัตว์ที่สามารถปนเปื้อนไปยังเนื้อสัตว์ได้ 2.8 ควรมีน้ำที่สะอาด หรืออุปกรณ์ให้น้ำสัตว์อย่างเพียงพอ

ตารางที่ 98 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เงื่อนไข
	2.9 ควรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอและแรงดันน้ำเพียงพอในการทำความสะอาด 2.10 ควรมีอ่างล้างเท้าใส่น้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับการล้างรองเท้าก่อนเข้าและออกจากโรงพักสัตว์ 2.11 ระบบระบายน้ำในโรงพักสัตว์ควรแยกระหว่างท่อระบายน้ำฝนและท่อระบายน้ำบริเวณพื้นโรงพักสัตว์ เพื่อป้องกันการระบายน้ำไม่ทัน ทำให้น้ำท่วมขังบริเวณโรงพักสัตว์ 2.12 ทิศทางการระบายน้ำในโรงพักสัตว์ป่วยหรือสงสัยว่าป่วยควรแยกและไม่ไหลผ่านไปยังโรงพักสัตว์หรือทางเดินของสัตว์ 2.13 ความเข้มของแสงในคอกพักสัตว์ควรมีแสงสว่างอย่างเพียงพอในการตรวจก่อนฆ่า
3. โครงสร้างอาคารโรงฆ่าสัตว์	3.1 อาคารโรงฆ่าสัตว์ 3.1.1 ตัวอาคารควรมีความมั่นคงแข็งแรงมีการออกแบบให้ทำความสะอาดได้ง่ายพื้นผิวภายนอกอาคารควรทำจากวัสดุที่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ 3.1.2 ควรมีพื้นที่การทำงานอย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน 3.1.3 ต้องกันแยกระหว่างบริเวณที่สะอาดออกจากบริเวณที่สกปรกโดยสมบูรณ์ 3.1.4 การออกแบบและการวางผังของสถานที่ผลิตและเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดวางตามลำดับกระบวนการผลิตและเอื้ออำนวยต่อการผลิตอย่างถูกสุขลักษณะ 3.1.5 การออกแบบตัวอาคาร ควรคำนึงถึงการป้องกันการเข้าอยู่อาศัยของสัตว์ต่างๆ เช่น สุนัข แมว นก หนู และแมลงต่างๆ เป็นต้น และการป้องกันการปนเปื้อนต่างๆ จากสภาพแวดล้อมรวมถึงฝุ่นละออง 3.1.6 หลังคาโรงฆ่าสัตว์ต้องมั่นคง แข็งแรงและเป็นชนิดกันน้ำได้ 3.2 โครงสร้างภายในโรงฆ่าสัตว์ 3.2.1 พื้น 3.2.1.1 วัสดุที่ใช้ทำพื้นต้องมีพื้นผิวเรียบทำจากวัสดุที่กันน้ำได้ มีความแข็งแรงทนทานต่อการกระแทกและการสึกกร่อน สามารถล้างทำความสะอาดสารเคมี เช่น น้ำยาฆ่าเชื้อและ น้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น 3.2.1.2 พื้นห้องควรมีความลาดเอียงเพื่อการระบายน้ำได้ดี ไม่เกิดการท่วมขังการระบายน้ำควรมีทิศทางไหลไปสู่ท่อระบาย 3.2.1.3 รอยเชื่อมต่อระหว่างพื้นกับผนังเชื่อมกันสนิทและมูมไค้งมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อน และสามารถทำความสะอาดได้ง่าย 3.2.2 ผนัง 3.2.2.1 วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างผนังด้านในของห้องต่างๆ ต้องมีพื้นผิวเรียบ ทำจากวัสดุที่ไม่ดูดซับน้ำ หรือความชื้นมีความแข็งแรง ทนทาน ไม่ผุกร่อน หรือเป็นสนิม สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่ายและทนทานต่อสารเคมี 3.2.2.2 รอยเชื่อมต่อระหว่างผนังกับเพดานต้องเชื่อมกันสนิท และทำมูมไค้งมน เพื่อป้องกันการสะสมของสิ่งปนเปื้อนและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย 3.2.3 เพดาน 3.2.3.1 วัสดุที่ใช้ทำเพดานต้องมีพื้นผิวเรียบไม่ดูดซับน้ำหรือกันน้ำได้ ไม่เป็นสนิม ผุกร่อน หรือแตก รอยเชื่อมต่อต่างๆ ควรปิดให้สนิทในกรณีที่เกิดความสกปรก สามารถทำความสะอาดได้ 3.2.3.2 ความสูงของเพดานในแต่ละห้องเมื่อวัดจากพื้นไม่ควรต่ำกว่า 3 เมตร

องค์ประกอบ	เงื่อนไข
3.2.4 ประตูและวงกบประตู	
3.2.4.1	วัสดุที่ใช้ทำประตูและวงกบประตูควรมีพื้นผิวเรียบ ไม่เป็นสนิมผุกร่อนกันน้ำ และล้างทำความสะอาดได้ง่าย
3.2.4.2	ในกรณีที่ประตูหรือวงกบประตูมีส่วนประกอบของไม้ ควรหุ้มด้วยวัสดุที่กันน้ำได้ และไม่เป็นสนิม
3.2.4.3	ประตูที่เปิดจากบริเวณผลิตออกสู่ภายนอกอาคารควรเป็นชนิดที่ปิดได้เอง และปิดได้สนิทไม่มีช่องว่างหรือร่องที่ขอบประตู
3.2.4.4	ประตูที่มีการติดตั้งช่องกระจก วัสดุที่ใช้เชื่อมต่อขอบกระจกควรปิดได้สนิทกันน้ำและทำความสะอาดได้ง่าย
3.3 บริเวณภายในโรงฆ่าสัตว์	
3.3.1 บริเวณที่ฆ่าสัตว์และเอาเลือดออก	
3.3.1.1	ต้องดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ และต้องแยกออกจากบริเวณที่ฆ่าสัตว์ตามแต่ละชนิดของสัตว์
3.3.1.2	ต้องแยกทางเดินระหว่างพนักงานและสัตว์ที่จะเข้ามา
3.3.1.3	บริเวณที่ทำให้สัตว์สลบต้องมีขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมกับการใช้ เครื่องมือที่ใช้ทำให้สัตว์สลบ ด้วยวิธียิงให้สัตว์สลบหรือใช้กระแสไฟฟ้าหรือแก๊ส
3.3.1.4	ต้องมีแคร่หรือรอกยกสัตว์ที่สลบแล้วเพื่อทำการแทงคอเพื่อเอา เลือดออก
3.3.1.5	รอกยกสัตว์ เมื่อยกแล้วส่วนล่างสุดของซากควรอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร
3.3.1.6	แคร่หรือโต๊ะควรทำมาจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ล้างทำความสะอาดได้ง่าย และสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร
3.3.1.7	มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในการฆ่าและกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน
3.3.1.8	จัดให้มีก๊อกล้างมือสำหรับพนักงาน ชนิดไม่ใช้มือหรือส่วนของ แขน เปิด-ปิด อย่างเพียงพอ
3.3.1.9	จัดให้มีน้ำร้อนอุณหภูมิไม่น้อยกว่า 82 องศาเซลเซียสสำหรับการ ล้างมีด และมีน้ำสะอาดสำหรับล้างผักก้นเปื้อนในขณะปฏิบัติงานอยู่
3.3.1.10	ในกรณีที่มีการรองเลือดเพื่อนำไปบริโภค ต้องจัดให้มีภาชนะรองเลือดที่สะอาดและดำเนินการให้ถูกสุขลักษณะ
3.3.1.11	ต้องมีท่อระบายเลือด และการจัดเก็บที่เหมาะสม
3.3.2 บริเวณลวกหนัง และขูดขน	
3.3.2.1	บ่อลวกหนังต้องสะอาดและสามารถควบคุมปริมาณน้ำและอุณหภูมิได้
3.3.2.2	น้ำล้นจากบ่อลวกหนังต้องมีท่อน้ำทิ้งต่อลงสู่ท่อระบายโดยตรง
3.3.2.3	มีระบบระบายไอน้ำร้อนจากบ่อลวกหนังออกไปภายนอกอาคาร อย่างมีประสิทธิภาพ
3.3.2.4	จัดให้มีแคร่หรือโต๊ะสำหรับการขูด
3.3.2.5	มีดอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน

ตารางที่ 98 (ต่อ)

องค์ประกอบ	เงื่อนไข
	3.3.2.6 จัดให้มีห้องหรือสถานที่ในการเก็บรวบรวมขน เขา ขั้วขา กีบ หนังสือสัตว์ และส่วนของไขมันสัตว์ที่ไม่เหมาะต่อการบริโภค 3.3.2.7 จัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับการล้างซาก และมีท่อระบายไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย 3.3.3 บริเวณเอาเครื่องในออก 3.3.3.1 จัดให้มีก๊อกล้างมือสำหรับพนักงานชนิดไม่ใช้มือ หรือส่วนของ แขน เปิด-ปิด อย่างเพียงพอ 3.3.3.2 จัดให้มีน้ำร้อนอุณหภูมิไม่น้อยกว่า 82 องศาเซลเซียส สำหรับการล้างมือ และมีน้ำสะอาดสำหรับล้างผักกันเปื้อนในขณะปฏิบัติงาน 3.3.3.3 จัดให้มีภาชนะหรืออุปกรณ์สำหรับแขวนหัวสัตว์ และซากสัตว์ รวมถึงใส่เครื่องในของสัตว์ตัวเดียวกัน 3.3.3.4 มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาด และฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน 3.3.3.5 จัดให้มีรางหรือระบบส่งเครื่องในที่แยกระหว่างเครื่องในแดงและเครื่องในขาว 3.3.3.6 ในกรณีที่ใช้โต๊ะสำหรับตรวจสอบเครื่องใน ควรติดตั้งท่อน้ำทิ้งซึ่งต่อออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย 3.3.3.7 จัดให้มีราวแขวนซากโดยส่วนล่างสุดของซากต้องอยู่สูงจากพื้นไม่ น้อยกว่า 30 เซนติเมตร 3.3.3.8 บริเวณเอาเครื่องในออกต้องกันแยกจากบริเวณแช่เย็นซากด้วย ผงซึ่งมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 3 เมตร มีประตูเข้า-ออกสำหรับพนักงาน และมีช่องเปิดให้ผ่านเฉพาะซากสัตว์เท่านั้น 3.3.3.9 จัดให้มีสถานที่เก็บหรือถังที่มีกัญญแจปิดล็อกสำหรับเก็บซาก และ ของเสียจากกระบวนการผลิตซึ่งไม่เหมาะต่อการบริโภค 3.3.3.10 จัดให้มีถังหรือห้องสำหรับแช่เครื่องในส่วนที่บริโภคได้ ซึ่งต้องมีอุณหภูมิของเครื่องในวัดได้ไม่เกิน 7 องศาเซลเซียส ตลอดเวลา 3.3.3.11 จัดให้มีน้ำฉีดล้างทำความสะอาดซากก่อนนำไปเข้าห้องเก็บซาก หรือห้องแช่เย็นซาก ซึ่งในน้ำที่ใช้ต้องสะอาด มีปริมาณและแรงดันที่เหมาะสม 3.3.4 ห้องล้างทำความสะอาดเครื่องใน 3.3.4.1 จัดให้มีห้องหรือสถานที่สำหรับล้างทำความสะอาดเครื่องในโดยแบ่งเป็น 2 ห้อง ได้แก่ ห้องล้างเครื่องในแดงและห้องล้างเครื่องในขาว 3.3.4.2 จัดให้มีภาชนะและอุปกรณ์สำหรับการล้างเครื่องใน นำทิ้งจากการล้างต้องต่อลงท่อซึ่งออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย 3.3.4.3 ภาชนะที่เก็บกากของเสียต้องไม่นำไปบรรจุเนื้อสัตว์ หรือเครื่องในที่บริโภคได้ และมีการจัดเก็บที่ถูกต้องลักษณะ 3.3.5 ห้องตัดแต่งเนื้อและบรรจุ 3.3.5.1 ในกรณีที่โรงฆ่าสัตว์มีการตัดแต่งเนื้อและบรรจุห้องตัดแต่งเนื้อ ต้องมีขนาดเพียงพอต่อกำลังการผลิต และต้องกันแยกจากห้องผลิตอื่นๆ

องค์ประกอบ	เงื่อนไข
เซลเซียส ตลอดเวลา	3.3.5.2 การควบคุมอุณหภูมิห้องตัดแต่งเนื้อและบรรจุ ต้องไม่เกิน 18 องศาเซลเซียส
	3.3.5.3 มีดและอุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้งาน
	3.3.6 ห้องแช่เย็น
เก็บรักษาความเย็น	3.3.6.1 การออกแบบโครงสร้างของห้องแช่เย็นต้องทำจากวัสดุที่มี คุณสมบัติการเก็บรักษาความเย็น
	3.3.6.2 พื้นห้องควรแข็งแรง ทนต่อการกระแทกแตกไม่ดูดซับน้ำ ผนัง และเพดาน มีพื้นผิวเรียบ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้ง่าย
	3.3.6.3 ห้องแช่เย็นต้องควบคุมอุณหภูมิซากสัตว์ เนื้อสัตว์ และเครื่องในสัตว์ได้ โดยมีอุณหภูมิใจกลางซากระหว่าง 4-10 องศาเซลเซียส
	3.3.6.4 เครื่องทำความเย็นควรมีระบบที่ป้องกันการเกิดหยดน้ำปนเปื้อน ซากสัตว์และเนื้อสัตว์
	3.3.6.5 ภายในห้องควรติดตั้งمانพลาสติก หรือระบบอื่นใดเพื่อป้องกันมิให้เกิดหยดน้ำที่ผนังและเพดานในห้องแช่เย็น
	3.3.6.6 ประตูห้องแช่เย็นควรมีกลไกที่เปิดประตูปิดทั้งด้านในและด้านนอก
	3.3.6.7 บริเวณหน้าห้องแช่เย็นควรมีการติดตั้งเทอร์โมมิเตอร์แบบที่อ่านค่าอุณหภูมิได้ หรือเทอร์โมมิเตอร์แบบที่ใช้บันทึกอุณหภูมิได้ต่อเนื่อง
	3.3.6.8 จัดให้มีราวแขวนซากหรือชั้นวางซาก โดยให้ส่วนล่างสุดของซากต้องอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร
	3.3.6.9 กรณีที่ต้องเก็บซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์ในสภาพแช่แข็งจะต้องควบคุมอุณหภูมิดังนี้
องศาเซลเซียส	ก) ห้องแช่แข็ง (Cold storage room) มีอุณหภูมิ ประมาณ -20 ถึง -25 องศาเซลเซียส
	ข) ห้องทำเยือกแข็ง (Freezing room) มีอุณหภูมิประมาณ -30ถึง-45 องศาเซลเซียส
องศาเซลเซียส	3.3.7 บริเวณที่ใช้รับส่งซากสัตว์และเนื้อสัตว์
	3.3.7.1 การออกแบบและโครงสร้างบริเวณรับส่งซากสัตว์ ควรคำนึงถึงวิธีการในการรับส่งสินค้า ความสูงของรถที่ใช้บรรทุก และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน และต้องแยกออกจากบริเวณรับสัตว์มีชีวิต
	3.3.7.2 หลังคาต้องป้องกันซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์จากฝนและแสงแดดได้
	3.3.8 ห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์
	3.3.8.1 จัดให้มีห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ ทั้งในบริเวณที่สกปรกและ บริเวณที่สะอาด
องศาเซลเซียส	3.3.8.2 จัดให้มีชั้นวางภาชนะและอุปกรณ์ที่ล้างทำความสะอาดแล้ว ซึ่งควรทำจากโลหะที่ไม่เป็นสนิม หรือทำจากวัสดุที่อนุญาตให้ใช้ และมีความสูงจากพื้นอย่างน้อย 30 เซนติเมตร
	3.3.8.3 จัดให้มีระบบระบายอากาศจากห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ ออกไปสู่ภายนอกอาคาร

องค์ประกอบ	เงื่อนไข
	3.3.8.4 ระบบระบายน้ำจากห้องล้างภาชนะและอุปกรณ์ต้องไม่ไหลย้อนเข้าไปสู่บริเวณผลิต และออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
	3.3.9 สถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำความสะดวก จัดให้มีห้องหรือสถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำความสะดวก โดยมีระบบระบายอากาศที่ดี
	3.3.10 ระบบระบายอากาศในห้องผลิตต่างๆ ต้องมีระบบระบายอากาศเพื่อกำจัดกลิ่นเหม็น คาว ควัน ไอน้ำร้อน ความชื้น และควบคุมอุณหภูมิห้อง และต้องระวังมิให้มีการนำอากาศจากบริเวณที่มีการปนเปื้อนสู่บริเวณที่สะอาด
	3.3.11 ระบบแสงสว่าง
	3.3.11.1 แสงสว่างที่ใช้ในโรงฆ่าสัตว์ โรงพัสดุสัตว์อาจจะใช้แสงสว่างจากธรรมชาติหรือจากหลอดไฟ ซึ่งมีความเข้มแสงไม่น้อยกว่า 200 ลักซ์ ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้การมองเห็นสีของเนื้อสัตว์เปลี่ยนไป
	3.3.11.2 ติดตั้งฝาครอบหลอดไฟซึ่งวัสดุที่ใช้ทำฝาครอบหลอดไฟ ต้องมีความคงทนไม่แตกหักง่าย ไม่ลดความเข้มของแสงและสามารถถอดล้างทำความสะอาดได้
	3.3.12 น้ำใช้
	3.3.12.1 น้ำใช้ในโรงฆ่าสัตว์และโรงพัสดุสัตว์ ต้องใส สะอาด ไม่มีกลิ่น รส มีปริมาณเพียงพอต่อการใช้งาน มีแรงดันที่เหมาะสมในการฉีดล้างทำความสะอาด มีระบบในการป้องกันการปนเปื้อนจากฝุ่นละอองและมลภาวะต่างๆ
	3.3.12.2 น้ำใช้และน้ำแข็งต้องมีคุณสมบัติตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข
	3.3.13 สิ่งอำนวยความสะดวก
	3.3.13.1 จัดให้มีห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าและอุปกรณ์ประกอบแยกพนักงานชาย-หญิงอย่างเพียงพอ โดยแบ่งเป็นบริเวณที่สกปรกและบริเวณที่สะอาด
	3.3.13.2 จัดให้มีห้องอาบน้ำและห้องสุขาแยกพนักงานชาย-หญิงอย่างเพียงพอ โดยแบ่งบริเวณที่สกปรกและบริเวณที่สะอาด
	3.3.14 อ่างล้างมือ
	3.3.14.1 ควรทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน และไม่เป็นสนิม มีขนาดลึกพอเหมาะที่จะป้องกันการกระเซ็นของน้ำขณะล้างมือ
	3.3.14.2 ควรเป็นชนิดไม่ใช้มือหรือส่วนของแขนเปิด-ปิด บริเวณอ่างล้างมือมีสบู่เหลวและน้ำยาฆ่าเชื้อ ท่อน้ำทิ้งจากอ่างล้างมือควรต่อลงสู่ท่อระบาย ซึ่งออกไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
	3.3.14.3 ต้องติดตั้งไว้ทุกห้องผลิตและห้องสุขา
	3.3.15 ห้องทำงานพนักงานตรวจโรคสัตว์และพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องจัดให้มีห้องทำงานสำหรับพนักงานตรวจโรคสัตว์และพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
4. เครื่องมือ เครื่องจักรและ อุปกรณ์	4.1 ต้องทำมาจากวัสดุที่ไม่เป็นสนิม พื้นผิวเรียบ ไม่มีรอยแยก หรือรอบแตก การบัดกรีเชื่อมต้องเรียบสนิทสามารถทำความสะอาดฆ่าเชื้อได้ 4.2 เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์บางชนิด ที่ต้องใช้สารหล่อลื่นต้องมีโครงสร้างที่ป้องกันมิให้สารหล่อลื่นต่างๆ หยดหรือปนเปื้อนกับซากสัตว์และเนื้อสัตว์ 4.3 วัสดุที่ไม่อนุญาตในการทำเครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่สัมผัสกับซากสัตว์และเนื้อสัตว์ได้แก่ 4.3.1 แคดเมียม ทองแดง รวมถึงโลหะที่มีส่วนผสมของแคดเมียม ทองแดงและตะกั่ว

ตารางที่ 98 (ต่อ)

องค์ประกอบ		เงื่อนไข
		4.3.2 การทาสีหรือมีการเคลือบผิวหน้าวัสดุ
		4.3.3 ไม้
		4.3.4 อลูมิเนียม
		4.3.5 เครื่องปั้นดินเผา
		4.4 ไม่ควรยึดติดกับพื้นผนังห้องผลิตโดยตรง ควรมีฐานตั้งเพื่อให้เกิดความมั่นคง ไม่เกิดการสั่นหรือเสียงดัง และมีพื้นที่บริเวณใต้เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ หรือบริเวณด้านข้างซึ่งเพียงพอต่อการล้างทำความสะอาด การฆ่าเชื้อ และตรวจสอบได้ทั่วถึง
5. การจัดการและการควบคุมสุขลักษณะ	5.1	ต้องทำการกำจัดแมลง นก สัตว์ประเภทฟันแทะ และสัตว์มีพิษทั้งบริเวณโรงฆ่าสัตว์ และบริเวณโรงพักสัตว์อย่างสม่ำเสมอ
	5.2	จัดให้มีสถานที่หรือบริเวณที่มีระบบการจัดเก็บและทำลายขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม
	5.3	ต้องจัดให้มีพนักงานตรวจโรคสัตว์และพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำโรงฆ่าสัตว์ และให้มีการบันทึกข้อมูลการตรวจสัตว์ก่อนฆ่าและการตรวจซากสัตว์หลังฆ่า
	5.4	ต้องมีการตรวจสอบสภาพพนักงานเป็นประจำทุกปี
	5.5	จัดให้มีบริเวณเก็บสารเคมีซึ่งตั้งอยู่ห่างจากบริเวณผลิตและที่เก็บสัตว์ โดยมีการจัดแยกชนิดหรือประเภทของสารเคมี และให้มีป้ายปิดฉลาก
6. ระบบบำบัดน้ำเสีย	6.1	สถานที่ตั้งของระบบบำบัดน้ำเสียในโรงฆ่าสัตว์ควรจะต้องอยู่ห่างจากอาคารผลิต เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นและสิ่งปนเปื้อนต่างๆ ที่ปนเปื้อนซากสัตว์หรือเนื้อสัตว์
	6.2	ต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อการปรับปรุงคุณภาพของน้ำทิ้งให้มีมาตรฐานน้ำทิ้งตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม
ที่มา : กรมปศุสัตว์		

ตารางที่ 99 สรุปโรงฆ่าโค-กระบือที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์

เขต	จังหวัด	โรงฆ่าผสม (แห่ง)	โรงฆ่าเฉพาะ (แห่ง)	ขึ้นทะเบียนก่อน และปี พ.ศ. 2550	ขึ้นทะเบียนหลังปี พ.ศ. 2551
1	ปทุมธานี	1	9	9	1
	กรุงเทพมหานคร	0	4	4	0
	ชัยนาท	1	0	1	0
	นนทบุรี	0	0	0	0
	พระนครศรีอยุธยา	5	0	5	0
	ลพบุรี	3	0	2	1
	สระบุรี	6	5	10	1
	อ่างทอง	0	3	3	0
	สิงห์บุรี	0	1	1	0
	สุพรรณบุรี	0	6	0	6

ตารางที่ 99 (ต่อ)

เขต	จังหวัด	โรงฆ่าผสม (แห่ง)	โรงฆ่าเฉพาะ (แห่ง)	ขึ้นทะเบียนก่อน และปี พ.ศ. 2550	ขึ้นทะเบียนหลังปี พ.ศ. 2551
2	ฉะเชิงเทรา	0	6	6	0
	จันทบุรี	6	0	6	0
	ชลบุรี	2	13	6	9
	ตราด	3	0	0	3
	นครนายก	0	0	0	0
	ปราจีนบุรี	0	4	0	4
	ระยอง	2	0	2	0
	สมุทรปราการ	0	3	0	3
	สระแก้ว	0	6	0	6
3	นครราชสีมา	6	9	10	5
	ชัยภูมิ	9	40	14	35
	บุรีรัมย์	3	1	3	1
	ยโสธร	10	9	14	5
	ร้อยเอ็ด	6	9	3	12
	ศรีสะเกษ	0	26	26	0
	สุรินทร์	0	0	0	0
	อำนาจเจริญ	1	2	3	0
	อุบลราชธานี	5	23	19	9
4	ขอนแก่น	1	7	2	6
	อุดรธานี	15	2	17	0
	กาฬสินธุ์	6	13	9	10
	นครพนม	1	5	2	4
	มหาสารคาม	6	2	7	1
	มุกดาหาร	2	1	3	0
	เลย	9	0	3	6
	สกลนคร	14	1	13	2
	หนองคาย	10	0	7	3
	หนองบัวลำภู	9	0	6	3
	บึงกาฬ	7	0	7	0
5	เชียงใหม่	2	1	1	2
	เชียงราย	2	0	1	1
	น่าน	3	0	1	2
	พะเยา	8	0	8	0
	แพร่	0	12	8	4
	แม่ฮ่องสอน	6	0	5	1
	ลำปาง	13	0	12	1
	ลำพูน	0	0	0	0

ตารางที่ 98 (ต่อ)

เขต	จังหวัด	โรงฆ่าผสม (แห่ง)	โรงฆ่าเฉพาะ (แห่ง)	ขึ้นทะเบียนก่อน และปี พ.ศ. 2550	ขึ้นทะเบียนหลังปี พ.ศ. 2551
6	พิษณุโลก	0	0	0	0
	กำแพงเพชร	0	1	0	1
	ตาก	1	5	3	3
	นครสวรรค์	6	1	0	7
	พิจิตร	0	3	0	3
	เพชรบูรณ์	9	0	6	3
	สุโขทัย	0	0	0	0
	อุตรดิตถ์	2	0	0	2
	อุทัยธานี	0	5	0	5
7	นครปฐม	0	6	2	4
	กาญจนบุรี	0	31	24	7
	ประจวบคีรีขันธ์	4	1	4	1
	เพชรบุรี	1	14	15	0
	ราชบุรี	0	17	13	4
	สมุทรสงคราม	0	0	0	0
	สมุทรสาคร	0	0	0	0
	สุราษฎร์ธานี	4	0	4	0
8	กระบี่	0	1	0	1
	นครศรีธรรมราช	1	1	0	2
	ชุมพร	2	0	2	0
	พังงา	0	2	1	1
	ภูเก็ต	1	0	0	1
	สงขลา	2	1	2	1
	นราธิวาส	0	2	0	2
9	ปัตตานี	0	0	0	0
	ตรัง	0	0	0	0
	พัทลุง	0	2	2	0
	ยะลา	2	1	3	0
	สตูล	0	0	0	0
รวม		218	340	195	

ตารางที่ 100 รายชื่อโรงพยาบาลภายในประเทศที่มีใบอนุญาตตั้งโรงพยาบาล โรงพัสดุ และการพัสดุ (ขจส. ๒) กรณีโค-กระป๋อง

เขต	ชื่อโรงพยาบาล	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
1	จังหวัดปทุมธานี โรงพัสดุรวม 1 แห่ง โดยอย่างเดี่ยว 9 แห่ง โรงพัสดุก่อนปี 2550 9 แห่ง หลังปี 2550 1 แห่ง				
	โรงพัสดุเทศบาล	หน่วยงานเทศบาล	PC 01 01	25 โสภาราม บางปรอก	28 ตุลาคม 2551
	เมืองปทุมธานี	เมืองปทุมธานี	003/2547	เมืองปทุมธานี ปทุมธานี	
	นายมุตตาฟา	นายมุตตาฟา	C 01 01	หมู่ 4 คลองหนึ่ง คลอง	28 ตุลาคม 2551
	มะหะหมัด	มะหะหมัด	003/2547	หลวง ปทุมธานี	
	นายสุชาติ อาดัม	นายสุชาติ อาดัม	C 01 01	หมู่ 3 คลองหนึ่ง คลอง	28 ตุลาคม 2551
			004/2547	หลวง ปทุมธานี	
	นายพิน อาดัม	นายพิน อาดัม	C 01 01	14/4 หมู่ 4 คลองหนึ่ง	28 ตุลาคม 2551
			005/2547	คลองหลวง ปทุมธานี	
	นายวาฮับ อาดัม	นายวาฮับ อาดัม	C 01 01	หมู่ 4 คลองหนึ่ง คลอง	28 ตุลาคม 2551
			006/2547	หลวง ปทุมธานี	
	นายอุดม เจ๊ะบ๊ะ	นายอุดม เจ๊ะบ๊ะ	C 01 01	51/9 หมู่ 4 คลองหนึ่ง	28 ตุลาคม 2551
			007/2547	คลองหลวง ปทุมธานี	
	นายมะ โมหมัด	นายมะ โมหมัด	C 01 01	11/1 หมู่ 4 คลองหนึ่ง	28 ตุลาคม 2551
			008/2547	คลองหลวง ปทุมธานี	
	สุกรี อาดำ	นายสุกรี อาดำ	C 01 01	8/1 หมู่ 4 คลองหนึ่ง คลอง	28 ตุลาคม 2551
			009/2547	หลวง ปทุมธานี	
	ปาตานฟาร์ม	นายอุสมาลย์ ปาตาน	C 01 01	2/25 หมู่ 4 คลองหนึ่ง	28 ตุลาคม 2551
			010/2547	คลองหลวง ปทุมธานี	
	ฟาดิมา	นางไอยรา ปาตาน	C 01 01	12/23 ยัดอัลละลา มัสยิดอะ	10 มิถุนายน 2554
			017/2553	ลา หมู่ 5 คลองหนึ่ง คลอง	
				หลวง ปทุมธานี	
จังหวัดกรุงเทพฯ โรงพัสดุรวม 0 แห่ง โดยอย่างเดี่ยว 4 แห่ง โรงพัสดุก่อนปี 2550 4 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง					
	โรงพัสดุแอ่นตา	นางสุลัดดา อาดำ	C 01 02	23/3 ประชาสำราญ หมู่ 2	
	ฟาร์ม		001/2547	คลองสิบสอง หนองจอก	
				กรุงเทพมหานคร	
	โรงพัสดุนาอุดม	นายมานิต นาอุดม	C 01 02	89/1 หมู่ 9 กระทุ่มราย	
			002/2547	หนองจอก	
				กรุงเทพมหานคร	
	โรงพัสดุละมา	นายสมศักดิ์ สะมาเย	C 01 02	44/1 หมู่ 5 หนองจอก	24 มิถุนายน 2553
	ยะฟาร์ม		005/2547	หนองจอก	
				กรุงเทพมหานคร	
	บริษัท คาน่า กริป	นายภักดี มะแอ	C 01 02	42/1 หมู่ 5 หนองจอก	24 กันยายน 2551
	จำกัด		006/2547	หนองจอก	
				กรุงเทพมหานคร	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
1	จังหวัดชัยนาท	โรงฆ่าสัตว์รวม 1 แห่ง	โคอย่างเดียว 0 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 1 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง	
	เทศบาลตำบลวัดสิงห์	หน่วยงานเทศบาล ตำบลวัดสิงห์	PC 01 03 002/2547	127 หมู่ 2 หนองขุ่น วัดสิงห์ ชัยนาท	4 พฤศจิกายน 2552
	จังหวัดนนทบุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง	โคอย่างเดียว 0 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง	
	จังหวัดอยุธยา	โรงฆ่าสัตว์รวม 5 แห่ง	โคอย่างเดียว 0 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 5 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง	
	เทศบาล	หน่วยงานเทศบาล	PC 01 05	หมู่ 5 ห้วยรอ	23 มกราคม 2538
	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	001/2538	พระนครศรีอยุธยา	
				พระนครศรีอยุธยา	
	เทศบาลเมืองเสนา	หน่วยงานเทศบาล เมืองเสนา	PC 01 05 002/2538	หมู่ 12 เสนา เสนา	23 มกราคม 2538
	เทศบาลตำบลท่าเรือ	หน่วยงานเทศบาล ตำบลท่าเรือ	PC 01 05 003/2538	ถนนเลียบแม่น้ำป่าสัก	23 มกราคม 2538
	เทศบาลตำบลผักไห่	หน่วยงานเทศบาล ตำบลผักไห่	PC 01 05 005/2538	หมู่ 8 ผักไห่ ผักไห่	23 มกราคม 2538
	ฟาริต	นายมนัส เพียนรักษ์	PC 01 05 012/2538	79/5 หมู่ 5 ลุมพลี	1 พฤษภาคม 2538
				พระนครศรีอยุธยา	
				พระนครศรีอยุธยา	
	จังหวัดลพบุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 3 แห่ง	โคอย่างเดียว 0 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 2 แห่ง หลังปี 2550 1 แห่ง	
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์	PC 01 06	หมู่ 4 สนามแจ่ง บ้านหมี่	24 ธันวาคม 2551
	เทศบาลเมืองบ้านหมี่	เทศบาลเมืองบ้านหมี่	009/2547	ลพบุรี	
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์	PC 01 06	หมู่ 3 ท่าหลวง ท่าหลวง	24 ธันวาคม 2551
	เทศบาลตำบลบ้านท่าหลวง	เทศบาลตำบลบ้านท่าหลวง	010/2547	ลพบุรี	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายสำรวย แก้วอ่อน	PC 01 06 015/2552	40 หมู่ 4 ช้องสาริกา	29 กรกฎาคม 2552
	ยาซีน			พัฒนานิคม ลพบุรี	
	จังหวัดสระบุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 6 แห่ง	โคอย่างเดียว 5 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 10 แห่ง หลังปี 2550 1 แห่ง	
	เทศบาลตำบลหินกอง	หน่วยงานเทศบาล ตำบลหินกอง	PC 01 07 001/2546	99/6 หมู่ 7 ห้วยขมิ้น หนองแค สระบุรี	12 เมษายน 2546
	เทศบาลเมืองพระพุทธบาท	หน่วยงานเทศบาล เมืองพระพุทธบาท	PC 01 07 002/2546	หมู่ 5 พระพุทธบาท พระพุทธบาท สระบุรี	12 เมษายน 2546
	เทศบาลตำบลวิหารแดง	หน่วยงานเทศบาล ตำบลวิหารแดง	PC 01 07 003/2546	โรงฆ่าสัตว์ สุวรรณศร หมู่ 1 วิหารแดง วิหารแดง	12 เมษายน 2546
				สระบุรี	
	เทศบาลเมืองแก่งคอย	หน่วยงานเทศบาล เมืองแก่งคอย	PC 01 07 004/2546	144 ถวิลวัฒนา แก่งคอย	12 เมษายน 2546
	เทศบาลเมืองสระบุรี	หน่วยงานเทศบาล เมืองสระบุรี	PC 01 07 005/2546	194/3 พิชัยณรงค์สงคราม	12 เมษายน 2546
				ปากเพรียว เมืองสระบุรี	
				สระบุรี	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
1	เทศบาลตำบล	หน่วยงานเทศบาล	PC 01 07	เศรษฐกิจบำรุง หนองแค	12 เมษายน 2546
	หนองแค	ตำบลหนองแค	006/2546	หนองแค สระบุรี	
	วงศ์สันต์ ยิ่งสม	นายวงศ์สันต์ ยิ่งสม	C 01 07	122/6 ทางหลวงพหลโยธิน	14 กุมภาพันธ์
			008/2548	หมู่ที่ 6 พุแค เฉลิมพระ	2548
				เกียรติ สระบุรี	
	ธารเกษม	นางนงลักษณ์ วีระนา	C 01 07	65/2 หมู่ที่ 6 ธารเกษม	26 ธันวาคม 2548
		นนท์	011/2548	พระพุทธบาท สระบุรี	
	บุมปี่ราฟาร์ม	นายสุตันชา ปาทาน	C 01 07	37/6 หมู่ที่ 7 หนองแก พระ	13 ตุลาคม 2549
			013/2549	พระพุทธบาท สระบุรี	
	บังชาฟาร์ม	นางนิตย์ อาคนเคน	C 01 07	103 หมู่ที่ 8 สร้างไศก บ้าน	12 มีนาคม 2550
			015/2550	หมอ สระบุรี	
	เอ็ม.เจ.ฟาร์ม	นางปาดิมะ ไกรพัฑ	C 01 07	หมู่ที่ 8 ซ้ำผักแพว แก่ง	13 ตุลาคม 2554
			020/2554	คอย สระบุรี	
	จังหวัดอ่างทอง	โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง	โคอย่างเดียว 3 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 3 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง	
	ชาญ	นายชาญ อยู่หอม	C 01 08	148 หมู่ที่ 1 ชะไว ไชโย	31 ตุลาคม 2551
			006/2549	อ่างทอง	
	สุริศักดิ์	นายสุริศักดิ์ สุขพงษ์	C 01 08	9 หมู่ที่ 3 ชะไว ไชโย	31 ตุลาคม 2551
			007/2549	อ่างทอง	
	ชัยยุทธ์	นายชัยยุทธ์ ม่วงแย้ม	C 01 08	119/1 หมู่ที่ 1 ชะไว ไชโย	31 ตุลาคม 2551
			008/2549	อ่างทอง	
	จังหวัดสิงห์บุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง	โคอย่างเดียว 1 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 1 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง	
	ราณี	นางราณี สุขพงษ์	C 01 09	11/2 หมู่ที่ 5 ดันโพธิ์ เมือง	30 กันยายน 2551
			005/2549	สิงห์บุรี สิงห์บุรี	
	จังหวัดสุพรรณบุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง	โคอย่างเดียว 6 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 6 แห่ง	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายศักดิ์สินนท์ พึ่ง	C 01 10	104 หมู่ที่ 5 สระพังลาน อยู่	7 มกราคม 2552
	บ้านดอนสุขโข	จินดา	003/2552	ทอง สุพรรณบุรี	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายสายัณห์ เราะ	C 01 10	160 หมู่ที่ 5 สระพังลาน อยู่	7 มกราคม 2552
	หนองบัวแดง	แสงอริน	008/2552	ทอง สุพรรณบุรี	
	บริษัท บีฟโปรด	บริษัท บีฟโปรด จำกัด	C 01 10	44 หมู่ที่ 10 เขาพระ เดิม	7 มกราคม 2552
	จำกัด		012/2552	บางนางบวช สุพรรณบุรี	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายเดชา ปาทาน	C 01 10	779 หมู่ที่ 5 ดอนเจดีย์	23 มกราคม 2552
	ดีดีฮาลาล ฟู้ดส์		021/2552	ดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายสุนทร วงษ์สง่า	C 01 10	33/2 หมู่ที่ 4 สระกระโจม	15 มิถุนายน 2552
	บังฮาฮาลาล ฟู้ดส์	งาม	022/2552	ดอนเจดีย์ สุพรรณบุรี	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นางอลิษา ศรีเมฆ	C 01 10	34/7 หมู่ที่ 4 ย่านยาว	15 มิถุนายน 2552
	อิสลามฮาลาล		023/2552	สามชุก สุพรรณบุรี	
	ฟู้ดส์				

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
2	จังหวัดฉะเชิงเทรา	โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง	โคอย่างเดียว 6 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 6 แห่ง	หลังปี 2550 0 แห่ง
	นายอับดุลละมาน ไตรเจริญวานิชย์	นายอับดุลละมาน ไตรเจริญวานิชย์	C 02 11 001/2547	39/6 หมู่ที่ 5 โสธร เมือง ฉะเชิงเทรา ฉะเชิงเทรา	27 กุมภาพันธ์ 2552
	นายเข็ม หะชัน	นายเข็ม หะชัน	C 02 11 018/2547	35/2 หมู่ที่ 13 โยธะกา บางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา	27 กุมภาพันธ์ 2552
	นายการิม โชะมณี	นายการิม โชะมณี	C 02 11 019/2547	55 หมู่ที่ 4 ดอนนิมพลี บางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา	27 กุมภาพันธ์ 2552
	นายปรีดา มุเพิ่ม	นายปรีดา มุเพิ่ม	C 02 11 025/2548	4/6 หมู่ที่ 4 หมอนทอง บางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา	27 กุมภาพันธ์ 2552
	พิชาณี มีทโปร ดักส์	นายพีรพล โกมลตะเมธิ	C 02 11 026/2548	18/5 หมู่ที่ 3 บางชนาก บางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา	27 กุมภาพันธ์ 2552
	นายอาซัน และเอื้อะ	นายอาซัน และเอื้อะ	C 02 11 031/2550	4/3 หมู่ที่ 4 หมอนทอง บางน้ำเปรี้ยว ฉะเชิงเทรา	27 กุมภาพันธ์ 2552
	จังหวัดจันทบุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 6 แห่ง	โคอย่างเดียว 0 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 6 แห่ง	หลังปี 2550 0 แห่ง
	เทศบาลเมืองจันทบุรี	นายจักร์เพชร จิตงาม สจฺริต	PC 02 12 005/2547	55 วัดใหม่ เมืองจันทบุรี จันทบุรี	7 กุมภาพันธ์ 2552
	เทศบาลตำบลจันทนิมิตร	นายสุกิจ สฤชดิชัยนันท์	PC 02 12 006/2547	33/100 หมู่ 7 จันทนิมิตร เมืองจันทบุรี จันทบุรี	7 กุมภาพันธ์ 2552
	เทศบาลตำบลท่าใหม่	นายวัลลภ ตั้งรักษา สัตย์	PC 02 12 007/2547	112/1 ท่าใหม่ ท่าใหม่ จันทบุรี	7 กุมภาพันธ์ 2552
	เทศบาลตำบลทรายขาว	นายชาญชัย ชื่นรำพันธ์	PC 02 12 008/2547	หมู่ 1 ทรายขาว สอยดาว จันทบุรี	7 กุมภาพันธ์ 2552
	เทศบาลตำบลพริ้ว	นายรังสรรค์ เจริญวัย	PC 02 12 009/2547	หมู่ 5 พลิ้ว แหลมสิงห์ จันทบุรี	7 กุมภาพันธ์ 2552
	นายสมเกียรติ จังเกตุทอง	นายสมเกียรติ จังเกตุทอง	PC 02 12 010/2550	หมู่ 1 นายายอาม นายายอาม จันทบุรี	9 ตุลาคม 2550
	จังหวัดชลบุรี	โรงฆ่าสัตว์รวม 2 แห่ง	โคอย่างเดียว 13 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 6 แห่ง	หลังปี 2550 9 แห่ง
	นายประยูร งามสมชาติ	นายประยูร งามสมชาติ	C 02 13 009/2547	2/3 หมู่ 10 บ้านสวน เมืองชลบุรี ชลบุรี	12 สิงหาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองชลบุรี	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองชลบุรี	PC 02 13 025/2548	646 บางปลาสร้อย เมืองชลบุรี ชลบุรี	10 ตุลาคม 2551
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองสัตหีบ	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองสัตหีบ	PC 02 13 026/2548	สัตหีบ สัตหีบ ชลบุรี	12 สิงหาคม 2552
	นายปฎิเศฐ ชัคเช็ด	นายปฎิเศฐ ชัคเช็ด	C 02 13 031/2548	3/4 หมู่ 3 สุรศักดิ์ ศรีราชา ชลบุรี	12 สิงหาคม 2552

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
	นายมุสลิม มะห์มุดี	นายมุสลิม มะห์มุดี	C 02 13 032/2550	126/2 หมู่ 12 นาเริก พันธ์นิคม ชลบุรี	12 สิงหาคม 2552
	นายธานินทร์ นงค์นวล	นายธานินทร์ นงค์นวล	C 02 13 033/2550	58 หมู่ 3 บ้านช้าง พันธ์นิคม ชลบุรี	10 ตุลาคม 2551
	นายวิโรจน์ มัสโอติ	นายวิโรจน์ มัสโอติ	C 02 13 039/2551	เขาไม้แก้ว บางละมุง ชลบุรี	6 มกราคม 2554
	นายสุพร บุญรอด	นายสุพร บุญรอด	C 02 13 042/2552	327/3 หมู่ 12 ท่าศาลา ศรีราชา ชลบุรี	23 เมษายน 2552
	นางสาวสุนทรีย์ ประทาน	นางสาวสุนทรีย์ ประทาน	C 02 13 044/2552	13/11 หมู่ 1 ตะเคียนเตี้ย บางละมุง ชลบุรี	7 ตุลาคม 2552
	เอื้องคำสัตว์	นายเอื้อง ปาทาน	C 02 13 045/2552	183 หมู่ 4 บางละมุง บางละมุง ชลบุรี	18 กันยายน 2552
	นายสังวาลย์ สร้อยคำดี	นายสังวาลย์ สร้อยคำดี	C 02 13 046/2552	หมู่ 1 โป่ง บางละมุง ชลบุรี	18 กันยายน 2552
	นายสมศักดิ์ นวลเดช	นายสมศักดิ์ นวลเดช	C 02 13 053/2553	หมู่ 1 ตะเคียนเตี้ย บางละมุง ชลบุรี	16 มีนาคม 2553
	อภิเศรษฐ์	นายอภิเศรษฐ์ ชักเช็ด	C 02 13 054/2553	12 หมู่ 12 หนองปรือ บางละมุง ชลบุรี	21 ธันวาคม 2553
	นายวิวัฒน์ มะระเฮน	นายวิวัฒน์ มะระเฮน	C 02 13 055/2554	44/8 หมู่ 2 หนองนาง พันธ์นิคม ชลบุรี	3 กรกฎาคม 2554
	สมศักดิ์ เอี่ยมประดิษฐ์	นายสมศักดิ์ เอี่ยมประดิษฐ์	C 02 13 056/2554	64/4 หมู่ 2 หนองนาง พันธ์นิคม ชลบุรี	3 กรกฎาคม 2554
จังหวัดตราด โรงฆ่าสัตว์รวม 3 แห่ง โคอย่างเดียว 0 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 3 แห่ง					
เทศบาลเมืองตราด	หน่วยงานเทศบาลเมืองตราด	PC 02 14 001/2553	118 หมู่ 2 หนองคันทร้งเมืองตราด ตราด	18 มีนาคม 2553	
เทศบาลแสนตู่	หน่วยงานเทศบาลแสนตู่	PC 02 14 002/2553	หมู่ 7 แสนตู่ เขาสมิงตราด	18 มีนาคม 2553	
เทศบาลตำบลแสนตู่	หน่วยงานเทศบาลตำบลแสนตู่	PC 02 14 014/2555	7/1-2 หมู่ 1 แสนตู่ เขาสมิง ตราด	9 มีนาคม 2555	
จังหวัดนครนายก โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง โคอย่างเดียว 0 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง					
จังหวัดปราจีนบุรี โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง โคอย่างเดียว 4 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 4 แห่ง					
เกื้อกุล	นายเกื้อกุล นุชเกษม	C 02 16 006/2553	66 หมู่ 19 บ้านพระ เมืองปราจีนบุรี ปราจีนบุรี	30 ธันวาคม 2553	
มาณบ	นายมาณบ ทองสิน	C 02 16 008/2553	16/1 หมู่ 3 รอบเมือง เมืองปราจีนบุรี ปราจีนบุรี	30 ธันวาคม 2553	
จินตนา	น.ส.จินตนา ปาทาน	C 02 16 008/2553	433 หมู่ 3 ศรีมหาโพธิ ศรีมหาโพธิ ปราจีนบุรี	30 ธันวาคม 2553	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
	ทองใบ	นางทองใบ หันจันทร์	C 02 16 011/2553	16/12 หมู่ 7 ดงพระราม เมืองปราจีนบุรี ปราจีนบุรี	30 ธันวาคม 2553
	จังหวัดระยอง โรงฆ่าสัตว์รวม 2 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 0 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 2 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง				
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานเทศบาล	PC 02 17	155/5 ราษฎร์บำรุง เนิน	19 พฤษภาคม
	เทศบาลนคร	นครระยอง	001/2548	พระ เมืองระยอง ระยอง	2552
	ระยอง				
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานเทศบาล	PC 02 17	หมู่ 1 ทุ่งควายกิน แกลง	19 พฤษภาคม
	เทศบาลตำบลทุ่ง	ตำบลทุ่งควายกิน	003/2548	ระยอง	2552
	ควายกิน				
	จังหวัดสมุทรปราการ โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 3 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 3 แห่ง				
		นายสุรินทร์ ฝลานั้นท์	C 02 18 003/2551	33/1 เทพารักษ์ กม. 12 หมู่ 9 บางพลีใหญ่ บางพลี	17 ธันวาคม 2551
				สมุทรปราการ	
	เทศบาลตำบลบาง	หน่วยงานเทศบาล	C 02 18	952 สิ้นสมบุรณ์ สุขุมวิท	17 ธันวาคม 2551
	ปู	ตำบลบางปู	004/2551	หมู่ 6 ท้ายบ้านใหม่ เมือง	
				สมุทรปราการ	
				สมุทรปราการ	
	นางปรุ่ง วงศ์ไผ่	นางปรุ่ง วงศ์ไผ่งาม	C 02 18 007/2551	453 สุขุมวิท หมู่ 13 คลอง	17 ธันวาคม 2551
	งาม			ด่าน บางบ่อ สมุทรปราการ	
	จังหวัดสระแก้ว โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 6 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 6 แห่ง				
	โรงฆ่าสัตว์ (โค	นายสมชัย ประเสริฐ	C 02 19	46 หมู่ 15 หนองหัวา เขา	29 มกราคม 2553
	กระบือ) คุณสมชัย	สิน	002/2553	ฉกรรจ์ สระแก้ว	
	โรงฆ่าสัตว์ (โค	นางสุจิตร บุญช่วย	C 02 19	1/1 เทศบาล หมู่ 20	11 สิงหาคม 2554
	กระบือ) คุณสุจิตร		007/2554	สระแก้ว เมืองสระแก้ว	
	บุญช่วย			สระแก้ว	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายวีระ คำกำเนิด	C 02 19	228 หมู่ 8 เขาสามสืบ เขา	30 มกราคม 2555
	บ้านคลองจาน		014/2555	ฉกรรจ์ สระแก้ว	
	โรงฆ่าสัตว์โค-	นายประไพ บุญธรรม	C 02 19	1หมู่ 17 ทุ่งมหาเจริญ วัง	30 มกราคม 2555
	กระบือบุญธรรม		017/2555	น้ำเย็น สระแก้ว	
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายอนุญร์ ปรธาน	C 02 19	147 สระแก้ว เมืองสระแก้ว	20 กุมภาพันธ์
	อนุญร์	ศิริ	018/2555	สระแก้ว	2555
	โรงฆ่าโค-กระบือ	นายบุญทัน ภูะทิศ	C 02 19	23 หมู่ 2 ศาลาลำดวน	20 กุมภาพันธ์
	นายบุญทัน		020/2555	เมืองสระแก้ว สระแก้ว	2555
3	จังหวัดนครราชสีมา โรงฆ่าสัตว์รวม 6 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 9 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 10 แห่ง หลังปี 2550 5 แห่ง				
	เทศบาลตำบล	เทศบาลตำบลขาม	PC 03 20	หมู่ 3 ขามสะแกแสง ขาม	13 มกราคม 2547
	ขามสะแกแสง	สะแกแสง	003/2547	สะแกแสง นครราชสีมา	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	นายเลิศ หนองไทร	นายเลิศ หนองไทร	C 03 20 004/2547	65 หมู่ 2 หนองระเวียง เมือง นครราชสีมา	17 มีนาคม 2547
	นายสมบัติ ไทยง เหลื่อม	นายสมบัติ ไทยง เหลื่อม	C 03 20 007/2547	121 หมู่ 4 จอหอ เมือง นครราชสีมา	20 กรกฎาคม 2548
	เทศบาลเมืองปาก ช่อง	เทศบาลเมืองปากช่อง	PC 03 20 014/2547	19/1 หมู่ 9 ปากช่อง ปาก ช่อง นครราชสีมา	27 กรกฎาคม 2549
	บริษัท 505 โภค ภัณฑ์	นายปรีชา ไพรัมย์	C 03 20 018/2549	489 หมู่ 8 สูงเนิน สูงเนิน นครราชสีมา	27 กรกฎาคม 2549
	นายบุญโฮม ทอง มีคำ	นายบุญโฮม ทองมีคำ	C 03 20 030/2550	112 หมู่ 7 เมืองพลับพลา ห้วยแถลง นครราชสีมา	1 ตุลาคม 2550
	มิตรสัมพันธ์	นายสมชาย ถิ่นสูง เนิน	C 03 20 031/2550	หมู่ 10 จอหอ เมือง นครราชสีมา	5 ตุลาคม 2550
	เทศบาลตำบลชุม พวง	เทศบาลตำบลชุมพวง	PC 03 20 032/2551	หมู่ 2 ชุมพวง ชุมพวง นครราชสีมา	19 กุมภาพันธ์ 2551
	โชคนิตยาพร	นายวินิจ หมายมั่น	C 03 20 039/2553	20 หมู่ 11 ตะคุ ปักธงชัย นครราชสีมา	10 พฤษภาคม 2553
	นายบรรยัด ปินะ กาตา	นายบรรยัด ปินะกาตา	C 03 20 040/2553	169 หมู่ 1 หลุ่งประดู่ ห้วย แถลง นครราชสีมา	9 กันยายน 2550
	TJ ทองจันทร์ ฟาร์ม	น.ส.วิมลรัตน์ คำโคตร	C 03 20 041/2554	134 หมู่ 8 โนนวัง ชุมพวง นครราชสีมา	4 มีนาคม 2554
	เทศบาลตำบลสูง เนิน	เทศบาลตำบลสูงเนิน	กรรมการ ปกครอง 5/2537	หมู่ 4 สูงเนิน สูงเนิน นครราชสีมา	20 พฤษภาคม 2537
	เทศบาลตำบล เมืองคง	เทศบาลตำบลเมืองคง	กรรมการ ปกครอง 18/2538	หมู่ 8 เมืองคง คง นครราชสีมา	4 มกราคม 2538
	เทศบาลตำบล ด่านขุนทด	เทศบาลตำบลด่านขุน ทด	ใบอนุญาตฯ สูญหาย	หมู่ 11 ด่านขุนทด ด่านขุน ทด นครราชสีมา	
	วิสันต์ฟาร์ม มะเกลือใหม่	นายโกสินทร์ ทุลสูง เนิน	C 03 20 048/2555	266/1 หมู่ 11 มะเกลือใหม่ สูงเนิน นครราชสีมา	4 พฤษภาคม 2555
จังหวัดชัยภูมิ โรงฆ่าสัตว์รวม 9 แห่ง โคอย่างเดียว 40 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 14 แห่ง หลังปี 2550 35 แห่ง					
	เทศบาลตำบล หนองบัวใหญ่	เทศบาลตำบลหนอง บัวใหญ่	PC 03 21 002/2549	หมู่ 1 หนองบัวใหญ่ จัตุรัส ชัยภูมิ	22 พฤศจิกายน 2549
	บ้านเต่า	นางตุ้ม เบิกบาน	C 03 21 003/2550	79 หมู่ 11 บ้านเต่า บ้าน แท่น ชัยภูมิ	12 มีนาคม 2550
	โพธิ์เงิน	นายไพโรจิต ราช เสนห์	C 03 21 004/2550	หมู่ 3 สระพัง บ้านแท่น ชัยภูมิ	12 มีนาคม 2550
	บึงกาด	นางสาวอนงค์ มีสวัสดิ์	C 03 21 006/2550	641 หมู่ 1 นายังลัก เทพ สถิต ชัยภูมิ	12 มีนาคม 2550

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	นัตจกกล	นายนัด จกกล	C 03 21 008/2550	19 หมู่ 1 วะตะแบก เทพ สถิต ชัยภูมิ	12 มีนาคม 2550
	ฟาร์มราชเสนห์	นายสุทศ อามาศย์ชา ดี	C 03 21 010/2550	99 หมู่ 11 คูเมือง หนองบัว แดง ชัยภูมิ	18 พฤษภาคม 2550
	ตำบลโอโธ	นายอูต แนวโอโธ	C 03 21 011/2550	22 หมู่ 5 โอโธ ภูเขียว ชัยภูมิ	18 พฤษภาคม 2550
	โรงฆ่าสัตว์ อภิสิทธิ์	นายอภิสิทธิ์ พลเดชา	C 03 21 013/2550	หมู่ 9 บ้านแท่น บ้านแท่น ชัยภูมิ	31 สิงหาคม 2550
	ตำบลหนองตุม	นายภัทรพงศ์ ขวัญ รักษา	C 03 21 015/2550	51 หมู่ 11 หนองตุม ภู เขียว ชัยภูมิ	31 สิงหาคม 2550
	หินกอง	นายโชคชัย แดง ชัยภูมิ	C 03 21 017/2550	234 หมู่ 6 ห้วยบง เมือง ชัยภูมิ ชัยภูมิ	29 ตุลาคม 2550
	พรมมาเจริญ	นางสาวมยุรี พรมมา	C 03 21 018/2550	47 หมู่ 10 ลุ่มลำชี บ้านเข ว่า ชัยภูมิ	29 ตุลาคม 2550
	ตำบลหนองสังข์	นางเย็นใจ ชำนาญ	C 03 21 021/2550	หมู่ 3 หนองสังข์ แก้งคร้อ ชัยภูมิ	17 ธันวาคม 2550
	ตำบลธาตุทอง	นายวิชัย เทพศิลา	C 03 21 022/2550	30 หมู่ 8 ธาตุทอง ภูเขียว ชัยภูมิ	17 ธันวาคม 2550
	ทรัพย์ประเสริฐ	นายประเสริฐ หิน เมืองเก่า	C 03 21 023/2550	112 หมู่ 5 บ้านยาง เกษตร สมบูรณ์ ชัยภูมิ	17 ธันวาคม 2550
	เกตุจันทร์	นายสามารถ เกตุ จันทร์	C 03 21 024/2551	8 หมู่ 17 วังตะเข้ หนองบัว ระเหว ชัยภูมิ	25 มีนาคม 2551
	บังรีฟ	นายสุพล นามโคตร ศรี	C 03 21 025/2551	9 หมู่ 8 วังทอง ภักดีชุมพล ชัยภูมิ	25 มีนาคม 2551
	เจริญจรัส ฟาร์ม	นางรุ่งทิพย์ จรัสภูมิ	C 03 21 026/2551	หมู่ 6 โนนคูน คอนสาร ชัยภูมิ	25 มีนาคม 2551
	ตำบลบ้านแก้ง	นายสำเนียง เหล่า บ้านค้อ	C 03 21 027/2551	154 หมู่ 3 บ้านแก้ง ภูเขียว ชัยภูมิ	25 มีนาคม 2551
	เทศบาลตำบล เกษตรสมบูรณ์	เทศบาลตำบลเกษตร สมบูรณ์	PC 03 21 030/2551	หมู่ 1 บ้านยาง เกษตร สมบูรณ์ ชัยภูมิ	13 พฤษภาคม 2551
	เทศบาลตำบล แก้งคร้อ	เทศบาลตำบล แก้งคร้อ	PC 03 21 031/2551	หมู่ 1 ช้องสามหมอ แก้งคร้อ ชัยภูมิ	13 พฤษภาคม 2551
	เทศบาลตำบลผัก ปัง	เทศบาลตำบลผักปัง	PC 03 21 032/2551	289 หมู่ 2 ผักปัง ภูเขียว ชัยภูมิ	13 พฤษภาคม 2551
	เทศบาลตำบล บ้านเขว้า	เทศบาลตำบลบ้านเข ว้า	PC 03 21 033/2551	หมู่ 1 บ้านเขว้า บ้านเขว้า ชัยภูมิ	13 พฤษภาคม 2551
	วังทอง	นายสุภณ พิชิตกวิน	PC 03 21 034/2551	109/1 หมู่ 8 วังทอง ภักดี ชุมพล ชัยภูมิ	13 พฤษภาคม 2551

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	เทศบาลตำบล	เทศบาลตำบลบ้าน	PC 03 21	หมู่ 3 บ้านแท่น บ้านแท่น	13 พฤษภาคม
	บ้านแท่น	แท่น	035/2551	ชัยภูมิ	2551
	ช.ไพศาล	นายวิเชียร หมอกไชย	C 03 21	129 หมู่ 3 บ้านเตื่อ เกษตร	23 มิถุนายน 2551
			036/2551	สมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	ประวิทย์	นายประวิทย์ สืบ	C 03 21	270 หมู่ 9 โนนกอก เกษตร	23 มิถุนายน 2551
		สำราญ	037/2551	สมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	พัชรินทร์ ฟาร์ม	นางพัชรินทร์ กล้า	C 03 21	หมู่ 1 โนนกอก เกษตร	23 มิถุนายน 2551
		เมืองกลาง	038/2551	สมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	สุทัศน์ะ	นายทัศน์ะ บุราณ	C 03 21	หมู่ 1 หนองข่า เกษตร	23 มิถุนายน 2551
			039/2551	สมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	อชิรวัดทรัพย์	นายอาวุธ ศิริวัฒน	C 03 21	46/1 หมู่ 10 บ้านฉาง	23 มิถุนายน 2551
	รุ่งเรือง	ไพบูรณ์	040/2551	เกษตรสมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	ประภัสสร	นายสุสันต์ เกื้อหนุน	C 03 21	141 หมู่ 8 บ้านหัน เกษตร	23 มิถุนายน 2551
			042/2551	สมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	วันดี	นางบังอร ผิวเวียง	C 03 21	391 หมู่ 5 ถ้ำวัวแดง หนอง	23 มิถุนายน 2551
			043/2551	บัวแดง ชัยภูมิ	
	ส.เจริญโชค	นายเลื่อน เมยมงคุณ	C 03 21	หมู่ 12 เจาทอง ภักดีชุมพล	23 มิถุนายน 2551
			044/2551	ชัยภูมิ	
	วัชระ	นายวัชระ เมยมงคุณ	C 03 21	หมู่ 4 วังตะเฒ่า หนองบัวระ	23 มิถุนายน 2551
			045/2551	เหว ชัยภูมิ	
	หนองบัวขาว	นายด้วง จิตรปทุม	C 03 21	132 หมู่ 17 ซีลอง เมือง	23 มิถุนายน 2551
			046/2551	ชัยภูมิ ชัยภูมิ	
	เทศบาลตำบล	เทศบาลตำบลบ้าน	PC 03 21	หมู่ 21 บ้านเพชร บำเหน็จ	28 กรกฎาคม 2551
	บ้านเพชร	เพชร	047/2551	ณรงค์ ชัยภูมิ	
	เทศบาลเมือง	เทศบาลเมืองชัยภูมิ	PC 03 21	503/2 หมู่ 1 ในเมือง เมือง	28 กรกฎาคม 2551
	ชัยภูมิ		048/2551	ชัยภูมิ ชัยภูมิ	
	ทรัพย์มงคล	นายสุชน วรวงษ์	C 03 21	191/1 หมู่ 11 หนองคอน	30 กันยายน 2551
			049/2551	ไทย ภูเขียว ชัยภูมิ	
	ท่ามะไฟหวาน	นายจันทิ นาริจันทร์	C 03 21	229 หมู่ 4 ท่ามะไฟหวาน	30 กันยายน 2551
			050/2551	แก่งคร้อ ชัยภูมิ	
	เฉลิมฟาร์ม	นายเฉลิม ผมเพชร	C 03 21	หมู่ 10 นาเสียว เมืองชัยภูมิ	30 กันยายน 2551
			051/2551	ชัยภูมิ	
	โพธิ์ชัย ฟาร์ม	นายหนูคง โพธิ์ชัย	C 03 21	470 หมู่ 2 โนนแดง บ้านเข	11 กรกฎาคม 2551
			052/2551	ว่า ชัยภูมิ	
	สมศักดิ์ ฟาร์ม	นายสมศักดิ์ เผ่าหัว	C 03 21	296 หมู่ 5 บ้านยาง เกษตร	11 กรกฎาคม 2551
		สระ	053/2551	สมบูรณ์ ชัยภูมิ	
	กริชสวรรค์	นายสมคิด หิรัญวงศ์	C 03 21	93 หมู่ 9 บ้านโคก คอน	6 เมษายน 2552
			055/2552	สวรรค์ ชัยภูมิ	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	นาหนองทุ่ม	นายสุดใจ ศรีระพรหม	C 03 21 056/2552	694 หมู่ 3 นาหนองทุ่ม แก้งคร้อ ชัยภูมิ	6 เมษายน 2552
	ประเสริฐสิน	นายวิไล ประเสริฐสิน	C 03 21 057/2552	167 หมู่ 17 ห้วยยายจิว เทพสถิต ชัยภูมิ	30 ตุลาคม 2552
	เนินกลาง	นายแหวน เนินกลาง	C 03 21 058/2552	216 หมู่ 2 บ้านไร่ เทพสถิต ชัยภูมิ	30 ตุลาคม 2552
	ปัญญา ฟาร์ม	นายปัญญา ครุชนอก	C 03 21 060/2553	หมู่ 3 ห้วยต้อน เมืองชัยภูมิ ชัยภูมิ	24 กุมภาพันธ์ 2553
	โชคชำนาญ ฟาร์ม	นายชำนาญ เจริญภูมิ	C 03 21 061/2553	220 หมู่ 10 ท่ามะไฟหวาน แก้งคร้อ ชัยภูมิ	24 กุมภาพันธ์ 2553
	พงษ์ศักดิ์	นายวีระศักดิ์ ปลาย ชัยภูมิ	C 03 21 065/2554	76 หมู่ 9 คอนสวรรค์ คอน สวรรค์ ชัยภูมิ	29 กรกฎาคม 2554
จังหวัดบุรีรัมย์ โรงฆ่าสัตว์รวม 3 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 1 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 3 แห่ง หลังปี 2550 1 แห่ง					
	รุ่งเรืองโกภักดิ์	นายสรารัฐ รุ่งใหม่	C 03 22 001/2550	135 หมู่ 5 ลำปลายมาศ ลำ ปลายมาศ บุรีรัมย์	25 กันยายน 2550
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลเมือง บุรีรัมย์		PC 03 22 005/2552	บุรีรัมย์-บรบือ หมู่ 3 อีสาน เมือง บุรีรัมย์	
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลประ โคนชัย		เลขที่ มหาดไทย	หมู่ 2 ประโคนชัย บุรีรัมย์	
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบล หนองหงส์		เลขที่ มหาดไทย	หมู่ 13 สระแก้ว หนองหงส์ บุรีรัมย์	
จังหวัดยโสธร โรงฆ่าสัตว์รวม 10 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 9 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 14 แห่ง หลังปี 2550 5 แห่ง					
	เทศบาลเมือง ยโสธร	หน่วยงานเทศบาล เมืองยโสธร	PC 03 23 001/2547	1 เทศบาล หมู่ 9 ในเมือง เมืองยโสธร ยโสธร	23 เมษายน 2547
	สุขาภิบาลทราย มูล	หน่วยงานเทศบาล ตำบลทรายมูล	C 03 23 003/2547	หมู่ 16 ทรายมูล ทรายมูล ยโสธร	27 เมษายน 2547
	สุขาภิบาลคำเขื่อน แก้ว	หน่วยงานสุขาภิบาล คำเขื่อนแก้ว	PC 03 23 004/2547	หมู่ 2 ลุมพุก คำเขื่อนแก้ว ยโสธร	27 เมษายน 2547
	เทศบาลตำบล สามแยก	หน่วยงานเทศบาล ตำบลสามแยก	PC 03 23 005/2547	พรสวรรค์ หมู่ 11 สามแยก เลิงนกทา ยโสธร	27 เมษายน 2547
	สุขาภิบาลฟ้า หยาด	หน่วยงานสุขาภิบาล ฟ้าหยาด	PC 03 23 006/2547	หมู่ 2 ฟ้าหยาด มหาชนะ ชัย ยโสธร	27 เมษายน 2547
	เทศบาลตำบลป่า ดัว	หน่วยงานเทศบาล ตำบลป่าดัว	PC 03 23 008/2547	เทศบาล 4 เทศบาล หมู่ 6 โพธิ์ไทร ปาดัว ยโสธร	22 กันยายน 2547
	ส.คุณทรัพย์	นายไกรสร คุณสุขป่า ดัว	C 03 23 010/2547	87 หมู่ 7 หนองหิน เมือง ยโสธร ยโสธร	12 มกราคม 2547

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	องค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล	หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล	C 03 23 011/2548	หมู่ 8 ทรายมูล ทรายมูล ยโสธร	5 มิถุนายน 2548
	เทศบาลตำบลกุดชุมพภูมิพัฒนา	หน่วยงานเทศบาลตำบลกุดชุมพภูมิพัฒนา	PC 03 23 013/2549	หมู่ 17 กุดชุม กุดชุม ยโสธร	19 พฤศจิกายน 2549
	วิสาหกิจชุมชนโครงการแปรรูปปศุสัตว์ตำบลหนองคู	หน่วยงานวิสาหกิจชุมชน โครงการแปรรูปปศุสัตว์ตำบลหนองคู	C 03 23 015/2550	87 หมู่ 5 หนองคู เมือง ยโสธร ยโสธร	24 กุมภาพันธ์ 2550
	เทศบาลตำบลคำเตย	หน่วยงานเทศบาลตำบลคำเตย	PC 03 23 016/2550	150 หมู่ 5 คำเตย ไทยเจริญ ยโสธร	20 พฤษภาคม 2550
	โรงฆ่าสัตว์วิสาหกิจชุมชนแปรรูปปศุสัตว์ตำบลเขื่องคำ	หน่วยงานวิสาหกิจตำบลเขื่องคำ	PC 03 23 018/2550	23 หมู่ 11 เขื่องคำ เมืองยโสธร ยโสธร	19 กรกฎาคม 2550
	สายฝนโรงฆ่าสัตว์	นายคำสัน พรหมจันทร์	C 03 23 019/2551	35 หมู่ 1 เชียงเพ็ง ป่าตั่ว ยโสธร	28 กันยายน 2550
	รุ่งเจริญโรงฆ่าสัตว์	นางอำนวย ศรีวะรัมย์	C 03 23 021/2551	42 หมู่ 2 ห้วยแห้ง กุดชุม ยโสธร	9 มกราคม 2551
	สารมัยฟาร์ม	นายสนอง สารมัย	C 03 23 023/2551	54 หมู่ 6 นาคำ คำเขื่อนแก้ว ยโสธร	9 มกราคม 2551
	องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรประจำตำบลสำราญ	หน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ประจำตำบลสำราญ	C 03 23 024/2537	8 สำราญ เมืองยโสธร ยโสธร	25 เมษายน 2537
	องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธรประจำตำบลทุ่งแต้	หน่วยงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ประจำตำบลทุ่งแต้	PC 03 23 025/2537	หมู่ 3 ทุ่งแต้ เมืองยโสธร ยโสธร	25 เมษายน 2537
	โรงฆ่าสัตว์สุนทรรุ่งเรือง	นายสุนทร จันได	C 03 23 026/2553	211 หมู่ 1 ศรีฐาน ป่าตั่ว ยโสธร	27 เมษายน 2553
	เทศบาลตำบลทรายมูล	หน่วยงานเทศบาลตำบลทรายมูล	PC 03 23 024/2554	277 หมู่ 3 ทรายมูล ทรายมูล ยโสธร	2 ธันวาคม 2554
	จังหวัดร้อยเอ็ด	โรงฆ่าสัตว์รวม 6 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 9 แห่ง	โรงฆ่าปีก่อนปี 2550 3 แห่ง หลังปี 2550 12 แห่ง		
	โรงฆ่าสัตว์ตำบลสวนกิจ	นายสุต นุสนทรา	C 03 24 001/2548	13 หมู่ 14 สวนกิจ ศรีสมเด็จ ร้อยเอ็ด	27 กันยายน 2548
	โรงฆ่าสัตว์เขตอำเภอเขียงขวัญ	นางนิโลบล เวียงนนท์	C 03 24 002/2549	52 หมู่ 8 หมูมัน เขียงขวัญ ร้อยเอ็ด	4 พฤศจิกายน 2549

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	สามพี่น้อง	นายบัญญัติ แสงไกร	C 03 24 009/2550	หมู่ 10 ภูเงิน เสลภูมิ ร้อยเอ็ด	10 มิถุนายน 2550
	เทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด	หน่วยงานเทศบาล เมืองร้อยเอ็ด	PC 03 24 013/2551	ในเมือง เมืองร้อยเอ็ด ร้อยเอ็ด	7 มกราคม 2551
	โรงงานแปรรูป เนื้อสัตว์ P J FOOD	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงงานแปรรูป เนื้อสัตว์ P J FOOD	C 03 24 015/2551	107 หมู่ 11 หนองแขวง เมืองร้อยเอ็ด ร้อยเอ็ด	26 สิงหาคม 2551
	ห้างหุ้นส่วนจำกัด โชคบุญศรี	นายบุญศรี วงละคร	C 03 24 017/2552	หมู่ 6 เหล่าน้อย เสลภูมิ ร้อยเอ็ด	16 มกราคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์แจ้งแดง	นางบุญยืน นามันทิต	C 03 24 018/2552	111 หมู่ 2 นาเลิง เสลภูมิ ร้อยเอ็ด	18 กุมภาพันธ์ 2552
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลอาจ สามารถ	หน่วยงานเทศบาล ตำบลอาจสามารถ	PC 03 24 019/2552	109 หมู่ 13 อาจสามารถ อาจสามารถ ร้อยเอ็ด	3 กุมภาพันธ์ 2552
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบล โพนทราย	หน่วยงานเทศบาล ตำบลโพนทราย	PC 03 24 020/2552	161 หมู่ 9 โพนทราย โพน ทราย ร้อยเอ็ด	4 สิงหาคม 2552
	โรงงานชำแหละ เนื้อโคตุนวัวแท้		C 03 24 021/2552	351 หมู่ 6 แวง โพนทอง ร้อยเอ็ด	
	กลุ่มแปรรูป เนื้อสัตว์	นางวาสนา ภาระไพร	PC 03 24 023/2553	180 หมู่ 1 โพธิ์สัย ศรี สมเด็จ ร้อยเอ็ด	2 พฤศจิกายน 2553
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลธง ธานี	นายสุระ เสนารัตน์	PC 03 24 024/2553	หมู่ 2 ธงธานี ธวัชบุรี ร้อยเอ็ด	28 ธันวาคม 2553
	โรงฆ่าสัตว์ นันทวัฒน์	นายสมาน นวลนุกูล	C 03 24 025/2554	61 หมู่ 10 พรหมสวรรค์ โพน ทอง ร้อยเอ็ด	
	กาญจนาแปรรูป เนื้อสัตว์	นายสมหมาย มะละ ปะที	PC 03 24 026/2554	124 หมู่ 5 ชมสะอาด เมย วดีร้อยเอ็ด	
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบล โพนทอง	เทศบาลตำบลโพน ทอง	C 03 24 029/2553	หมู่ 16 สระนกแก้ว โพน ทอง ร้อยเอ็ด	28 กันยายน 2554
จังหวัดศรีสะเกษ					
	โรงฆ่าสัตว์รวม	0 แห่ง	โคอย่างเดียว 26 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 26 แห่ง	หลังปี 2550 0 แห่ง
	ฟาดิมา	นางฟาดิมา สังฆะ พันธ์	C 03 25 001/2547	106/2 หมู่ 9 โพธิ์ เมืองศรี สะเกษ ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	ไทยพานิชย์	นายสมไทย โยธิการ์	C 03 25 004/2547	99 หมู่ 9 กำแพง อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	ทุ่งสว่าง	นายไสว จันทรป๋อง	C 03 25 005/2547	86 หมู่ 6 ตาเกษ อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	อิสลาม	นายเฉลิมศักดิ์ เวชย์ ศิริยานันท์	C 03 25 008/2548	20 หมู่ 8 พยุห์ พยุห์ ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551
	นิวัติ	นายนิวัติ แหวนเงิน	C 03 25 009/2548	85 หมู่ 4 พิมาย ปรางค์กู่ ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	บ้านง้อ	นางสาวสมฤดี เต่า พาลี	C 03 25 013/2548	194 หมู่ 2 น้ำคำ เมืองศรี สะเกษ ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	เตือเนื้อวัว	นายอำนาจ สุทนต์	C 03 25 015/2548	177 หมู่ 2 ลำโรง อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	พิสมัย	นางพิสมัย สะอาด	C 03 25 016/2548	404 หมู่ 1 เสี้ยว เบญจลักษณ์ ศรีสะเกษ	17 ตุลาคม 2551
	สัมป่อยเนื้อสด	นายศรณรงค์ ภูมิชัย	C 03 25 017/2548	111 หมู่ 2 ลำโรง อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	สงวน ชัยชาญ	นายสงวน ชัยชาญ	C 03 25 019/2548	72 หมู่ 2 กันทรอม ขุนหาญ ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551
	ศรีประตู่	นายจักรกฤษ วรรณา	C 03 25 020/2548	4 หมู่ 3 กำแพง อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551
	วิเชียร	นายวิเชียร ไทยนะ พันธ์	C 03 25 022/2548	125 หมู่ 2 หนองหมี ราชี ไสล ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	บ้านแสนแก้ว	นายปัญญา โพธิ์งาม	C 03 25 023/2548	12 หมู่ 3 หนองหมี ราชี ไสล ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	บ้านสวน	นางนภาพร งามแสง	C 03 25 024/2548	22 หมู่ 6 หัวช้าง อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	แอร์เนื้อวัว	นางวิไลย มณู	C 03 25 028/2548	4 หมู่ 2 บุ่งสูง วังหิน ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	อุบลโกชนาฟาร์ม	นายเวหา อุทัยกรณ	C 03 25 029/2548	39 หมู่ 6 หญ้าปล้อง เมือง ศรีสะเกษ ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	บอย วีระพงษ์	นายวีระพงษ์ ทาทอง	C 03 25 030/2549	8 หมู่ 3 ห้วยจันทร์ ขุนหาญ ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	บุญมีอุปถัมภ์	นางเหรียญ ทิพักษ์	C 03 25 031/2549	80 หมู่ 3 หนองไผ่ เมืองศรี สะเกษ ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551
	ดำรงค์	นายดำรงค์ พลปลัด	C 03 25 032/2549	2/1 หมู่ 12 สะพุง ศรีรัตน ศรีสะเกษ	13 ตุลาคม 2551
	โชคประสิทธิ์	นางจันทร์ แสงแย้ม	C 03 25 033/2549	13 หมู่ 3 กำแพง อุทุมพร พิสัย ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	โพธิ์ศรีสุวรรณ	นายสมัย งามศิริ	C 03 25 034/2549	75 หมู่ 13 โดด โพธิ์ศรี สุวรรณ ศรีสะเกษ	13 ตุลาคม 2551
	สุวรรณ	นายสุวรรณ อินทร์คำ	C 03 25 035/2549	76 หมู่ 4 วังหิน วังหิน ศรี สะเกษ	13 ตุลาคม 2551

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	แจ่มศรี	นายคอย แจ่มศรี	C 03 25 036/2549	30 หมู่ 2 เขตม่วง ตีลาอาด ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551
	เปาว์	นายเปาว์ ห่อทอง	C 03 25 037/2549	95 หมู่ 1 ห้วยจันทร์ ขุน หาญ ศรีสะเกษ	14 ตุลาคม 2551
	สุภาพ	นายสุภาพ คำเสียง	C 03 25 038/2549	39 หมู่ 5 หนองเชียงพูน ปรางค์กู่ ศรีสะเกษ	16 ตุลาคม 2551
	เสริมทรัพย์	นายเสริม ไชยสุวรรณ	C 03 25 041/2549	หมู่ 3 ห้วยจันทร์ ขุนหาญ ศรีสะเกษ	18 กุมภาพันธ์ 2551
จังหวัดสุรินทร์ โรงฆ่าสัตว์รวม 0 แห่ง โคอย่างเดียว 0 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 0 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง					
จังหวัดอำนาจเจริญ โรงฆ่าสัตว์รวม 1 แห่ง โคอย่างเดียว 2 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 3 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง					
เทศบาลเมือง	หน่วยงานเทศบาล	PC 03 27	หมู่ 4 บ่ง เมืองอำนาจเจริญ	8 สิงหาคม 2548	
อำนาจเจริญ	เมืองอำนาจเจริญ	001/2547	อำนาจเจริญ		
สมหวัง	นายนฤปดินทร์ เตชะชั้น	C 03 27 002/2550	139 อรุณประดิษฐ์ หมู่ 9 หัวไร่ เมืองอำนาจเจริญ อำนาจเจริญ	8 สิงหาคม 2550	
สุรรัตน์ เมฆลอย	นายสุรรัตน์ เมฆลอย	C 03 27 003/2550	120 อรุณประดิษฐ์ หมู่ 7 สร้างนกทา เมือง อำนาจเจริญ อำนาจเจริญ	8 สิงหาคม 2550	
จังหวัดอุบลราชธานี โรงฆ่าสัตว์รวม 5 แห่ง โคอย่างเดียว 23 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 19 แห่ง หลังปี 2550 9 แห่ง					
ท่าช้าง	นายประสาร ชนะคุณ	C 03 28 002/2548	154 หมู่ 2 ท่าช้าง สว่างวีระ วงศ์ อุบลราชธานี	4 สิงหาคม 2548	
ลำพรัตน์ บุรณพล	นายลำพรัตน์ บุรณ พล	C 03 28 004/2548	170 หมู่ 4 เชื่องใน อุบลราชธานี	20 ตุลาคม 2551	
เสริมศักดิ์ ทรงอยู่ สุข	นายเสริมศักดิ์ ทรงอยู่ สุข	C 03 28 004/2548	219 หมู่ 9 เขมราษฎร์ เขมราษฎร์ อุบลราชธานี	7 กรกฎาคม 2548	
อารี กุศลครอง	นางอารี กุศลครอง	C 03 28 009/2548	หมู่ 9 เขมราษฎร์ เขมราษฎร์ อุบลราชธานี	7 กรกฎาคม 2548	
ปราณี อมรสิน	นางปราณี อมรสิน	C 03 28 010/2548	หมู่ 9 เขมราษฎร์ เขมราษฎร์ อุบลราชธานี	7 กรกฎาคม 2548	
ศรีธนทรัพย์	นายวิรัช ครองยุทธ	C 03 28 015/2549	160 หมู่ 1 สร้างบ่อ เชื่องใน อุบลราชธานี	20 ตุลาคม 2551	
จำปี อ่อนมิ่ง	นายจำปี อ่อนมิ่ง	PC 03 28 016/2549	147 หมู่ 3 ฝั่ใหญ่ ม่วง สามสิบ อุบลราชธานี	20 ตุลาคม 2551	
สำราญ เกษเงิน	นางสำราญ เกษเงิน	PC 03 28 017/2549	33 หมู่ 4 นาเลิง ม่วง สามสิบ อุบลราชธานี	20 ตุลาคม 2551	
สุนทัย โกศล	นางสุนทัย โกศล	C 03 28 018/2549	70/5 หมู่ 2 บ้านกอก เขื่อง ใน อุบลราชธานี	20 ตุลาคม 2551	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	บ้านนาดี	นายวิสัน โวหาร	C 03 28 019/2549	241 หมู่ 3 หนองฮาง ม่วง สามสิบ อุดมราษฎร์ธานี	14 มีนาคม 2549
	นายสว่าง คุณมี	นายสว่าง คุณมี	C 03 28 020/2549	บ้านกระทุง หมู่ 3 เหล่า แดง ดอนมดแดง อุดมราษฎร์ธานี	21 ตุลาคม 2551
	บัวลี เดชะคำภู	นายบัวลี เดชะคำภู	C 03 28 021/2549	หมู่ 12 เหล่าแดง ดอนมด แดง อุดมราษฎร์ธานี	21 มีนาคม 2549
	ไผ่ลำพารม	นายอารีฟิน ประทาน	C 03 28 022/2549	98 หมู่ 4 หนองขอนแก่น เมือง อุดมราษฎร์ธานี อุดมราษฎร์ธานี	12 เมษายน 2549
	น้อยเนื้อวัว	นายเกรียงไกร ย่า ยวน	C 03 28 023/2549	166 หมู่ 1 บุ่งไหม วารินชำ ราบ อุดมราษฎร์ธานี	12 เมษายน 2549
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลศรี เมืองใหม่	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลศรีเมือง ใหม่	PC 03 28 024/2550	หมู่ 15 นาคำ ศรีเมืองใหม่ อุดมราษฎร์ธานี	22 พฤษภาคม 2550
	สัมพันธ์ แสนสุข	นางปราณี นามคุณ	C 03 28 025/2549	233/1 หมู่ 15 แสนสุข วา รินชำราบ อุดมราษฎร์ธานี	6 สิงหาคม 2550
	ฟ้าบุษบา	นายอดิศักดิ์ ย้ายวน	C 03 28 026/2549	480 หมู่ 1 แสนสุข วารินชำ ราบ อุดมราษฎร์ธานี	6 สิงหาคม 2550
	वास ศรีโคร์	นายवास ศรีโคร์	C 03 28 027/2549	61 หมู่ 8 หนองเหล่า เขื่อง ใน อุดมราษฎร์ธานี	6 สิงหาคม 2550
	เทศบาลตำบล บ้านด่าน	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลบ้าน ด่าน	PC 03 28 028/2549	หมู่ 1 โขงเจียม โขงเจียม อุดมราษฎร์ธานี	21 ตุลาคม 2551
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลนา เยีย	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลนาเยีย	PC 03 28 031/2551	หมู่ 3 นาเยีย นาเยีย อุดมราษฎร์ธานี	13 ตุลาคม 2551
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลม่วง สามสิบ	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลม่วง สามสิบ	C 03 28 032/2551	หมู่ 5 ม่วงสามสิบ ม่วง สามสิบ อุดมราษฎร์ธานี	13 ตุลาคม 2551
	ที่ ทองพีระ	นายที ทองพีระ	C 03 28 034/2551	หมู่ 1 ค้อทอง เขื่องใน อุดมราษฎร์ธานี	13 ตุลาคม 2551
	โนนกลาง	นางทองใบ ลาภมูล	C 03 28 035/2552	290 หมู่ 2 โนนกลาง พิบูลมังสาหาร อุดมราษฎร์ธานี	27 สิงหาคม 2552
	เทศบาลตำบล บุญทริก	หน่วยงานเทศบาล ตำบลบุญทริก	C 03 28 036/2552	หมู่ 12 โพนกลาง บุญทริก อุดมราษฎร์ธานี	10 สิงหาคม 2552
	อัมพร แก้วเสนา	นายอัมพร แก้วเสนา	C 03 28 037/2552	8 หมู่ 34 เมืองเดช เดช อุดม อุดมราษฎร์ธานี	2 มีนาคม 2553

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
3	จรวย คุณสวัสดิ์	นายจรวย คุณสวัสดิ์	C 03 28 038/2553	79 หมู่ 12 กลาง เดชอุดม อุบลราชธานี	2 มีนาคม 2553
	เทศบาลตำบล	หน่วยงานเทศบาล	C 03 28	หมู่ 14 ข้าวปุ่น กุดข้าวปุ่น	28 กรกฎาคม
	ข้าวปุ่น	ตำบลข้าวปุ่น	040/2553	อุบลราชธานี	2553
	องค์การบริหาร	องค์การบริหารส่วน	C 03 28	หมู่ 8 นาโพธิ์กลาง นาโพธิ์	27 ธันวาคม 2553
	ส่วนตำบลนาโพธิ์	ตำบลนาโพธิ์กลาง	042/2553	กลาง อุบลราชธานี	
	กลาง				
4	จังหวัดขอนแก่น	โรงฆ่าสัตว์รวม 1 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 7 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 2 แห่ง หลังปี 2550 6 แห่ง			
	โรงฆ่าสัตว์อารีย์	นายอารีย์ พาสีบัตร	C 04 29 003/2547	94 หมู่ 3 บ้านฝาง บ้านฝาง	13 สิงหาคม 2552
	พาสีบัตร			ขอนแก่น	
	โรงฆ่าสัตว์บุญ	นายบุญรอด บัดอาษา	C 04 29 006/2550	111 หมู่ 10 บ้านหว้า เมือง	13 สิงหาคม 2552
	รอด บัดอาษา			ขอนแก่น ขอนแก่น	
	เทศบาลตำบลสา	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 29	12246 หมู่ 6 สาระดี เมือง	4 กันยายน 2552
	วะดี	ตำบลสาระดี	010/2552	ขอนแก่น ขอนแก่น	
	นายโยธิน ยะมะ	นายโยธิน ยะมะโน	C 04 29 011/2552	59 หมู่ 8 โนนคอม ภูฝ่	4 กันยายน 2552
	โน			ม่าน ขอนแก่น	
	โรงฆ่าสัตว์ทรง	นายทรงฤทธิ์ พรหม	C 04 29	19/4 หมู่ 3 ป่าหวายนั้ง	23 กรกฎาคม 2552
	ฤทธิ์ พรหมอ่อง	อ่อง	012/2552	บ้านฝาง ขอนแก่น	
	โรงฆ่าสัตว์อาดำ	นายอาดำ เปี่ยมจิตร	C 04 29 013/2552	64 หมู่ 1 หนองบัว บ้าน	23 กรกฎาคม 2552
	เปี่ยมจิตร			ฝาง ขอนแก่น	
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานเทศบาล	C 04 29	หมู่ 3 ในเมือง เมือง	11 กันยายน 2552
	เทศบาลนคร	นครขอนแก่น	015/2552	ขอนแก่น ขอนแก่น	
	ขอนแก่น				
	โรงฆ่าสัตว์บ้าน	นายอุทัย บุญครอบ	C 04 29 021/2552	126 หมู่ 4 หนองบัว บ้าน	25 พฤษภาคม
	ดอนตู			ฝาง ขอนแก่น	2555
	จังหวัดอุดรธานี	โรงฆ่าสัตว์รวม 15 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 2 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 17 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง			
	เทศบาลตำบลศรี	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 30	หมู่ 1 ศรีธาตุ ศรีธาตุ	27 ตุลาคม 2551
	ธาตุ	ตำบลศรีธาตุ	001/2547	อุดรธานี	
	เทศบาลตำบลกุม	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 30	หมู่ 15 กุมภวาปี กุมภวาปี	27 ตุลาคม 2551
	ภวาปี	ตำบลกุมภวาปี	002/2547	อุดรธานี	
	เทศบาลตำบลนา	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 30	355 หมู่ 11 นางัว น้ำโสม	27 ตุลาคม 2551
	งัว	ตำบลนางัว	003/2547	อุดรธานี	
	เทศบาลตำบล	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 30	หมู่ 11 เพ็ญ เพ็ญ อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เพ็ญ	ตำบลเพ็ญ	004/2547		
	เทศบาลตำบล	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 30	241 หมู่ 9 บ้านเชียง หนอง	27 ตุลาคม 2551
	บ้านเชียง	ตำบลบ้านเชียง	005/2547	หาน อุดรธานี	
	เทศบาลตำบลน้ำ	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 30	239 หมู่ 8 น้ำโสม น้ำโสม	27 ตุลาคม 2551
	โสม	ตำบลน้ำโสม	007/2547	อุดรธานี	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
4	เทศบาลตำบลพันดอน	หน่วยงานเทศบาล ตำบลพันดอน	PC 04 30 008/2547	789 หมู่ 15 พันดอน กุม ภาวปี อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลโนนสะอาด	หน่วยงานเทศบาล ตำบลโนนสะอาด	PC 04 30 009/2547	หมู่ 2 โนนสะอาด โนน สะอาด อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลลำพันขาด	หน่วยงานเทศบาล ตำบลลำพันขาด	PC 04 30 010/2547	หมู่ 9 ลำพันขาด วังสาม หมอ อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลเมืองบ้านดุง	หน่วยงานเทศบาล เมืองบ้านดุง	PC 04 30 011/2547	โพนสูงสวัสดิ์ หมู่ 11 ศรีสุท โธ บ้านดุง อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลหนองวัวซอ	หน่วยงานเทศบาล ตำบลหนองวัวซอ	PC 04 30 012/2547	สุขาพัฒนา หมู่ 9 หมาก หญ้า หนองวัวซอ อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลบ้านผือ	หน่วยงานเทศบาล ตำบลบ้านผือ	PC 04 30 013/2547	294 หมู่ 3 บ้านผือ บ้านผือ อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลนครอุดรธานี	หน่วยงานเทศบาล นครอุดรธานี	PC 04 30 014/2547	1129 หมู่ 3 หนองนาตำ เมืองอุดรธานี อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	นางมาลา สิ้นลม	นางมาลา สิ้นลม	C 04 30 016/2547	หมู่ 6 ทุ่งฝน ทุ่งฝน อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลกุดจับ	หน่วยงานเทศบาล ตำบลกุดจับ	PC 04 30 017/2547	162 หมู่ 8 เมืองเพี้ย กุดจับ อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลหนองหาน	หน่วยงานเทศบาล ตำบลหนองหาน	PC 04 30 018/2547	หนองหาน หนองหาน อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
	เทศบาลตำบลห้วยเกิ้ง	หน่วยงานเทศบาล ตำบลห้วยเกิ้ง	PC 04 30 019/2547	52 หมู่ 5 ห้วยเกิ้ง กุมวาปี อุดรธานี	27 ตุลาคม 2551
จังหวัดกาฬสินธุ์ โรงฆ่าสัตว์รวม 6 แห่ง โดยเฉลี่ย 13 แห่ง โรงฆ่าปีก่อนปี 2550 9 แห่ง หลังปี 2550 10 แห่ง					
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานเทศบาล	PC 04 31	หมู่ 3 นามน นามน	2 ตุลาคม 2552
	เทศบาลตำบลนามน	ตำบลนามน	001/2534	กาฬสินธุ์	
	โรงฆ่าสัตว์นางบุญช่วย ศรีโคตร	นายเอกพงษ์ ศรีโคตร	C 04 31 002/2536	56 หมู่ 10 ห้วยโพธิ์ เมือง กาฬสินธุ์ กาฬสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์	หน่วยงานเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์	PC 04 31 003/2537	149/1 กาฬสินธุ์ เมือง กาฬสินธุ์ กาฬสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลโนนบุรี	หน่วยงานเทศบาล ตำบลโนนบุรี	PC 04 31 005/2537	หมู่ 1 โนนบุรี สหสัมพันธ์ กาฬสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลบัวขาว	หน่วยงานเทศบาล ตำบลบัวขาว	C 04 31 006/2537	หมู่ 9 บัวขาว กุสินารายณ์ กาฬสินธุ์	2 ตุลาคม 2552

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
4	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลร่องคำ	หน่วยงานเทศบาลตำบลร่องคำ	PC 04 31 009/2537	105 หมู่ 2 ร่องคำ ร่องคำ กาศสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลหนองสอ	หน่วยงานเทศบาลตำบลหนองสอ	C 04 31 010/2538	หมู่ 4 ลำปาง เมือง กาศสินธุ์ กาศสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์นายหอมศิลป์ อุดมรัตน์	นายหอมศิลป์ อุดมรัตน์	C 04 31 011/2539	หมู่ 12 หลุบ เมืองกาศสินธุ์ กาศสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลคำใหญ่	หน่วยงานเทศบาลตำบลคำใหญ่	PC 04 31 013/2541	หมู่ 7 คำใหญ่ ห้วยเม็ก กาศสินธุ์	2 ตุลาคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์ปึงปอน	นายบรรจง ยนต์ชัย	C 04 31 016/2551	หมู่ 1 บัวบาน ยางตลาด กาศสินธุ์	9 พฤษภาคม 2552
	ทอง กส 4017	นายทองอยู่ ไชยสีหา	C 04 31 017/2552	116 หมู่ 9 โนนสูง ยางตลาด กาศสินธุ์	23 กุมภาพันธ์ 2552
		นางสุวรรณศิลป์ กิตติจารุภักดี	C 04 31 018/2552	หมู่ 7 ดอกจาน ดอกจาน กาศสินธุ์	
	โรงฆ่าสัตว์ครัวครุฑน้อย	นางสุภาพร ภูครองพลอย	C 04 31 020/2552	หมู่ 15 หลุบ เมืองกาศสินธุ์ กาศสินธุ์	17 กันยายน 2552
	โรงฆ่าสัตว์รูปทอง	นางรูปทอง ประชุมแสง	C 04 31 021/2553	126 หมู่ 7 หลุบ เมืองกาศสินธุ์ กาศสินธุ์	2 เมษายน 2553
		นางบีบีอิดชา ปาทาน	C 04 31 022/2553	หมู่ 6 ลำปาง เมืองกาศสินธุ์ กาศสินธุ์	25 กุมภาพันธ์ 2553
	กิ่งแก้ว	นายบุญอยู่ พลโลกกอง	C 04 31 023/2553	126 หมู่ 4 เขาพระนอน ยางตลาด กาศสินธุ์	7 ธันวาคม 2553
	โรงฆ่าสัตว์รุ่งเรืองฟาร์ม	นางบุษบา บุหงาในเมือง	C 04 31 027/2554	7 หมู่ 2 หนองกุง เมืองกาศสินธุ์ กาศสินธุ์	
	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด	นายบุญทัน ศรีมุลคุณ	PC 04 31 028/2554	หมู่ 2 โคกสะอาด ช้องชัย กาศสินธุ์	
	วัชระ	นางเคลื่อน จีบอันชอบ	C 04 31 030/2554	76 หมู่ 1 หนองอีบุตร ห้วยผึ้ง กาศสินธุ์	
	จังหวัดนครพนม โรงฆ่าสัตว์รวม 1 แห่ง โคอย่างเดี่ยว 5 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 2 แห่ง หลังปี 2550 4 แห่ง				
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลนาหว้า	หน่วยงานเทศบาลตำบลนาหว้า	PC 04 32 001/2547	หมู่ 4 นาหว้า นาหว้า กาศสินธุ์ นครพนม	10 มกราคม 2551
	โรงฆ่าสัตว์เฉลิมพระเกียรติฟาร์ม	นายนิติธรรม นนท์จันทร์	C 04 32 006/2548	216 หมู่ 10 สามผง ศรีสงคราม นครพนม	10 มกราคม 2551

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
4	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลเมือง นครพนม	หน่วยงานเทศบาล เมืองนครพนม	C 04 32 009/2553	142/7 ประชาสัมพันธ์ หนองญาติ เมืองนครพนม นครพนม	23 เมษายน 2553
	โรงฆ่าโคกระบือ เทศบาลตำบล บ้านแพง	หน่วยงานเทศบาล ตำบลบ้านแพง	C 04 32 011/2553	252/2 นครพนม-หนองคาย หมู่ 11 บ้านแพง บ้านแพง นครพนม	4 มกราคม 2553
	โรงฆ่าโคกระบือ เทศบาลตำบลเรณู นคร	หน่วยงานเทศบาล ตำบลเรณูนคร	C 04 32 013/2553	387/1 รัตนมาลัยวิมล หมู่ 9 โพหนอง เรณูนคร นครพนม	20 กรกฎาคม 2553
	โรงฆ่าโคกระบือ เทศบาลตำบลนา แก	หน่วยงานเทศบาล ตำบลนาแก	C 04 32 016/2554	399 หมู่ 3 นาแก นาแก นครพนม	
จังหวัดมหาสารคาม โรงฆ่าสัตว์รวม 6 แห่ง โคอย่างเดียว 2 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 7 แห่ง หลังปี 2550 1 แห่ง					
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลโคก พระ	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลโคก พระ	PC 04 33 001/2547	หมู่ 1 โคกพระ กันทรวิชัย มหาสารคาม	16 กันยายน 2547
	โรงฆ่าสัตว์กรมปศุ สัตว์	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ กรมปศุสัตว์	C 04 33 002/2547	หมู่ 13 เชียงยืน เชียงยืน มหาสารคาม	16 กันยายน 2547
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลนา ดูน	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลนา ดูน	PC 04 33 003/2547	หมู่ 2 นาดูน นาดูน มหาสารคาม	16 กันยายน 2547
	เทศบาลตำบล หนองแสง	หน่วยงานเทศบาล ตำบลหนองแสง	PC 04 33 004/2548	หนองแสง วาปีปทุม มหาสารคาม	22 สิงหาคม 2548
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลเมือง มหาสารคาม	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลเมือง มหาสารคาม	PC 04 33 005/2548	เมืองมหาสารคาม มหาสารคาม	
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาล ตำบลบรบือ	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลบรบือ	PC 04 33 006/2548	บรบือ บรบือ มหาสารคาม	
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลหัว ขวาง	หน่วยงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลหัว ขวาง	PC 04 33 007/2548	หัวขวาง โกสุมพิสัย มหาสารคาม	22 ธันวาคม 2548
	โรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลนา เชือก	โรงงานโรงฆ่าสัตว์ เทศบาลตำบลนา เชือก	C 04 33 009/2552	หมู่ 10 นาเชือก นาเชือก มหาสารคาม	2 พฤศจิกายน 2552
จังหวัดมุกดาหาร โรงฆ่าสัตว์รวม 2 แห่ง โคอย่างเดียว 1 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 3 แห่ง หลังปี 2550 0 แห่ง					

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
4	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลเมืองมุกดาหาร	หน่วยงานสำนักงานเทศบาลเมืองมุกดาหาร	PC 04 34 001/2547	มัญวาน มุกดาหาร เมืองมุกดาหาร มุกดาหาร	13 มกราคม 2547
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย	หน่วยงานสำนักงานเทศบาลตำบลนิคมคำสร้อย	PC 04 34 003/2546	ชยางกูร นิคมคำสร้อย มุกดาหาร	4 ตุลาคม 2547
	สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด (ปศุสัตว์)	สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด (ปศุสัตว์)	C 04 34 004/2550	67 หมู่ 1 หนองสูงเหนือ หนองสูง มุกดาหาร	6 มิถุนายน 2550
จังหวัดเลย โรงฆ่าสัตว์รวม 9 แห่ง โดยแยกเดี่ยว 0 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 3 แห่ง หลังปี 2550 6 แห่ง					
	เทศบาลเมืองเลย	หน่วยงานเทศบาลเมืองเลย	PC 04 35 001/2548	เจริญรัฐ กุดป่อง เมืองเลย	9 มกราคม 2552
	เทศบาลตำบลปากชม	หน่วยงานเทศบาลตำบลปากชม	PC 04 35 003/2549	ปากชม ปากชม เลย	9 มกราคม 2552
	เทศบาลตำบลภูเรือ	หน่วยงานเทศบาลตำบลภูเรือ	PC 04 35 004/2550	เลย-หล่มสัก สวรรค์บ้านนา 3 หมู่ 7 หนองบัว ภูเรือเลย	19 ธันวาคม 2551
	เทศบาลตำบลด่านซ้าย	หน่วยงานเทศบาลตำบลด่านซ้าย	PC 04 35 005/2551	321 หมู่ 1 ด่านซ้าย ด่านซ้าย เลย	19 ธันวาคม 2551
	เทศบาลตำบลท่าลี่	หน่วยงานเทศบาลตำบลท่าลี่	PC 04 35 006/2552	ท่าลี่-เลย ท่าลี่ ท่าลี่ เลย	9 มกราคม 2552
	เทศบาลตำบลภูกระดึง	หน่วยงานเทศบาลตำบลภูกระดึง	PC 04 35 008/2554	หมู่ 4 ภูกระดึง ภูกระดึงเลย	9 มกราคม 2552
	โรงฆ่าสัตว์เบลี	นางชนันปารี ปาทาน	PC 04 35 009/2556	227 หมู่ 4 นาอาน เมืองเลย เลย	18 ธันวาคม 2552
	เทศบาลตำบลนาด้วง	หน่วยงานเทศบาลตำบลนาด้วง	PC 04 35 010/2555	59 หมู่ 6 นาด้วง นาด้วงเลย	24 สิงหาคม 2553
	โรงฆ่าสัตว์สรินยากุล	นางสาวสรินยา ปุณสกุล	PC 04 35 011/2557	138 โรงฆ่าสัตว์ หมู่ 8 นาอ้อ เมืองเลย เลย	17 ธันวาคม 2553
จังหวัดสกลนคร โรงฆ่าสัตว์รวม 14 แห่ง โดยแยกเดี่ยว 1 แห่ง โรงฆ่าก่อนปี 2550 13 แห่ง หลังปี 2550 2 แห่ง					
	สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพธิ์ยางคำจำกัด	บริษัท สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลางโพธิ์ยางคำจำกัด	C 04 36 001/2548	หมู่ 10 โนนหอม เมืองสกลนคร สกลนคร	23 กันยายน 2551
	โรงฆ่าสัตว์เทศบาลสว่างแดนดิน	นายคณิศร พงนา	PC 04 36 002/2548	919 หมู่ 11 สว่างแดนดิน สว่างแดนดิน สกลนคร	4 กุมภาพันธ์ 2547

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
4	โรงฆ่าสัตว์	บริษัท โรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	8 หมู่ 1 กุดบาก สกลนคร	22 กันยายน 2551
	เทศบาลกุดบาก	เทศบาลกุดบาก	003/2548		
	โรงฆ่าสัตว์	บริษัท โรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	5246 หมู่ 4 แวง สกลนคร	23 กันยายน 2551
	เทศบาลดอนเชียง	เทศบาลตำบลดอนเชียง	004/2548		
	เทศบาลตำบล	บริษัท โรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	536 หมู่ 4 วานรนิวาส	23 กันยายน 2551
	วานรนิวาส	เทศบาลตำบลวานรนิวาส	005/2548	วานรนิวาส สกลนคร	
	เทศบาลตำบลจันทอน	บริษัท เทศบาลตำบลจันทอน	PC 04 36	57 หมู่ 4 จันทอน เมือง	23 กันยายน 2551
	จันทอน	จันทอน	006/2548	สกลนคร สกลนคร	
	เทศบาลตำบลวาริชภูมิ	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	หมู่ 1 วาริชภูมิ วาริชภูมิ	23 กันยายน 2551
	วาริชภูมิ	เทศบาลวาริชภูมิ	007/2548	สกลนคร	
	โรงฆ่าสัตว์	โรงฆ่าสัตว์เทศบาล	PC 04 36	8 หมู่ 8 ส่องดาว ส่องดาว	
	เทศบาลตำบลส่องดาว	ตำบลส่องดาว	008/2550	สกลนคร	
	โรงฆ่าสัตว์	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	ธาตุเชิงชุม เมืองสกลนคร	1 มกราคม 2547
	เทศบาลเมืองสกลนคร	เทศบาลเมืองสกลนคร	009/2553	สกลนคร	
	โรงฆ่าสัตว์	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	49 หมู่ 1 ขมิ้น เมือง	22 กันยายน 2551
	เทศบาลดงมะไฟ	เทศบาลดงมะไฟ	010/2553	สกลนคร สกลนคร	
	เทศบาลตำบลอากาศอำนวย	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	199 หมู่ 18 อากาศ อากาศ	16 มีนาคม 2552
	อากาศอำนวย	เทศบาลตำบลอากาศอำนวย	011/2548	อำนาจ สกลนคร	
	เทศบาลตำบลพังโคน	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	หมู่ 1 พังโคน พังโคน	16 มีนาคม 2552
	พังโคน	เทศบาลตำบลพังโคน	012/2548	สกลนคร	
	เทศบาลตำบลพรรณานิคม	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	หมู่ 6 พรรณา พรรณานิคม	16 มีนาคม 2552
	พรรณานิคม	เทศบาลตำบลพรรณานิคม	013/2548	สกลนคร	
	โรงฆ่าสัตว์	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	1/6 หมู่ 6 กุสุมาลย์	19 ตุลาคม 2552
	เทศบาลตำบลกุสุมาลย์	เทศบาลตำบลกุสุมาลย์	014/2548	กุสุมาลย์ สกลนคร	
	โรงฆ่าสัตว์	บริษัทโรงฆ่าสัตว์	PC 04 36	8 หมู่ 8 ท่าแร่ เมือง	22 กันยายน 2551
	เทศบาลตำบลท่าแร่	เทศบาลท่าแร่	015/2548	สกลนคร สกลนคร	
	จังหวัดหนองคาย	โรงฆ่าสัตว์รวม 10 แห่ง	โคอย่างเดียว 0 แห่ง	โรงฆ่าก่อนปี 2550 7 แห่ง หลังปี 2550 3 แห่ง	
	เทศบาลเมืองหนองคาย	หน่วยงานสำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย	PC 04 37	หนองคาย-โพนพิสัย หมู่ 4	12 มกราคม 2551
	หนองคาย	เทศบาลเมืองหนองคาย	001/2547	โพธิ์ชัย เมืองหนองคาย	
				หนองคาย	

ตารางที่ 100 (ต่อ)

เขต	ชื่อโรงฆ่าสัตว์	ชื่อผู้ประกอบการ	ใบอนุญาต	ที่อยู่	วันอนุญาต
4	เทศบาลตำบล หนองสองห้อง	หน่วยงานสำนักงาน เทศบาลตำบลหนอง สองห้อง	PC 04 37 002/2547	หมู่ 8 ค่ายบกหวาน เมือง หนองคาย หนองคาย	12 มกราคม 2551
	เทศบาลเมืองท่า บ่อ	หน่วยงานสำนักงาน เทศบาลเมืองท่าบ่อ	PC 04 37 003/2547	เลียบวัด หมู่ 4 ท่าบ่อ ท่า บ่อ หนองคาย	12 มกราคม 2551
	เทศบาลตำบลศรี เชียงใหม่	หน่วยงานสำนักงาน เทศบาลตำบลศรี เชียงใหม่	PC 04 37 004/2547	มิ่งเมือง หมู่ 14 พานพร้าว ศรีเชียงใหม่ หนองคาย	12 มกราคม 2551
	เทศบาลตำบล สังคม	หน่วยงานสำนักงาน เทศบาลตำบลสังคม	PC 04 37 005/2547	หมู่ 3 แก้งไก่ สังคม หนองคาย	12 มกราคม 2551
	หอยองเหนือสด	นางพิศมัย ปุณนา	PC 04 37 012/2547	232 หมู่ 3 ปะโค เมือง หนองคาย หนองคาย	12 มกราคม 2551
	ตำบลปะโค	นายเผด็จ อุษพิตัง	PC 04 37 013/2547	48 หมู่ 3 ปะโค เมือง หนองคาย หนองคาย	12 มกราคม 2551
	องค์การบริหาร ส่วนตำบลเข็ม	หน่วยงานองค์การ บริหารส่วนตำบลเข็ม	PC 04 37 015/2551	หมู่ 9 เข็ม โพนพิสัย หนองคาย	12 มกราคม 2551
	โพนพิสัย	นายณรงค์ชัย น้า เจริญสมสกุล	PC 04 37 017/2553	201 หมู่ 3 จุมพล โพนพิสัย หนองคาย	
	เทศบาลตำบล หนองสองห้อง	เทศบาลตำบลหนอง สองห้อง	C 04 37 018/2553	หมู่ 12 ค่ายบกหวาน เมือง หนองคาย	
จังหวัดหนองบัวลำภู โรงฆ่าสัตว์รวม 9 แห่ง โดยอย่างเดียว 0 แห่ง โรงฆ่าปีก่อนปี 2550 6 แห่ง หลังปี 2550 3 แห่ง					
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานสำนักงาน	PC 04 38	หมู่ 11 กุดดินจี่ นากลาง	12 กุมภาพันธ์
	เทศบาลตำบลกุด ดินจี่	เทศบาลตำบลกุดดินจี่	002/2546	หนองบัวลำภู	2551
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานสำนักงาน	PC 04 38	หมู่ 14 หนองบัว เมือง	12 กุมภาพันธ์
	เทศบาลเมือง หนองบัวลำภู	เทศบาลเมือง หนองบัวลำภู	003/2546	หนองบัวลำภู หนองบัวลำภู	2551
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานสำนักงาน	PC 04 38	หมู่ 6 สุวรรณคูหา สุวรรณ	12 กุมภาพันธ์
	เทศบาลตำบล สุวรรณคูหา	เทศบาลตำบลสุวรรณ คูหา	004/2547	คูหา หนองบัวลำภู	2551
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานสำนักงาน	PC 04 38	หมู่ 10 นาคำไฮ เมือง	12 กุมภาพันธ์
	เทศบาลตำบลนา คำไฮ	เทศบาลตำบลนา คำไฮ	005/2549	หนองบัวลำภู หนองบัวลำภู	2551
	โรงฆ่าสัตว์	หน่วยงานสำนักงาน	PC 04 38	หมู่ 15 โนนสัง โนนสัง	12 กุมภาพันธ์
	เทศบาลตำบล โนนสัง	เทศบาลตำบลโนนสัง	006/2550	หนองบัวลำภู	2551